

02485

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

~~Do użytku
służbowego~~

~~TAJNE~~

Egz. nr 1

Pptk dypl. Wiesław WATOŁA

DOSKONALENIE JEDNOCZESNEGO
MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH
DYSLOKOWANYCH W DUŻYCH
I ŚREDNICH GARNIZONACH

Rozprawa doktorska

12206

WARSZAWA 1987

02485

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

~~Do użytku
służbowego~~

~~TAJNE~~

Egz. nr 1

Pptk dypl. Wiesław WATOŁA

**DOSKONALENIE JEDNOCZESNEGO
MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH
DYSLOKOWANYCH W DUŻYCH
I ŚREDNICH GARNIZONACH**

Rozprawa doktorska

12206

WARSZAWA 1987

Przeklas. Prot. 749/21.08.95

W

~~TAJNE~~

Egz. nr ...!

~~Wzrostku
służbowego~~

ppłk dypl. Wiesław WATOŁA

DOSKONALENIE JEDNOCZESNEGO MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH DYSLOKOWANYCH W DUŻYCH I ŚREDNICH
GARNIZONACH

/Rozprawa doktorska/

Rozprawa opracowana pod naukowym
kierownictwem

płk.doc.dr.hab. Stanisława KOZIEJA

S P I S T R E Ś C I

Strona

W S T Ę P	6
ROZDZIAŁ I PODSTAWY METODOLOGICZNE ROZPRAWY	10
ROZDZIAŁ II PODSTAWOWE ZASADY ORGANIZACJI MOBILI- ZACYJNEGO ROZWIJANIA JEDNOSTEK WOJSKO- WYCH	
1. Czynniki składające się na proces organizacji i planowania mobiliza- cyjnego rozwijania	19
2. Organizacja mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie	26
ROZDZIAŁ III WYMAGANIA STAWIANE SYSTEMOWI MOBILIZACYJ- NEGO ROZWIJANIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH GARNIZONU	
1. Sposoby rozwijania mobilizacyjnego	34
2. Siły i środki angażowane w procesie mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych	45
ROZDZIAŁ IV OCENA DOTYCHCZASOWYCH ZASAD MOBILIZACYJ- NEGO ROZWIJANIA SIŁ ZBROJNYCH W ŚWIETLE WYMAGAŃ WSPÓŁCZESNEGO POLA WALKI	
1. Ocena uruchamiania procesu mobiliza- cyjnego rozwijania	77
2. Ocena uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym	87
3. Ocena uzupełniania jednostek wojskowych pojazdami mechanicznymi i maszynami, świadczania osobiste i rzeczowe	97

4. Zasady współpracy dowództw jednostek, dowództwa garnizonu z Wojskową Komendą Uzupełnień, Wojewódzkim Sztabem Wojskowym, jednostkami Milicji Obywatelskiej oraz jednostkami administracji państwowej stopnia podstawowego /miejskiego/.100..
5. Ocena jednoczesnego rozwijania mobilizacyjnego jednostek wojskowych w dużym i średnim garnizonie108

ROZDZIAŁ V. RODZAJE ZAKŁÓCEŃ I ICH WPŁYW NA PROCES DALSZEGO DOSKONALENIA MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH W DUŻYCH I ŚREDNICH GARNIZONACH.

1. Możliwości naruszania przez przeciwnika ciągłości i sprawności jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych114
2. Metody i sposoby doskonalenia jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia w świetle prognozowanych zakłóceń120

Z A K O Ń C Z E N I E	125
BIBLIOGRAFIA	128
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	132

Z A Ł A C Z N I K I

=====

1. Proces osiągnięcia gotowości obronnej i bojowej w warunkach współczesnych.
2. Determinanty rozwinięcia mobilizacyjnego.
3. Sposoby podnoszenia gotowości mobilizacyjnej.
4. Czynniki leżące w obszarze planowania mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek na szczeblu garnizonu.
5. Poziom narastania gotowości mobilizacyjnej.
6. Wykres potrzeb wspomagania i zasilania jednostek wojskowych w procesie jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego.
7. Przebieg alarmowania i powiadamiania w jednostkach wojskowych /bez układu wspomagającego/.
8. Model funkcjonalny systemu wyprowadzania jednostek z MSD do rejonów alarmowych.
9. Podstawy planowania mobilizacyjnego.
10. Warunki mobilizacyjnego rozwinięcia.
11. Schemat kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem z wariantem jednoczesnego rozwinięcia.
12. Elementy mobilizacyjnego rozwinięcia.
13. Czynniki wpływające bezpośrednio na proces planowania mobilizacyjnego.
14. Współzależność zakłóceń i porządku wewnętrznego w ramach mobilizacyjnego rozwinięcia.
15. Zadania urzędu miasta realizowane na rzecz Sił Zbrojnych.
16. Układ pogrupowany czynników mający wpływ na obniżenie gotowości mobilizacyjnej.
17. Lista najczęściej występujących niedociągnięć w rea-

W S T Ę P

=====

Mobilizacja stanowi podstawowe ogniwo systemu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej wojsk. Struktura organizacyjno-planistyczna mobilizacji, jej wymiar czasowy, system zabezpieczenia i kierowania ma na celu zapewnienie sprawnego i bezkolizyjnego przechodzenia wojsk ze stanu pokojowego na stan wojenny. W miarę upływu czasu, rozwoju obronności kraju, sił zbrojnych i gospodarki narodowej obecnie rozwiązania organizacyjne, zasady i metody pracy mogą ulegać zmianom - ciągłemu doskonaleniu. Potrzeba ciągłych zmian oraz doskonalenia przygotowań mobilizacyjnych sił zbrojnych nie powinna przesłaniać istnienia niektórych fundamentalnych zasad, które bez względu na istniejące potrzeby i postęp mają charakter trwały i powinny być przestrzegane z pełną konsekwencją. Przedmiotem rozprawy jest problematyka doskonalenia jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych dyslokowanych w dużych i średnich garnizonach.^{x/}

Zainteresowanie autora problematyką mobilizacyjną wywodzi się z okresu pełnienia służby w jednostkach liniowych /szef sztabu/. Praca dyplomowa na zakończenie studiów w ASG WP również dotyczyła problematyki mobilizacyjnej. Autor utrzymywał stały kontakt z Katedrą Organizacji i Mobilizacji Wojsk ASG WP i zainspirowany przez płk.dr.Jana Wojnarowskiego dokonał wyboru tematu rozprawy doktorskiej z tematów prac zalecanych przez Szefa Sztabu Generalnego WP. Podczas konsultacji w Zarządzie Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Gene-

x/ Do chwili obecnej nie ustalono określeń charakteryzujących duży, średni i mały garnizon. Autor podjął pierwszą próbę ich sprecyzowania.

ralnego WP z płk. dr. Marianem Stuglikiem i płk.dr. Julianem Babulą sprecyzowano niniejszy temat rozprawy. Zdobyte przez autora na podstawie dostępnej literatury rozeznanie, doświadczenia w pracy dowódczo-sztabowej na stanowiskach pomocnika szefa sztabu, szefa sztabu bzaop, kwatermistrza pułku, kwatermistrza garnizonu i pracownika dydaktycznego Katedry Taktyki i Rodzajów Wojsk Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Pancernych, udziału w licznych ćwiczeniach oraz kontrolach organizowanych przez Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP, skłaniają do sformułowania wniosku, że jednoczesne rozwinięcie mobilizacyjne w dużym /średnim/ garnizonie stanowi problem ważny, aktualny, skomplikowany i ciągle otwarty.

Z analizy literatury przedmiotu wynika potrzeba wzbogacenia teorii i praktyki jednoczesnego rozwijania mobilizacyjnego jednostek wojskowych. Wniosek taki wypłynął podczas ćwiczeń pk "LATO 84" i sformułowany został przez Ministra Obrony Narodowej i Szefa Sztabu Generalnego WP. w czasie omówienia ćwiczenia. Temat niniejszej rozprawy jest integralną częścią problemu naukowo-badawczego realizowanego w Katedrze Organizacji i Mobilizacji Wojsk ASG WP pt. "Teoria ogólna systemu mobilizacji i uzupełnień Sił Zbrojnych".

Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiona została problematyka rozprawy oraz procedura badawcza.

Rozdział drugi zawiera omówienie podstawowych zasad organizacji mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych w dużym i średnim garnizonie.

Rozdział trzeci traktuje o wymaganiach stawianych systemowi mobilizacyjnego rozwijania oraz o siłach i środkach angażowanych w tym procesie wraz z ich uwarunkowaniami.

Rozdział czwarty zawiera ocenę uruchamiania procesu mobilizacyjnego rozwijania i uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym, pojazdami samochodowymi; omawia zasady współpracy jednostki wojskowej z terenowym aparatem administracji wojskowej. Prezentuje również ocenę jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego jednostek wojskowych w dużych garnizonach ze wskazaniem na potrzebę dalszego doskonalenia tego procesu.

Rozdział piąty wskazuje na rodzaje zakłóceń spowodowanych przez działanie nieprzyjaciela, ich wpływ na realizację procesu oraz na doskonalenie mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych.

Najcenniejsze doświadczenie autor niniejszej rozprawy uzyskał uczestnicząc w ćwiczeniach mobilizacyjnych prowadzonych przez Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP jako członek zespołu kontrolno-badawczego. Na ostateczny kształt rozwiązań problemu badawczego proponowanych w rozprawie miały również wpływ konsultacje i rozmowy z: dowódcami jednostek wojskowych, Komendantami wojskowych komend uzupełnień WOW, SOW prowadzone w czasie ćwiczeń mobilizacyjnych.

Autor zdaje sobie sprawę z tego, że przedstawiony sposób rozwiązania problemu badawczego nie może być traktowany jako jedyny. O jego ostatecznym kształcie decydują bowiem w głównej mierze lokalne warunki dużego miasta i jednostek wojskowych w nim stacjonujących i mobilizacyjnie rozwijanych

z warunkiem jednoczesności. Niemniej jednak rozwiązanie to służyć może za model działania kolektywów dowódczych jednostek wojskowych podczas planowania i organizacji mobilizacyjnego rozwijania jednostek przy współudziale Wojskowej Komendy Uzupełnień oraz do podnoszenia wiedzy mobilizacyjnej zespołów kadry zawodowej jednostek realizującej zadania mobilizacyjne.

Rozprawa nie wyczerpuje całej problematyki jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych. Autor zdaje sobie również sprawę z tego, że nie ustrzegł się skrótów myślowych i powierzchownego potraktowania niektórych zagadnień. Niektóre przynajmniej z tych skrótów wiążą się z zamiarem unikania rozwlekłości i koniecznością koncentrowania się na przyjętych celach badawczych. Jeżeli jednak przedłożona praca, pomimo jej niedociągnięć, zainteresuje czytelnika i przyczyni się do wiedzy o doskonaleniu jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych w dużym i średnim garnizonie to autor uważał będzie, że spełnia ona swoją rolę.

Autor składa najserdeczniejsze podziękowanie płk.prof.dr. Kazimierzowi NOŻCE oraz płk. doc.dr.hab. Stanisławowi KOZIEJOWI za cenne uwagi i okazaną wydatną pomoc, jak również tym wszystkim oficerom, którzy służyli radą i wskazówkami w czasie opracowywania rozprawy.

Wyrazy szczerego podziękowania autor składa pułkownikowi doktorowi Julianowi BABULI za cenne uwagi i umożliwienie wzięcia udziału w kontrolach organizowanych przez Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP w czasie których autor mógł przeprowadzić badania praktyczne.

R O Z D Z I A ł I

PODSTAWY METODOLOGICZNE ROZPRAWY

=====

Wypracowane w okresie pokoju racjonalne rozwiązania dotyczące rozwijania mobilizacyjnego jednostek wojskowych zostały zawarte w "Instrukcji o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych". Mają one istotne znaczenie poznawcze i praktyczne. Z analizy ustaleń instrukcyjnych i praktyki mobilizacyjnej wynika, że szczegółowych badań wymagają kwestie jednoczesności mobilizacyjnego rozwijania, powiązań organizacyjnych, dyscypliny wykonawczej oraz współdziałania w relacjach służbowych zależności i zabezpieczających działań na korzyść mobilizacyjnie rozwijanych jednostek w dużych /średnich/ garnizonach. Zachodzi konieczność takiego zaplanowania i uzgodnienia przedsięwzięć w poszczególnych stanach gotowości bojowej, aby można w czasie jak najkrótszym /instrukcyjnym/ jednocześnie mobilizacyjnie rozwinąć jednostki stacjonujące w garnizonie i osiągnąć stan pełnej gotowości w nakazanym miejscu.

Pomimo tego, że mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych jest pojęciem znanym, a jego miejsce w systemie obronności ogólnie uznane, usankcjonowane, to literatura przedmiotu na temat jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jest niezwykle uboga. Wiele zagadnień z tej dziedziny nie znalazło dotychczas dostatecznego naukowego opracowania.

Podstawową literaturę związaną bezpośrednio z zagadnieniami jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia stanowią następujące pozycje:

1. Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych. Szt.Gen. 1088/82,

2. Instrukcja o zabezpieczeniu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych przez terenowe organy administracji wojskowej. Szt.Gen. 1094/82,
3. Uzupełnienie Nr 01 do instrukcji mobilizacyjnych w sprawie przygotowania i wykorzystania rezerwowych kompletów uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych. Szt.Gen. 1176/84,
4. Zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP Nr 036/87 w sprawie doskonalenia działalności mobilizacyjnej i pokojowego uzupełniania sił zbrojnych w latach 1987-1990,
5. Koncepcja skrytego mobilizacyjnego rozwijania w stałej i podwyższonej gotowości bojowej. Sztab Generalny WP, Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień, nr 0829 z 27.12.1985r.
6. Wstęp do teorii gotowości bojowej. Kuleszyński L. Rozprawa habilitacyjna. Warszawa 1979 r.
7. Mobilizacja w teorii i praktyce. Berman Cz. Warszawa 1962 r.
8. Materiały z dorocznej odprawy instruktazowo-szkoleniowej kadry pionu mobilizacyjno-uzupełnieniowego z lat 1982, 1984, 1986,
9. Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP 1982, nr 2/140.

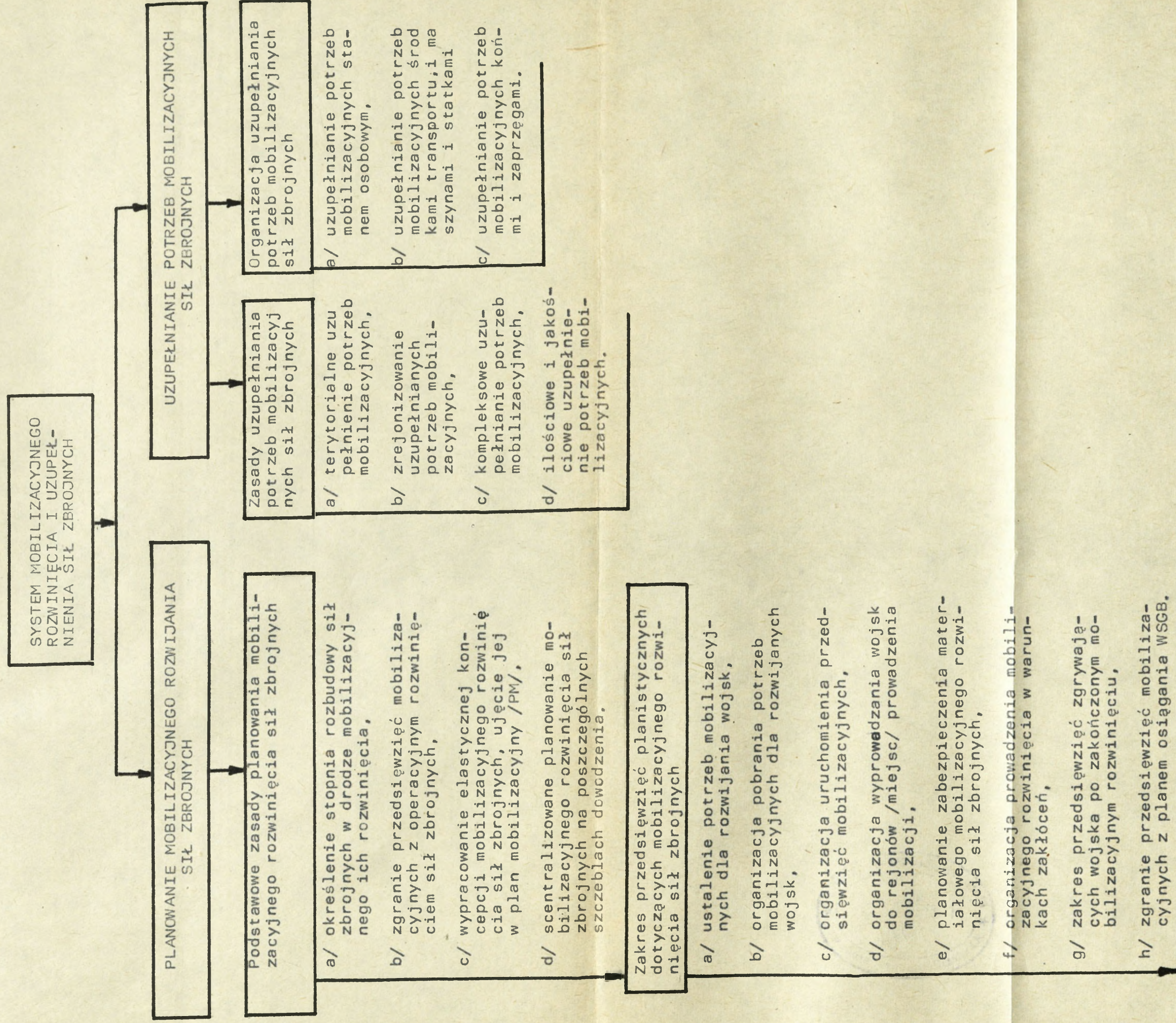
Problematyka badawcza rozprawy mieści się w dyscyplinie naukowej - teorii systemu mobilizacyjnego rozwinięcia i uzupełniania sił zbrojnych, która to bada problemy związane z zasadami tworzenia i rozbudowy sił zbrojnych, ich funkcjonowania i zabezpieczenia odpowiednio do wymagań oraz potrzeb ewentualnej wojny. Problematyka jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych występuje w obydwu podstawowych działach systemu mobilizacyjnego jakimi są planowanie

mobilizacyjnego rozwijania sił zbrojnych i uzupełnianie ich potrzeb mobilizacyjnych /schemat nr 1/. Obejmuje ono podstawowe zasady planowania, zakres przedsięwzięć planistycznych oraz organizację uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych sił zbrojnych. Z ogromu problematyki badawczej w rozprawie rozpatrywane są zagadnienia zakresu przedsięwzięć planistycznych dotyczących mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk garnizonu; wymagań stawianych systemowi mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych, oceny dotychczasowych zasad mobilizacyjnego rozwijania oraz zakłóceń i ich wpływ na proces dalszego doskonalenia mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych dyslokowanych w dużych i średnich garnizonach.

W celu sprawnego poruszania się w problematyce badawczej celowe jest na wstępie, zdaniem autora, skategoryzowanie pojęć odnoszących się do klasy garnizonu. Przyjmuje się, że małym garnizonem jest garnizon, w którym stacjonują jednostki wojskowe rozwinięte, skadrowane, o niepełnych stanach i formowane od nowa, a po mobilizacyjnym rozwinięciu osiągną pojemność do dwóch pułków zmechanizowanych. Garnizony, w których stacjonują jednostki wojskowe, a ich pojemność po mobilizacyjnym rozwinięciu wynosi trzy-cztery pułki zmechanizowane nazywane będą średnim garnizonem. Garnizon, w którym jednostki wojskowe po mobilizacyjnym rozwinięciu osiągną pojemność powyżej czterech pułków zmechanizowanych przypisuje się miano dużego garnizonu.^{x/}

Również celowym jest naświetlenie pojęcia "jednoczesne rozwinięcie". Termin ten w niniejszej pracy rozumie się na-----

x/ Powyższe skategoryzowanie miast z takim podziałem na garnizony skonsultowano z oficerami Zarządu Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP.

Opracowano na podstawie teoretycznych rozwiązań "PROGNOZA 3", ASG WP.

stępująco: z chwilą wprowadzenia stopniowego osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej /lub z pominięciem kolejnych stanów/ bez ograniczeń czasu "P" rozwinięcie wszystkich kategorii i typów jednostek wojskowych następuje w tym samym czasie. Do realizacji tego przedsięwzięcia angażowane są znaczne siły wraz ze stosownymi powiązaniem i zależnościami, które występują jednocześnie i warunkują jednoczesne rozwinięcie mobilizacyjne.

Spróbujmy teraz zastanowić się nad problemami o charakterze praktycznym, tj. nad pytaniem: na czym polegają trudności w realizacji procesu jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych?

Okazuje się, że mimo ustalonych zasad postępowania, zmiany instrukcji mobilizacyjnych, osiągnięte rezultaty wyrażane ocenami z kontroli jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego jednostek wojskowych nie są zadowalające, a niejednokrotnie są to oceny niedostateczne. Specyfika tego rozwinięcia oraz ogólne ustalenia instrukcyjne, a także konkretne warunki każdej jednostki implikują potrzebę poszukiwania przede wszystkim sposobów bardziej efektywnego współdziałania pomiędzy ogniwami - jednostka wojskowa - Wojskowa Komenda Uzupełnień - Wojewódzki Sztab Wojskowy, Komendy Milicji Obywatelskiej - Urzędy miast i gmin.

Analiza istniejących dokumentów źródłowych stosowanych w praktyce wskazuje, że trudności wynikają przede wszystkim z braku określonych nawyków postępowania podczas planowania i organizacji i realizacji zadań mobilizacyjnych, niskiego stopnia opanowania wiedzy mobilizacyjnej, słabej znajomości

zasad współpracy w ogniwie jednostka wojskowa - Wojskowa Komenda Uzupełnień.

Wnioski z przestudiowanej literatury, doświadczenia z pracy w jednostkach wojskowych, zebrane opinie w Zarządzie Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP skłaniają do stwierdzenia, że jednoczesne rozwinięcie mobilizacyjne jednostek wojskowych jest problemem niesłychanie ważnym, skomplikowanym, aktualnym i wymagającym ciągłego doskonalenia. Można przewidywać, że w przyszłości mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych, zwłaszcza jednoczesne rodzić będzie szereg nowych i coraz bardziej złożonych problemów. Ze szczególną ostrością dotyczy to warunków rozwijania jednostek wojskowych w dużych i średnich garnizonach.

W związku z tym podstawowym celem pracy jest zaproponowanie kierunków i sposobów doskonalenia jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego jednostek wojskowych w dużych i średnich garnizonach.

Główny problem badawczy rozprawy zawiera się w pytaniu: w jakim stopniu dotychczasowe sposoby jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych odpowiadają warunkom dużych i średnich garnizonów oraz podstawowym wymaganiom współczesnego i przyszłego pola walki i w jaki sposób można i należy te sposoby doskonalić?

Rozwiązanie tego problemu wymaga rozwiązania szeregu podprobleatów i zagadnień szczegółowych, z których najważniejsze to:

1. W jakim stopniu obecnie wytyczne mobilizacyjne oraz ustalenia dyrektywne /możliwości organizacyjne, proces decyzyjny, przekazanie zadań/ odpowiadają współczesnym i przy-

szyłym warunkom wykonania zadań dotyczących jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych w dużych i średnich garnizonach.

2. Jak utechniczenie procesu /siły i środki/ kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych wpłynie na przebieg jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia w dużych i średnich garnizonach.
3. W jakim stopniu organa kierowania procesem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych są przygotowane do realizacji zadań oraz jak należałoby je doskonalić?

Stosownie do celu pracy oraz problematyki badawczej przyjęta została na początku badań następująca hipoteza robocza: obecne zasady mobilizacyjnego rozwijania wojsk nie w pełni uwzględniają specyfikę warunków dużych i średnich garnizonów. Mając na uwadze wymagania jednoczesnego, skrytego, szybkiego i sprawnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek stacjonujących w takich garnizonach, konieczne jest dalsze doskonalenie przedsięwzięć mobilizacyjnych, które powinno zmierzać w kierunkach:

- usprawnienia procesu organizacji jednoczesnego rozwinięcia jednostek;
- ciągłego poszukiwania nowych i ulepszania dotychczas stosowanych różnorodnych form i metod szkolenia kadry zawodowej stanowiącej obsadę elementów bazy mobilizacyjnej; usprawnianie sposobów powoływania żołnierzy rezerwy oraz wykorzystania świadczeń osobistych i rzeczowych;
- nawiązania ścisłej i efektywnej współpracy z instytucjami zabezpieczającymi mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych.

W badaniach nad zweryfikowaniem powyższej hipotezy zastosowane zostało podejście systemowe oraz następujące metody robocze: analiza i krytyka dotychczasowych opracowań i dokumentów, obserwacje, badanie opinii, analiza logiczna.

Analiza i krytyka dotychczasowych opracowań i dokumentów pozwoliła głębiej poznać działanie istniejącego systemu mobilizacyjnego rozwijania wojsk. Zastosowanie opracowanych schematów określających klasę miasta, przygotowanie i wydzielanie pojazdów samochodowych oraz schemat powiązań organizacyjno-wykonawczych w czasie ćwiczeń mobilizacyjnych pozwoliło nie tylko zauważyć pewne niedoskonałości w działaniu jednostek i Wojskowych Komend Uzupełnień, lecz pozwoliło także zarysować sugestie na temat nowych rozwiązań planistycznych i organizacyjnych w tym zakresie.

Obserwacja okazały się pomocnymi podczas ćwiczeń mobilizacyjnych prowadzonych z 6 pz 2 WDZ i 37 pz 15 DZ. Umożliwiły skonfrontowanie wniosków ze studiowania literatury i analizy dokumentów z praktyką i funkcjonowaniem systemu mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych.

Badanie opinii oficerów z Zarządu Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP, Katedry Organizacji i Mobilizacji Wojsk ASG WP, dowódców związków taktycznych i jednostek skadrowanych, formowanych od nowa na temat jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego umożliwiło weryfikację wyników badań - opartych na ocenie przygotowania jednostek wojskowych i założeń systemu jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia oraz jego zabezpieczenia.

Analiza logiczna zebranych faktów i spostrzeżeń umożliwiła określenie zależności i powiązań istniejących między po-

szczególnymi elementami systemu oraz przewidywanie zmian tych zależności mogących powstać w wyniku możliwych współcześnie i w przyszłości zakłóceń procesu mobilizacyjnego. Znajomość zależności i powiązań była podstawą do uogólnień naukowych i opracowania własnej koncepcji rozwiązania problemu.

Podjęcie systemowe pozwoliło na ustalenie elementów systemu i wyodrębnienie podsystemów przy budowaniu modelu systemowego jednoczesnego rozwinięcia jednostek wojskowych w dużym garnizonie oraz wyodrębnienie podsystemu kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych z ogólnego systemu kierowania. Szukając efektywności i czasów rozwinięcia elementów bazy mobilizacyjnej dokonano zanalizowania funkcji występujących pomiędzy składowymi podsystemu, a zbudowany schemat funkcjonowania polepsza efektywność wykorzystania elementów bazy mobilizacyjnej.

R O Z D Z I A ł I I

PODSTAWOWE ZASADY ORGANIZACJI MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA

JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

1. Czynniki składające się na proces organizacji mobilizacyjnego rozwijania

Na podstawie analizy literatury przedmiotu oraz opinii oficerów Sztabu Generalnego WP wyodrębniono czynniki warunkujące organizację procesu mobilizacyjnego. W odniesieniu do mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych dyslokowanych w dużym /średnim/ garnizonie do głównych tego rodzaju czynników można zaliczyć:^{x/}

- zadania mobilizacyjne poszczególnych jednostek wojskowych stacjonujących w garnizonie oraz zadania mobilizacyjnego zabezpieczenia realizowane przez wojskowe komendy uzupełnień - wojewódzkie sztaby wojskowe, terenowe organy administracji wojskowej /TOAW/ w wymiarze ilościowym, czasowym i jakościowym,
- stan zasobów rezerw osobowych i środków transportowych oraz możliwość ich wykorzystania na obszarze garnizonu i na terenie administrowanym przez macierzystą WKU /WSZW/,
- zadania materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia realizowane przez jednostki garnizonu oraz stan, rozmieszczenie i źródła uzupełnienia,

x/ "Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych" /Szt.Gen.1088/82/ czynników tych nie wymienia. Zasygnalizowanie i omówienie ich w niniejszej rozprawie jest więc swego rodzaju przyczynkiem do doskonalenia systemu mobilizacyjnego rozwijania wojsk.

- teren i infrastrukturę dużego /średniego/ garnizonu i ich wpływ na proces mobilizacji, a szczególnie na organizację mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych przy założeniu jednoczesnego ich rozwinięcia,
- strukturę i stan przygotowania elementów kierujących^{x/} procesem mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych.

Zadania mobilizacyjne przydzielone jednostkom wojskowym w garnizonie wynikają ze struktury organizacyjno-etatowej oraz zadań operacyjnego przeznaczenia tych jednostek wojskowych. Zadania te określa dowódca okręgu wojskowego, a jeżeli garnizon jest siedzibą dowództwa okręgu lub rodzaju sił zbrojnych - określa je szef Sztabu Generalnego WP. Sprecyzowanie zadań mobilizacyjnych następuje przez wydanie stosownych zarządzeń uzupełniających dyrektywne ustalenia przez szefa sztabu związku taktycznego, szefa sztabu okręgu wojskowego. Na szczeblu jednostki oraz garnizonu ich dowódcy dokonują analizy i oceny zadań mobilizacyjnych jednostek wojskowych i precyzują wnioski w zakresie: wielkości zadań mobilizacyjnych, w wymiarze ilości rozwijanych jednostek wojskowych, sposobu i czasu rozwijania głównych sił w garnizonie, istoty i treści osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej /WSGB/ i umiejscowienia w nich wielkości zadań mobilizacyjnych, sposobów uruchamiania procesu mobilizacyjnego rozwijania i kierowania tym procesem, odtwarzania systemu kierowania, uruchomienia wojennego systemu uzupełniania potrzeb bieżących jednostek wojskowych w wyniku poniesionych strat w czasie mobilizacji.

x/ Elementy kierujące procesem mobilizacyjnego rozwinięcia to: dowódca garnizonu, szef WSzW, Komendant WKU, dowódcy jednostek mobilizujących i ich zespoły kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem, służby dyżurne, służba dyżurna ZT, OW, Garnizonowy Ośrodek Alarmowania /GOA/.

Zasoby rezerw osobowych i środków transportowych^{x/}, ich stan ilościowy i jakościowy oraz terytorialne usytuowanie, zapewniają pełną realizację zadań w zakresie uzupełniania potrzeb osobowych i środków transportowych oraz maszyn i urządzeń technicznych jednostek wojskowych. Analiza i ocena zasobu rezerw garnizonu, terenu administrowanego przez WКУ /WSZW/ powinna, zdaniem autora, doprowadzić do wniosków dotyczących: ogólnego bilansu jakościowego i ilościowego rezerw osobowych według kategorii wiekowej i grup przeznaczenia oraz stopnia wykształcenia i kwalifikacji przydatnych dla wojska; ogólnego bilansu środków transportowych według marek, typu, tonażu oraz sprawności technicznej; rozmieszczenia zasobów stosownie do potrzeb terytorialnego uzupełniania jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie, możliwości manewru zasobami rezerw, przeznaczenia zasobu rezerw pod kątem uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych określonych jednostek stacjonujących w garnizonie, a będących w podporządkowaniu operacyjnemu, OTK, MSW lub jednostek zmilitaryzowanych; wykorzystanie zasobów dla zapewnienia ciągłości uzupełnienia potrzeb bieżących w razie poniesienia strat w czasie mobilizacji /grupy uzupełnienia bieżącego, awaryjnego, pododdziały zapasowe i rezerwowe, rezerwowy komplet uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych, zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania jednostek administracyjnych i gospodarki narodowej na terenie dużego /średniego/ garnizonu po zrealizowaniu świadczeń na rzecz jednostek wojskowych mobilizacyjnie rozwijanych na terenie garnizonu lub w zapasowych rejonach alarmowych, stan transportu i możliwości jego wyko-

x/ Zob. Załącznik Nr 19 "Model uzupełniania i przygotowania pojazdów samochodowych i maszyn dla potrzeb jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie".

rzystania na potrzeby jednostek wojskowych i gospodarki narodowej w obszarze miasta i rejonie zainteresowania WKU /WSzW/.

Materiałowo-techniczne i kwatermistrzowskie zabezpieczenie

mobilizacji jest integralną częścią wielopłaszczyznowego procesu zabezpieczenia stałej i wyższych stanów gotowości bojowej. Zakres i sposób materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia mobilizacji jednostek wojskowych dużego /średniego/ garnizonu wynika ze struktury organizacyjno-etatowej jednostek garnizonu, stopnia realizacji zadań materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia stałej gotowości bojowej i WSGB jednostek garnizonu. Analiza i ocena zakresu i sposobu realizacji zadań materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie z uwarunkowaniem jednoczesnego ich rozwinięcia dokonana przez dowództwa jednostek wojskowych mobilizujących, mobilizowanych oraz dowódcę garnizonu powinna, zdaniem autora, sprecyzować takie elementy zabezpieczenia, jak: stopień realizacji zadań materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia stałej gotowości bojowej w odniesieniu do jednostek wojskowych garnizonu w podstawowych rodzajach sprzętu techniczno-bojowego i środkach materiałowych, rozmieszczenie sprzętu techniczno-bojowego i środków materiałowych oraz możliwości jego podjęcia /załadowania/ i ewakuacji, zwłaszcza w odniesieniu do zapasów ruchomych jednostek wojskowych; system zaopatrywania oraz dostawy natychmiastowe i krótkoterminowe w procesie mobilizacji; stan bazy mobilizacyjnej - rozmieszczenie i sposób ewakuacji środków wyposażenia indywidualnego żołnierzy rezerwy, organizacja punktów wyposażenia indywidualnego;

zabezpieczenie potrzeb bieżących /żywność, mps, środki medyczne/ w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek w dużym /średnim/ garnizonie; sposób technicznego zabezpieczenia mobilizacji, organizacja grup pomocy technicznej, grup remontowo-ewakuacyjnych w aspekcie wykorzystania sił i środków własnych oraz świadczeń gospodarki narodowej, możliwość odtwarzania naruszonego systemu materiałowo-technicznego zabezpieczenia, zwłaszcza w razie zniszczenia sprzętu techniczno-bojowego oraz środków materiałowych.

Teren i infrastruktura mobilizacyjna na obszarze dużego /średniego/ garnizonu w sposób istotny wpływają na sprawność funkcjonowania systemu mobilizacyjnego.^{x/} Ocena terenu i infrastruktury miasta i obszaru działania WKU /WSZW/ jest integralną częścią czynników składających się na proces mobilizacyjny realizowany w dużym /średnim/ garnizonie. W razie przeniesienia ciężaru mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych poza miejsce stałej dyslokacji /MSD/ znaczenie terenu wzrasta. Sprzyja on skrytości realizowanych przedsięwzięć mobilizacyjnych, ale nie w pełni odpowiada potrzebom rozwinięcia bazy mobilizacyjnej jednostek wojskowych, stąd konieczność wnikliwej jego oceny. Najbardziej celowo jest rozwinąć bazę mobilizacyjną wykorzystując małe osiedla i miejscowości oraz znajdujące się tam pomieszczenia i urządzenia. W czasie oceny terenu dowództwa jednostek lub zespoły oficerów powołane przez tych dowódców do planowania mobilizacyjnego rozwinięcia powinny ustalić najbardziej zagrożone działalnością grup dywersyjno-

x/ Zob. "Charakterystyka miasta, warunki jednoczesnego rozwinięcia i uzupełnienia jednostek wojskowych stanem osobowym" str. 88.

rozpoznawczych, sabotażowych oraz elementów reakcyjnego podziemia; rejonny zagrożone skażeniami wtórnymi, powodziami, pożarami, rubieże /rejonny/ szczególnie niedogodne do organizacji dowozu rezerw osobowych oraz dostarczania środków materiałowo-technicznych lub narażone na aktywne oddziaływanie przeciwnika, szerokie rubieże wodne; możliwość wykorzystania dróg kołowych, kolejowych i wodnych dla bieżącego uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych garnizonu w czasie mobilizacji z uwzględnieniem zajętości dróg dla zabezpieczenia operacyjnego rozwijania innych jednostek na obszarze OW. Ocena infrastruktury obszaru miasta i terenu macierzystej WKU /WSZW/ powinna objąć: system łączności Ministerstwa łączności, Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, jego odporność na oddziaływanie przeciwnika, możliwości wykorzystania w procesie mobilizacyjnego rozwijania jednostek w dużym /średnim/ garnizonie; strukturę administracyjną na obszarze miasta i terenie WKU /WSZW/ oraz jej zaangażowania w procesie mobilizacyjnym; instytucje, przedsiębiorstwa, zakłady usługowe zabezpieczające proces mobilizacyjny /zabezpieczenie techniczne, drogowe, medyczne, usługi/. Ocena powyższych elementów powinna dać odpowiedź na pytanie - w jakim stopniu ułatwiają one mobilizację lub jakie stawiają wymagania wobec jej organizacji i zabezpieczenia?

Ocena istniejącej struktury elementów kierowania procesem mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych powinna umożliwić określenie, w jakim stopniu jest ona adekwatna do wymogów systemu mobilizacyjnego realizowanego w dużym /średnim/ garnizonie. Badania i doświadczenia praktyczne wskazują, że przed-

miotem oceny winny być: struktura wojskowej administracji terenowej /WKU, WSZW/; zakres działania i stopień przygotowania do realizacji zabezpieczenia mobilizacyjnie rozwijanych jednostek garnizonu z uwzględnieniem ich jednoczesnego rozwijania; struktura terenowego aparatu mobilizacyjnego - TAM /grupy organizacyjno-mobilizacyjne/, jej dostosowanie do charakteru i zakresu zadań mobilizacyjnych jednostek wojskowych garnizonu; stopnia przygotowania fachowego; struktura elementów mobilizacyjnych terenowej administracji państwowej - TOAP /system kurierski i posłańczy, punkty zbiórek i dowozu, stanowiska kierowania/, ich ochrona i obrona oraz sprawność funkcjonowania; struktura wojskowych elementów kierowania procesem mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych, współdziałania oraz zabezpieczenia obiegu informacji /ośrodek alarmowania - GOA, ZKMRJW, system alarmowania i obiegu informacji z wykorzystaniem EMC, system łączności/.

Wnikliwa analiza i ocena podstawowych czynników warunkujących proces jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jednostek w dużym /średnim/ garnizonie oraz wypracowane wnioski pozwolą dowódcom jednostek i dowódcy garnizonu na właściwe, uwzględniające wielostronne uwarunkowania, opracowanie koncepcji działań i postawienie zadań dowództwom jednostek wojskowych i zespołom powołanym do planowania mobilizacyjnego rozwijania jednostek w zakresie racjonalnego wykorzystania sił i środków do realizacji zadań mobilizacyjnych, określenie słabych i silnych stron systemu mobilizacyjnego i stosownie do tego podjęcie przedsięwzięć zabezpieczających bezkolizyjnie mobilizacyjne rozwinięcie jednostek. Powinno to mieć pełne odzwierciedlenie w dokumentach planistycznych i wykonawczych procesu jednoczes-

nego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek dyslokowanych w dużym /średnim/ garnizonie.

2. Organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek w dużym /średnim/ garnizonie

Organizacja jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych, stacjonujących w dużym /średnim/ garnizonie polega na zbilansowaniu zadań mobilizacyjnych oraz posiadanych sił i środków, określeniu kolejności, czasu i sposobu realizacji zadań, na wszechstronnym zabezpieczeniu i kierowaniu procesem mobilizacyjnego rozwinięcia. Podstawę organizacji i planowania mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych stanowi rozkaz przełożonego /dowódcy ZT, OW/, wyciąg z zestawienia zadań mobilizacyjnych, etat, tabele i normy należności, ustalenia dowódcy garnizonu dotyczące osiągnięcia WSGB /Zał.Nr 9/ oraz posiadane siły i środki. Proces organizacji mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych rozpoczyna się od momentu otrzymania zadania mobilizacyjnego, wyjaśnienia jego treści, oceny czynników wpływających i składających się na proces mobilizacyjny /Zał.Nr 13/ oraz ogłoszenia zamiaru dowódcy jednostki wojskowej /dowódcy garnizonu/ i sprecyzowania określonego działania dla zespołów planujących. Planowanie mobilizacyjne nie jest przedsięwzięciem jednorazowym, zamkniętym, lecz stanowi proces ciągły. Stosownie do podejmowanych działań, zapewniających stałe, sprawne przechodzenie do WSGB planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek będzie odpowiednio korygowane.

Organizacja i planowanie mobilizacyjne w jednostkach wojskowych powinno w swej treści dotyczyć dwóch grup przedsięwzięć:

- przedsięwzięcia mobilizacyjne zapewniające utrzymanie stałej gotowości bojowej /St.GB/ realizowane w czasie pokoju,
- przedsięwzięcia mobilizacyjne realizowane w procesie osiągnięcia WSGB w warunkach zagrożenia i wojny.

Aby utrzymać na wysokim poziomie wskaźniki stałej i wyższych stanów gotowości bojowej,^{x/} w okresie pokoju powinny być zrealizowane następujące główne przedsięwzięcia wchodzące w zakres mobilizacyjnego rozwinięcia:

- p_r_o_g_n_o_z_o_w_a_n_i_e mobilizacyjne polegające na przygotowaniu odpowiednich zestawień, ocen i analiz dotyczących rezerw osobowych i środków transportowych, sprzętu techniczno-bojowego i środków materiałowo-technicznych, a także świadczeń zabezpieczających mobilizacyjne rozwijanie jednostek wojskowych. Prognozowanie mobilizacyjne powinno zmierzać do opracowania określonych sposobów działania w procesie mobilizacyjnego rozwijania jednostek,
- k_s_z_t_a_ł_t_o_w_a_n_i_e zasobów rezerw osobowych w aspekcie ilościowym, jakościowym i terytorialnego usytuowania poprzez odpowiedni system szkolenia żołnierzy służby zasadniczej, przewidujący gromadzenie rezerw dla terytorialnego uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych, oraz poprzez uzupełniające formy szkolenia żołnierzy rezerwy, mające na celu likwidację deficytów w określonych specjalności wojskowych,

x/ Por. Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych. Szt.Gen. 1088/82, str.19.

- s_z_k_o_l_e_n_i_e i doskonalenie żołnierzy rezerwy, zgrywanie obsługi, załóg, pododdziałów i oddziałów oraz dowództw i sztabów z obowiązującą częstotliwością w ramach określonego systemu, obejmującego głównie: wybiórcze szkolenie i doskonalenie określonych specjalistów decydujących o sprawności sprzętu technicznego, szkolenie doskonalące oraz przekwalifikujące w ramach kursów żołnierzy rezerwy przewidzianych na stanowisko oficerskie /SPR/ oraz defycytowe specjalności wojskowe; zgrywanie obsługi, załóg, pododdziałów i oddziałów w ramach dnia gotowości bojowej i mobilizacyjnej oraz w ramach rocznego planu szkolenia żołnierzy rezerwy w jednostce wojskowej; zgrywanie poprzez ćwiczenia mobilizacyjne i mobilizacyjno-taktyczne jednostek wojskowych z rozwijaniem do etatów czasu "W" w ramach planu pięcioletniego; doskonalenie i zgrywanie dowództw i sztabów jednostek mobilizowanych /nowo formowanych, militaryzowanych/ oraz dowództw rezerwowych na szczeblu ZT w ramach ćwiczeń dowódczo-sztabowych.

- p_r_z_y_g_o_t_o_w_a_n_i_e terenowych organów mobilizacyjnych poprzez przygotowanie organizacyjne i funkcjonalne TOAW i TOAP do realizacji przedsięwzięć zabezpieczających proces mobilizacyjnego rozwijania jednostek garnizonu; przygotowanie organizacyjno-etatowe i funkcjonalne grup mobilizacyjnych jednostek wojskowych; szkolenie i doskonalenie żołnierzy rezerwy i służby zasadniczej wchodzących w skład elementów bazy mobilizacyjnej jednostek wojskowych /PKI, PRT, PPZb, PPW, GE/.

- z_e_s_t_a_w_i_e_n_i_e należności sprzętu technicznego i bojowego, środków materiałowych według ilości, wielkości i rodzajów dla jednostek wojskowych mobilizujących i mobilizowanych oraz pobieranych z składnic i magazynów na terenie gar-

nizonu, zestawienie wielkości i źródeł dostaw natychmiastowych i krótkotrwałych /świadczenia/,

- w_y_d_z_i_e_l_a_n_i_e sił i środków ze składu jednostek wojskowych oraz gospodarki narodowej /świadczenia/ przewidywanych do załadowania i transportu środków materiałowych oraz zabezpieczenia technicznego procesu mobilizacji i początkowego okresu wojny.

- p_r_o_w_a_d_z_e_n_i_e kontroli i nadzoru służbowego w zakresie administrowania rezerwami osobowymi i środkami transportowymi, materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia oraz organizacji i doskonalenia systemu mobilizacyjnego na szczeblu garnizonu.

Przedsięwzięcia mobilizacyjne realizowane przez jednostki wojskowe, TOAW i TOAP w procesie osiągnięcia WSGB w warunkach zagrożenia i wojny, ujęte są w formie planów i harmonogramów czynności, a ich treść określona jest dokumentami normatywnymi Sztabu Generalnego WP.^{x/}

Na podstawie oceny czynników warunkujących proces mobilizacyjny i analizy zadań mobilizacyjnych w dowództwie jednostki wojskowej /zespołu planującego/ opracowuje się następujące podstawowe dokumenty planistyczne i wykonawcze:

- zamiar mobilizacyjnego rozwijania jednostki wojskowej, na podstawie którego dowódca jednostki wojskowej precyzuje podstawowe zadania dla komórek organizacyjnych jednostki w procesie osiągnięcia WSGB i jej mobilizacyjnego rozwijania;

- plan mobilizacyjnego rozwijania jednostki wojskowej, jako podstawowy dokument koordynujący działanie poszczególnych ko-

x/ Wzory dokumentów do instrukcji o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych. Szt.Gen.1089/82.

mórek pod względem celu, czasu i sposobu wykonania zadań mobilizacyjnych;

- plan materiałowo-technicznego rozwinięcia jednostki wojskowej, jako podstawowy dokument koordynujący działanie służb technicznych i kwatermistrzowskich w określonych działach zaopatrzenia;^{x/}

- plan nadzoru realizacji finansowania mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych;^{xx/}

- harmonogram podstawowych czynności procesu mobilizacyjnego rozwinięcia oraz jego zabezpieczenia;

- dokumenty wykonawcze zastępców dowódcy, stanowiące wyciągi z planu i harmonogramu mobilizacyjnego rozwinięcia w zakresie ich dotyczącym.^{xxx/}

Zamiar mobilizacyjnego rozwijania jednostki wojskowej opracowany w formie pisemnej i graficznej powinien zawierać: wnioski z oceny czynników wpływających na proces mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki wojskowej; wnioski z oceny posiadanych zasobów rezerw osobowych i środków transportowych oraz materiałowo-technicznych; wyjaśnienie celu, rodzaju i czasu realizacji zadań mobilizacyjnych jednostki wojskowej; sprecyzowanie zadań dla dowództwa i sztabu jednostki w zakresie sposobu i czasu wykonania zadań w procesie osiągnięcia WSGB, głównych założeń materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki wojskowej /ochrona i obrona rejonów mobilizacji, maskowania, przedsięwzięcia OPBMar/, głównych założeń uruchamiania wojennego systemu

x/ Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych. Szt.Gen. 1088/82, str.119-122.

xx/ Tamże, str.142-148.

xxx/ Tamże, s.46.

uzupełniania potrzeb bieżących w czasie mobilizacji i początkowego okresu wojny, odtwarzanie obezwładnionych elementów bazy mobilizacyjnej pododdziału.

Plan mobilizacyjnego rozwijania jednostki wojskowej opracowuje się w formie pisemnej i graficznej. Opisowa część planu^{x/} mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki wojskowej powinna zawierać takie działy, jak:

- warunki prowadzenia mobilizacji na obszarze miasta i terenie administrowanym przez WKU /WSZW/ w aspekcie: oceny operacyjnej terenu, rozmieszczenia zasobów rezerw osobowych i materiałowo-technicznych stosownie do potrzeb jednostek wojskowych stacjonujących i rozwijanych w garnizonie, czynników ułatwiających i utrudniających proces mobilizacyjnego rozwinięcia;

- narastania ukompletowania pod względem ilościowym, procentowym i czasowym w poszczególnych stanach gotowości bojowej dla określonych zestawów jednostek wojskowych w garnizonie;

- sposób wykonania zadań mobilizacyjnego rozwinięcia w warunkach stopniowego osiągnięcia WSGB lub wybiórczo według decyzji Sztabu Generalnego WP i zestawów oraz w razie powszechnej mobilizacji;

- prowadzenie mobilizacji w warunkach szczególnych: w miejscu stałej dyslokacji, w rejonach czasowego pobytu, w warunkach zakłóceń procesu mobilizacyjnego rozwijania, odtwarzanie obezwładnionych pododdziałów, elementów bazy mobilizacyjnej czy WKU;

x/ W ramach planu osiągnięcia WSGB.

- uruchomienie i przebieg procesu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek stacjonujących w dużym garnizonie, system alarmowania i zarządzania mobilizacji, organizacja bazy mobilizacyjnej, powołanie i dostarczenie oraz przyjęcie rezerw osobowych i środków transportowych, ich zabezpieczenie materiałowe, sposób postępowania z nadwyżkami stanów osobowych, zabezpieczenie procesu mobilizacyjnego: ochrona i obrona rejonów mobilizacji, maskowanie, powszechna OPL, OPBMar, zabezpieczenie finansowe, praca partyjno-polityczna;

- organizacja współdziałania wewnątrz dużego /średniego/ garnizonu, z sąsiednimi WKU /WSZW/, rodzajami sił zbrojnych oraz układem pozamilitarnym;

- kierowanie procesem mobilizacyjnego rozwijania, obieg informacji, odtworzenie TOAW,^{x/} pododdziałów jednostek wojskowych w razie ich obezwładnienia lub zniszczenia;

- świadczenia gospodarki narodowej na rzecz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych, rodzaj świadczeń i sposób ich uruchomienia, formowanie jednostek zmilitaryzowanych na potrzeby sił zbrojnych.

Graficzna część planu powinna obejmować harmonogram przedsięwzięć mobilizacyjnych realizowanych w czasie osiągnięcia WSGB, zestawienia, bilanse rozwijające podstawowe zagadnienia planu osiągnięcia WSGB. Plan materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostki wojskowej opracowuje się w formie pisemnej składających się z wniosków z oceny czynników warunkujących proces materiałowo-technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia mobiliza-

x/ Tylko w zakresie akcji kurierskiej i posłańczej do zabezpieczenia doręczenia dokumentów powołania żołnierzom rezerwy.

cyjnego rozwinięcia, w stanie stałej, podwyższonej, zagrożenia wojennego i pełnej gotowości bojowej, w miejscu stałej dyslokacji, zapasowych rejonach alarmowych, miejscach czasowego pobytu, zakłóceń procesu mobilizacyjnego rozwinięcia oraz w początkowym okresie wojny, organizacja załadowania /podjęcia/ zapasów środków materiałowych, sposobu przekazania i przyjęcia oraz wykorzystania nadwyżek materiałowych i obiektów wojskowych pozostawionych w rejonach zakwaterowania po opuszczeniu koszar przez jednostki wojskowe. Jako dokument pomocniczy opracowuje się zestawienie zapasów środków materiałowych i ich urzutowanie w oddziale oraz zestawienie środków materiałowych i technicznych pobieranych z gospodarki narodowej /GN/ dla zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia według służb, źródeł i sposobów pobierania. W jednostkach mobilizacyjnych i mobilizowanych oraz dowództwie związku taktycznego przedsięwzięcia mobilizacyjne oraz ich zabezpieczenie przedstawione jest w planach osiągnięcia WSGB i planach ewakuacji dla jednostek rozwiniętych o stałej gotowości bojowej, o niepełnych stanach i skadrowanych. Dowódca garnizonu przedsięwzięcia mobilizacyjne jednostek wojskowych garnizonu opracowuje w planie zabezpieczenia osiągnięcia WSGB. Jednostki nowo formowane opracowują plan mobilizacyjnego rozwijania i plan ewakuacji. WSZW i WКУ opracowują plan zabezpieczenia mobilizacji jednostek wojskowych dyslokowanych na obszarze przez nich administrowanym. Planowanie mobilizacyjne na szczeblu jednostki wojskowej realizuje ściśle określony zespół. Zainteresowani oficerowie zapoznawani są z problematyką mobilizacyjną w zakresie ich dotyczącym.

x

x

x

WYMAGANIA STAWIANE SYSTEMOWI MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA

JEDNOSTEK WOJSKOWYCH GARNIZONU

1. Sposoby rozwijania mobilizacyjnego

Funkcjonujący odpowiednio do sytuacji system gotowości bojowej powinien zapewnić sprawne mobilizacyjne rozwinięcie jednostek stacjonujących lub też formowanych w garnizonie. Współczesny system mobilizacyjnego rozwinięcia powinien sprzyjać przede wszystkim utrzymaniu części jednostek stacjonujących w garnizonie w gotowości do natychmiastowego odparcia uderzenia na garnizon, osłony mobilizacyjnego rozwinięcia pozostałych jednostek stacjonujących w dużym garnizonie, a nie będących w stanie rozwiniętym^{x/} lub też operacyjnego wykorzystania zgodnie z planem dowódcy okręgu wojskowego. System ten zachowuje elastyczność stosowną do rozwoju sytuacji polityczno-militarnej i pozwala na skryte lub jawne, przed i jednocześnie z wybuchem wojny, mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych stacjonujących w dużym garnizonie.

Literatura przedmiotu określa również pojęcie mobilizacyjnego rozwinięcia. Natomiast co zawiera w sobie ten termin obrazuje załącznik nr 12.

W elementach mobilizacyjnego rozwinięcia autor wyodrębnił składniki jednoczesnego rozwinięcia jednostek stacjonujących w dużym /średnim/ garnizonie w dwu wariantach prowadzenia mobilizacji /jawna - skryta/.

x/ Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych, Szt.Gen. 1088/82.

nych w obszarze jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie musi się charakteryzować: terminowością, szybkością, precyzją oraz niezawodnym współdziałaniem pomiędzy elementami składowymi - tak w obszarze jednoczesnego rozwinięcia, jak i poza tym obszarem, czyli elementami zabezpieczającymi jednoczesne rozwinięcie jednostek w dużym /średnim/ garnizonie. Elementy składowe spoza obszaru jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego - to: do-
kompletowanie drugim zestawem, zgrywanie bojowe^{x/} jednostek, osiągnięcie gotowości bojowej i zdolność do operacyjnego wykorzystania jednostek II, III, IV zestawu /rzutu/ mobilizacyjnego. Jednostki I zestawu /rzutu/ są jednostkami rozwiniętymi i mają natychmiastową zdolność do operacyjnego wykorzystania. Warunki mobilizacyjnego rozwinięcia /zał.nr 10/ mieszczą się w kategorii wymagań stawianych systemowi mobilizacyjnego rozwinięcia. Wywierają decydujący wpływ na proces mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek w garnizonie. W warunkach mobilizacyjnego rozwijania na czoło wysuwa się zagrożenie garnizonu /dużego miasta/.^{xx/}

Za szczególnie ważny element zagrożenia autor uznaje w warunkach dużego /średniego/ garnizonu działanie grup terrorystyczno-dywersyjnych w ramach wojny niekonwencjonalnej.^{xxx/} W świetle tej uchwały i opracowania Instytutu Badań Strategiczno-Obronnych ASG WP celowym jest postawienie zadań mobilizacyjnych jednostkom stacjonującym w dużym garnizonie sto-

x/ Vademecum mobilizacyjno-uzupełnieniowe. Szt.Gen.1180/84, str.182.

xx/ Zgodnie z uchwałą KOK Nr 04/84 z 28.06.1984 w sprawie uznania dla potrzeb OC rejonów, miast i obiektów za szczególnie zagrożone dokonano podziału na trzy kategorie zagrożenia /I,II,III/ miast oraz trzy kategorie zagrożenia obiektów /zakładów pracy/ leżących poza granicami rejonów miast.

xxx/ Przyszłe ewentualne działania wojenne w latach 1990-2015 /materiał nie opublikowany/. Instytut Badań Strategiczno-Obronnych ASGW WP 1986 r.

sownie do wniosków wynikających z oceny zagrożenia i prawdopodobnego działania zbrojnego przeciwnika. Dalsze warunki mobilizacyjnego rozwinięcia wyszczególnione w zał. nr 10 stanowią przesłanki do pełnego opracowania sposobu mobilizacyjnego rozwinięcia i opracowania dokumentacji osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Z analizy warunków funkcjonowania systemu mobilizacyjnego rozwinięcia wynikają takie zasady jak: skrytość, jawność, jednoczesność. Skrytość wynika z potrzeby zamaskowania przed przeciwnikiem faktu doprowadzania jednostek stacjonujących w dużym garnizonie do stanu pełnej gotowości bojowej. Jawność mobilizacyjnego rozwinięcia może mieć miejsce tylko w razie agresji przeciwnika, kiedy ukrywanie doprowadzania jednostek wojskowych stacjonujących w dużym /średnim/ garnizonie do stanu pełnej gotowości bojowej nie jest celowe, bo powoduje znaczne opóźnienie w osiągnięciu stanu pełnej gotowości bojowej. Jednoczesność wynika z konieczności "natychmiastowego" użycia jednostek stacjonujących w garnizonie zgodnie z ich operacyjnym wykorzystaniem do odparcia agresji przeciwnika lub też zabezpieczenia działania /walki/ jednostek operacyjnych.

Istota systemu mobilizacyjnego rozwijania sprowadza się do przejścia ze struktury czasu "P" na strukturę czasu "W" w sposób harmonijny i zorganizowany. Realizacja czynności przejścia jednostek wojskowych w garnizonie ze struktury "P" w sposób harmonijny na strukturę czasu "W" polega na tym, że za podstawę porządkowania czynności przyjmuje się ważność lub czas realizacji czynności osiągnięcia WSGB. Z praktycznych doświadczeń wynika, że najkorzystniejsze przy opracowywaniu

harmonogramu przejścia jednostki /jednostej na szczeblu garnizonu/ ze struktury czasu "P" na strukturę czasu "W" jest jednoczesne uwzględnienie tych dwóch kryteriów.

Rozpoczęcie realizacji czynności zawartych w harmonogramie następuje w wyniku wprowadzenia sygnału uruchamiającego osiągnięcie WSGB, a w tym i mobilizacyjne rozwijanie jednostek dyslokowanych w dużym /średnim/ garnizonie.

W najtrudniejszym wariancie sygnał o rozpoczęciu mobilizacji powinien dotrzeć do wszystkich ogniw alarmowania i powiadamiania na terenie garnizonu w czasie, który zapewni zrealizowanie zasadniczych czynności przed faktem agresji. Alarmowanie i powiadamianie w systemie mobilizacyjnego rozwijania odgrywa szczególną rolę i obwarowane jest wymogami dotyczącymi zwłaszcza czasu, sposobu przekazania i adresata sygnału.

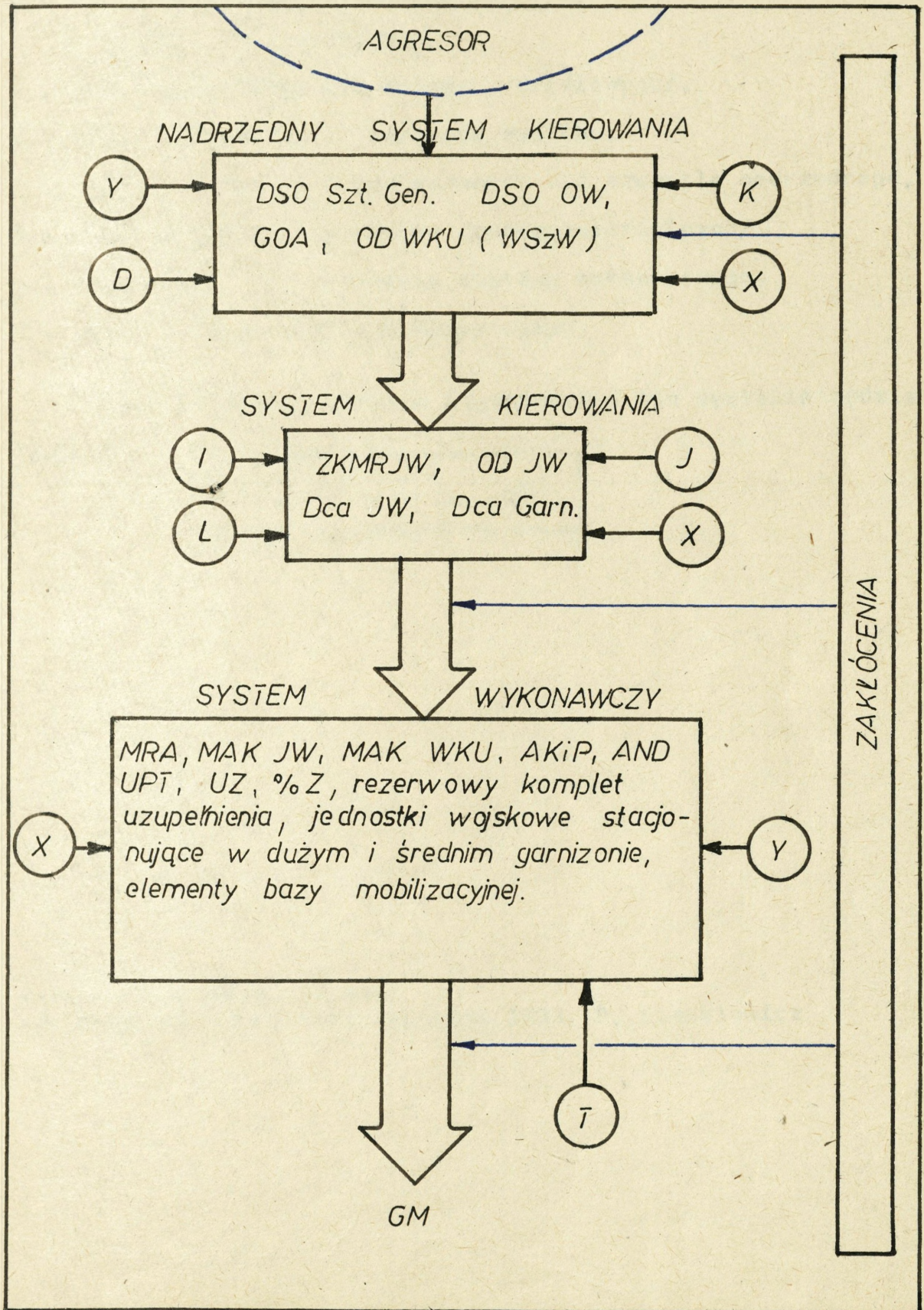
Znaczny wpływ na realizację wymagań w tym względzie mają: stopień wytrenowania służb dyżurnych w zakresie przyjmowania, rozkodowywania i przekazywania sygnałów alarmowych, stopień sprawności i niezawodności urządzeń technicznych wykorzystywanych w procesie alarmowania i powiadamiania; predyspozycje osobiste żołnierzy zawodowych wyznaczanych do pełnienia służb dyżurnych, poziom wykształcenia i stopień opanowania wiadomości z dziedziny mobilizacyjnej stosownie do zajmowanych stanowisk służbowych.

Po uruchomieniu mobilizacji w wyniku sygnału alarmowego, następuje rozwijanie elementów bazy mobilizacyjnej oraz powoływanie rezerw osobowych, wykorzystania świadczeń osobistych i rzeczowych w celu osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej przez jednostki wojskowe dużego /średniego/ garnizonu. Realizacja tych czynności w nakazanym czasie jest uwarunkowana za-

szeregowaniem jednostek wojskowych stacjonujących w dużym /średnim/ garnizonie do określonego zestawu mobilizacyjnego rozwijania. Literatura przedmiotu określa ogólny tok postępowania podczas mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych. Na podstawie badania literatury przedmiotu, doświadczeń, autor proponuje ujęcie przebiegu alarmowania i powiadamiania w postaci następującego modelu, odzwierciedlającego w sposób systemowy warunki, czynniki, wymagania mobilizacyjnego rozwijania jednocześnie wszystkich jednostek wojskowych stacjonujących w dużym /średnim/ garnizonie:

MODEL SYSTEMOWY JEDNOCZESNEGO ROZWINIĘCIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

W DUŻYM /ŚREDNIM/ GARNIZONIE

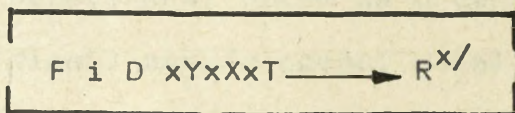

gdzie:

- V - zbiór możliwych decyzji nadrzędnych,
- D - zbiór dopuszczalnych decyzji w systemie kierowania,
- K - zbiór informacji otrzymywanych przez system decyzyjny z systemu informacyjnego,
- I - zbiór informacji pierwotnych /źródłowych/,
- L - zbiór informacji z otoczenia systemu,
- J - zbiór informacji przeznaczonych dla szczebla nadrzędnego,
- X - zbiór wejść zasileniowych /energomaterialnych/,
- Y - zbiór wejść zasileniowych systemu wykonawczego,
- T - zbiór przedziałów /odcinków/ czasu,

Oceną wielkości efektów uzyskanych w tym systemie będzie

funkcja:

W procesie planowania i praktycznego sprawdzania realizacji poszczególnych elementów mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie uwzględnia się możliwości wykonania przedsięwzięć mobilizacyjnych w poszczególnych stanach gotowości bojowej. Aby zapewnić realizację czynności mobilizacyjnego rozwinięcia, konsekwentnie należy przestrzegać założeń zabezpieczenia bojowego, które warunkują sprawność działania systemu jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania. Warunki geofizyczne dużych aglomeracji dają podstawę do oceny możliwości rozmieszczenia jednostek wojskowych w przydzielonych rejonach alarmowych, a zwłaszcza sprawdzenia czasu i sposobu wyprowadzenia /rozwinięcia/ ich do rejonów alarmowych. Ma to bezpośredni wpływ na organizację powołania i przyjęcia uzupełnienia zasadniczego, ustalenia potrzeb w zakresie liczby pododdziałowych punktów wyposażenia /PPW/.

Realizacja mobilizacyjnego rozwinięcia opiera się na terytorialności i rejonizacji uzupełnienia z zachowaniem zasad uzupełniania pokojowego i wykorzystania zasobów rezerw osobowych. Powyższe czynności muszą opierać się na właściwej współpracy jednostek wojskowych z terenowymi organami administracji wojskowej /TOAW/ i terenowymi organami administracji państwowej /TOAP/. Jej istota polega na systematycznej aktualizacji dokumentacji mobilizacyjno-uzupełnieniowej zawartej w planie osiągnięcia WSGB, oraz pomocniczej służącej ewidencji i rozdziałowi stanu osobowego powoływanego do jednostki wojskowej, uzgadnianie zmian personalnych w obsadzie etatowej jednostek, a dotyczących żołnierzy rezerwy. Współdziałanie jednostek wojskowych z wojskową komendą uzupełnień i wojewódzkim sztabem wojskowym polega na wzajemnym informowaniu o stanie utrzymania

rezerv osobowych dotyczącej jednostek wojskowych, przekazywaniu meldunków i sygnałów, reagowaniu w razie wystąpienia zakłóceń w procesie jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania,^{x/} funkcjonowaniu powiadamiania, alarmowania, akcji kurierskiej, uzupełniania awaryjnego stanem osobowym, pojazdami mechanicznymi i maszynami.

Współpraca i współdziałanie realizowane są przez żołnierzy zawodowych pełniących służbę w WKU i WSZW oraz w sztabie jednostki wojskowej na stanowiskach mobilizacyjno-upełnieniowych. Efektywność pracy tej grupy decyduje o prawidłowej realizacji planowania i utrzymania stanu stałej gotowości bojowej, a w tym mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych, dyslokowanych w dużym i średnim garnizonie.

W całości warunków jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych w garnizonie należy uwzględnić sposób opuszczenia miejsca stałej dyslokacji /MSD/. Ma on wpływ na realizację zadań mobilizacyjnego rozwinięcia gdy będzie ono prowadzone w zapasowym rejonie alarmowym /Zap.RA/.^{xx/} Dotyczy to zarówno pojedynczej jednostki wojskowej, jak i całego garnizonu. Szczególnie zaś dużej aglomeracji.

W odniesieniu do jednej jednostki wojskowej jest to zagadnienie wymagające wnikliwego rozpatrzenia przez dowództwo jednostki wojskowej. Stosowane metody i formy powinny być ciągle doskonałe, mając na uwadze osiągnięcie najkorzystniejszych wyników. Wśród stosowanych metod na czoło wysuwa

x/ Rodzaje zakłóceń i przeciwdziałanie w celu realizacji mobilizacyjnego rozwinięcia przez jednostki wojskowe i WKU, WSZW, omówione są w V rozdziale rozprawy.

xx/ Rozwinięcie mobilizacyjne może być prowadzone całkowicie w MSD lub rozpoczęte w MSD a dokończony w Zap.RA lub też całkowicie w Zap.RA. Decyduje o tym rozwój sytuacji militarnej.

się operacyjna metoda wyprowadzania wojsk z MSD /Zał.nr 8/. Metoda ta wymaga ścisłego współdziałania jednostki wojskowej z wydziałem ruchu drogowego Komendy MO /MUSW/. Z badań literatury oraz doświadczeń autora nasuwa się wniosek, że stosowana dotąd metoda oparta na współdziałaniu jednostki wojskowej z Dzielnicowym Urzędem MO jest niewystarczająca i nie gwarantuje swobody wyprowadzania wojsk z MSD w dużym garnizonie. Istnieje potrzeba wydania stosownego zarządzenia przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Obrony Narodowej w sprawie obowiązku zapewnienia swobody wyprowadzenia wojsk z garnizonu. Ma to szczególne znaczenie przy jednoczesnym rozwijaniu jednostek^{x/} przez kanalizowanie ruchu miejskiego siłami patroli regulacji ruchu MO.

Z chwilą ustalenia rejonów zainteresowania jednostek wojskowych w sprawie ukończenia stanem osobowym, pojazdami mechanicznymi i maszynami^{xx/} celowym najpierw jest teoretyczne zbadanie nasilenia ruchu na poszczególnych ciągach komunikacyjnych do rejonów alarmowych, ustalenie przepustowości tych ciągów komunikacyjnych. W wyniku kalkulacji powinny być praktycznie sprawdzone podczas rekonesansu prowadzonego przez dowództwo jednostki z zainteresowaną grupą oficerów, a następnie podczas przemarszu elementów bazy mobilizacyjnej lub też pojedynczych pododdziałów do Zap.RA. Zagadnienie to rozpatrywać należy co najmniej w dwu wariantach: gdy rozwinięcie mobilizacyjne realizowane będzie w sposób skryty, oraz przy założeniu, że realizowane będzie po wybuchu wojny i na miasto zostanie wykonane uderzenie jądrowe. Oba te warianty

x/ Regulamin Służby Wewnętrznej i Garnizonowej, str.21 ppkt. "s".

xx/ Dotyczy dzielnic, gmin, miast, gdzie żołnierzom rezerwy nadano przydziały mobilizacyjne.

wymagają szczegółowej analizy z uwzględnieniem realnych warunków miasta, jego infrastruktury, zadań realizowanych na rzecz obronności i gospodarki narodowej. Główne ustalenia powinny być powzięte podczas teoretycznego rozpatrywania jednoczesnego rozwinięcia jednostek w dużym garnizonie przez dowództwa jednostek, dowódcę, komendanta garnizonu, przedstawicieli WSzW, komendantów macierzystych WKU, przedstawiciela MO i urzędu miejskiego /w zakresie ich dotyczącym/.

Przyjęcie określonej koncepcji i planu opuszczania MSD zależy od konkretnych warunków wewnętrznych i zewnętrznych. Warunki wewnętrzne jednostki wojskowej to: organizacja regulacja ruchu wewnątrz koszar, front załadowczy, stopień mechanizacji prac załadunkowych, ilość i zdolności przepustowe bram, przygotowanie pododdziałów do wykonywania marszów i dowódców do kierowania nimi. Warunki zewnętrzne uwzględnić powinny ilość dróg wykorzystywanych do opuszczenia MSD, wymuszone zahamowanie ruchu na drogach, tworzenie się kolejek przed bramami wyjazdowymi, wejście na drogi objazdowe, powstałe niesprawności techniczne pojazdów mechanicznych, komasacja sił i środków na drogach marszu podczas jednoczesnego opuszczania garnizonu.

Aktywne oddziaływanie przeciwnika powodować będzie szereg utrudnień przy opuszczaniu MSD. Stąd też celowe jest wcześniejsze opracowanie wariantów działania przy wystąpieniu przewidywanych zakłóceń. Pomocne w tym może być wykorzystanie funkcjonalnego modelu opuszczania MSD oraz optymalnych wyników z obliczeń^{x/} i porównań po to, aby określić newralgiczne miejsca, miejsca o największej pracochłonności i podjąć działanie zapewniające systematyczne zmniejszanie czasu realizacji po-

x/ Zał. nr 20.

szczególnych zadań.

2. Siły i środki angażowane w procesie mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych

Kierowanie mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie polega na organizacyjnym^{x/} przygotowaniu warunków zapewniających sprawną i niezawodną realizację zaplanowanych w czasie pokoju przedsięwzięć i w efekcie terminowe doprowadzenie jednostek wojskowych do pełnej gotowości bojowej. W zakres kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem wchodzi między innymi: zbieranie i analiza danych o sytuacji mobilizacyjnej, podejmowanie i wprowadzanie w życie decyzji wynikających z zaistniałej sytuacji oraz utrzymania ścisłego współdziałania między jednostkami wojskowymi i WKU. Kierowanie mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek wojskowych realizują: dowódcy jednostek mobilizujących, komendanci WKU, szefowie WSzW, zespoły kierowania mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek wojskowych.

W kierowaniu mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek szczególne znaczenie mają takie jego cechy, jak: zdecydowanie, operatywność, elastyczność, ciągłość i skrytość.

Zdecydowanie przejawia się w uporczywym wprowadzaniu w życie podjętych decyzji i przedsięwzięć przewidzianych w planach mobilizacyjnych.

Operatywność wyraża się w umiejętności dowództw, sztabów oraz WKU szybkiego podejmowania i realizowania decyzji w za-

x/ Organizacyjne przygotowanie jest to precyzyjne uzgodnienie i ustalenie przedsięwzięć realizowane przez dowództwo garnizonu, MO, WKU, WSzW według schematu: kto - kiedy - gdzie - jak - dla kogo.

kresie zabezpieczenia procesu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek.

Elastyczność kierowania polega na natychmiastowym reagowaniu na zachodzące zmiany i wprowadzaniu niezbędnych korekt do uprzednio opracowanych planów.

Ciągłość kierowania osiąga się przez organizowanie systemu niezawodnej łączności z podległymi jednostkami wojskowymi, punktami przyjęcia uzupełnienia i WKU.

System kierowania mobilizacją /zał.nr 11/ tworzy się na zasadzie pełnej centralizacji procesów decyzyjnych. Konieczność zdecentralizowanego kierowania mobilizacją w dużym /średnim/ garnizonie wynika z tego, że w razie powstania zakłóceń wprowadzać trzeba będzie korekty do planów dotyczące na przykład przeniesienia miejsc mobilizacji.

Trwałość i samodzielność procesu kierowania mobilizacją osiąga się przez odpowiednie szkolenie jednostek mobilizujących i mobilizowanych, szkolenie WKU, szkolenie zgrywające elementów zabezpieczających jednoczesne rozwinięcie jednostek w dużym /średnim/ garnizonie takich jak: osoby objęte świadczeniami osobistymi i rzeczowymi, obsady elementów bazy mobilizacyjnej, osoby realizujące akcje kurierskie i posłańcze, szkolenie zespołów kurierów awaryjnego systemu doręczania /ASD/.

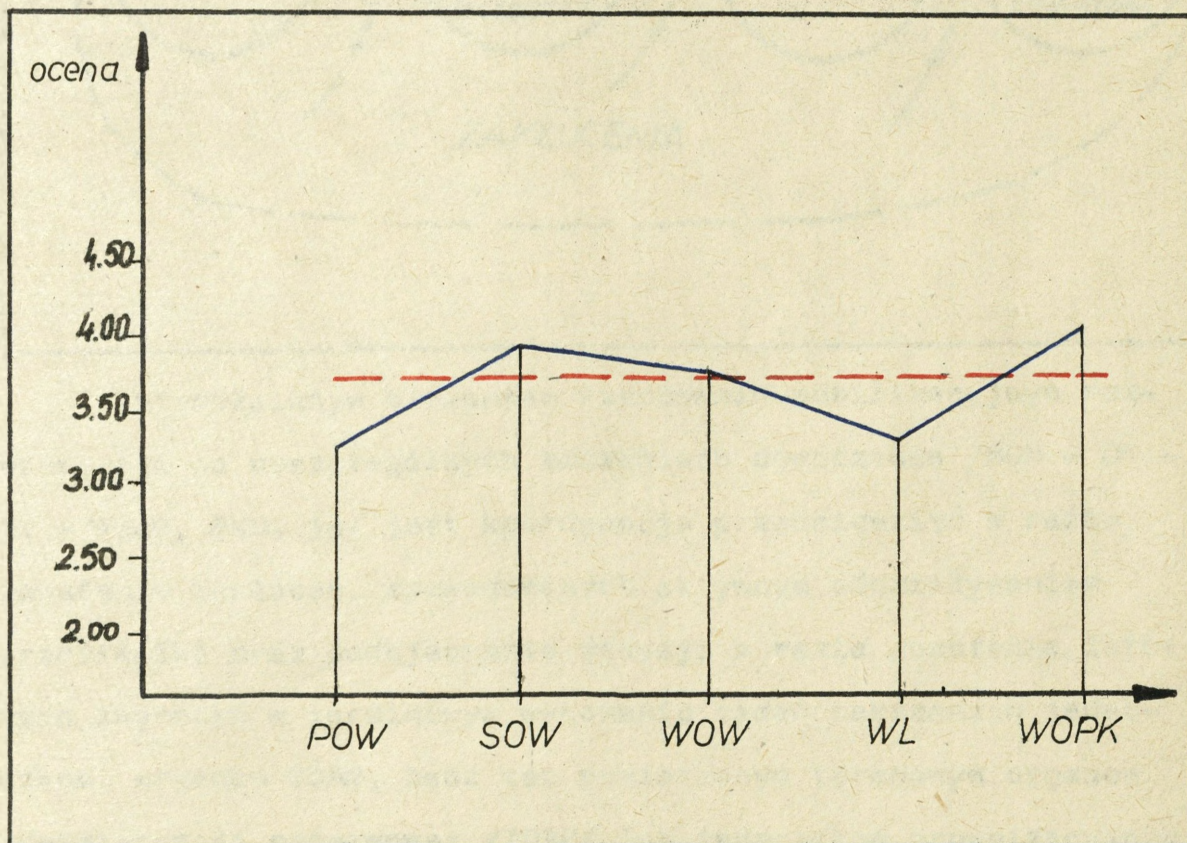
Mobilizacyjne rozwijanie wojsk w garnizonie w większości przypadków trwa od kilkunastu do kilkudziesięciu godzin i może przebiegać w warunkach różnorodnych zakłóceń. W celu zapewnienia warunków bezkolizyjnego przebiegu procesu mobilizacyjnego oraz natychmiastowego reagowania na powstałe zakłócenia powinien być odpowiednio przygotowany system kierowania mo-

bilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych. Najbardziej niekorzystne dla jednostek wojskowych w dużym garnizonie jest rozpoczęcie i prowadzenie mobilizacji w czasie działań wojennych. W tym przypadku wojska zmuszone będą do jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia i przegrupowania się w warunkach bezpośredniego zagrożenia.^{x/}

Wobec powyższych stwierdzeń należy postawić pytanie - jaki jest stan sprawności dowodzenia i kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem? Odpowiedź na to pytanie daje poniższy wykres:^{xx/}

Rysunek Nr 2

SPRAWNOŚĆ ORGANIZACYJNA DOWODZENIA I KIEROWANIA MOBILIZACYJNYM
ROZWIĘCIEM JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

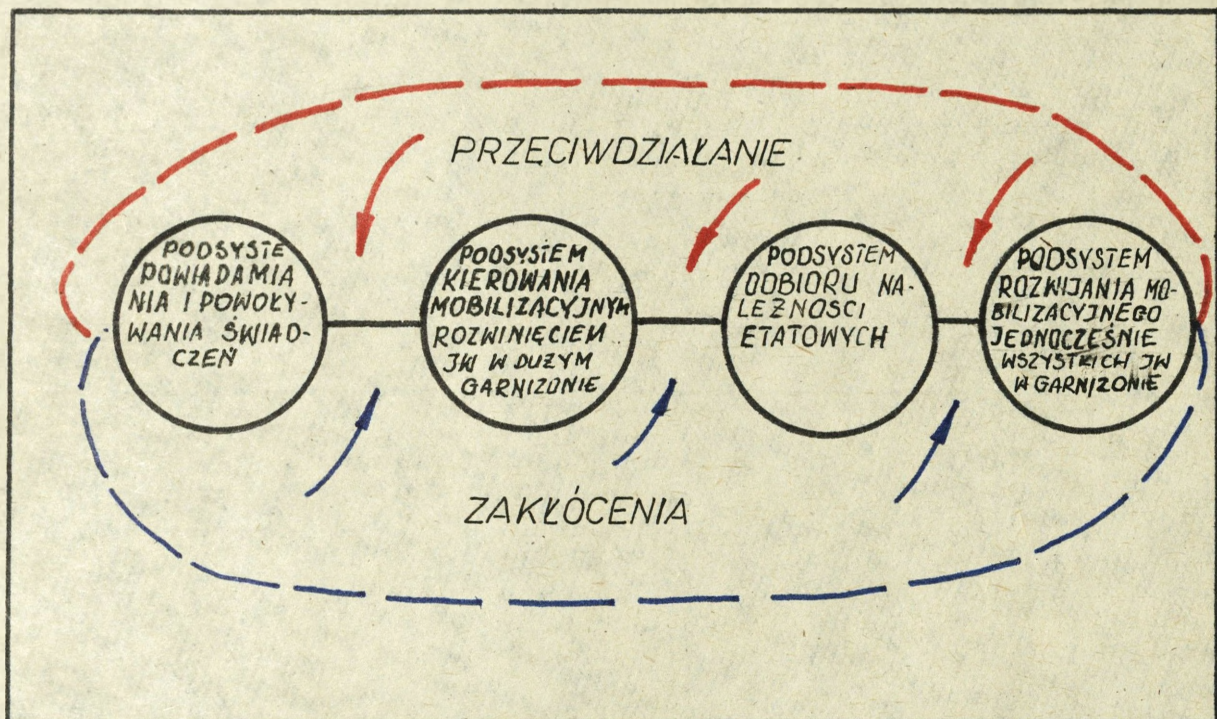

x/ Biuletyn Informacyjny Nr 2/140/1982r.

xx/ Opracowano na podstawie materiałów Zarządu X Sztabu Generalnego WP dotyczących kontroli garnizonów miejskich.

Kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki wojskowej /jednostek wojskowych/ oraz zabezpieczenie ich mobilizacyjnego rozwinięcia przez terenowe organa administracji wojskowej /TOAW/ jest fragmentem ogólnego systemu kierowania. Można zatem ten fragment traktować jako podsystem,^{x/} którego miejsce w systemie mobilizacyjnego rozwijania jest następujące:

Rysunek Nr 3

Nieodłącznym elementem kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem na poszczególnych szczeblach dowodzenia /MON - OW - ZT - WSZW, WКУ, jw/ jest koordynacja przedsięwzięć w razie powstania zakłóceń, spowodowanych aktywnym oddziaływaniem przeciwnika oraz podejmowanie decyzji w razie powstania istotnych zagrożeń w terminowym wykonaniu zadań nakazanych jednostkom, organom TOAW, bądź też powierzonym terenowym organom administracji państwowej /TOAP/ lub jednostkom organizacyjnym

x/ Zob. P. Sienkiewicz, "Inżynieria systemów", W-wa 1983, str. 31.

gospodarki uspołecznionej /zakłady pracy formujące jednostki wojskowe/. Skuteczność kierowania tym procesem, podobnie jak każde kierowanie innymi procesami, zależy w głównej mierze od poprawności podejmowanych decyzji. Poprawność decyzji zależy od aktualności, dokładności i kompletności informacji.

Kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie oraz zabezpieczenie tego procesu przez WKU i WSZW mają na celu zapewnienie zorganizowanego, sprawnego i harmonijnego przejścia jednostek wojskowych ze struktury organizacyjnej czasu "P" na strukturę organizacyjną czasu "W". Kierowanie tymi przedsięwzięciami rozpoczyna się z chwilą zarządzenia mobilizacji i trwa do jej zakończenia. Proces kierowania polega na ciągłym zbieraniu i studiowaniu danych o sytuacji mobilizacyjnej w jednostce /lub w jednostkach garnizonu/, jej przebiegu, koordynowania, działania stosownie do przyjętych rozwiązań, a przy radykalnych zmianach oczekiwanych stanów gotowości bojowej, na podejmowanie decyzji nowych, stawianie skorygowanych lub nowych zadań. Utrzymywanie ciągłego współdziałania pomiędzy jednostką wojskową i WKU /WSZW/ oraz jednostkami gospodarki uspołecznionej realizującymi określone zadania mobilizacyjne lub świadczenia na rzecz mobilizacyjnie rozwijanych jednostek, jak również na stałej kontroli przebiegu wykonania nakazanych zadań warunkuje właściwy przebieg procesu kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem.

Kierowanie procesem mobilizacyjnego rozwijania jednostek w dużym garnizonie i ich zabezpieczenie przez TOAW realizowane jest:

- w jednostkach wojskowych z stanowisk dowodzenia, rozwiniętych w MSD lub w zapasowym rejonie alarmowym z zależności od miejsca prowadzenia mobilizacji, przez zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki wojskowej /ZKMRJW/. W jednostkach stacjonarnych stanowiska dowodzenia rozwija się w koszarach, a po przydzieleniu rejonu alarmowego stanowisko dowodzenia, po jej wyjściu do rejonu alarmowego należy przenieść do tego rejonu;

- w garnizonach - z zasadniczych punktów dowodzenia rozwiniętych na terenie garnizonu najcelowiej w rejonie Komendy Garnizonu i miejsca rozmieszczenia elementów garnizonowego ośrodka alarmowania /GOA/;

- w WSZW, na których obszarze działa WKU wychodzą na zapasowe miejsca pracy - z zasadniczego punktu dowodzenia rozwiniętego w dotychczasowym miejscu pracy w okresie trwania podwyższonej gotowości bojowej i stanu gotowości bojowej zagrożenia wojennego, aby z chwilą wprowadzenia pełnej gotowości bojowej przejść i kierować tym procesem z zapasowego punktu dowodzenia, który staje się zasadniczym stanowiskiem dowodzenia. W dotychczasowym miejscu pracy pozostawia się grupę dyżurną;

- w WKU - z zasadniczego punktu dowodzenia rozwiniętego w dotychczasowym miejscu pracy, przy utrzymywaniu ścisłego kontaktu z grupą operacyjną rozmieszczoną na zapasowym punkcie dowodzenia.

Podstawą kierowania procesem jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jednostek w dużym /średnim/ garnizonie są przygotowane do tego plany, a w szczególności harmonogramy reali-

zacji przedsięwzięć mobilizacyjnych, będące ich częścią składową.

Kierowanie to organizuje się: w jednostkach mobilizujących i mobilizowanych na podstawie planów osiągnięcia WSGB; w dużych /średnich/ garnizonach na bazie planów zabezpieczenia osiągnięcia WSGB przez jednostki garnizonu; w WKU i WSzW na podstawie planu zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych oraz planu osiągnięcia WSGB przez WKU i WSzW.

Przebiegiem mobilizacyjnego rozwijania w jednostkach mobilizujących i mobilizowanych kieruje dowódca jednostki mobilizowanej. Zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek w dużym i średnim garnizonie kieruje dowódca garnizonu, a zabezpieczeniem mobilizacyjnego ich rozwinięcia przez TOAW kierują: szef WSzW na terenie administrowanego województwa /województw/; wojskowi komendanci uzupełnień na wydzielonych obszarach województwa.

W wypadku otrzymania przez jednostkę mobilizującą w okresie trwania mobilizacji innych zadań, w wyniku których nastąpiłaby konieczność niezwłocznego opuszczenia przez nią garnizonu lub rejonu alarmowego, w wyniku czego dowódca tej jednostki pozbawiony byłby możliwości dalszego kierowania wykonaniem nakazanych zadań mobilizacyjnych w jednostkach przez siebie mobilizowanych, kierowanie dalszym procesem mobilizacyjnego rozwinięcia przejmują dowódcy jednostek mobilizowanych. W razie ich nieobecności /do czasu ich przybycia do jednostki/ wykonaniem zadań mobilizacyjnych kierują oficerowie wchodzący w skład terenowego aparatu mobilizacyjnego /TAM^x/ współdziałający z dowódcą jednostki mobilizującej w planowaniu ich mobilizacyjnych zadań.

x/ Vademecum mobilizacyjno-uzupełnieniowe. Szt.Gen.1180/84, str.

lizacyjnego rozwinięcie albo realizują to zadanie inni oficerowie wyznaczeni przez dowódcę jednostki mobilizującej.

Organami wykonawczymi poszczególnych dowódców jednostek mobilizujących w czasie mobilizacji są zespoły kierowania, które powołuje się i organizuje na okres trwania mobilizacji w każdej jednostce wojskowej oraz WКУ, WSzW, a w dużym /średnim/ garnizonie, gdzie są etatowe komendy garnizonu przy dowódcy garnizonu czasu "W". Są to:

- w dowództwie jednostki mobilizującej - zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki wojskowej /ZKMRJW/
 - w dużym garnizonie - zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek garnizonu /ZKMRJ Garn./
- W mniejszych i średnich garnizonach zadania te równolegle mogą wykonywać: zespół kierowania jednostki wojskowej lub WSzW, WКУ, których dowódca /szef, komendant/ pełni funkcję dowódcy garnizonu.
- w WSzW i WКУ - zespół kierowania zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych.

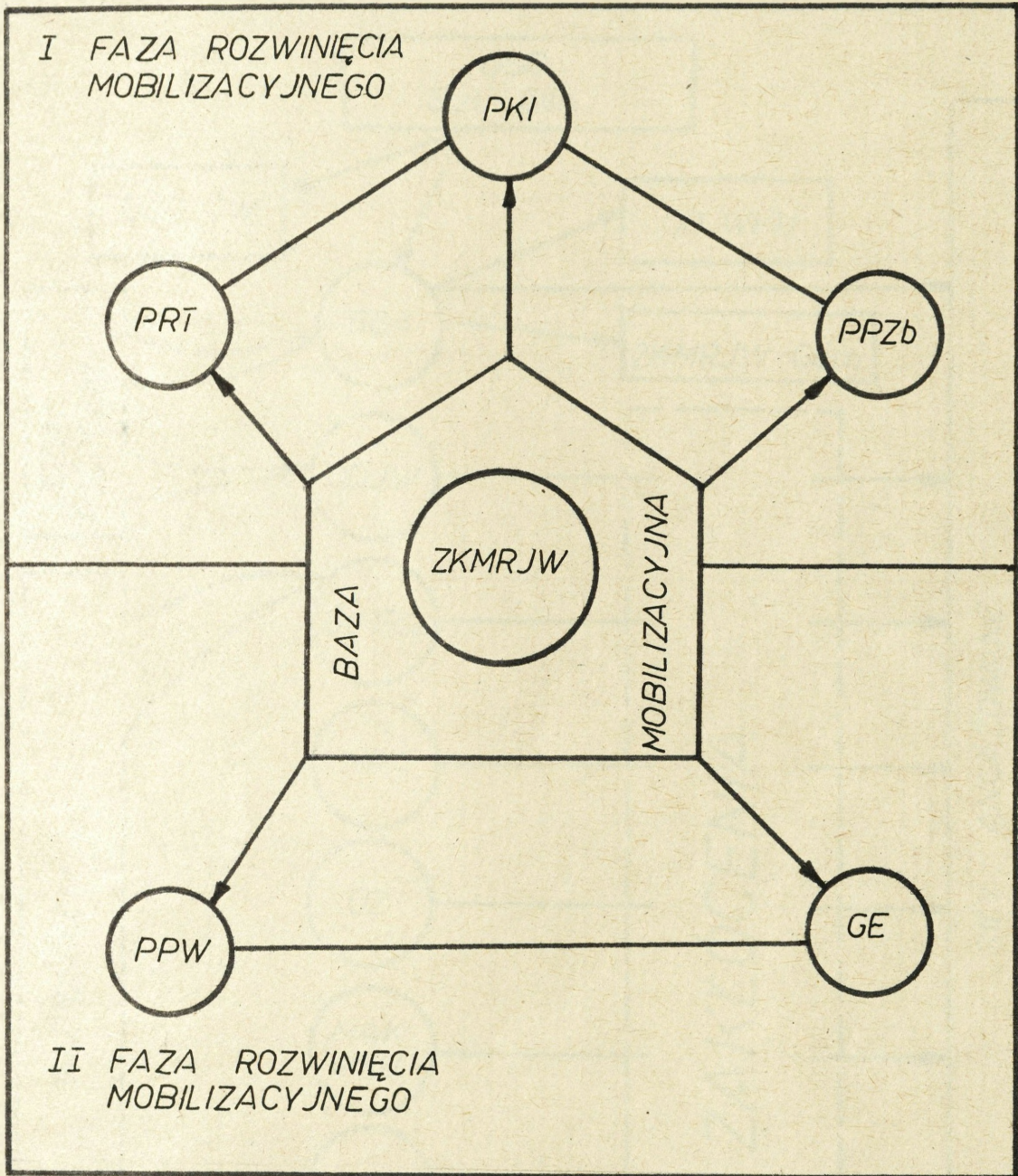
Zespoły te rozmieszcza się z reguły na zasadniczym stanowisku dowodzenia. Z niego bowiem dowódca jednostki, dowódca garnizonu, szef WSzW lub komendant WКУ kierują wykonaniem przedsięwzięć mobilizacyjnych. Na nim są rozwiązywane podstawowe zagadnienia i problemy osiągnięcia przez jednostki wojskowe kolejnych WSGB. Z tego stanowiska dowodzenia organizuje się współdziałanie oraz organizuje i prowadzi się kontrolę i pomoc jednostkom i organom, a także przesyła się do sztabów nadrzędnych nakazane meldunki oraz informuje się grupy operacyjne rozmieszczone na zapasowym stanowisku /punkcie/ dowodzenia o stanie i przebiegu mobilizacji, jak również wykonuje się inne zadania.

Zespoły kierowania powinny posiadać podstawowe dokumenty^{x/} niezbędne do kierowania realizacją nałożonych zadań mobilizacyjnych, dokumenty tajnego dowodzenia, tabele /wykresy/ obrazujące w jednostkach wojskowych stany ilościowe dotyczące napływającego uzupełnienia, stopnia ukończenia jednostek wojskowych, a w TOAW - dane ilustrujące stan doręczalności dokumentów powołania, liczbę dowiezionych żołnierzy rezerwy do miejsc stawiennictwa oraz stopień ukończenia potrzeb mobilizacyjnych poszczególnych jednostek wojskowych.

W celu zapewnienia sprawnego przebiegu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych należy zapewnić właściwe funkcjonowanie elementów bazy mobilizacyjnej. Celowe jest także zorganizowanie działania bazy mobilizacyjnej, aby równoległe ze zwiększeniem sił i środków tej bazy można było przyjmować przybywające zasadnicze uzupełnienie jednostki. Elementami składowymi bazy mobilizującej są siły i środki angażowane do jej funkcjonowania. Można je podzielić następująco: elementy bazy mobilizacyjnej /środki/ oraz siły angażowane w tym procesie /siły/. W ujęciu systemowym środki przedstawić można następująco:

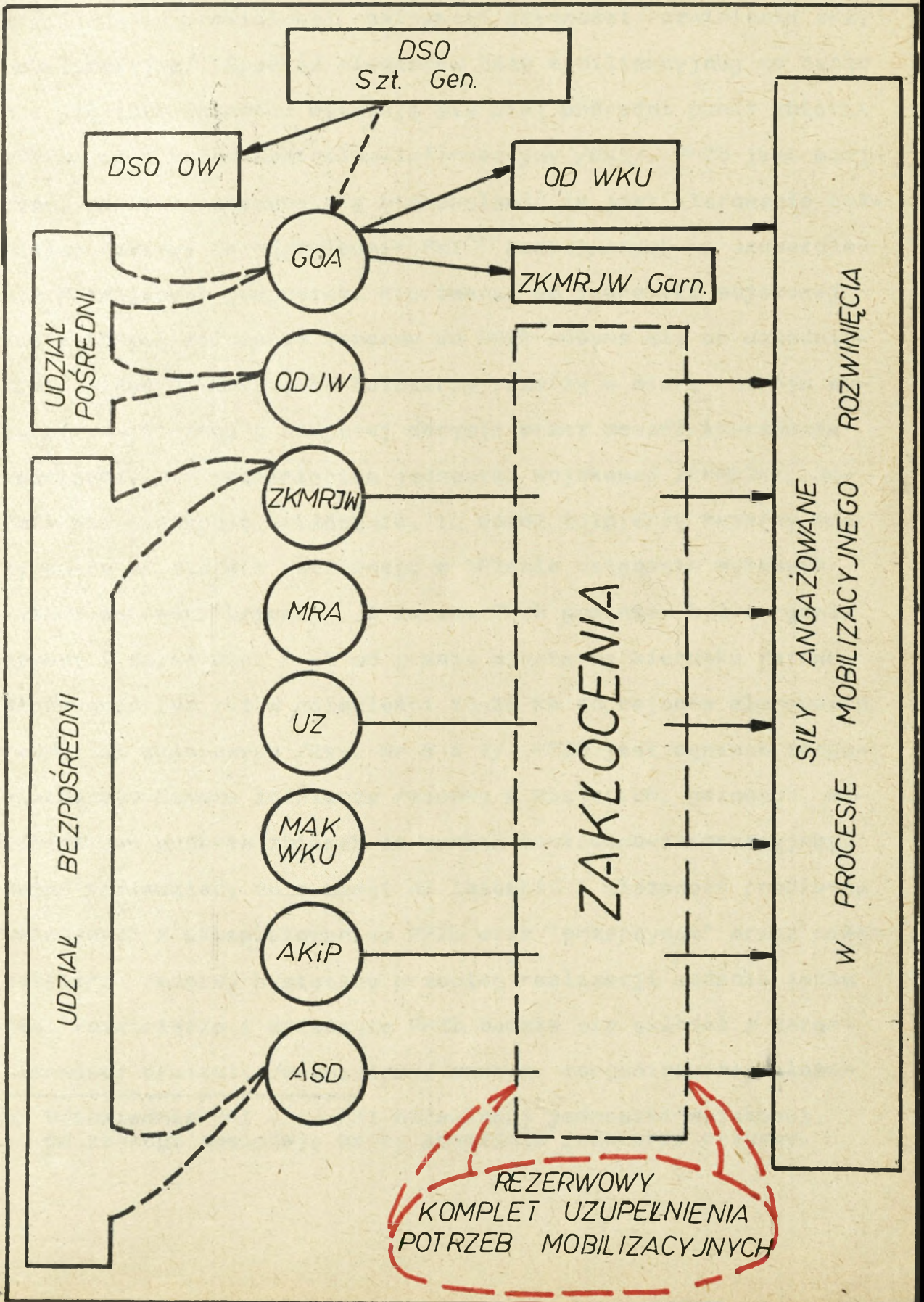
x/ Por. "Wzory dokumentów do instrukcji o mobilizacyjnym rozwinięciu sił zbrojnych PRL". Szt.Gen. 1087/82.

UJĘCIE SYSTEMOWE ELEMENTÓW BAZY MOBILIZACYJNEJ

natomiast siły angażowane w tym procesie zobrazować można następująco:

Rysunek nr 5.

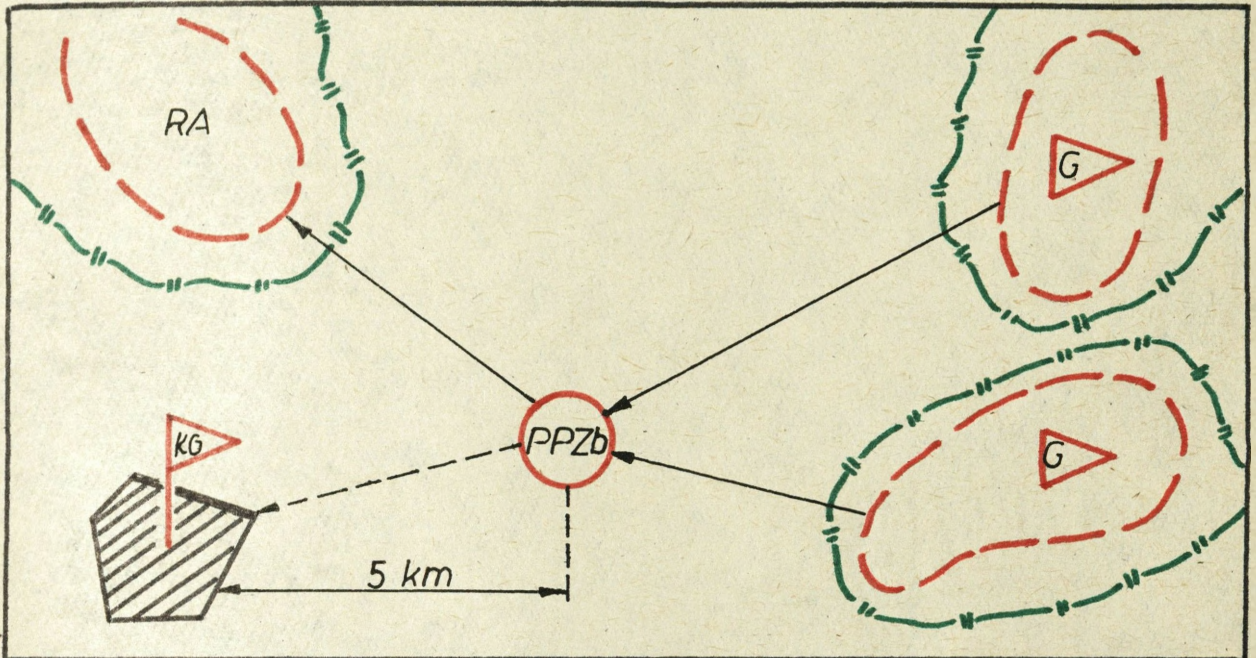

Rozwinięcie elementów bazy mobilizacyjnej jest pierwszym praktycznym ogniwem mobilizacyjnego rozwinięcia. Niezbędne jest zatem podejmowanie działań mających na celu uodpornienie i zabezpieczenie prawidłowej realizacji czynności rozwinięcia bazy mobilizacyjnej. Spośród elementów bazy mobilizacyjnej na czoło pod względem ważności wysuwają się dwa: pośredni punkt zbiórki /PPZb/ oraz punkt kontrolno-informacyjny /PKI/. PPZb jest miejscem, gdzie rozpoczyna się sterowalność to jest kierowanie żołnierzy rezerwy na odpowiednie PKI^{x/} powoływanych na uzupełnienie rozwijanych jednostek. Kierowanie do jednostki wojskowej dowiezionych żołnierzy rezerwy do PPZb odbywa się po uzgodnieniu miejsca dostarczenia żołnierzy rezerwy w miarę rozwoju sytuacji militarnej i podjętej decyzji przez zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki wojskowej /ZKMRJW/. Jeżeli nie występują zakłócenia, to dowóz żołnierzy rezerwy odbywa się do miejsca ustalonego w "Planie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej". Z zasady PPZb powinien być zorganizowany w odległości 5 km od granic miasta na kierunku rejonu alarmowego lub też w odległości 13-15 km od rejonów alarmowych jednostek wojskowych /Rys. Nr 6 i 7/. PPZb jest ogniwem zorganizowanego dowozu żołnierzy rezerwy z miejskich, gminnych, wojewódzkich punktów zbiórek do punktu kontrolno-informacyjnego. Można powiedzieć, że z uwagi na losowość i złożoność problemów związanych z ukompletowaniem PPZb oraz "przepływem" przez niego żołnierzy rezerwy systemowy przebieg realizacji zadania jakim jest rozwinięcie i działanie PPZb będzie się składał z zorganizowanej prostoty /mechanizmy/ oraz z zorganizowanej złożo-

x/ Odpowiednie PKI - to PKI określonej jednostki wojskowej, do którego posiadają karty powołania żołnierze rezerwy.

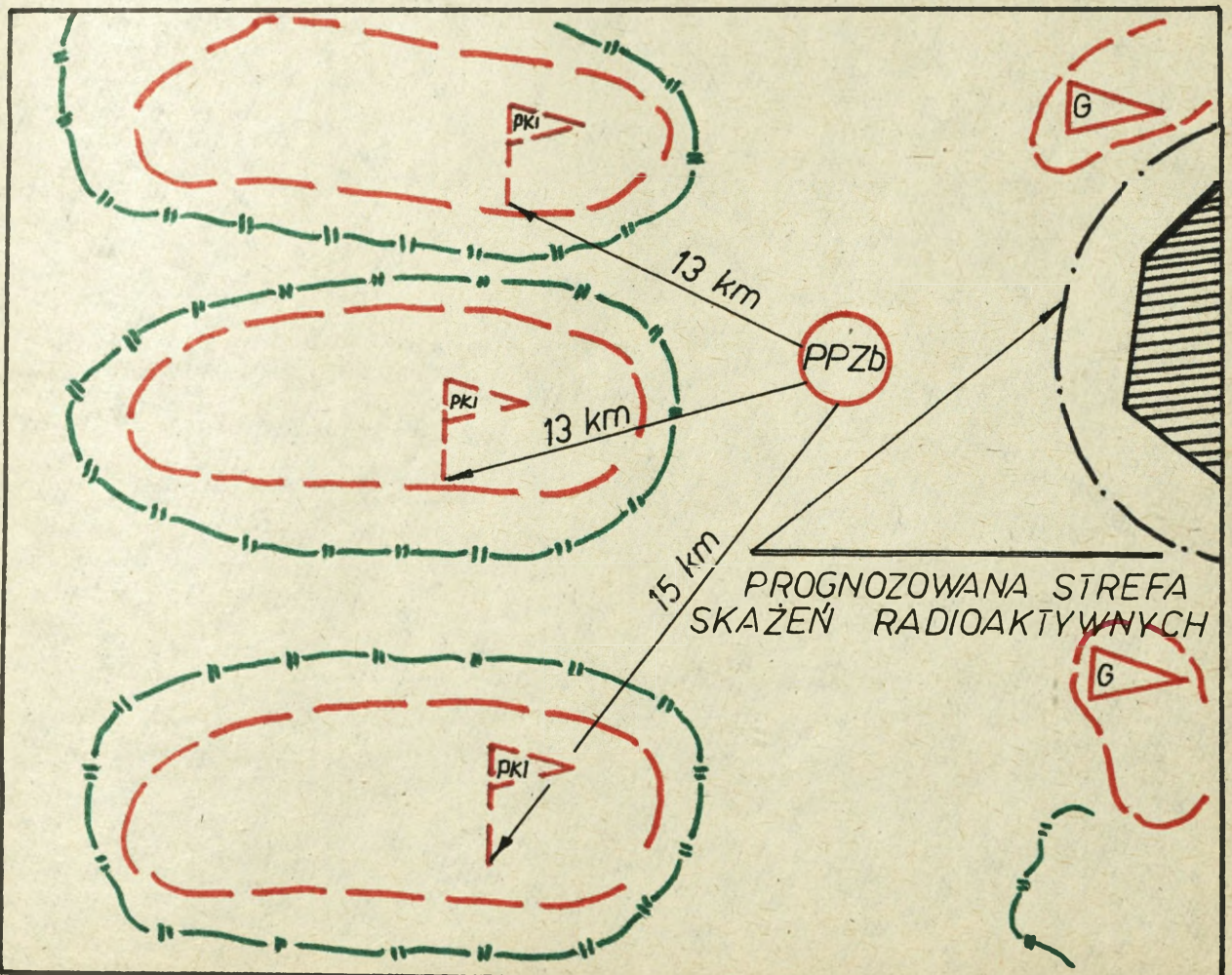
Rysunek nr 6.

ROZMIESZCZENIE PPZb POZA GRANICAMI MIASTA

Rysunek nr 7

ROZMIESZCZENIE PPZb NA KIERUNKU REJONÓW ALARMOWYCH

ności /systemy/.^{x/} Efektywność PPZb można określić na podstawie następującej funkcji:

$$E = F / T - u / /Tx + Ux/$$

gdzie:

E - efektywność układu /w tym przypadku PPZb/

F - funkcja

T - czas rozwijania PPZb

U - czas ukompletowania i przepływu

/Tx + Ux/ optymalny czas działania

Rozpatrując powyższe stwierdzenie /efektywność/ według schematu postępowania decyzyjnego^{xx/} wyróżnić można trójkę wielkości /A, H, u/ i zadanie decyzyjne /ZD/

gdzie:

A - zbiór wariantów działań decydenta /a₁ i a₂/

H - /h₁ + h₂ + h₃ + h₄ + h₅ + h₆ + h₇/ - zbiór stanów rzeczy /otoczenia/ to jest: czas przekazania sygnału dla służb dyżurnych /h₁/, czas uruchomienia łączników /h₂/, czas przybycia kadry /h₃/, czas przekazania zadania /h₄/, czas ewakuacji do rejonu alarmowego /h₅/, czas rozwinięcia PPZb /h₆/, meldunek o gotowości /h₇/.

u - funkcja korzyści /użyteczności/ określana na iloczynie Kortezańskim A x H.

czyli: ZD \equiv <A,H,u>

Jeżeli PPZb organizowany jest w rejonie alarmowym to siły i środki wchodzące w jego skład powinny opuścić miejsce stałej dyslokacji w czasie normatywnym, to jest 40-60 minut. Jednostki

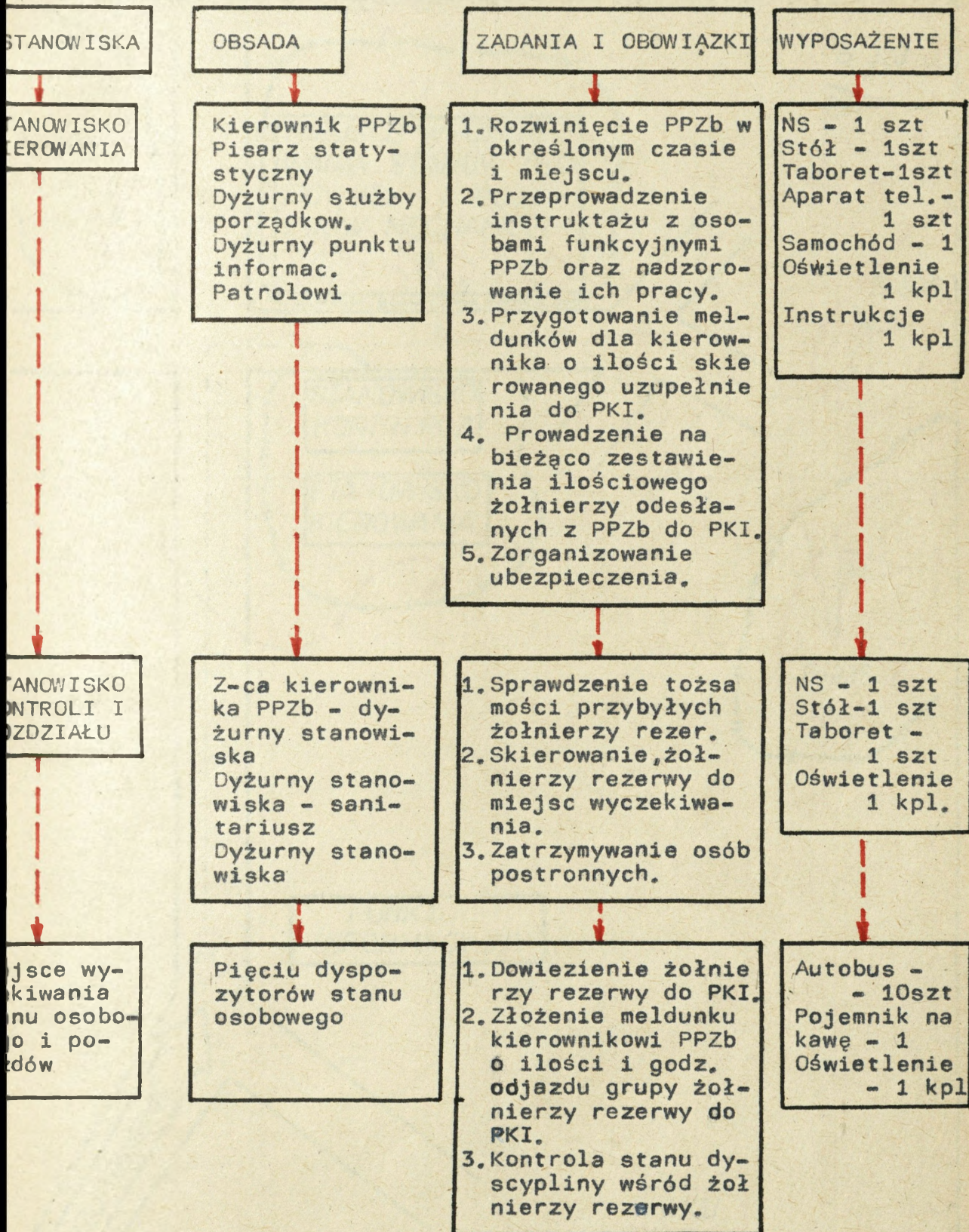
x/ P.Sienkiewicz, "Inżynieria systemów", Warszawa 1983, str.28.
xx/ Tamże, str.121.

rozwinęte rozwijają PPZb w ciągu 4 godzin, a pozostałe do 5 godzin. Miejsce rozwinięcia w zależności od nałożonego świadczenia rzeczowego może znajdować się w budynkach szkół, świetlic itp. lub, jeżeli w wybranym rejonie nie ma zabudowy stałej, organizowany jest w namiotach.

W celu ujednoczenia poglądów na formę, organizację i pracę PPZb oraz główne zadania autor proponuje poniższe rozwiązanie:

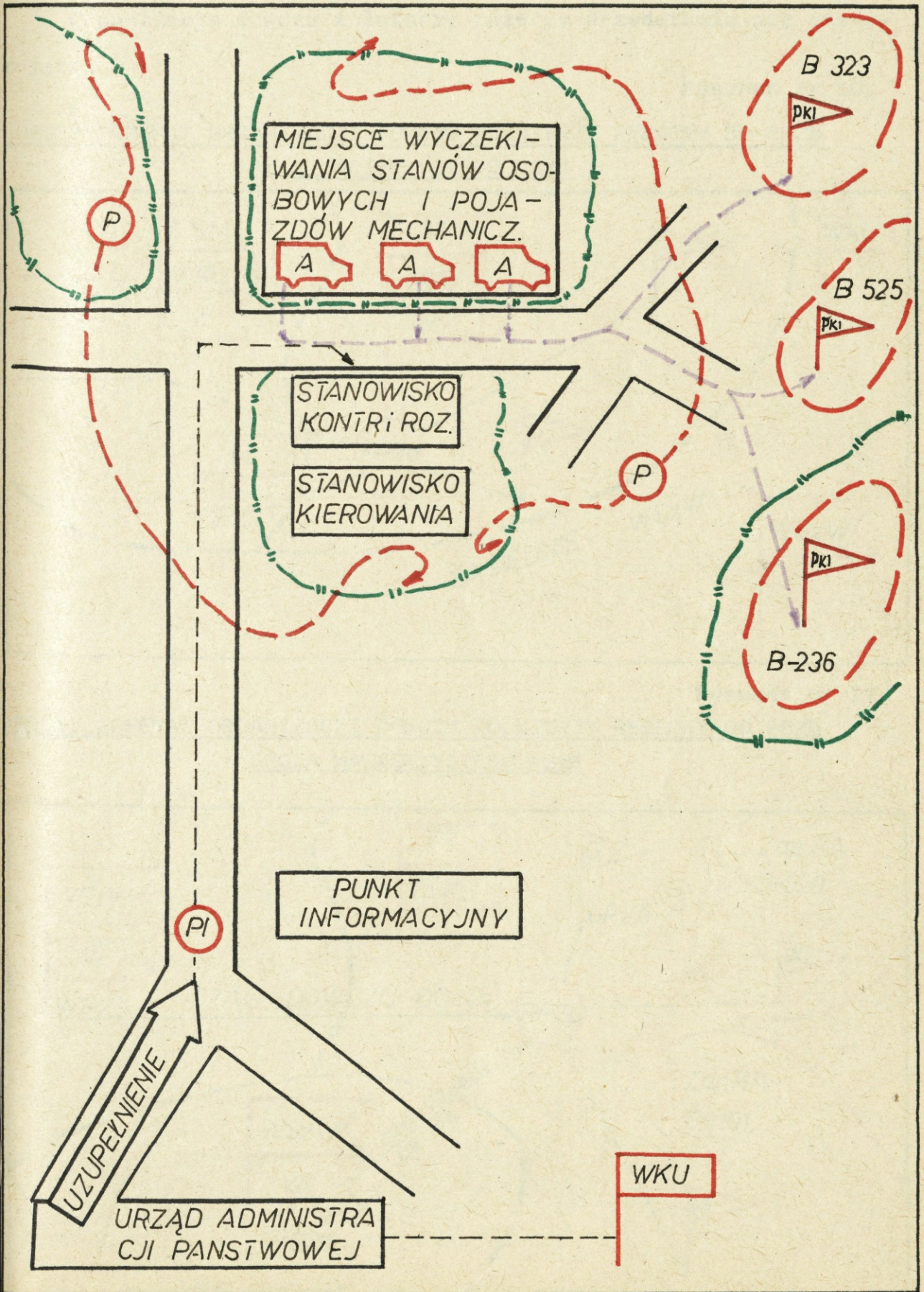
STRUKTURA I ZADANIA POŚREDNIEGO PUNKTU ZBIÓRKI

.....
GŁÓWNYM ZADANIEM POŚREDNIEGO PUNKTU ZBIÓRKI JEST SPRAWNE KIEROWANIE
ŻOŁNIERZY REZERWY DO PKI ROZWIJANYCH JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

ORGANIZACJA PRACY I ROZMIESZCZENIE POŚREDNIEGO PUNKTU ZBIÓRKI

/Wariant/

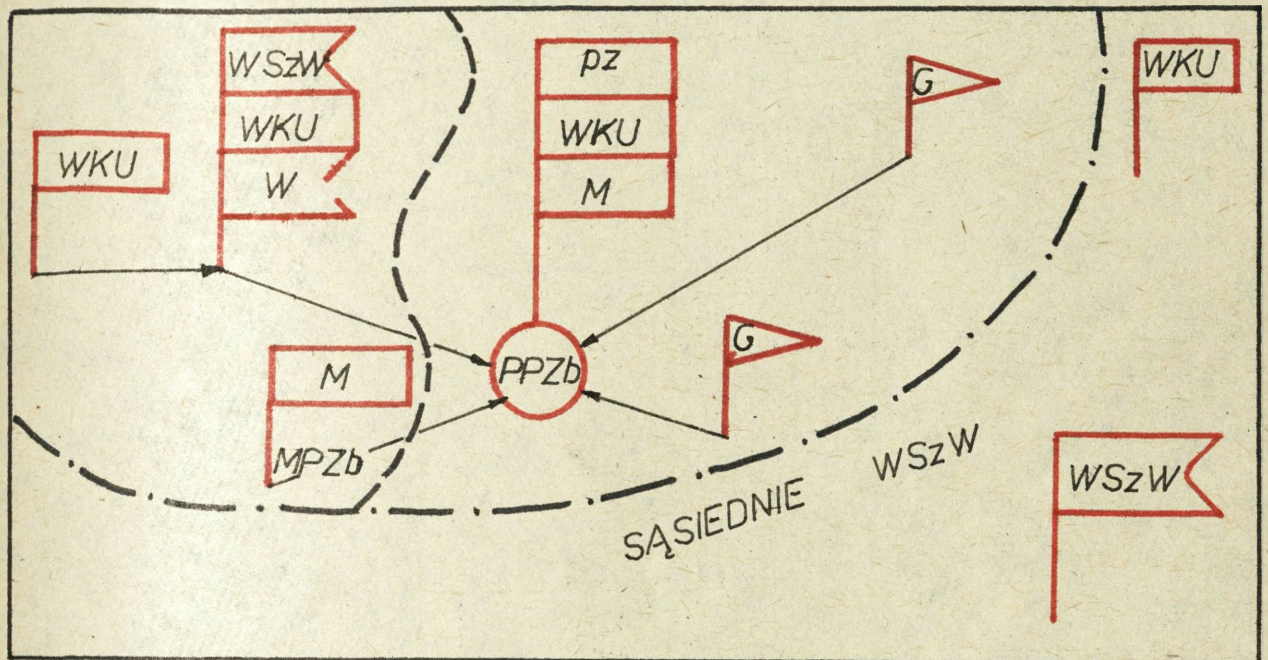

Czas dowozu żołnierzy rezerwy z macierzystego WKU wynosi do 12 godzin, macierzystego WSzW do 14 godzin a spoza macierzystego WSzW do 16 godzin.

Organizacja dowozu żołnierzy rezerwy przedstawia się następująco:

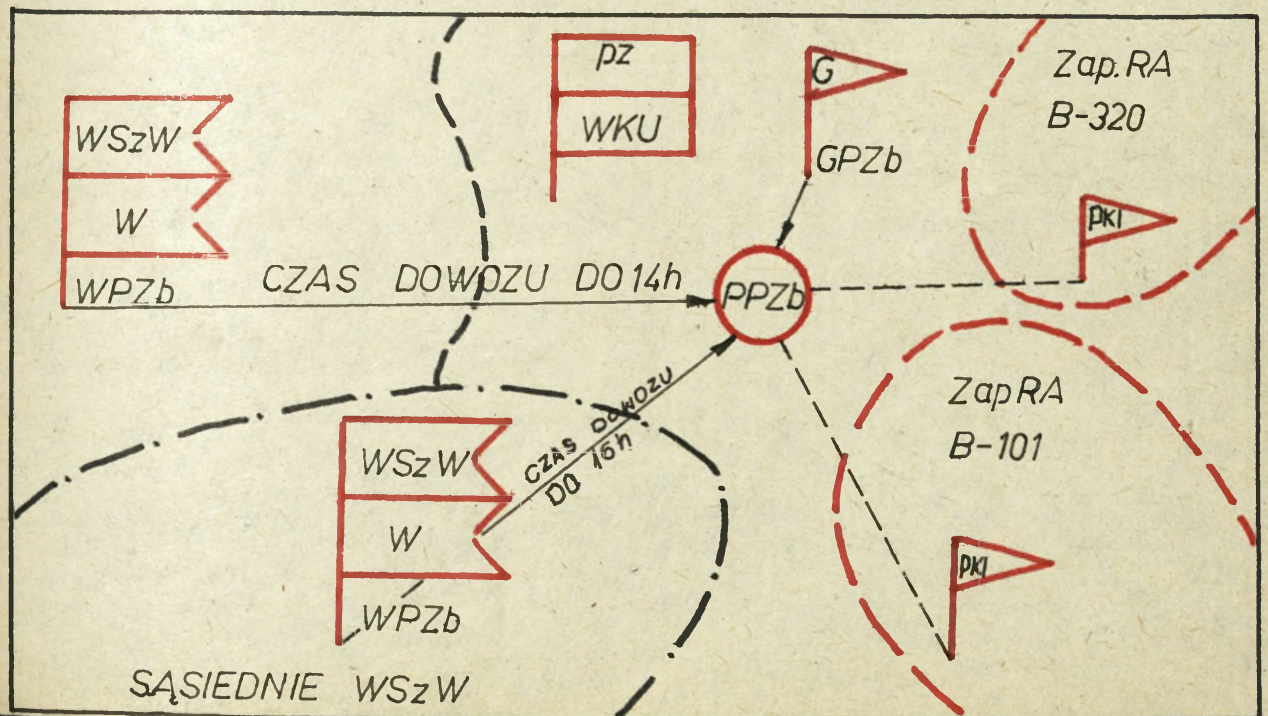
Rysunek nr 10.

IDEOWY SCHEMAT ORGANIZACJI DOWOZU ŻOŁNIERZY REZERWY DO PPZb
Z MACIERZYSTEGO WSzW

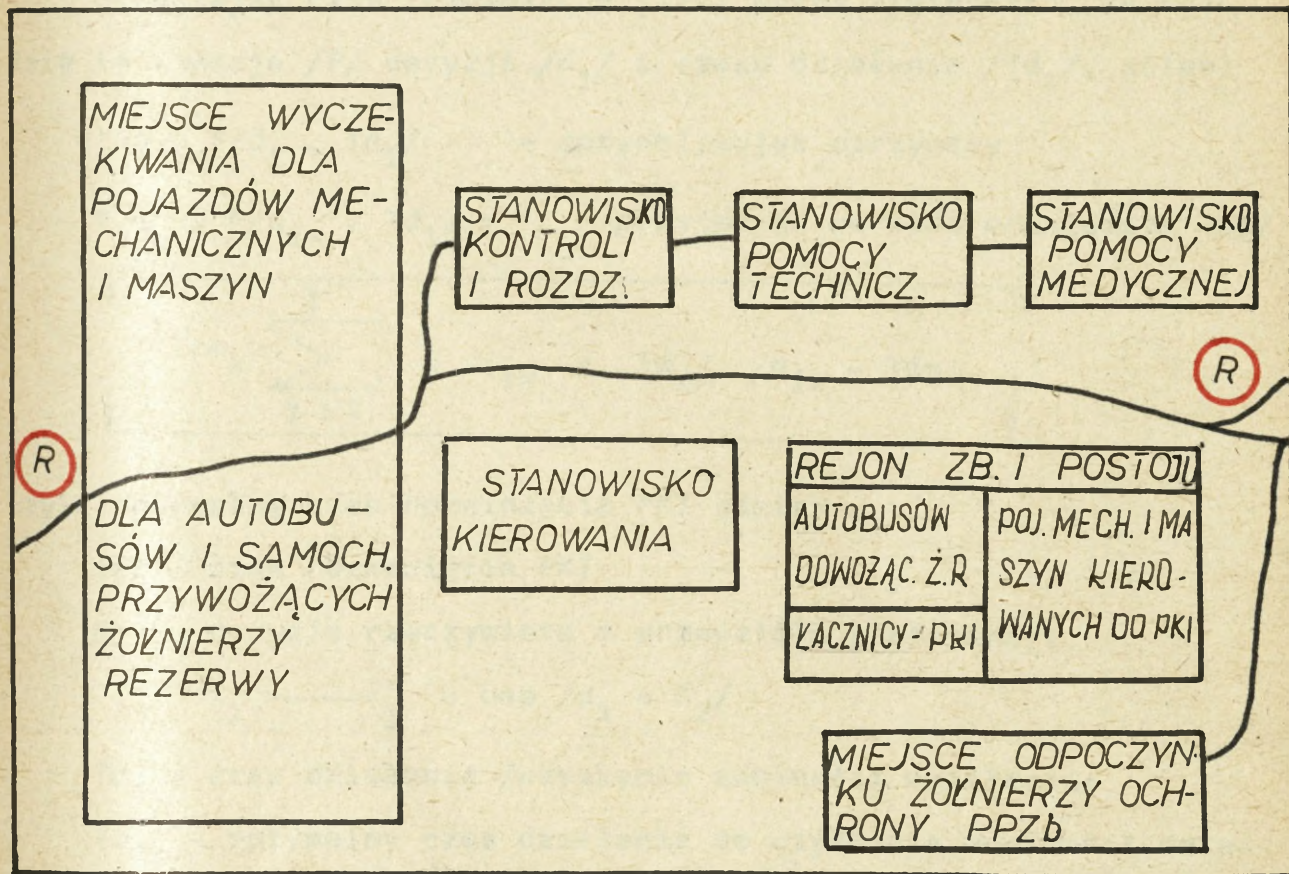

Rysunek nr 11.

IDEOWY SCHEMAT ORGANIZACJI DOWOZU ŻOŁNIERZY REZERWY DO PPZb
SPOZA MACIERZYSTEGO WSzW

SCHEMAT BLOKOWY ROZMIESZCZENIA ELEMENTÓW PPZb

Drugim wyróżnionym elementem bazy mobilizacyjnej jest punkt kontrolno-informacyjny /PKI/. Głównym zadaniem punktu kontrolno-informacyjnego jest przyjęcie żołnierzy rezerwy przybywających z pośredniego punktu zbiórki /PPZb/, a następnie kierowanie ich do pododdziałowego punktu wyposażenia /PPW/. Normatywny czas rozwijania PKI dla jednostek rozwiniętych wynosi do 4 godzin, a dla pozostałych do 8 godzin. Może być organizowany dla jednej jednostki, dwóch lub kilku jednostek. Badając przeznaczenie tego elementu bazy mobilizacyjnej rozpatrzyć należy następujące jego charakterystyki: czas rozwinięcia, czas gotowości do działania, sprawność działania, miejsce rozwinięcia, ważność elementu w systemie

bazy mobilizacyjnej. Jego dwuskładnikowa funkcja skłania do głębszej refleksji.

Określając czas rozwinięcia /Tro/ można stwierdzić, że będzie to funkcja /F/ decyzji /d₁/ i czasu działania /Td₁/, zatem:

$$Tro = F/d_1 \cdot Td_1/ \quad - \text{ optymalizując otrzymamy}$$

$$Tro_x = F/d_{1x} \cdot Td_1/\leq 1 \quad - \text{ /przyjmując wartość graniczną Tdg/}$$

$$Tro_x = \sum_{i \leq 1} F /d_{1x} - Td_1/ /d_{1x} - Tdg/$$

czyli optymalny czas rozwinięcia PKI gdzie:

Tro - czas rozwinięcia PKI

d₁ - decyzja rzeczywista z przedziału preferencji

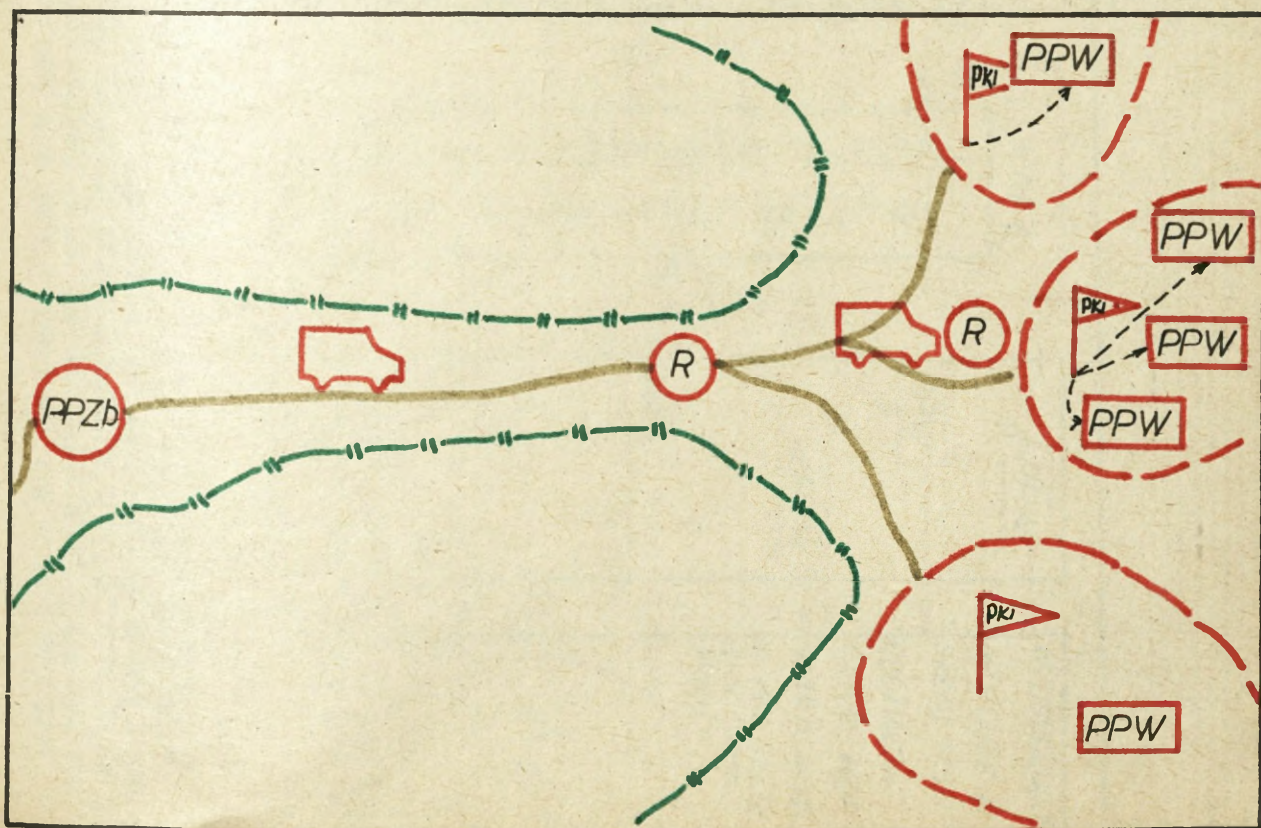
$$x_1 \text{ --- } x_j \quad \text{u nas } /d_1 - d_2/$$

Td₁ - czas działania /uzyskanie zdolności działania/

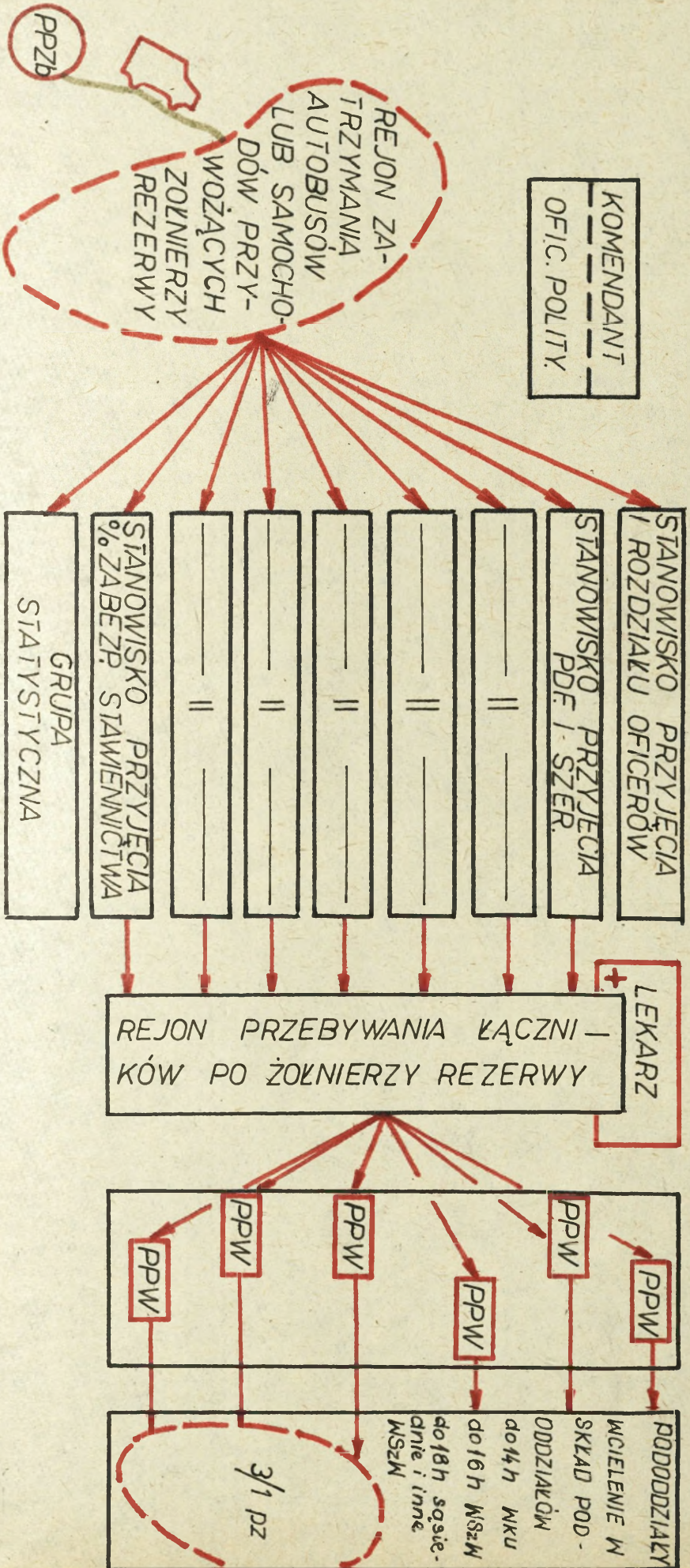
Td_{1x} - optymalny czas działania do uzyskania zdolności działania

Rysunek nr 13

IDEOWY SCHEMAT DZIAŁANIA PKI

WARIANT ROZMIESZCZENIA ELEMENTÓW NA PKI

DOKUMENTACJA: Instrukcja o działaniu PKI, zestawienie imienne podoficerów i szereg. rezerwy powoływanych w ramach procentu zabezpieczenia stawiennictwa, zapotrzebowanie na uzupełnienie potrzeb mob. i pdf. i szereg. rezerwy, zapotrzebowanie na żołnierzy rezerwy powoływanych w ramach nakładki wykazy dotyczące rozdziału w/w żołn. rezerwy do pododdziałów, druki skierowań żołn. rezerwy do pododdziałów, zestawienie przebiegu uzupełniania potrzeb mob. pdf. i szereg. do pododdziałów mobilizowanych.

Jak wcześniej wspomniano punkt ten posiada dwuskładnikową funkcję. Funkcję kontrolną i funkcję informacyjną. Funkcja kontrolna polega na ocenie jakości i poprawności napływającego uzupełnienia stanu osobowego w założonym czasie,^{x/} a zatem

$$F_k = /j + p + t_n/$$

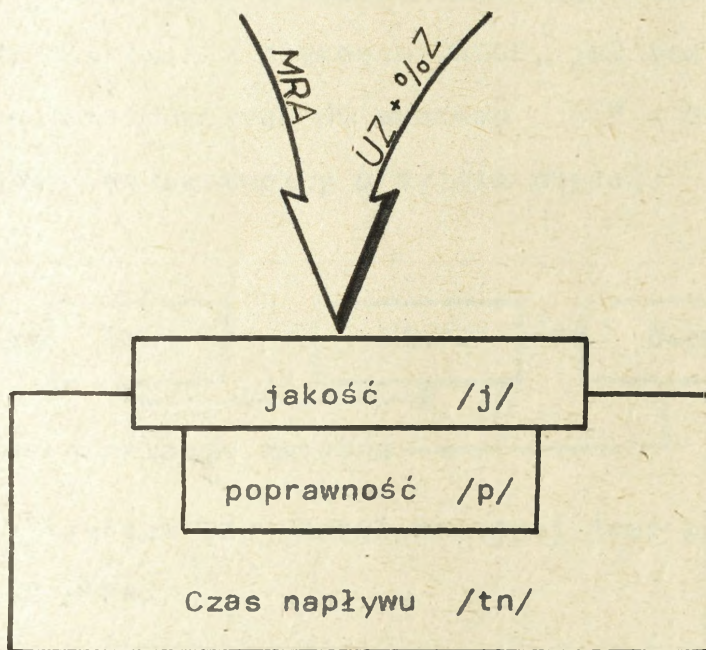
gdzie: j - jakość

p - poprawność^{xx/}

t_n - czas napływu

Zobrazować to można następująco:

Rysunek nr 15

i określić jako zależność organizacyjno-czasową, a zatem przekształcając dochodzimy do określenia "sprawnościowo-czasowego".

Oznaczamy go "PKI" zbadać możemy sprawność działania PKI

x/ Czas określamy w "Planie osiągnięcia WSGB" jednostki.

xx/ Poprawność jest to przybycie na PPZb i z PPZb żołnierzy rezerwy posiadających karty powołania do określonej jw na jej PKI.

$$\mu_{PKI} = \frac{F/i/ + /F/st/ \cdot F/k/}{t_0}$$

gdzie $F/i/$ - funkcja informacyjna^{x/}

$F/i/ = /F_1 + f_2 + f_3 + \dots + f_n/$ gdzie $n \in \langle 1 - 4 \rangle$ /godz/

$F/st/$ - funkcja statystyczna

$F/st/ = /f_{st1} + f_{st2} + f_{st3} + \dots + f_{st} /$ gdzie $st \in \langle 4-16 \rangle$

t_0 - czas organizacji stanowiska $t_0 \in \langle 1-4 \rangle$

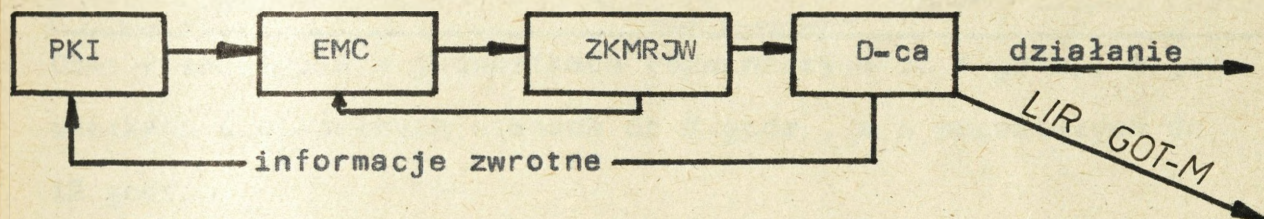
$F/k/$ - funkcja kontrolna $\in \langle 0,1 \rangle$

por. str. 66.

Ten zbiór danych może stanowić bazę wejściową do systemu komputerowego kierowania procesem OWsGB, jak też dla potrzeb analityczno-sprawozdawczych do systemu LIR - GOT - M.

Obraz schematyczny przyjmie postać:

Rysunek nr 16

Kolejnym elementem bazy mobilizacyjnej jest pododdziałowy punkt wyposażenia /PPW/.

Zadaniem PPW jest przyjęcie stanu osobowego żołnierzy rezerwy na uzupełnienie pododdziałów, umundurowanie żołnierzy rezerwy, wyposażenie w sprzęt indywidualny, zorganizowanie żywienia przybywających żołnierzy rezerwy, składanie meldunków o stanie uzupełnienia pododdziałów, wypełnienie ewidencji, wydanie umundurowania, uzbrojenia oraz innego wyposażenia, skie-

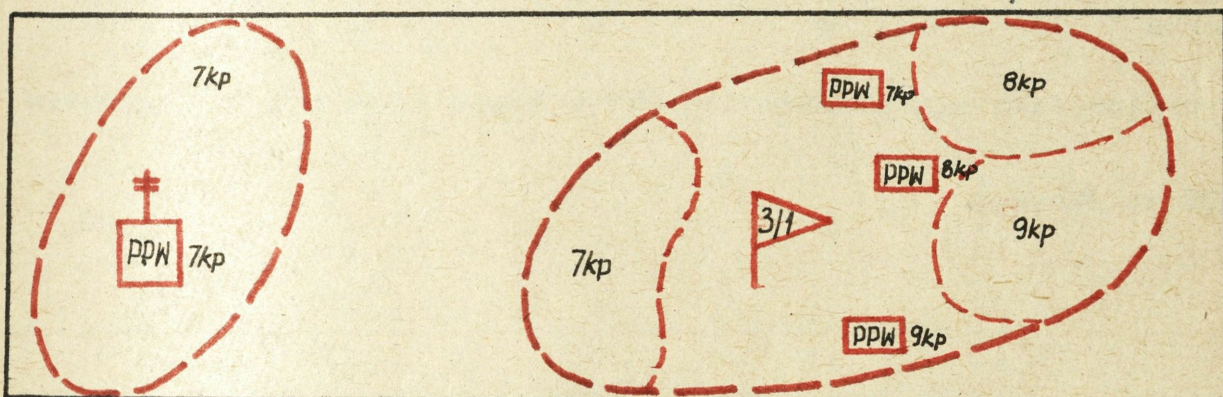
x/ $F/i/$ - posiada dane pogrupowane, przekazywane w określonych przedziałach czasowych jest funkcją rosnącą do wartości $\max = 100\%$ uzupełnienia jednostki wojskowej. Przedział czasowy wg harmonogramu z Planu osiągnięcia WsGB np. 2,4,6,8,10,12 godz.

rowanie żołnierzy rezerwy do macierzystego pododdziału.

PPW organizuje się w zależności od potrzeb w każdej kompanii /baterii/ lub batalionie /dywizjonie/ względnie centralnie w jednostce przyjmującej nie więcej jak 150-200 żołnierzy rezerwy. Miejscem rozwinięcia może być rejon alarmowy lub miejsce stałej dyslokacji - magazyn wielobranżowy lub inne pomieszczenie koszarowe.

SPOSOBY ROZWIJANIA PPW

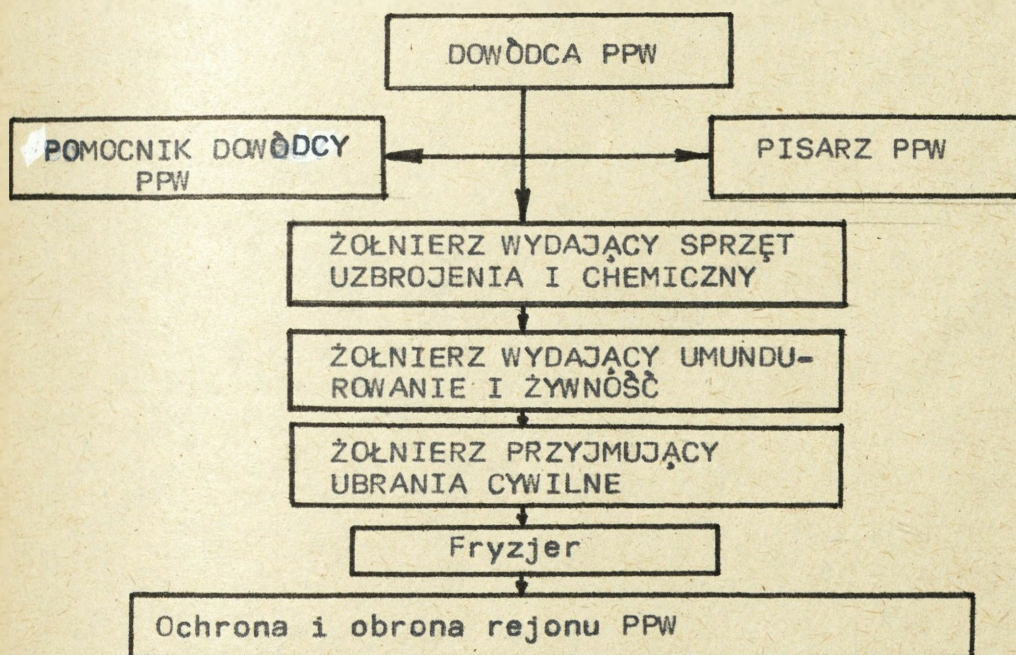
Rysunek nr 17

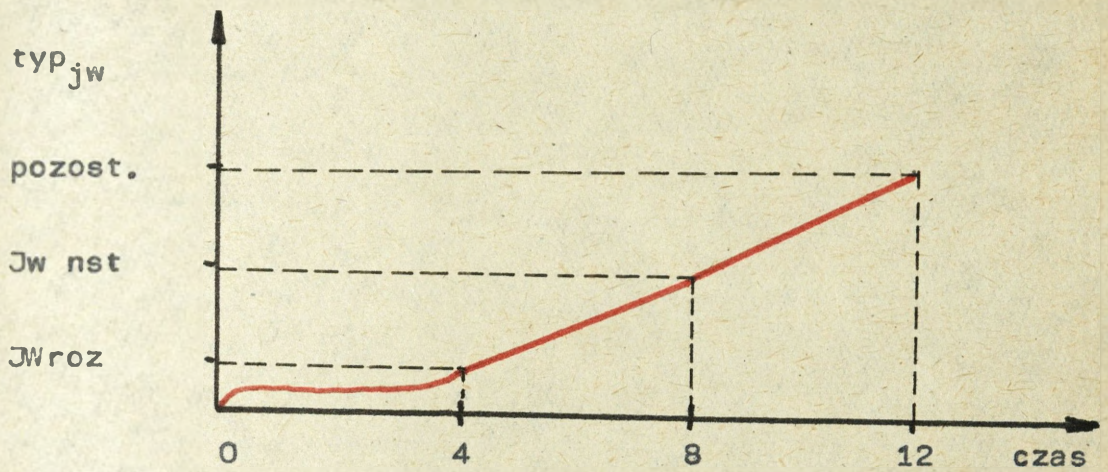
Czas rozwinięcia w jednostkach rozwiniętych do 4 godz., w jednostkach o niepełnych stanach do 8 godz., a w pozostałych do 12 godzin.

Skład osobowy przedstawia się następująco:

Rysunek nr 18

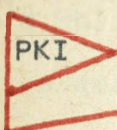

WYKRES CZASU ROZWINIĘCIA PPW JEDNOSTEK

natomiast organizacja pracy w PPW przedstawia się następująco:

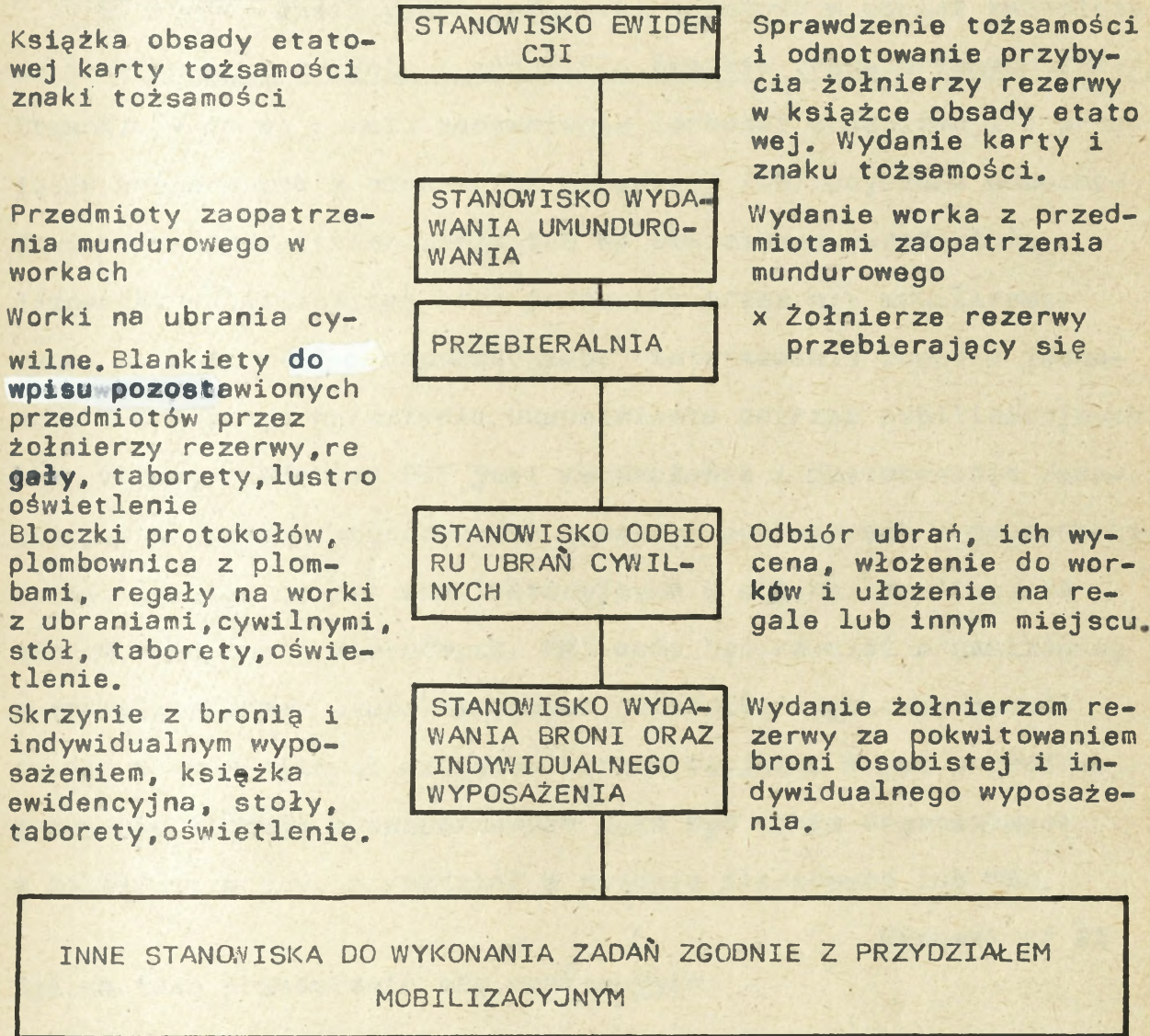
SCHEMAT ORGANIZACJI PRACY PODODZIAŁOWEGO PUNKTU WYPOSAŻENIA

PPW 7 kp

WYKONYWANE CZYNNOŚCI

WYKAZ DOKUMENTÓW I SPRZĘTU

x W PPW organizuje się oddzielnie stanowiska wydawania oraz przebieralnie dla oficerów, chorążych, podchorążych, podoficerów i szeregowych oraz kobiet.

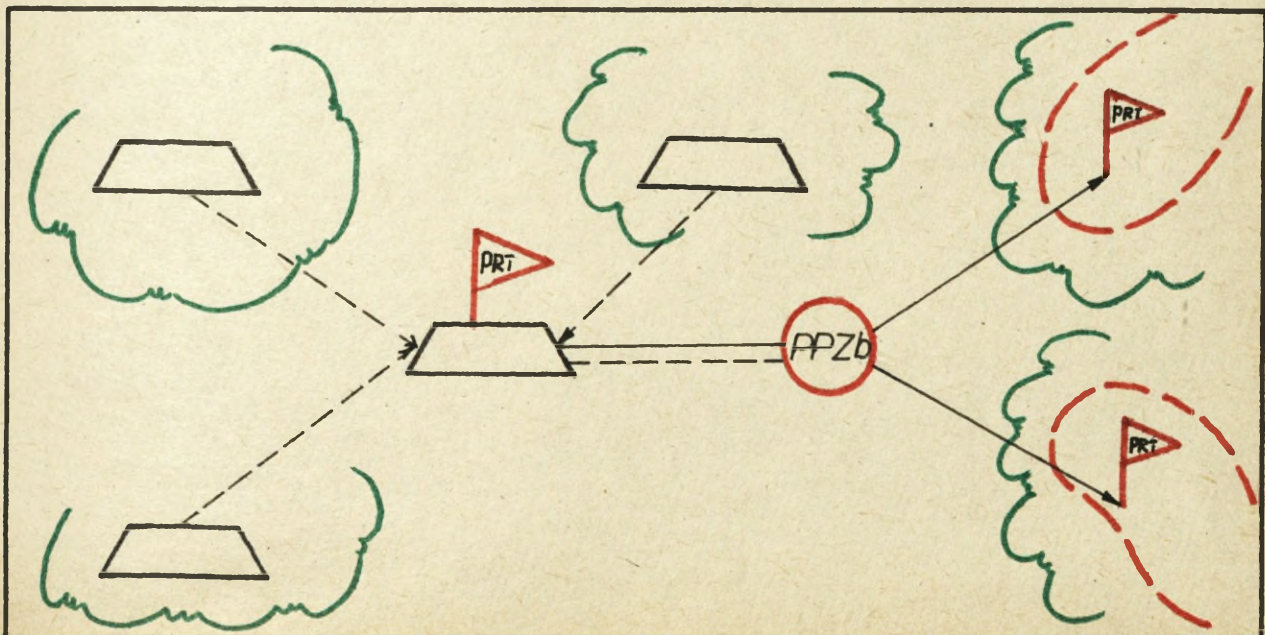
Efektywność pracy PPW zależy od czasu napływu żołnierzy rezerwy z PKI oraz od sprawności manualnych przybywających. Jest to element zasilający pododdział, a w sumie powoduje narastanie osiągnięcia gotowości bojowej jednostki.

Elementem zasilającym jednostkę wojskową w sprzęt techniczny jest punkt przyjęcia i rozdziału środków transportowych /PRT/. Organizuje on go w celu zapewnienia sprawnej organizacji i przyjęcia pobieranych z gospodarki narodowej /GN/ pojazdów samochodowych /maszyn/, skierowania ich do właściwego pododdziału jednostki mobilizującej oraz jednostek przez nią mobilizowanych, a także w celu odpowiedniego informowania dowódcy jednostki o przebiegu narastania uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych.

Głównym zadaniem PRT jest wyposażenie i dostosowanie /adaptacja/ pojazdów samochodowych i maszyn pobieranych z gospodarki narodowej dla potrzeb eksploatacyjnych w wojsku. Rozmieszcza się go w rejonach alarmowych. PRT może być również organizowany w zakładach pracy uzupełniających jednostkę wojskową, jeżeli to dla nich z różnych względów korzystniejsze. W tym przypadku przyjęcie środków transportowych może być także organizowane w zakładzie pracy, a rozdział w rejonie alarmowych lub MSD.

Rysunek nr 21

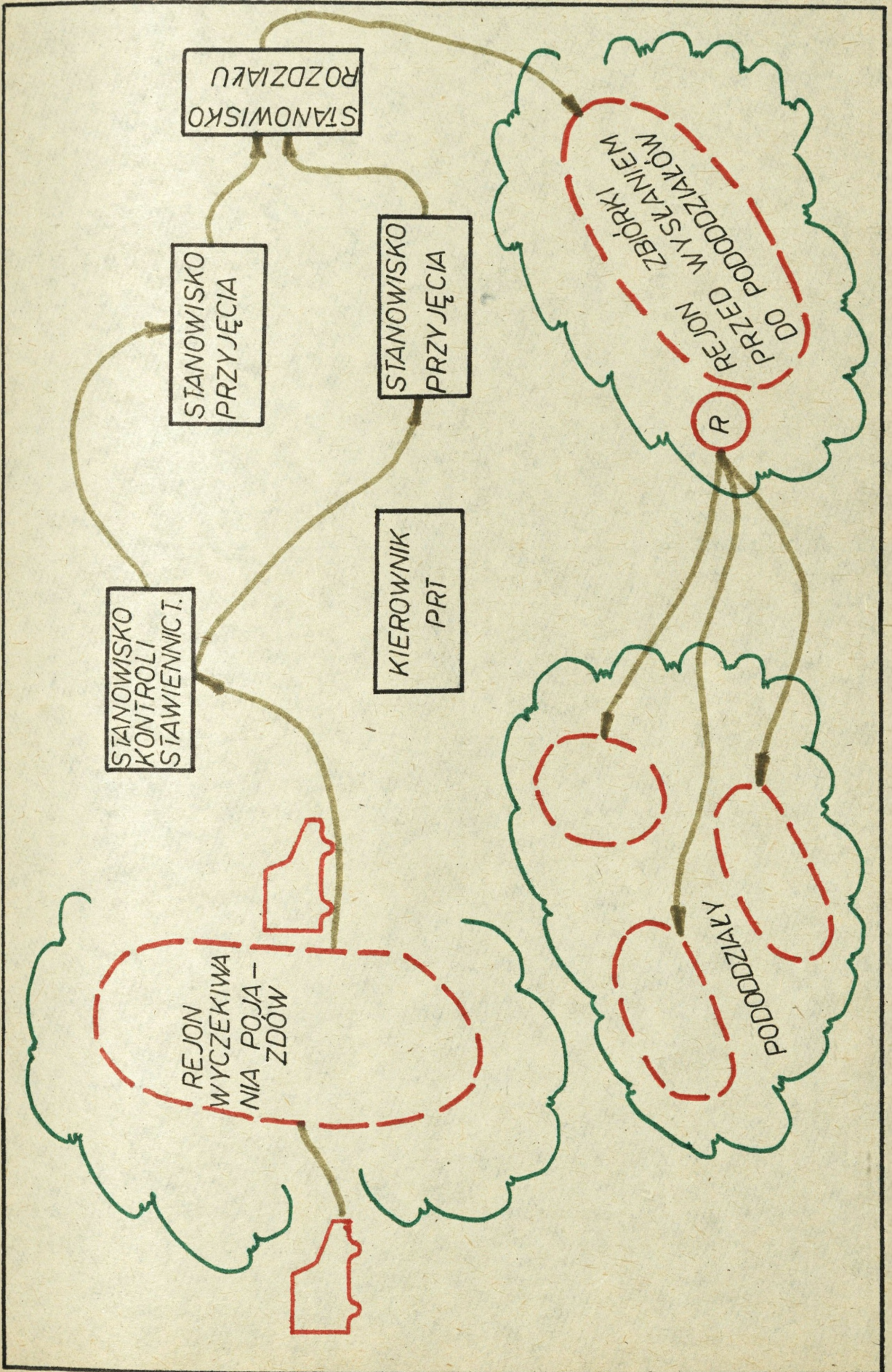
Ogólna idea przedstawia się następująco:

Czas rozwinięcia w jednostkach rozwiniętych do 4 godz. w pozostałych jednostkach do 5 godz.

Przy przyjmowaniu pojazdów na PRT kierować się trzeba ogólną zasadą, że pojazdy powinny być w pełnej sprawności technicznej, posiadać określony zapas kilometrów /min 5000 km, ciągniki kołowe i gąsienicowe min. 500 mtg/ posiadać zapas paliwa zabezpieczający przebieg 500 km /poj.sam./ lub pełny układ napędzenia.

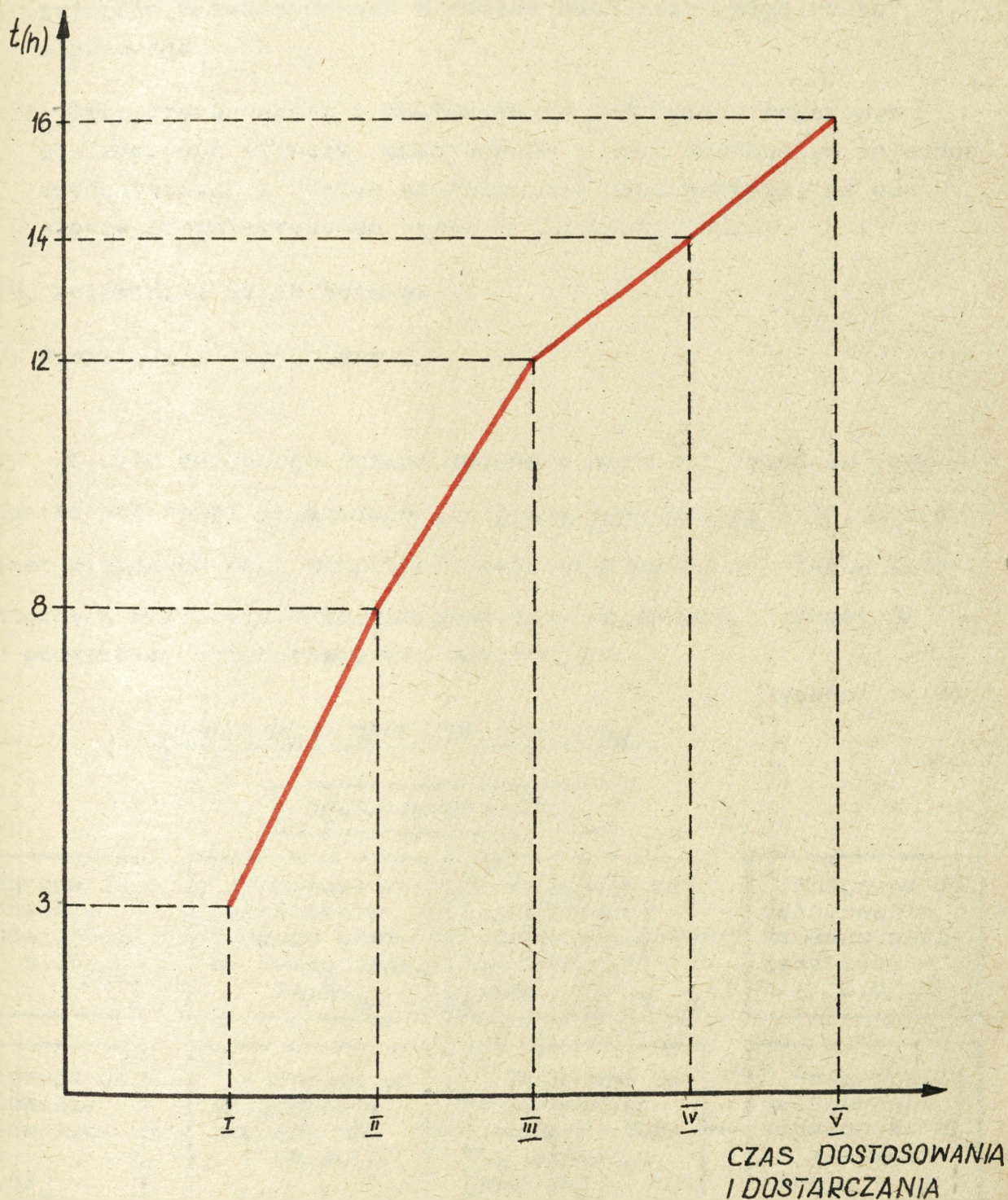
Organizacja punktu przyjęcia i rozdziału środków transportowych przedstawia się następująco:

Czas dostarczenia środków transportowych przez zakłady pracy przedstawia się następująco:

Rysunek nr 23

WYKRES NORM CZASOWYCH NA DOSTARCZENIE ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH
W ZAKŁADACH PRACY^{x/}

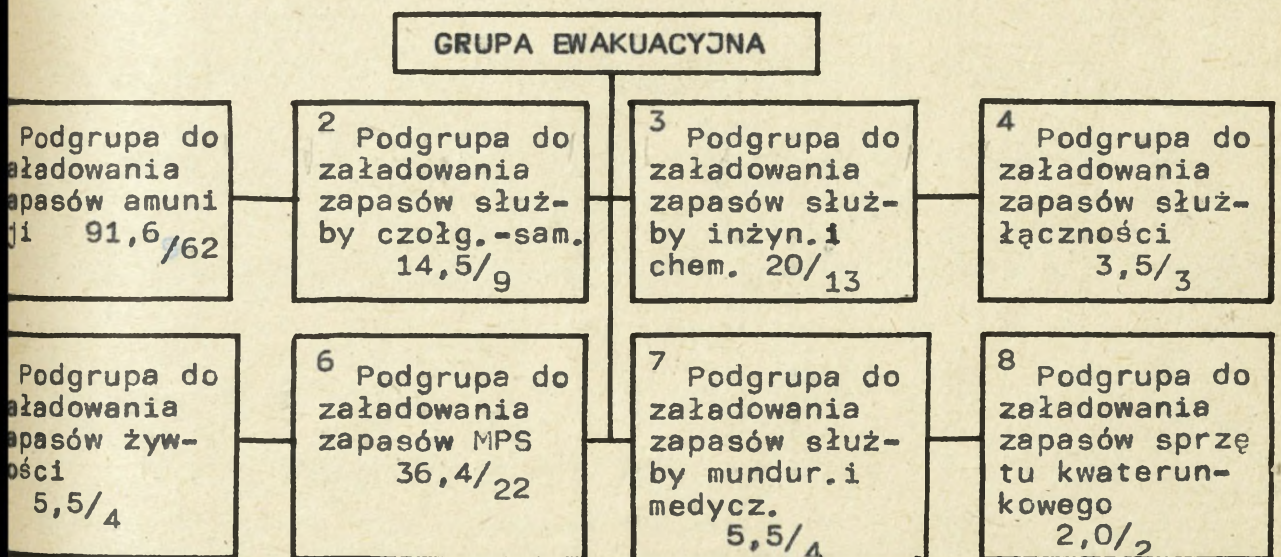
x/ - opracowano na podstawie instrukcyjnych ustaleń czasowych.

- I. Czas zorganizowania ciągów technologicznych do dostosowania pojazdów samochodowych /maszyn/ do potrzeb eksploatacji w wojsku.
- II. Czas dostosowania i dostarczania jednostkom wojskowym pojazdów przekazywanych w ramach mobilizacyjnego rzutu alarmowego.
- III. Czas dostosowania i dostarczenia jednostkom wojskowym o niepełnych stanach, skadrowanym i nowo formowanym pojazdów mechanicznych i maszyn uzupełnienia zasadniczego, na obszarze administrowanym przez macierzystą WKU.
- IV. Wojewódzki Sztab Wojskowy.
- V. Spoza granic województwa.

W celu sprawnego przeprowadzenia ewakuacji zapasów jednostki wojskowej organizuje się grupę ewakuacyjną /GE/, która jest elementem bazy mobilizacyjnej. Organizują ją służby techniczne i kwatermistrzowskie jednostki wojskowej. Schemat GE z podgrupami przedstawia się następująco:

Rysunek nr 24

ORGANIZACJA GRUPY EWAKUACYJNEJ

0/ - ilość ton
13 - ilość osób

Zadaniem grupy ewakuacyjnej jest dokonanie ewakuacji zapasów środków materiałowych do rejonu alarmowego w określonym czasie ustalonym w Planie osiągnięcia WSGB.

OCENA DOTYCHCZASOWYCH ZASAD MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA SIŁ
ZBROJNYCH W ŚWIETLE WYMAGAŃ WSPÓŁCZESNEGO POLA WALKI

1. Ocena uruchamiania procesu mobilizacyjnego rozwijania wojsk

Mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych w zależności od stopni narastania napięcia polityczno-militarnego może odbywać się w miarę wprowadzania wyższych stanów gotowości bojowej lub przez jednoczesną realizację wszystkich czynności mobilizacyjnych z pominięciem pośrednich^{x/} stanów gotowości bojowej. Najbardziej niekorzystne dla jednostek wojskowych jest rozpoczęcie i prowadzenie mobilizacji w czasie działań wojennych. W tym przypadku wojska będą zmuszone do jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia i przegrupowania się w warunkach bezpośredniego zagrożenia nieprzyjaciela.

Gotowość jednostki wojskowej do realizacji procesu mobilizacyjnego rozwinięcia określa gotowość mobilizacyjna, która jest podstawą do osiągnięcia przez jednostkę gotowości alarmowej. Gotowość mobilizacyjna to stopień gotowości osiągany po zakończeniu wszystkich przedsięwzięć podejmowanych w związku z przejściem jednostki i instytucji wojskowych z organizacji istniejącej w okresie "P" na organizację czasu "W". Termin gotowości mobilizacyjnej ustala się zależnie od rodzaju i przeznaczenia poszczególnych jednostek oraz czasu potrzebnego na ich rozwinięcie mobilizacyjne.^{xx/}

Analizując powyższą definicję, gotowość mobilizacyjną określić można jako system określeń i uwarunkowań dotyczący

x/ "Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP",
1983, nr 2/140, str.7.

xx/ Instrukcja mobilizacyjnego rozwinięcia jedn.wojsk.Szt.Gen.
1088/82.

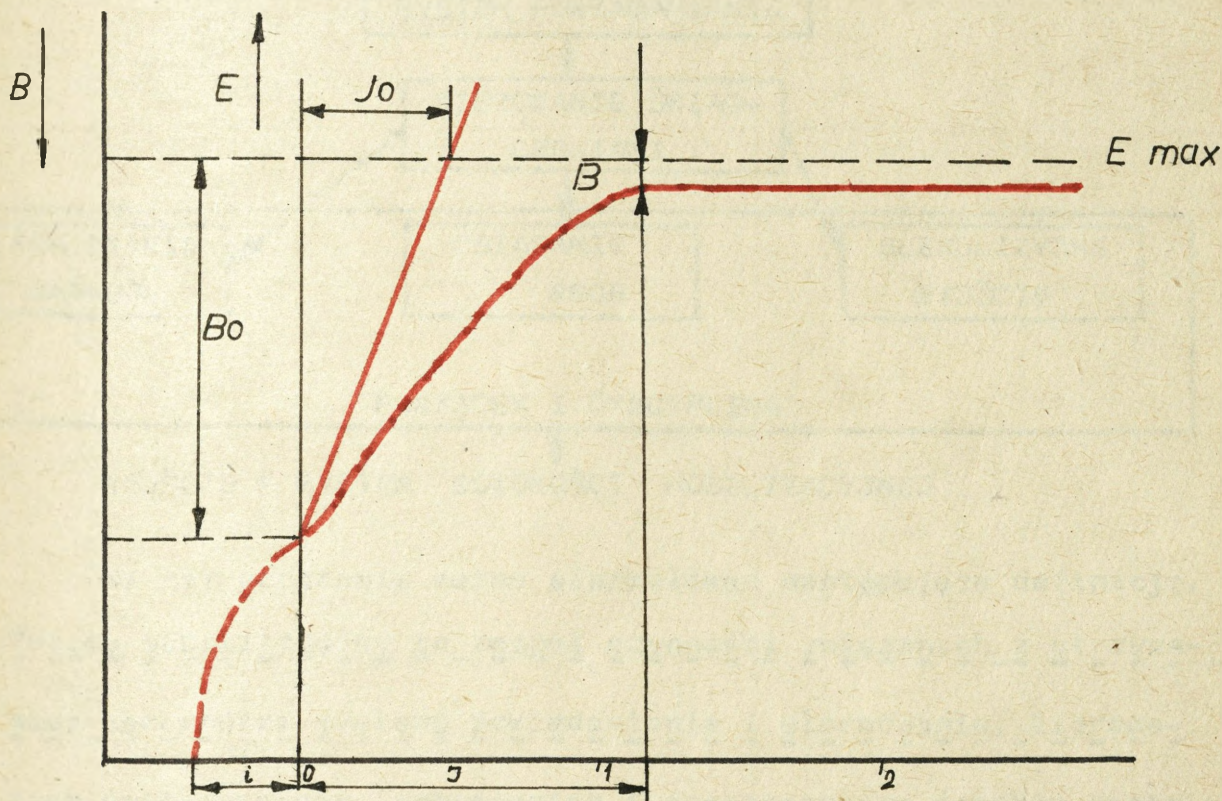
jednostek wojskowych, tj. układ elementów lub też zbiór tworzący pewną całość uwarunkowaną stałym logicznym uporządkowaniem jego części składowych.^{x/}

Zatem antyentropia tego procesu daje się wyrazić następującą zależnością efektywności:

$$E = E_{max} / 1 - f / B / /$$

gdzie: E_{max} - efektywność systemu idealnego, całkowicie uporządkowanego powstającego pod wpływem antyentropii.^{xx/}

Istotą tego zjawiska obrazuje zależność wykładniczą opracowaną przez Trapeźnikowa.

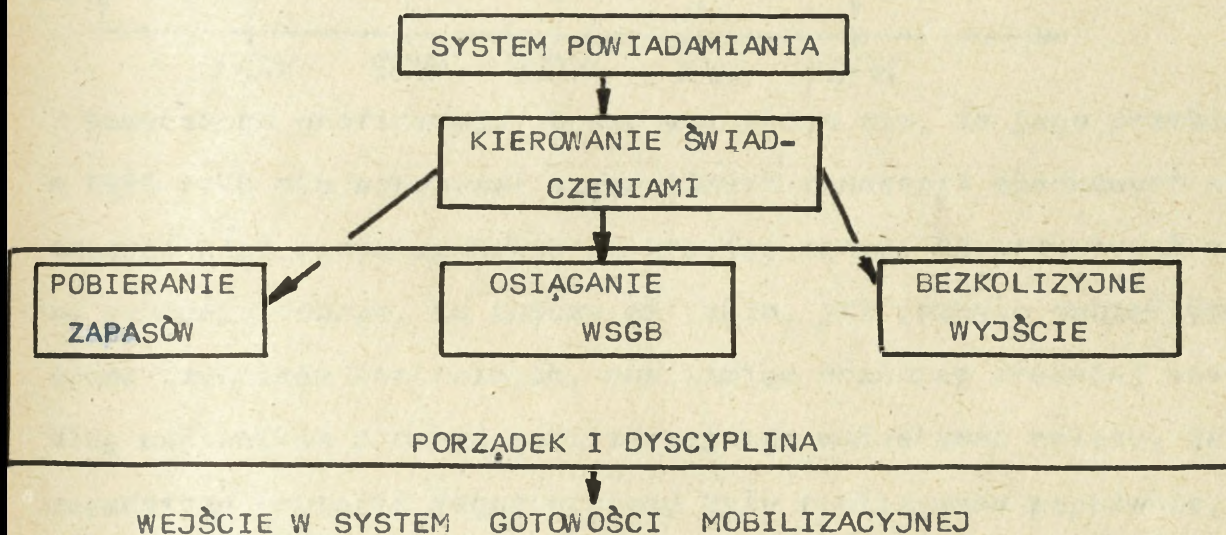
i - informacja wprowadzona przez człowieka

J - informacja wprowadzona przez zautomatyzowany system informacyjny.

x/ por. określenie "system" - Słownik wyrazów bliskoznacznych. Warszawa 1978.

xx/ Trapeźnikow W.A. Uprawienie ekonomia, techniczeskij progres; oraz P.Sienkiewicz, Inżynieria systemów...

Badając określenia procesu dowodzenia,^{x/} i zasilania^{xx/} otrzymuje się przesłanki do określenia procesu mobilizacyjnego rozwinięcia. W wyniku dokonanych badań materiałów opracowywanych przez Zarząd X Sztabu Generalnego WP otrzymano wynik, który stanowi podstawę do sprecyzowania podstawowych elementów składowych procesu mobilizacyjnego, do których należą: stała sprawność i gotowość do działania systemu powiadamiania, kierowanie wzajemnymi świadczeniami, pobieranie zapasów, osiągnięcie wyższych stanów gotowości bojowej, bezkolizyjne wyjście z garnizonu, zachowanie porządku i dyscypliny /szkic..../

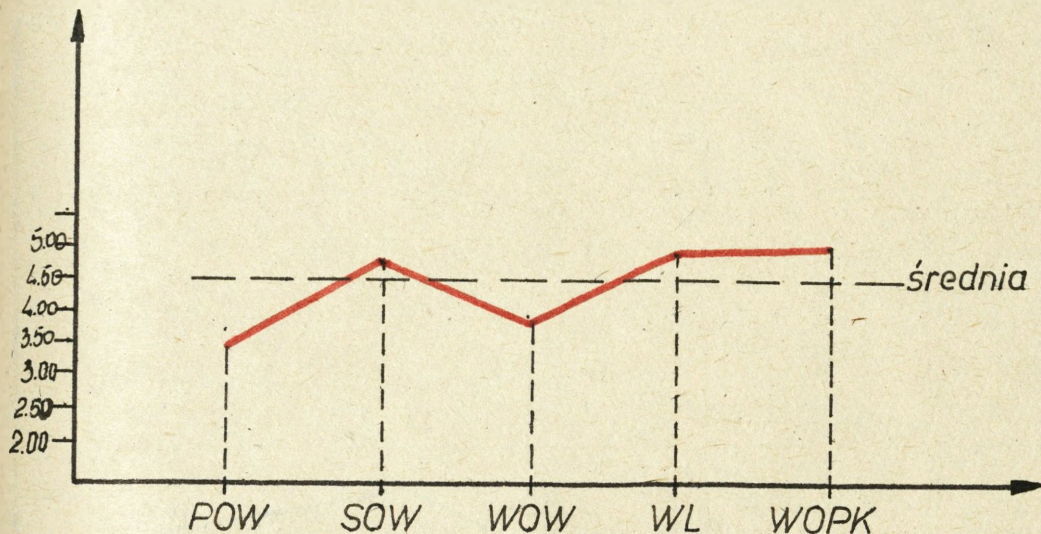

Na tej podstawie można sformułować następującą definicję. Proces mobilizacyjny to zespół czynności związanych z utrzymaniem sprawności systemu powiadamiania i alarmowania, kierowaniem świadczeniami, pobieraniem i dostarczaniem środków materiałowo-technicznych, uzupełnianiem stanem osobowym przy równoczesnym osiągnięciu wyższych stanów gotowości bojowej, z zachowaniem skrytości, porządku i dyscypliny wykonawczej.

x/ Leksykon Wiedzy Wojskowej. Wyd. MON, Warszawa 1979, str. 332.

xx/ Tamże.

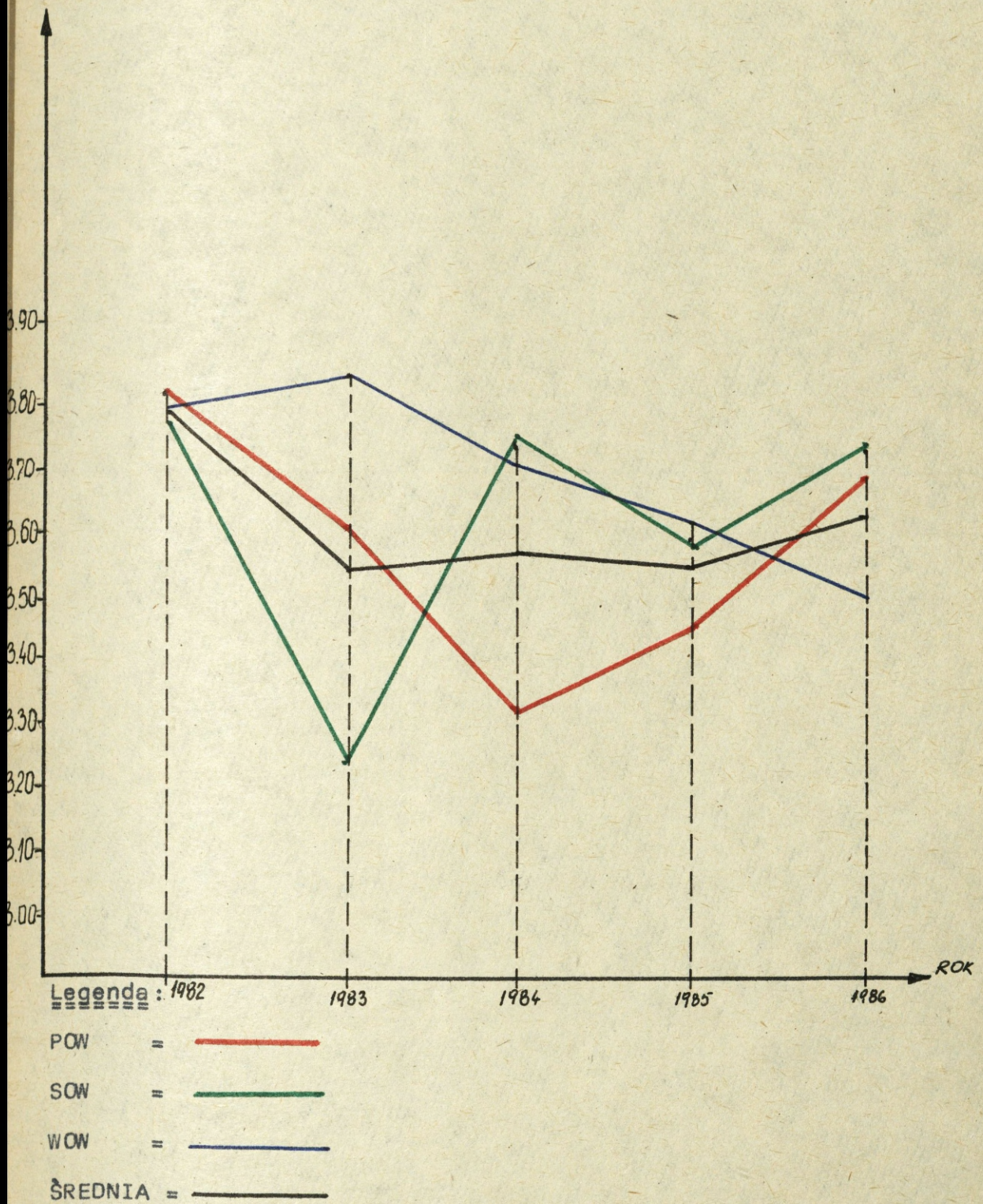
Na podstawie analizy materiałów Zarządu X Sztabu Generalnego określono poziom uruchomienia procesu mobilizacyjnego rozwinięcia, który przedstawia się następująco:

Z powyższego graficznego obrazu wnioskuje się, że jego przebieg w 1985 roku nie wskazywał szczególnych tendencji spadkowych ani szczególnego wzrostu. Można by przyjąć zatem, iż utrzymywał się na poziomie dobrym, to znaczy na takim, jak pozwala subiektywna ocena czynników kontrolnych. Analizując przebieg średniej według wskaźników procesu mobilizacyjnego wnioskować należy, że zasadnicze kryteria tegoż procesu były realizowane poprawnie, to jest, że sprawność organizacyjna i dyscyplina wykonawcza utrzymana zostanie na odpowiednim poziomie.

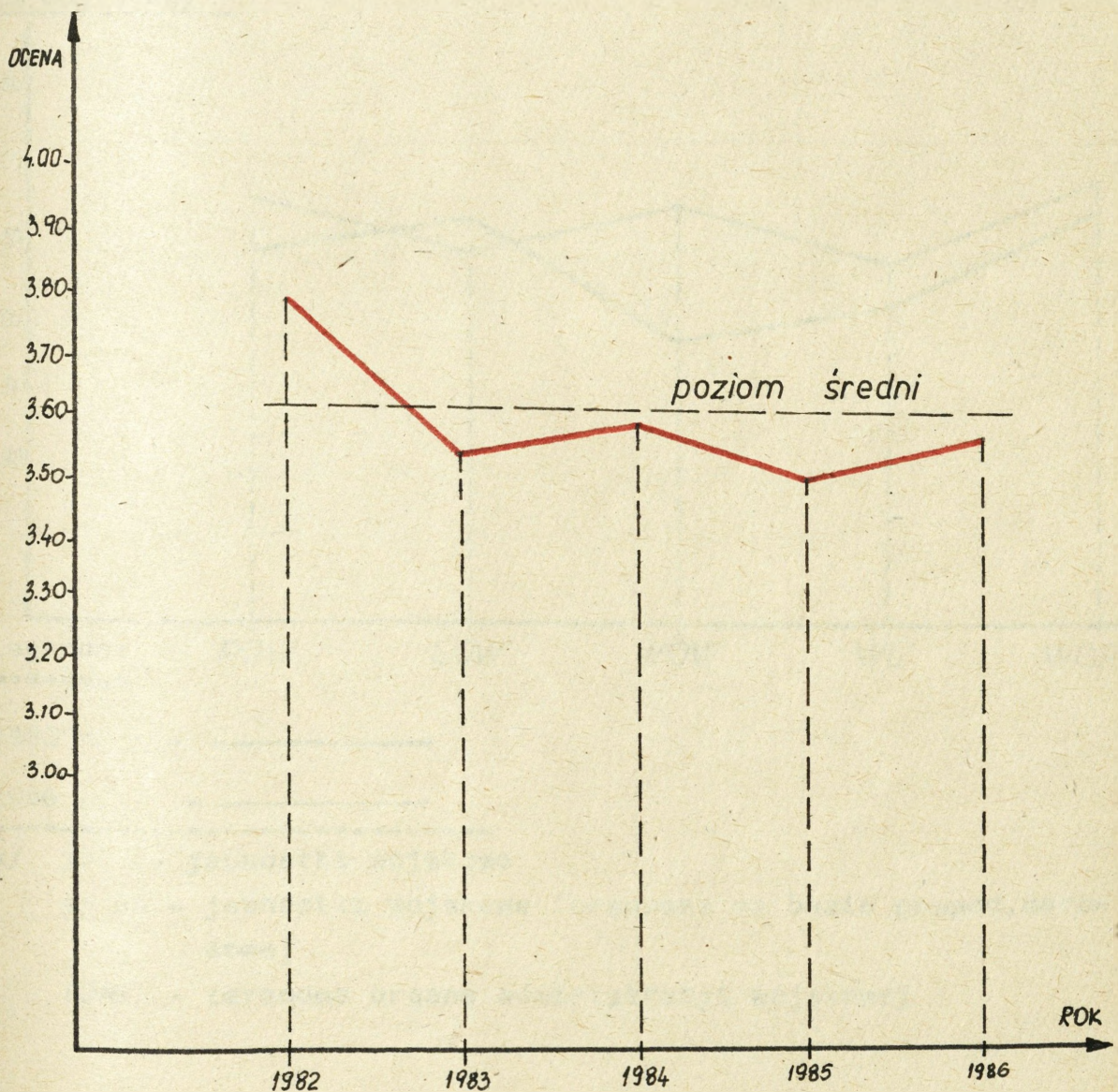
Dokonajmy porównania tego zagadnienia w większym przedziale czasowym i do analizy przyjęto dział "gotowość mobilizacyjna".

WYKRES ZBIORCZY ZA DZIAŁ GOTOWOŚĆ MOBILIZACYJNĄ ZA LATA
1982 - 1986

Z wykresu widać wyraźnie gwałtowny spadek "poziomu" gotowości mobilizacyjnej w latach 1982 - 1984, a następnie systematyczny wzrost, z wyjątkiem garnizonów WOW. Na tym tle pojawia się pytanie: jak ten problem kształtuje się w odniesieniu do dużych garnizonów, czy dadzą się tu zauważyć jakieś tendencje i co leży u ich podstaw? Zatem obraz gotowości mobilizacyjnej łącznie z procesem uruchomienia za lata 1982 - 1986 przedstawia się następująco:

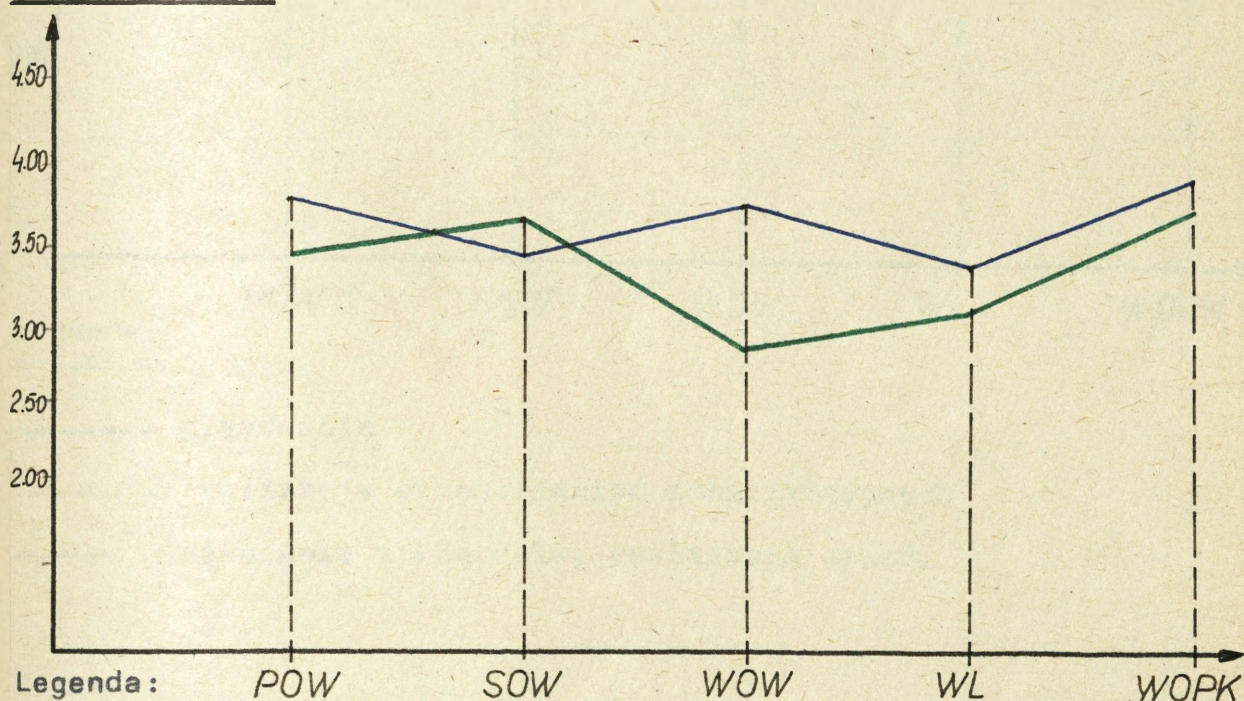
WYKRES PORÓWNAWCZY POZIOMU GOTOWOŚCI MOBILIZACYJNEJ W LATACH 1982-1986 W DUŻYCH GARNIZONACH W SKALI SIŁ ZBROJNYCH

Z wykresu widać, iż w stanie całych sił zbrojnych nie obserwuje się tak gwałtownego regresu, jak w odniesieniu do niektórych OW, lecz utrzymuje się lekka tendencja spadkowa. Szukając przyczyny tego zjawiska posłużono się badaniem: poziomu planowania i organizacji mobilizacyjnego rozwinięcia, realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnego rozwinięcia, szkolenia mobilizacyjnego i kontroli gotowości mobilizacyjnej.

POZIOM PLANOWANIA I ORGANIZACJI MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA
ZA LATA 1985 I 1986 W UJĘCIU KOMPLEKSOWYM /Jednostki wojskowe,

jw GN, TOAW/x/

Legenda:

=====

1985 r. - —————

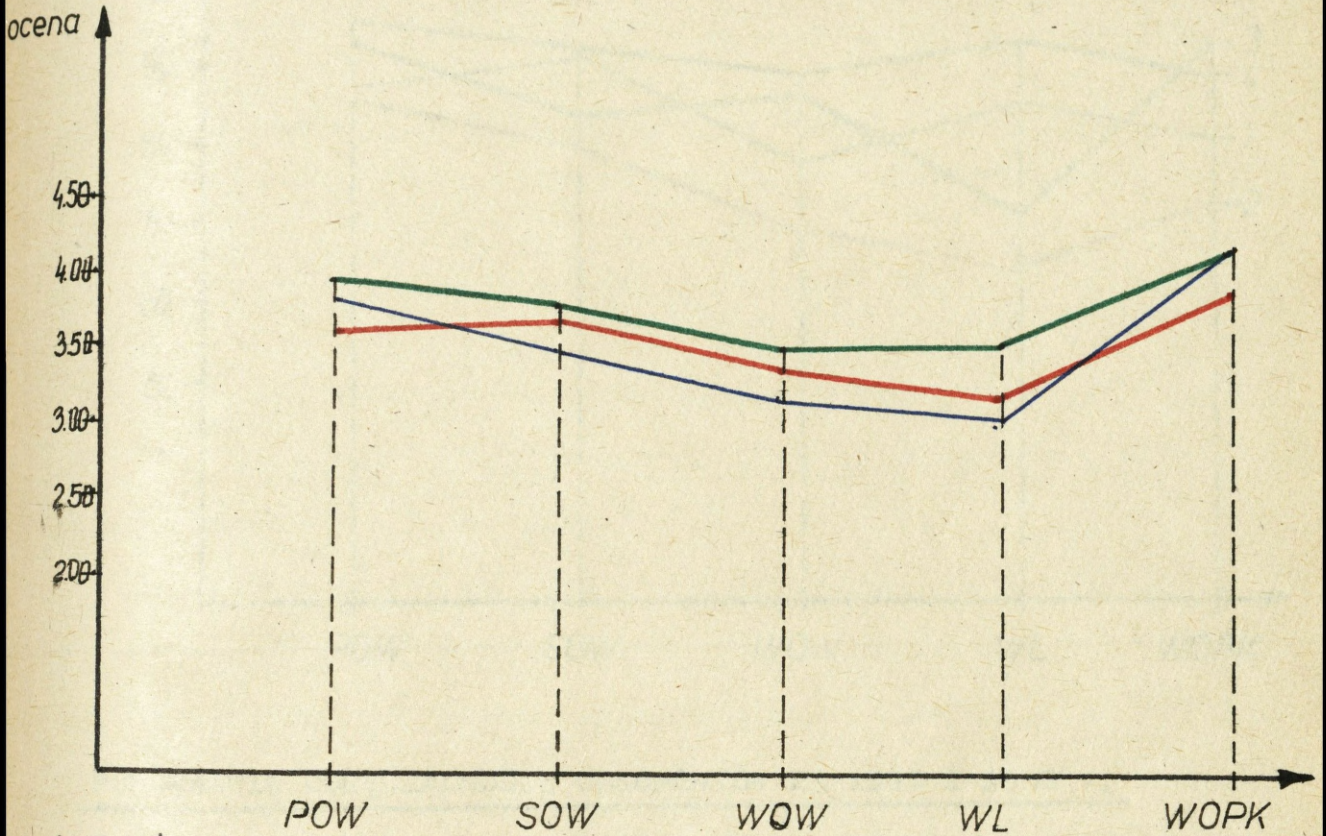
1986 r. - —————

x/ jw - jednostki wojskowe

jw GN - jednostki wojskowe formowane na bazie gospod.narodowej

TOAW - terenowe organa administracji wojskowej

PLANOWANIE, REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ ORAZ SZKOLENIE I KONTROLA
GOTOWOŚCI MOBILIZACYJNEJ I REALIZACJI ZADAŃ

Legenda :

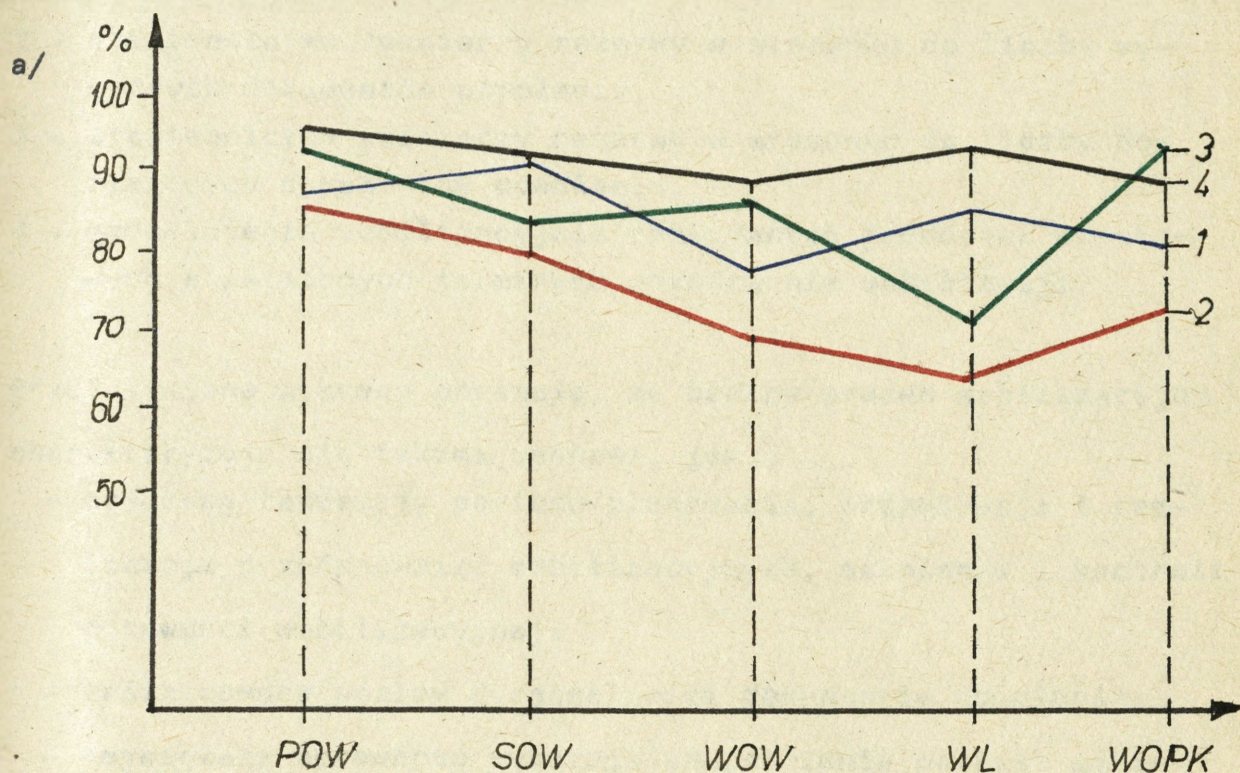
=====

— planowanie

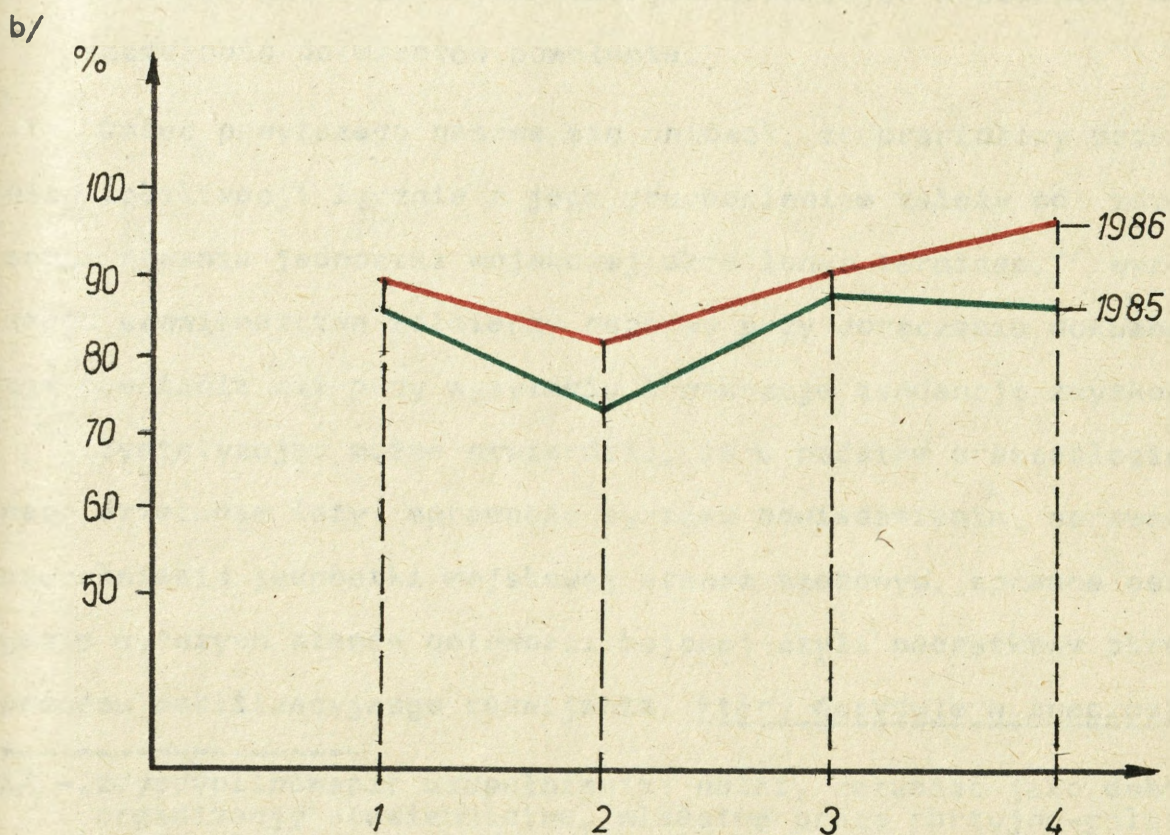
— realizacja przedsięwzięć mobilizacyjnych

— szkolenie i kontrola, realizacja zadań.

WYKRES DORĘCZALNOŚCI DOKUMENTÓW POWOŁANIA /ZA 1986 r./

PORÓWNIANIE DORĘCZALNOŚCI DOKUMENTÓW ZA 1985 i 1986 r.

- 1 - doręczalność dokumentów powołania,
- 2 - stawiennictwo żołnierzy rezerwy w stosunku do liczby wysłanych dokumentów powołania,
- 3 - stawiennictwo żołnierzy rezerwy w stosunku do liczby doręczonych dokumentów powołania,
- 4 - uzupełnienie mobilizacyjnie rozwijanych jednostek wojskowych w ustalonych terminach zakończenia mobilizacji.

Przedstawione wykresy obrazują, że badany proces mobilizacyjny charakteryzuje się takimi cechami, jak:

- spadkową tendencją poziomu planowania, organizacji i realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych, szkolenia i kontroli gotowości mobilizacyjnej;
- zróżnicowany poziom doręczalności dokumentów powołania;
- największą sprawność wykazuje uzupełnianie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych w ustalonych terminach zakończenia mobilizacji, stawiennictwo żołnierzy rezerwy w stosunku do ilości doręczonych dokumentów powołania, doręczalność dokumentów powołania.

Wobec powyższego nasuwa się wniosek, że prawidłowy przebieg mobilizacji łącznie z jego uruchomieniem zależy od: zdyscyplinowania jednostki wojskowej określonym terminem,^{x/} wyższego stawiennictwa żołnierzy rezerwy przy doręczaniu dokumentów powołania niż przy wysyłaniu i wykazuje tendencję zwykłą.

Syntetyzując można stwierdzić, że u podstaw prakseologicznego działania leży: sprawność systemu powiadamiania, sprawne uzupełnianie jednostki wojskowej stanem osobowym, sprawne osiąganie wyższych stanów gotowości bojowej czyli początkowy okres procesu mobilizacyjnego rozwijania, który decyduje w znacznej

x/ -, zdyscyplinowanie uzupełnienia, należy rozumieć jako dobrą organizację stawiennictwa, właściwą pracę partyjno-polityczną z żołnierzami rezerwy będącymi na przydziałach mob. w jednostce wojskowej.

mierze o skuteczności i wykonawstwie zadań mobilizacyjnego roz-
winięcia /Zał. Nr. ~~29~~ Nr. 30./, a tym samym o osiągnięciu pełnej
gotowości bojowej przez jednostki wojskowe. x/

2. Ocena uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym

Zadania jednostek garnizonu w omawianej dziedzinie są nie-
rozerwanie związane z działalnością WKU - WSZW. Występuje tutaj
pełna symbioza potrzeby działania w celu pełnego i terminowego
uzupełnienia jednostki wojskowej stanem osobowym. Instrukcja
o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych^{xx/} w dziale
uzupełnienie jednostki wojskowej stanem osobowym określa główne
zadania do wykonania przez osoby funkcyjne jednostki, jednak
nie daje pełnego obrazu mechanizmu uzupełnienia, a tym samym nie
powoduje wyrobienie nawyku myślenia kompleksowego w zakresie
problematyki uzupełnieniowej stanem osobowym z planowaniem i
wykorzystaniem świadczeń osobistych włącznie. Szczególnej wagi
nabiera ten problem w dużych miastach i aglomeracjach miejskich.
Budowana na tej podstawie koncepcja nie oddaje w pełni idei
wydawcy, wspomnianej instrukcji.

Autor proponuje wariant rozwiązania tego problemu, przed-
stawiając główną jego ideę na szkicu "charakterystyka miasta,
warunki jednoczesnego rozwinięcia i uzupełniania jednostki woj-
skowej stanem osobowym".

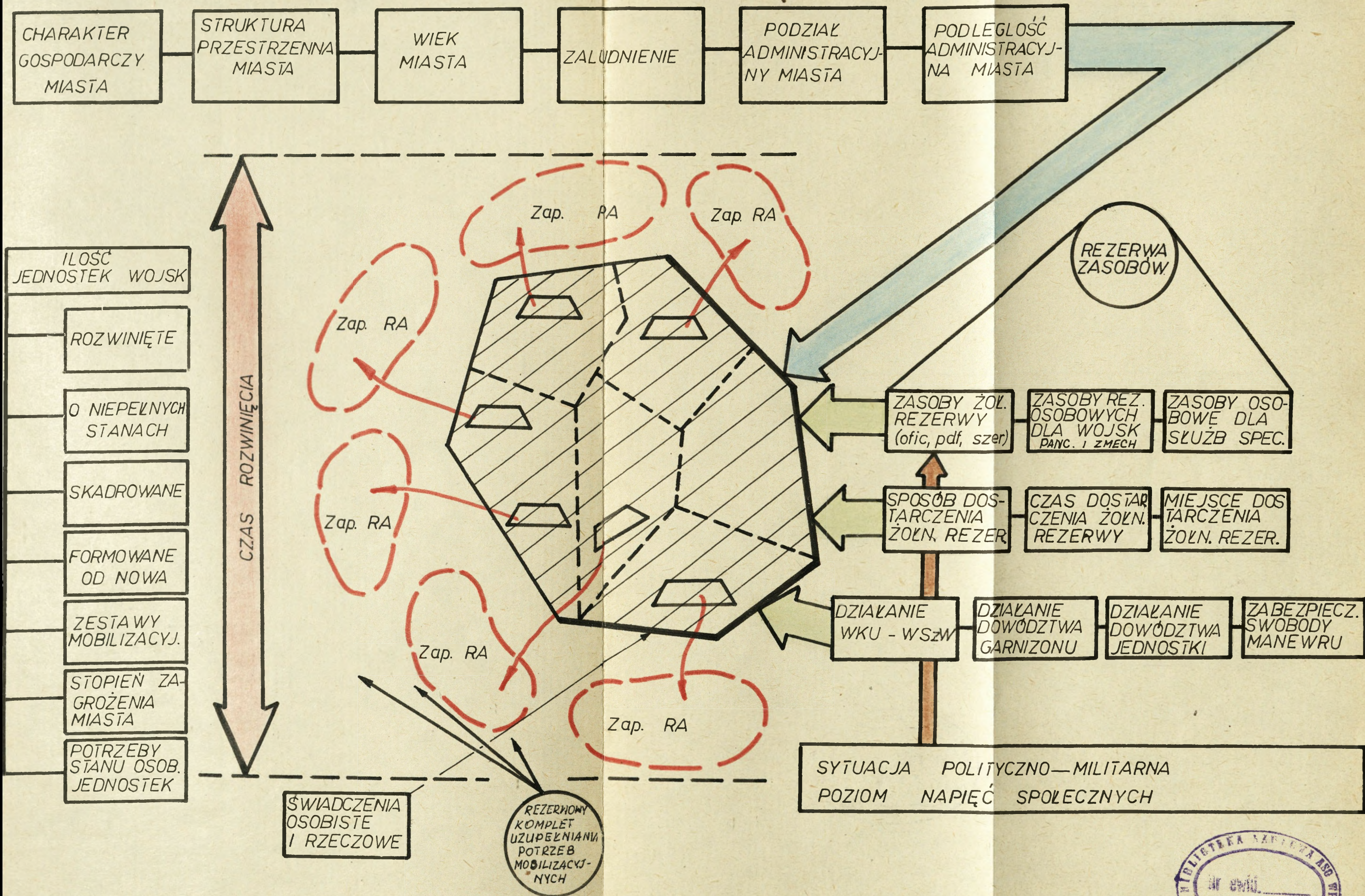
Wyodrębnić tu można trzy grupy tematyczne:

- 1 grupa - /kolor niebieski/ - dotyczy charakterystyki ogólnej
miasta, rzutującej na istniejącą w nim infrastruk-

x/ Por. Ocena uruchamiania procesu mobilizacyjnego rozwinięcia -
sprawozdanie z badań - Zał. Nr. ~~29~~

xx/ Sygnatura Szt. Gen. 1088/82.

CHARAKTERYSTYKA MIASTA, WARUNKI JEDNOCZESNEGO ROZWINIĘCIA I UZUPEŁNIENIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH STANEM OSOBOWYM

ture mobilizacyjną.

- 2 grupa - /kolor zielony/ - obszar działania WКУ we współdziałaniu z dowództwem garnizonu i dowództwami jednostek wojskowych, w zakresie uzupełnienia /stanem osobowym/.
- 3 grupa - /kolor czerwony/ - obszar działania jednostek wojskowych w zakresie mobilizacyjnego rozwijania w MSB i w rejonach alarmowych.

Ponadto na swobodę rozwijania mobilizacyjnego jednostek ma wpływ sytuacja polityczno-militarna oraz poziom napięć społecznych - oznaczone na schemacie kolorem brązowym.

W rezultacie badań przebiegu pokojowego uzupełnienia jednostek garnizonu stanem osobowym autor proponuje, aby działalność doskonalącą ukierunkować przede wszystkim na usprawnienie: sposobu dostarczania żołnierzy rezerwy, czas i miejsce dostarczenia żołnierzy rezerwy w garnizonie, to jest na terytorialnym sposobie powoływania rezerw osobowych, celowym jest utworzenie "banku danych" o zasobach osobowych w poszczególnych kategoriach zdrowotnych, specjalnościach, grupach wiekowych opierając się na systemie PESEL^{x/} z adaptacją dla potrzeb uzupełnieniowych. Pozwoli to na duży stopień uwiarygodnienia danych o miejscu przebywania^{xx/} żołnierzy rezerwy bez zbędnego obiegu dokumentów i osobistych kontaktów zainteresowanego z urzędami. Gospodarka zasobami osobowymi przez WКУ w obecnym 5-leciu jest utrudniona na skutek niżu demograficznego oraz nacisków zakładów pracy gospodarki narodowej na udzielanie odroczeń od służby wojskowej. Stwarza to określone trudności w działalności WКУ, WSZW mających w swym zasięgu administrowania duże i średnie

x/ Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności /PESEL/ użytkowany od końca 1986 roku na mocy porozumienia pomiędzy MSW a MON przez wszystkie WКУ, podległych WSZW Warszawa.

xx/ Pod sformułowaniem "miejsce przebywania" należy rozumieć czy żołnierz rezerwy nadal pracuje w tym samym zakładzie pracy, czy jest kierowany do innych miejsc pracy przez kierownictwo zakładu /placówki/, a czas nieobecności w miejscu zamieszkania nie jest dłuższy niż 3 doby.

garnizony, w których znajdują się zakłady pracy o priorytetowym znaczeniu dla gospodarki narodowej /przemysł ciężki, hutnictwo, zakłady produkcji środków spożywczych, farmacja i chemia/. W tej sytuacji, zwiększonej operatywności wymaga przede wszystkim sfera działalności WKU.

Z przeprowadzonych badań wynika, że w 1986 roku komisje poborowe po przeprowadzeniu badań lekarskich, zakwalifikowały do kategorii zdolności "A" grup "A1" i "A2" 84,9% ogólnej ilości poborowych rocznika podstawowego. Nastąpił wzrost w stosunku do 1985 roku w grupie "A1" o 1,6%. Zmniejszył się wskaźnik o 1,3% poborowych uznanych za trwale lub czasowo niezdolnych do pełnienia służby wojskowej /kategoria zdrowia "B" i "E"/. W ten sposób WKU pomniejszają skutki niżu demograficznego. Obraz odroczeń wybranych dużych aglomeracji przedstawiono na poniższym wykresie. Stan zdrowotny poborowych wybranych garnizonów na obszarze WOW obrazuje kolejny wykres. /Nr. ⁹².../ oraz poziom wykuszeń żołnierzy służby zasadniczej /Rys. nr. ⁹⁶.../. Dokonując połączenia wskaźników obrazujących poziom wykształcenia żołnierzy i stan zdrowotny wybranej populacji otrzymamy wykres /Rys. nr. ⁹⁵.../, z którego można odczytać procent wcielonych żołnierzy wg wykształcenia i stanu zdrowotnego. Sygnalnie przedstawiono zagadnienie kar sądowych, z którymi są kierowani żołnierze do odbycia zasadniczej służby wojskowej, co w dalszej mierze rzutuje na jakość uzupełnienia jednostek wojskowych stanem osobowym.

Przeprowadzone badania w garnizonach CZĘSTOCHOWA i MORĄG^{x/} wykazały, że problemowi uzupełnienia jednostek wojskowych nie poświęcono należytej uwagi. Zbyt pobieżnie, bez głębszej anali-

x/ Zob. Sprawozdanie z przeprowadzonych badań jednoczesnego rozwijania jednostek wojskowych w garnizonie CZĘSTOCHOWA i MORĄG - Załącznik Nr 29.30

zy jakościowej dokonano doboru żołnierzy rezerwy na stanowiska w jednostkach. W wyniku takiego postępowania doszło do eksteritorialnego uzupełniania jednostki wojskowej w garnizonie MORĄG, a po analizie możliwości WKU i WSZW oceniono, że zasoby terytorialne w pełni pokrywają potrzeby jednostki.

W większości stwierdzonych niedociągnięć przyczyną ich powstania są pobieżne oceny, brak głębszej analizy możliwości oraz bardzo słaba współpraca jednostki wojskowej z Wojskową Komendą Uzupełnień i Wojewódzkim Sztabem Wojskowym. Ponadto rzetelność i wiarygodność opracowywanych dokumentów nie stanowiła najmocniejszej strony badanych jednostek. W wyniku tak opracowanych dokumentów źródłowych dla jednostki wojskowej i WKU nastąpiło szereg usterek w procesie mobilizacyjnego rozwijania i to od momentu uruchomienia procesu do czasu osiągnięcia pełnej gotowości bojowej, a w niej i mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych. Średnia ocena poszczególnych badanych działów pozwala na dokonanie oceny poziomu przygotowania jednostek do jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego, a ocena ta jest dostateczna.

x

x

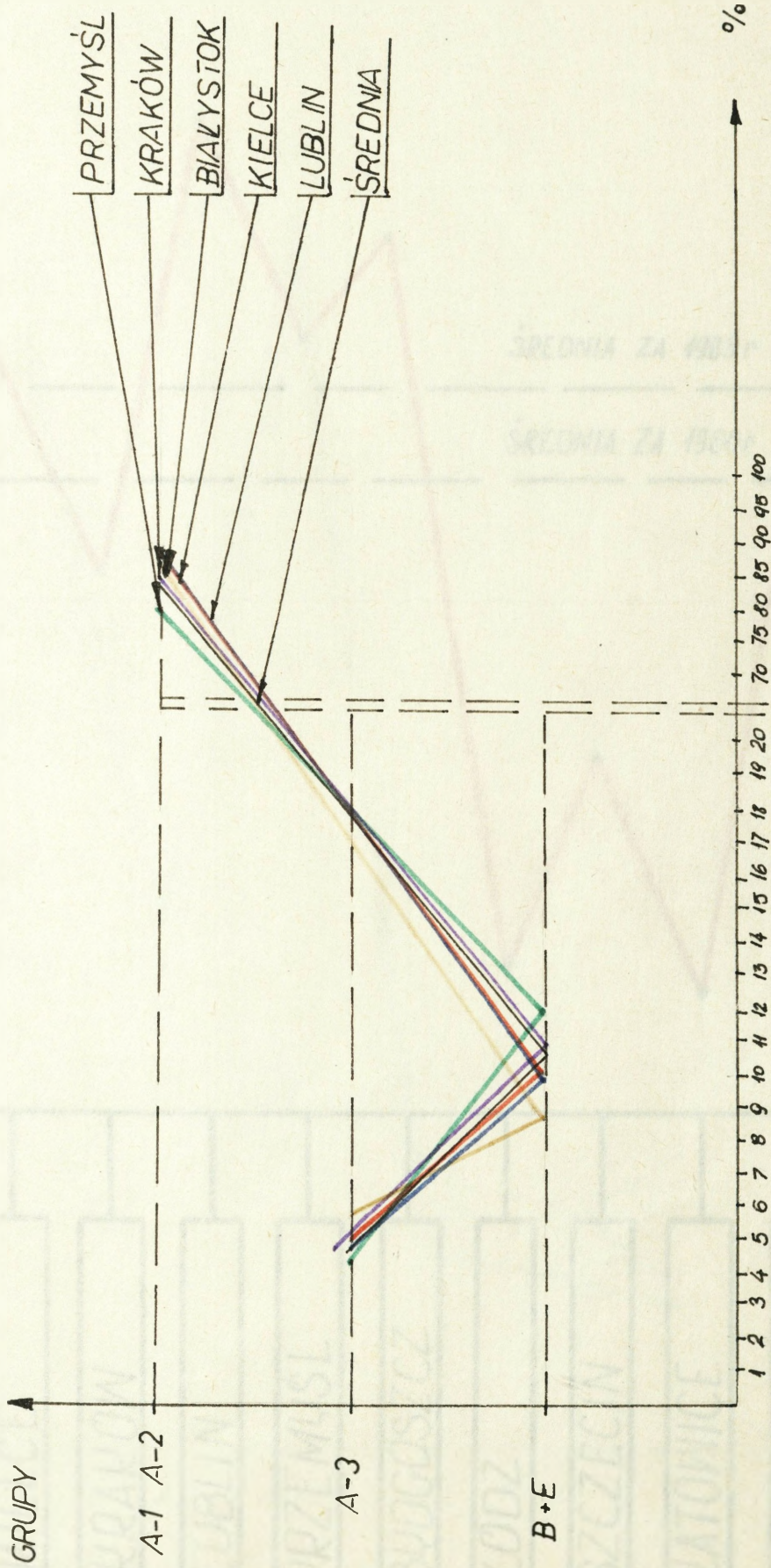
x

W podsumowaniu omawianego zagadnienia uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym sformułować można następujące wnioski:

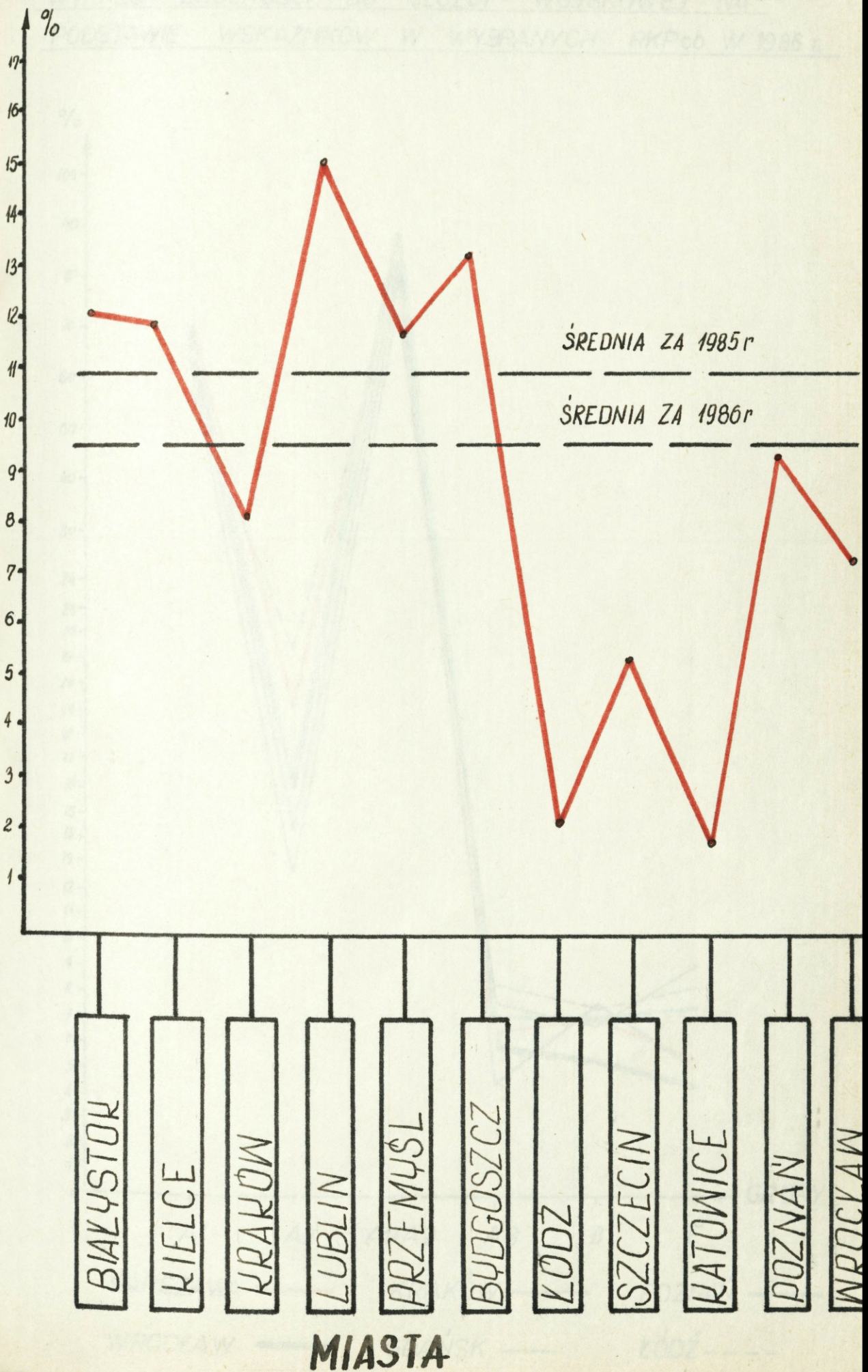
1. Założenia instrukcyjne potwierdziły się w pełni jako zasadne i rozwiązujące zasadnicze problemy mobilizacyjnego rozwijania jednostek.
2. Zbyt słaba jest współpraca jednostek wojskowych z macierzystymi wojskowymi komendami uzupełnień w zakresie doboru żołnierzy rezerwy na stanowiska etatowe.

WYKRES PORÓWCZY W 1986 r.

WYKRES STANU ZDROWOŃNEGO W DUŻYCH GARNIZONACH NA OBSZARZE WÓW

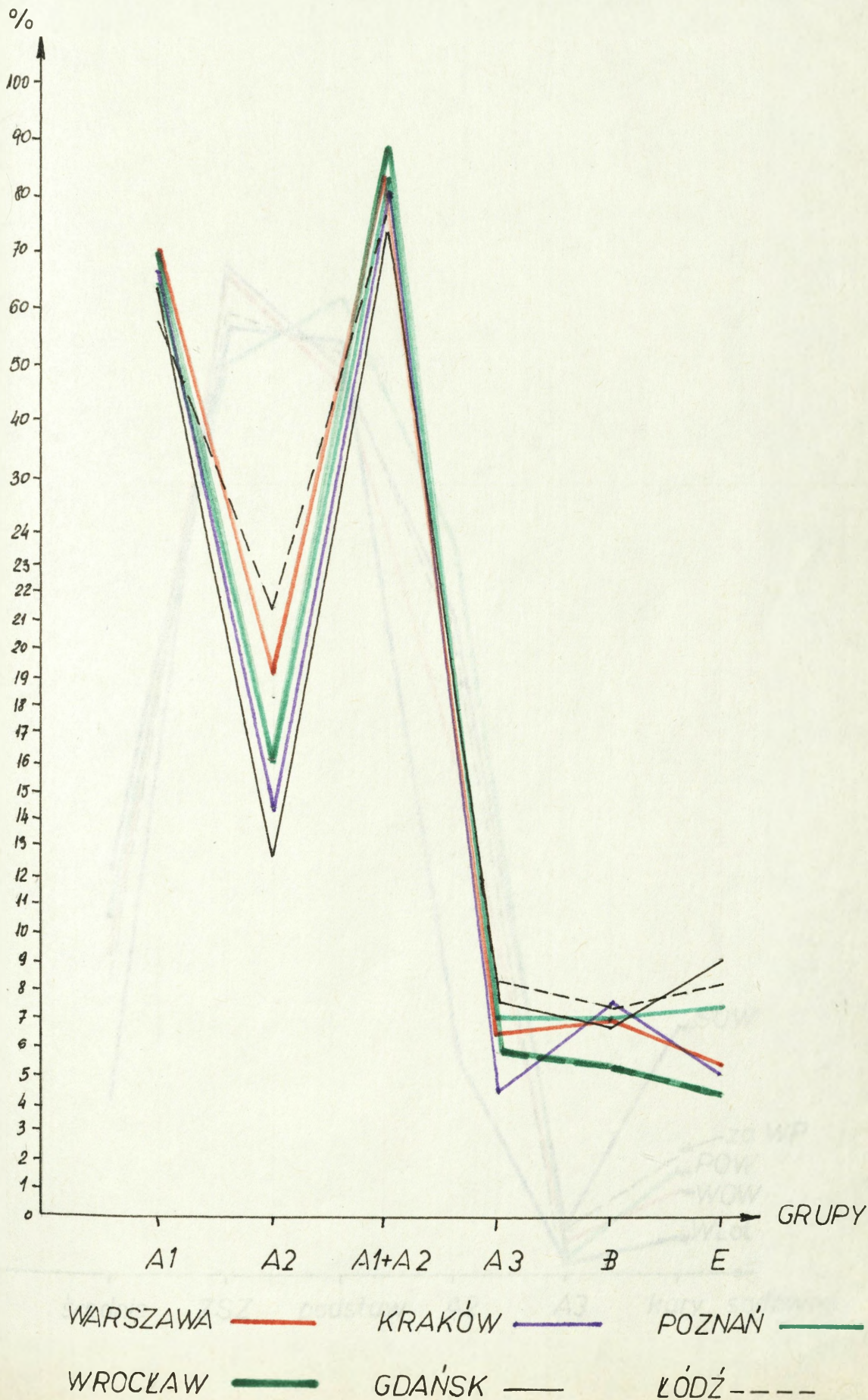

-93- 93
WYKRES ODROCZEŃ W 1986 r.

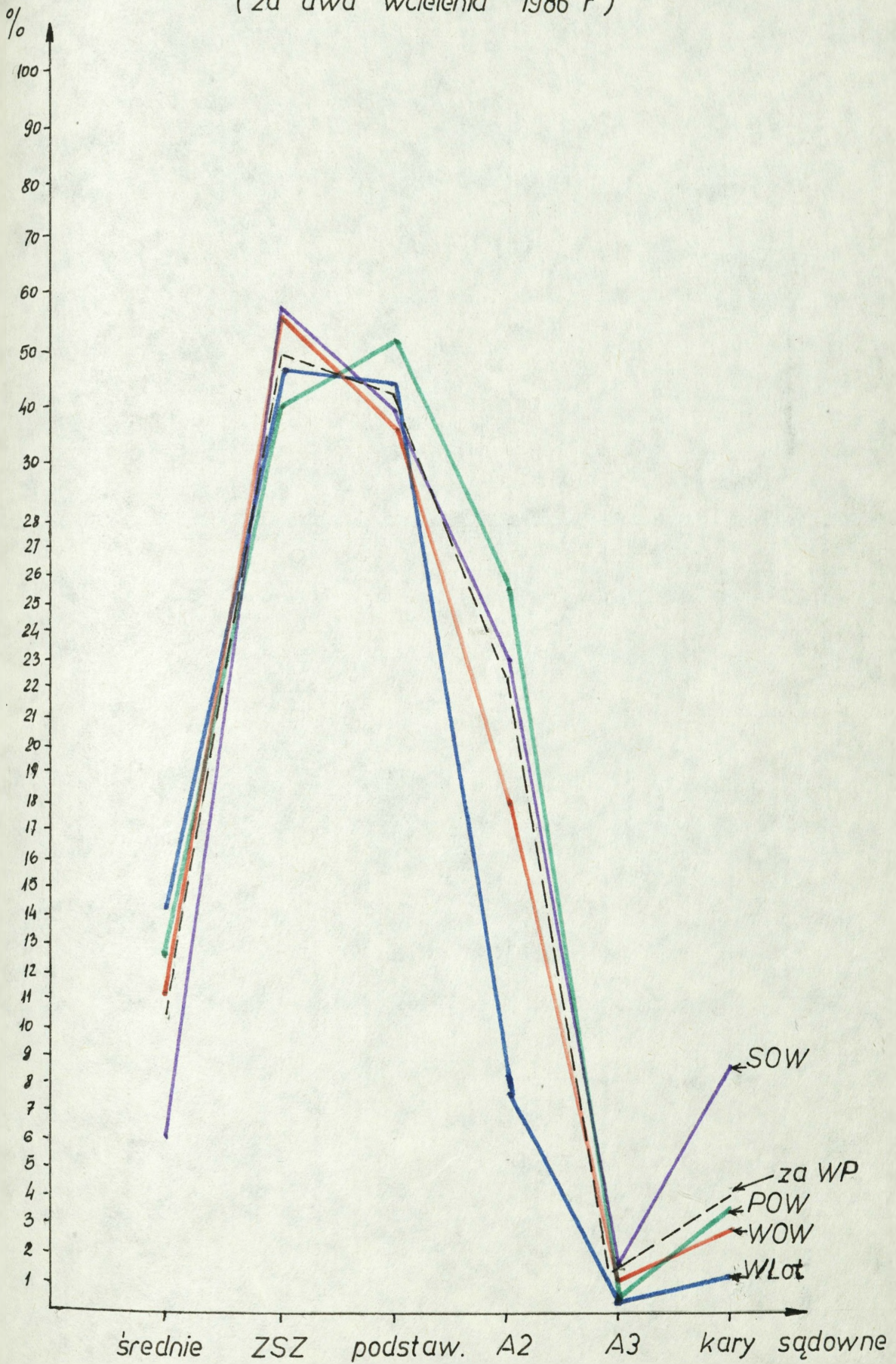
MIASTA

WYKRES ZDOLNOŚCI DO SŁUŻBY WOJSKOWEJ NA
PODSTAWIE WSKAZNIKÓW W WYBRANYCH RKPob. W 1986 r.

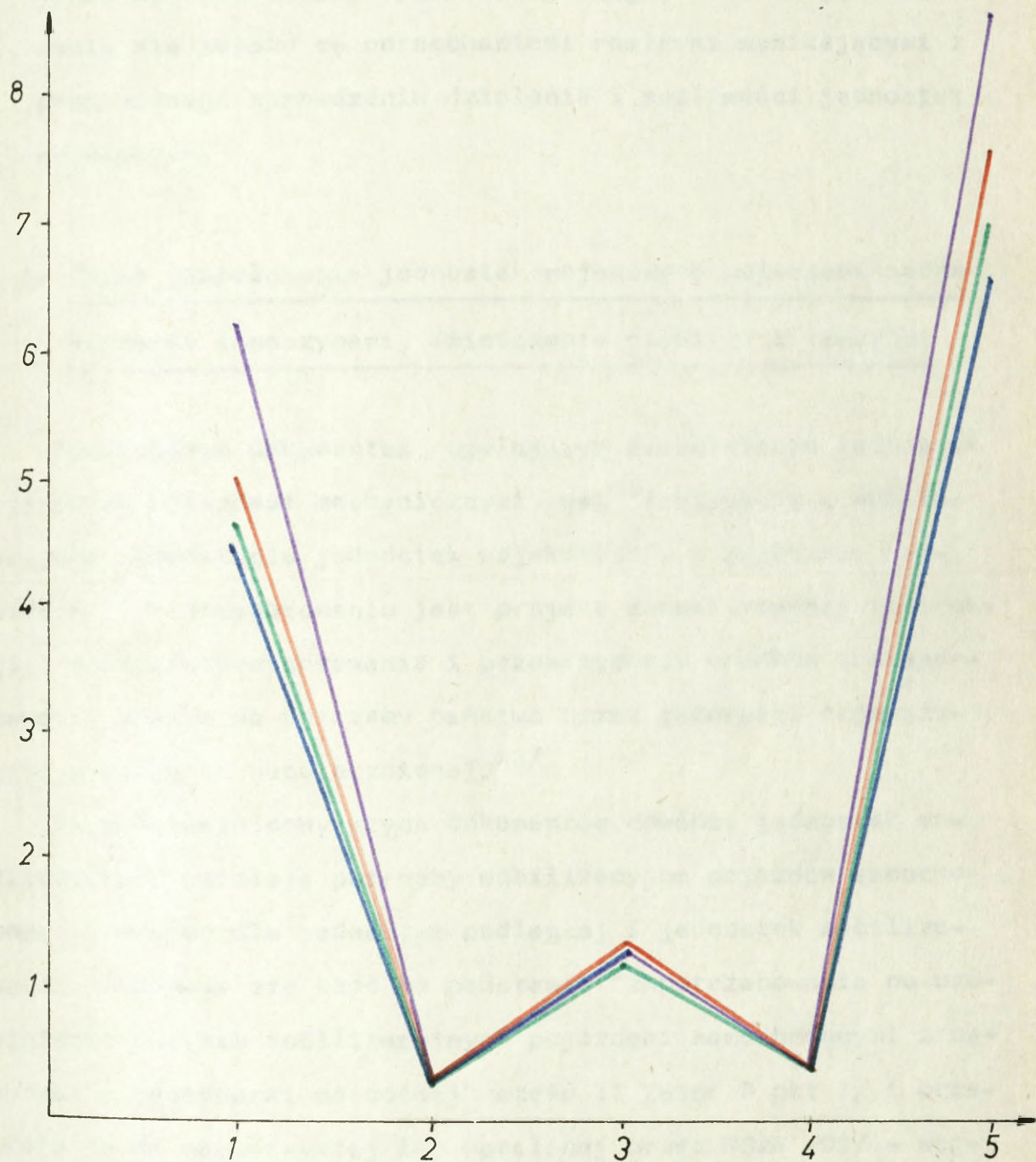
WYKRES JAKOŚCIOWYCH WSKAŹNIKÓW UZUPEŁNIANIA
STANEM OSOBOWYM W JEDNOSTKACH WOJSKOWYCH

(za dwa wcielenia 1986 r.)

POZIOM WYKRUSZEŃ ŻOŁNIERZY SŁUŻBY ZASADNICZEJ

W 1984 i 1985 r.

1 stan zdrowia

2 opieka nad rodziną

3 jedyny żywiciel

4 prowadzący gospodarstwo rolne

5 razem (1+4)

WOW ———

POW ———

SOW ———

WL ———

3. W jednostkach wojskowych procesowi mobilizacyjnego rozwijania nie poświęca się należytej uwagi, a istniejące dokumenty nie zawsze są opracowaniami realnymi wynikającymi z praktycznego sprawdzenia działania i możliwości jednostek wojskowych.

3. Ocena uzupełniania jednostek wojskowych pojazdami mechanicznymi i maszynami, świadczenia osobiste i rzeczowe

Podstawowym dokumentem regulującym uzupełnienie jednostek wojskowych pojazdami mechanicznymi jest "Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych", a zwłaszcza rozdział 8.^{x/} W przygotowaniu jest projekt znowelizowanej instrukcji o sposobie przygotowania i przekazywania środków transportowych i maszyn na potrzeby państwa przez jednostki organizacyjne gospodarki uspołecznionej.^{xx/}

Na podstawie powyższych dokumentów dowódcy jednostek mobilizujących ustalają potrzeby mobilizacyjne pojazdów samochodowych i maszyn dla jednostki podległej i jednostek mobilizowanych. Dokonuje się tego na podstawie "zapotrzebowania na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych pojazdami samochodowymi i maszynami z gospodarki narodowej" część II /wzór 8 pkt 1/ i przesyłają je do macierzystej lub ustalonej przez WSzW /OW/ - wojskowej komendy uzupełnień.^{xxx/}

Pojazdy samochodowe i maszyny przekazywane na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych są wyposażane i dostosowywane /adaptowane/ do potrzeb eksploatacyjnych w wojsku.

x/ Szt.Gen. 1088/82, str.92.

xx/ ASG WP nr 1287 - kancelaria tajna; Szt.Gen.Zarząd X nr 1816 z 18.XII.1985.

xxx/ Szt.Gen.1088/82, str.92 Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych.

Na podstawie analizy literatury oraz badań praktycznych, w tym zwłaszcza własnych doświadczeń, autor proponuje "Model uzupełniania i przygotowania pojazdów samochodowych i maszyn dla potrzeb jednostek wojskowych dyslokowanych w dużym /średnim/ garnizonie". Przedstawienie zagadnień w ujęciu blokowym pozwala na dokonanie wnikliwej analizy zasobu miasta /rejonu zainteresowania WKU^{x/}/, potrzeb jednostek wojskowych oraz dla potrzeb jednostek zmilitaryzowanych.^{xx/} Poszerzenie problematyki poza instrukcyjne ustalenia o takie problemy, jak: ilość pojazdów samochodowych w aglomeracji /obszarze WKU/, bilans potrzeb dla jednostek wojskowych i jednostek zmilitaryzowanych, da w efekcie stopień "obezwładnienia" gospodarki narodowej w aglomeracji lub obszarze administrowanym przez WKU. Niewątpliwym wpływem na sprawność wydzielania i dostarczania pojazdów samochodowych i maszyn będzie miała sytuacja polityczno-militarna oraz poziom motoryzacji jednostek gospodarki uspołecznionej oraz stan nasycenia transportu prywatnego.^{xxx/}

Z badań wynika, że stan techniczny pojazdów ulega pogarszaniu, co spowodowane jest stanem gospodarki w zakładach pracy. Zdarzają się przypadki dostarczania pojazdów samochodowych nieprzydatnych dla potrzeb wojska jako pojazdy zastępcze /np. chłodnie, wywrotki niepełaskodenne/. Przygotowanie pojazdów dla potrzeb wojska nie jest w pełni przestrzegane. Zbyt mało uwagi przywiązuje do wymagań stawianych przez odbiorcę /JW/ osoby odpowiedzialne za wydzielenie, przygotowanie i sprawność pojazdów wytypowanych w ramach świadczeń. Celowym jest dokonywanie czę-

x/ Rejon zainteresowania WKU to administrowany teren przez TOAW z uwzględnieniem potrzeb jednostek wojskowych i potrzeb militaryzacji.

xx/ Projekt "Tymczasowej instrukcji o formowaniu jednostek zmilitaryzowanych na potrzeby sił zbrojnych". ASG WP Nr 0458-Kanc.tajna, Szt.Gen.Zarząd X Nr 0142/II z 25.02.1987r.

xxx/ Powoływanych w ramach świadczeń rzeczowych dla potrzeb jednostek wojskowych.

stych kontroli przez przedstawicieli z jednostki wojskowej. Pozwoli to na zmniejszenie czasu dodatkowej obsługi pojazdów na PRT, a tym samym szybsze nasycenie jednostki pojazdami mechanicznymi z gospodarki narodowej. Dążyć należy do tego, aby pojazdy samochodowe były najnowszej produkcji i najbardziej sprawne technicznie, jednolitej marki i typu.

Prezentowany model uzupełniania i przygotowania, zdaniem autora, skutecznie zapobiegnie możliwości zamian pojazdów samochodowych, którym nadano przydziały mobilizacyjne. Zamiany pojazdów z wyznaczonej marki z zachowaniem tonażu będzie można dokonać w przypadku, awarii lub utraty wymagań techniczno-eksploatacyjnych. Najbardziej celowym rozwiązaniem jest nadawanie przydziałów mobilizacyjnych z zachowaniem zasady synchronizacji pojazdu i kierowcy. Aby dokonać celowego zapotrzebowania pojazdów samochodowych co do ilości tych środków transportowych, pożądanym jest dokonanie analizy matematycznej potrzeb na podstawie wzorów stosowanych do obliczania ilości środków transportowych.^{x/}

Trzeba również pamiętać, że dla zabezpieczenia ćwiczeń wojskowych nie pobiera się pojazdów samochodowych ^{własność} stanowiących osób fizycznych i osób prawnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi i organizacjami spółdzielczymi.^{xx/}

x/ Zał. Nr "Wzory matematyczne do obliczania potrzeb transportu".

xx/ Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych, Szt.Gen.1088/82, str. 103.

4. Zasady współpracy dowództw jednostek, dowództwa garnizonu
z Wojskową Komendą Uzupełnień, Wojewódzkim Sztabem Wojskowym
jednostkami MO oraz jednostkami administracji państwowej
stopnia podstawowego /miejskiego/

W systemie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych w dużym garnizonie ważną rolę spełniają organy administracji wojskowej, z których przede wszystkim należy wymienić wojewódzki sztab wojskowy /WSZW/. Jest on jednostką organizacyjną resortu obrony narodowej, przeznaczoną do wykonywania funkcji organu administracji wojskowej stopnia podstawowego^{x/} między innymi w zakresie mobilizacyjnego uzupełnienia jednostek wojskowych, formacji obrony cywilnej, jednostek przewidzianych do militaryzacji, administrowania rezerwami osobowymi i środkami transportowymi oraz zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia określonych jednostek wojskowych.^{xx/} W skład WSZW wchodzi stosownie do spełnianych funkcji, odpowiednie komórki organizacyjne /stanowiska funkcyjne/, a także wojskowe komendy uzupełnień /WKU/, spełniające na wydzielonych obszarach województwa - funkcje terenowych delegatur tego sztabu. Terytorialny zasięg działań WKU, związany jest z zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych jest określony rozkazami Ministra Obrony Narodowej. Spośród zadań nałożonych przez Sztab Generalny a mających zabezpieczyć mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wyselekcjonować można następujące: organizacyjne przygotowanie przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych, uzupełnia-

x/ Zob. Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego 2/140/ MON. Szt. Gen. 1982r., str. 65.

xx/ Jednostki te określa Szef Sztabu Generalnego w zadaniach mobilizacyjnych dla WSZW lud doraźnie stosowanym zarządzeniem /np. skryte rozwinięcie/.

nie zgłoszonych przez jednostki wojskowe potrzeb mobilizacyjnych /stan osobowy i pojazdy/, zorganizowanie sprawnie funkcjonującego systemu kierowania zabezpieczeniem mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych oraz współdziałania z nimi w czasie mobilizacji, zapewnienie jednostkom wojskowym niezbędnych świadczeń osobistych i rzeczowych dla przyspieszenia wykonania czynności związanych z mobilizacyjnym ich rozwinięciem.

Terminowa realizacja wspomnianych zadań w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia wymaga od dowództw jednostek oraz organów administracji wojskowej, a także jednostek organizacyjnych administracji państwowej i gospodarki uspołecznionej ścisłego współdziałania między sobą. Nawiązanie i utrzymywanie współdziałania pomiędzy wspomnianymi ogniwami jest bowiem podstawowym warunkiem pomyślnego wykonania zadań mobilizacyjnych.

Dużą skuteczność działań w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych można osiągnąć, jak wskazują przeprowadzone badania i doświadczenia, tylko wspólnym i zgranym wysiłkiem. Współdziałanie więc jednostek wojskowych i organów administracji państwowej oraz gospodarki uspołecznionej nabiera znaczenia obiektywnej konieczności i prawidłowości, zwłaszcza w warunkach stale wzrastającego zagrożenia ze strony potencjalnego przeciwnika.

Podstawą nawiązywania i utrzymania współdziałania będzie umiejętne wykorzystywanie przez zainteresowanych, zwłaszcza dowódców jednostek wojskowych i szefów organów administracji wojskowej, obowiązujących w tym zakresie ustaleń, dotyczących zsynchronizowania realizowanych przedsięwzięć w procesie mobilizacyj-

nego rozwinięcia jednostek wojskowych.^{x/} Jest ono organizowane w celu właściwego przygotowania tego procesu, jego szczegółowego zaplanowania i uaktualniania, a w razie zarządzenia mobilizacji - sprawnego zrealizowania zadań i uzgodnionych pomiędzy sobą przedsięwzięć. Szczególnej wagi współdziałanie nabiera podczas jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dyslokowanych w dużym garnizonie. Uzgodnienie wspomnianych przedsięwzięć z zakresu współdziałania polega na: zsynchronizowaniu ich przez wszystkie uczestniczące w nich ogniwa co do sposobu, miejsca i czasu ich realizacji. Dotyczy to przede wszystkim: ustalenia sposobu i udziału poszczególnych ogniw w wykonaniu zadań mobilizacyjnych, określenia i ustalenia miejsc realizacji poszczególnych przedsięwzięć /miejsce stawiennictwa żołnierzy rezerwy, dowóz do PPZb, dostarczenie pojazdów samochodowych/.

Przedmiotem współdziałania jednostek wojskowych mobilizujących w WKU, WSzW jest przede wszystkim zaplanowanie i realizacja przedsięwzięć, które wiążą się z uzupełnieniem potrzeb mobilizacyjnych stanem osobowym /oficerami, cborążymi, podchorążymi, podoficerami i szeregowymi rezerwy/, pojazdami samochodowymi, maszynami. W ramach współdziałania jednostki mobilizujące dokonują z WKU stosownych uzgodnień, dotyczących doboru żołnierzy rezerwy do mobilizacyjnych rzutów alarmowych i do składu uzupełnienia zasadniczego potrzeb mobilizacyjnych oraz trybu i sposobu nadania im przydziałów mobilizacyjnych. Ustalają sposób doręczenia dokumentów powołania żołnierzom rezerwy i posiadaczom pojazdów samochodowych, wchodzących w skład mobilizacyjnego rzutu alarmo-

x/ Ustalenia precyzuje "Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych". Szt.Gen.1088/82 oraz Instrukcja gotowości bojowej. cz.II. Zarządzenie Szefa Sztabu Gen. nr Pf 32/oper. z 10.12.1985 r.

owego oraz zasadniczego uzupełnienia, w tym także i przy wykorzystaniu awaryjnego systemu doręczania dokumentów powołania /ASD/. Wspólnie z tymi organami precyzują sposób przewozu żołnierzy rezerwy powoływanych w czasie mobilizacji z miejsc zbiórki organizowanych przez organy administracji państwowej stopnia podstawowego i miejskiego do miejsc stawiennictwa, to jest pośrednich punktów zbiórki /PPZb/ lub miejsc mobilizacji w garnizonie. Ponadto wspólnie z macierzystą WКУ ustalają i prognozują niedobory, jakie istnieją bądź też będą powstawać w najbliższych latach w uzupełnianiu potrzeb mobilizacyjnych w poszczególnych specjalnościach wojskowych. Dowództwa jednostek mobilizujących współuczestniczą również w kontrolach prowadzonych w jednostkach organizacyjnych gospodarki uspołecznionej w zakresie oceny stanu technicznego i wyposażenia pojazdów samochodowych /maszyn/ przeznaczonych na uzupełnienie potrzeb mobilizacyjnych, a także zrealizowania przygotowań w dziedzinie dostosowywania przekazanych środków do potrzeb eksploatacji w wojsku. Jednostki mobilizujące, które organizują punkty przyjęcia i rozdziału środków transportowych /PRT/ na bazie jednostek organizacyjnych gospodarki uspołecznionej, ustalają z kierownikami tych jednostek plan organizacji, rozwinięcia i wyposażenia PRT oraz przedsięwzięcia dotyczące szkolenia zespołów osobowych wyznaczonych do realizacji tego zadania. Dowódcy jednostek mobilizowanych i WКУ ustalają zasady i sposoby wzajemnego informowania się w czasie mobilizacji o przebiegu akcji kurierskich i posłańczych, stopniu doręczenia dokumentów powołania, stanie przewozu żołnierzy i ich stawiennictwie w miejscach mobilizacji, a także dostarczaniu pojazdów samochodowych i stopniu uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych stanem osobowym i środkami transportowymi. Utrzymują

ciągłe i systematyczne kontakty w celu aktualizowania zachodzących zmian w doborze ilościowym i jakościowym żołnierzy rezerwy, nadawaniu przydziałów mobilizacyjnych, przeszkalaniu rezerw osobowych, a także poznawania wartości politycznych, moralnych i wojskowych. Uzgadnia się potrzeby jednostek wojskowych w zakresie świadczeń osobistych i rzeczowych, planują je oraz informują się wzajemnie o formalnym ich załatwieniu^{x/} oraz o organizacji i sposobie uruchomienia tych świadczeń w razie zarządzenia mobilizacji.

Opracowują wspólnie uzgodnione przedsięwzięcia oraz zasady działania w przypadku powstania zakłóceń w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dyslokowanych w dużych garnizonach miejskich, ich zabezpieczenia przez WKU, a także zasady wymiany w tym przedmiocie odpowiednich informacji dotyczących powstałych zjawisk i podjętych w związku z tym przedsięwzięć. Planują niezbędne przedsięwzięcia związane z uzupełnianiem ponoszonych przez te jednostki strat w stanie osobowym i środkach transportowych.

Dowódca jednostki mobilizującej spełniający funkcję dowódcy garnizonu uzgadnia z pozostałymi dowódcami jednostek problemy związane z ich udziałem w zakresie zapewnienia porządku, bezpieczeństwa oraz bezkolizyjnego ruchu kolumn, patrolowania ważnych punktów komunikacyjnych i innych newralgicznych miejsc podczas wychodzenia jednostek z garnizonu oraz ewakuacji sprzętu i materiałów do rejonów alarmowych, a także w czasie trwania mobilizacji. Określa zasady i sposoby pozostawienia i przekazywania obiektów wojskowych, urządzeń stacjonarnych oraz nadwyżek materia-

x/ Zał. Nr. 31 "Planowanie i nakładanie świadczeń osobistych i rzeczowych."

łowych. Precyzuje zakres i czas wykorzystywania przez poszczególne jednostki świadczeń osobistych i rzeczowych realizowanych przez jednostki obsługi znajdujące się w garnizonie. Ustala się zasady działania i korzystania oraz określa siły i środki jakie powinny wydzielić poszczególne jednostki wojskowe w awaryjnym systemie doręczania dokumentów powołania. Organizuje się współpracę jednostek wojskowych z organami MO w dziedzinie utrzymania bezpieczeństwa publicznego i porządku wewnętrznego w miejscu stałej dyslokacji /MSD/, a zwłaszcza zwalczania grup dywersyjnych i zbrojnego podziemia. Ustala się zasady postępowania w celu niedopuszczenia do grupowania się ludności cywilnej w pobliżu miejsc mobilizacji jednostek wojskowych i korzystania w tych sytuacjach z pomocy interwencyjnych sił i środków MO. Organizuje się współpracę jednostek mobilizujących na terenie garnizonu z terenowymi organizacjami partyjnymi, młodzieżowymi, paramilitarnymi w zakresie zabezpieczenia sprawnego przebiegu mobilizacyjnego rozwijania jednostek. We współpracy jednostek wojskowych z władzami partyjnymi oraz organizacjami politycznymi i młodzieżowymi uwzględnia się planowanie wspólnych przedsięwzięć propagandowo-politycznych, jeśli będą istnieć takie możliwości, zapewnienie odpowiedniej opieki rodzinom kadry zawodowej i żołnierzy rezerwy. Uzgadniają z wojewodą /wojewódzkim inspektorem obrony cywilnej WIOC/ a na niższych szczeblach z organami administracji państwowej /TOAW/ stopnia podstawowego udział sił i środków obrony cywilnej^{x/} na rzecz jednostek wojskowych w czasie mobilizacyjnego ich rozwinięcia. Zadania urzędu miasta i gminy obrazuje załącznik Nr...

x/ Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju w sprawie udziału sił i środków OC w realizacji zadań na rzecz wojsk z 31.07.1976r.

Terenowe organy administracji wojskowej /WSzW, WKU/ w procesie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych współdziałają z jednostkami mobilizującymi, terenowymi organami administracji państwowej stopnia wojewódzkiego i podstawowego, organizacjami politycznymi i społecznymi oraz urzędami pocztowo-telekomunikacyjnymi, a także współpracują z właściwymi przedsiębiorstwami obrotu produktami naftowymi. WSzW współdziała z wydziałem społeczno-administracyjnym urzędu wojewódzkiego /UW/ w zakresie organizacji powiadamiania o uruchomieniu określonych przedsięwzięć na rzecz mobilizacyjnie rozwijanych jednostek wojskowych.^{x/} Przedmiotem współdziałania WSzW z Komendą Wojewódzką i miejską MO jest problematyka dotycząca przekazywania dokumentów powołania w celu ich przechowywania przez określone posterunki MO, udział posterunków MO w przyjmowaniu i przekazywaniu określonym organom sygnałów o realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych oraz zabezpieczenie ładu i porządku w czasie trwania akcji kurierskich i posłańczych, a także przewozu żołnierzy rezerwy. Z organizacjami politycznymi i społecznymi WSzW, a zwłaszcza jego pion polityczny uzgadnia zagadnienia wspólnych działań w procesie przygotowania i zabezpieczenia stawiennictwa żołnierzy do miejsc mobilizacji, wymiany informacji dotyczących nastrojów wśród żołnierzy rezerwy i ludności cywilnej oraz innych przedsięwzięć dotyczących tej problematyki. Z wojewódzkim urzędem poczt ustala się szczegóły dotyczące planowania, organizacji i uruchomienia na obszarze województwa akcji natychmiastowego doręczania dokumentów powołania /AND-UPT/ żołnierzom rezerwy i posiadaczom środków transportowych przez urzędy pocztowo-telekomunikacyjne - jeżeli będzie takie polecenie Sztabu

x/ Załącznik nr 21 "Zadania urzędu miasta realizowane na rzecz sił zbrojnych".

Generalnego WP. Uzgadnia się zasady informowania o stopniu doręczania w ustalonych terminach dokumentów powołania. Po zakończeniu akcji dokonuje się rozliczeń i realizacji opłat za wykonanie usługi w tym zakresie. WКУ na terenie przez siebie administrowanym współpracuje z tymi samymi organizacjami i jednostkami co WSZW tylko na niższym /podstawowym/ szczeblu a ponadto z kierownictwami przedsiębiorstw mobilizujących . Utrzymuje ścisły kontakt w zakresie uzupełniania ich potrzeb mobilizacyjnych stanem osobowym oraz środkami transportowymi i maszynami, zapewniając im w ten sposób wydzielenie niezbędnych rezerw osobowych. Z kierownictwami jednostek organizacyjnych gospodarki uspołecznionej przewidzianymi do militaryzacji^{x/} oraz organizującymi formacje obrony cywilnej WКУ uzgadnia sprawy związane z nadawaniem przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do służby w jednostkach zmilitaryzowanych^{xx/} i w obronie cywilnej. Dotyczy to wyrażania zgody na przedstawiane w tym zakresie propozycje, zwłaszcza w stosunku do osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej.

Z kierownictwem innych jednostek organizacyjnych gospodarki uspołecznionej, realizującymi zgodnie z decyzją wojewody określone świadczenia osobiste i rzeczowe na korzyść jednostek wojskowych WКУ pośredniczy względnie załatwia sprawy związane z realizacją tych świadczeń, ustala sposób uruchomienia dostarczenia ich do miejsc przeznaczenia, a także szkolenie osób wchodzących w skład powoływanych zespołów.

x

x

x

x/ Zał. Nr 21 "Zadania GN realizowane na rzecz Sił Zbrojnych".
xx/ Tamże.

Szczególną rolę w procesie organizacji i utrzymania współdziałania jednostek wojskowych oraz terenowych organów wojskowych pomiędzy sobą a także z innymi /cywilnymi/ współdziałającymi stronami mają do pełnienia sztaby jednostek wojskowych oraz WSZW i WКУ. Do obowiązków tych organów w szczególności należy przygotowanie danych, uzgadnianie zagadnień z zainteresowanymi jednostkami, opracowanie koniecznych dokumentów, uwzględnianie uzgodnionych ustaleń w opracowanych planach, terminowe realizowanie ustalonych przedsięwzięć w czasie pokoju.

Kompleksowe realizowanie omówionych zadań przez WSZW, WКУ podczas organizowania i utrzymania współdziałania jednostek wojskowych i TOAW zapewni sprawne zsynchronizowanie jednoczesne wykonanie zadań związanych z mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych w dużym i średnim garnizonie.

5. Ocena jednoczesnego rozwijania mobilizacyjnego jednostek wojskowych w dużych i średnich garnizonach

Mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych, w zależności od narastania napięcia polityczno-militarnego, może odbywać się etapami, w miarę wprowadzania wyższych szanów gotowości bojowej, lub w postaci jednoczesnej realizacji wszystkich związanych z tym czynności mobilizacyjnych.

Najbardziej niekorzystne dla jednostek wojskowych jest rozpoczęcie i prowadzenie mobilizacji w czasie działań wojennych. W tym przypadku jednostki zmuszone będą do jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia i przegrupowania się w warunkach bezpośred-

niego zagrożenia oddziaływaniem nieprzyjaciela.^{x/}

x/ Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP 1982 r. Nr 2/140, s. 8.

Aby zapewnić niezbędną w takich warunkach sprawność mobilizacyjną w dużych i średnich garnizonach konieczne jest ciągle ulepszanie czynności i procesów warunkujących jednoczesne rozwinięcie. Powinno ono być oparte przede wszystkim na głębokiej analizie niedociągnięć stwierdzanych przez różne szczeble kontrolne. Prowadzone badania w jednostkach wojskowych oraz analiza dokumentów z kontroli potwierdziła hipotezę, że praca analityczna w tych dowództwach jest wciąż mało skuteczna. Było to przyczyną niskich ocen uzyskiwanych przez kontrolowane jednostki dyslokowane w dużych garnizonach. Porównanie najważniejszych niedociągnięć z lat 1985 i 1986 wskazuje na powtarzanie się tych samych niedomagań.^{x/} Zbyt liberalnie traktuje się czynności procesu mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych. Duży garnizon stwarza określone wymagania związane z potrzebą pełnej koordynacji czynności jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych. Niedomagania procesu jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie są efektem zaniedbań organizacyjnych, szkoleniowych i braku właściwego współdziałania jednostek wojskowych z WКУ i dowódcą garnizonu. Na podstawie takiego stanu rzeczy można stwierdzić, że niedomagania procesu jednoczesnego rozwinięcia jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie mają swój początek już w uruchamianiu procesu, a wyrażają się głównie w niewłaściwym, mało skutecznym działaniu służb dyżurnych. Stwarza to niebezpieczeństwo opóźnień powstałych w wyniku niejednoczesnego alarmowania i powiadamiania, złego rozszyfrowania sygnału, pominięcia którego z ogniw alarmowania i powiadamiania, zbyt

x/ Zob. Załącznik Nr 17 "Lista najczęściej występujących niedociągnięć w realizacji procesu mobilizacyjnego w 1985 i 1986 roku, stwierdzonych w jednostkach wojskowych".

późnego powiadamiania o zarządzanej mobilizacji. Doprowadza to do dysharmonii i spiętrzenia czynności realizowanych według harmonogramu osiągnięcia WSGB.

Wystąpienie prawdopodobnych zakłóceń spowodowanych działaniem przeciwnika spotęguje ujemne skutki niewłaściwego działania służb dyżurnych. Wnioskować należy, że jedynie wysoki stopień wytrenowania służb dyżurnych oraz zapewnienie możliwości skutecznego kierowania mobilizacją pozwoli przeciwstawić się występującym zagrożeniom. Osiągnąć to można przez rytmiczne szkolenie tych zespołów, aż do uzyskania bardzo dobrych wyników w różnych wariantach działania, szczególnie zaś na szczeblu dużego garnizonu. Dobre wyniki powinno dać prowadzenie szkolenia metodą gry decyzyjnej, według opracowanego planu szkolenia służb dyżurnych w zakresie jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dyslokowanych w dużym /średnim/ garnizonie, w terminach ustalonych przez dowódcę garnizonu.

Z przeprowadzonych badań wynika, że dowódcy garnizonów nie stosowali tej formy doskonalenia jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego jednostek wojskowych stacjonujących w ich garnizonach.

Spowodowane jest to między innymi zbytnią ogólnikowością zadań dotyczących dalszego doskonalenia procesu mobilizacyjnego w jednostkach wojskowych i braku nadzoru nad działalnością mobilizacyjną tych jednostek. O takim postępowaniu świadczą niedociągnięcia w planach osiągnięcia WSGB. Konsekwencją tego jest między innymi słabe przygotowanie ćwiczeń jednodniowych. W sumie prowadzi to, jak wykazują kontrole, do takich ujemnych zjawisk jak: niedoszkolenie zespołów kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem, niski poziom opracowywanych dokumentów, niedoszkole-

nie zespołów wydzielanych do rozwijania elementów bazy mobilizacyjnej, niską doręczalnością dokumentów powołania, niewłaściwą organizacją procesu formowania jednostek wojskowych przez przedsiębiorstwa mobilizujące z gospodarki narodowej, a nawet drastyczne przypadki odmowy przyjęcia dokumentów powołania.

Również dość częstymi niedociągnięciami w jednoczesnym rozwinięciu mobilizacyjnym są słabości w organizacji i funkcjonowaniu elementów bazy mobilizacyjnej, co wyraża się przekraczaniem czasu rozwijania tych elementów; słabo opracowana dokumentacja bazy mobilizacyjnej; niewłaściwy dobór żołnierzy rezerwy w zakresie zbliżonych specjalności; niewłaściwe wykorzystanie żołnierzy rezerwy będących w jednostce na przeszkoleniu. Baza mobilizacyjna stanowi podstawowe ogniwo systemu mobilizacyjnego rozwijania i jej funkcjonowanie decyduje o powodzeniu jednoczesnego rozwinięcia mobilizacyjnego. Jest tym składnikiem procesu mobilizacyjnego rozwijania, który kanalizuje ruch osób i pojazdów samochodowych na obszarze dużego garnizonu. Niedomagania występujące w tej fazie jak wykazują badania prowadzone w jednostkach wojskowych i analiza materiałów Zarządu Mobilizacji i Uzupełnień Sztabu Generalnego WP - są zbyt pobieżnie rozpatrywane, bez wykorzystywania wynikających z nich wniosków do poprawy organizacji i sposobu działania. Aby zwiększyć możliwość jednoczesnego rozwinięcia jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie, konieczne jest prowadzenie systematycznej i wszechstronnej analizy niedomagań zarówno stwierdzonych we własnym zakresie, jak i przez kontrole szczebli nadrzędnych. Konieczne jest przy tym również uwzględnianie lokalnych uwarunkowań związanych z infrastrukturą miasta, stopniem zagrożenia, podatnością na zakłócenia, stanem i poziomem zasobów ososbowo-sprzętowych i macierzystym WKU.

x

x

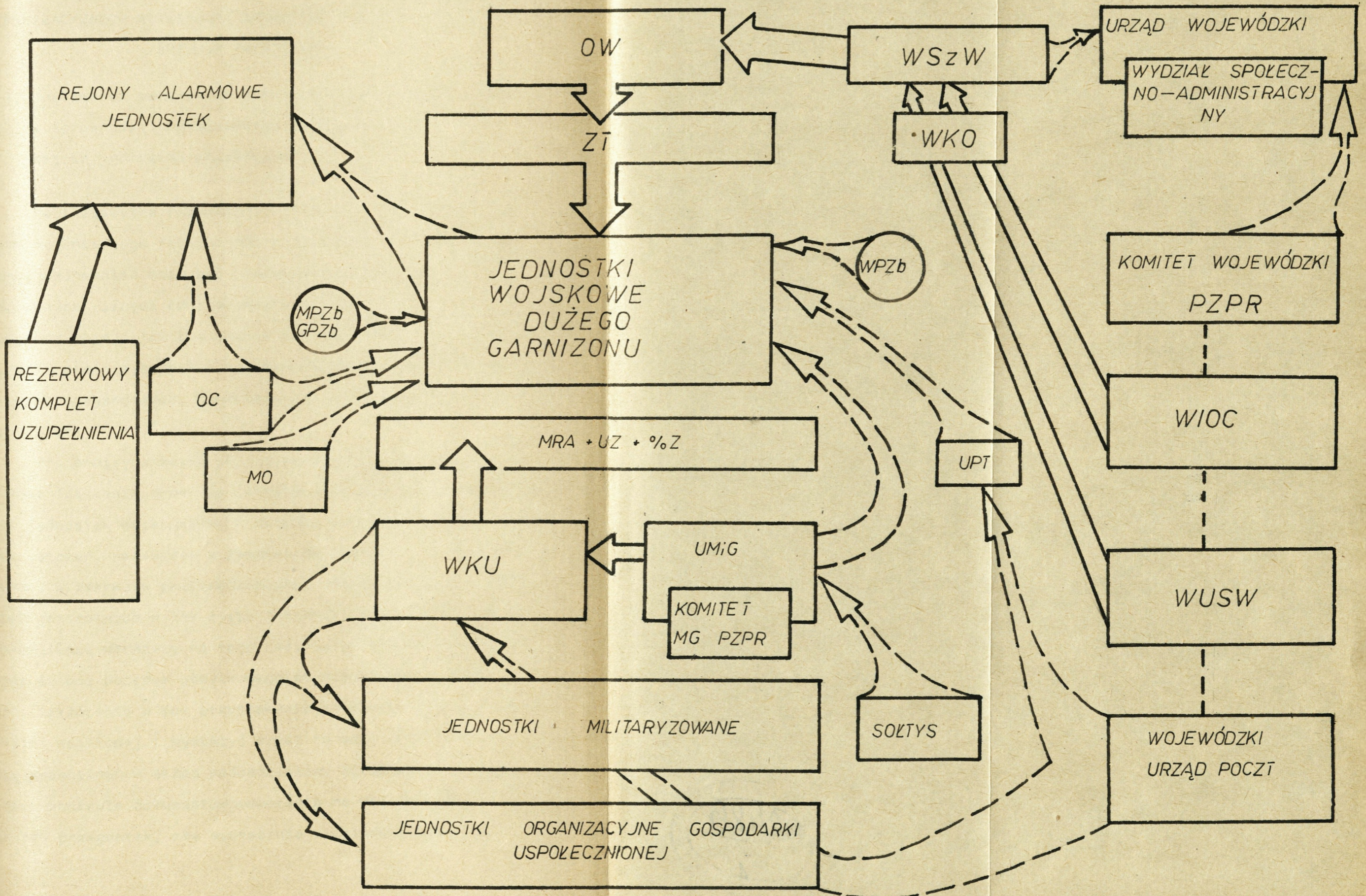
x

Analiza literatury, prowadzone badania praktyczne oraz wywiady i konsultacje z oficerami Sztabu Generalnego WP i z oficerami Katedry Organizacji i Mobilizacji Wojsk Akademii Sztabu Generalnego WP potwierdzają hipotezę, że jednoczesność mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych jest jedną z podstawowych cech procesu mobilizacyjnego we współczesnych warunkach. Strona praktyczna tego zagadnienia /sprawdzana w czasie badań prowadzonych podczas ćwiczeń mobilizacyjnych/ ma jednak szereg niedociągnięć, których wyeliminowanie powinno być główną treścią doskonalenia procesu jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych. Badane ćwiczenia mobilizacyjne nie obejmowały "pełnego" mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk garnizonu z uwagi na uwarunkowania ekonomiczne i możliwe konsekwencje dla gospodarki narodowej w obecnej sytuacji ekonomicznej kraju. Wszystkie jednak elementy procesu mobilizacyjnego rozwinięcia były uruchamiane choć w ograniczonej skali. Jak wykazują badania do dziedzin, których występują szczególne niedociągnięcia w tym procesie można zaliczyć:^{x/}

- a/ sprawność organizacyjna;
- b/ stawianie i wykonanie zadań;
- c/ szkolenie fachowe;
- d/ dokumentacja;
- e/ działalność służb dyżurnych;
- f/ kontrola i nadzór.

x/ Zob. Załącznik Nr 16 oraz "Omówienie ćwiczenia Lato 82, str. 76, omówienie ćwiczenia Lato 84, str. 64, 66, materiał z dorocznej odprawy instruktażowo-szkoleniowej kierowniczej kadry pionu mobilizacyjno-uzupełnieniowego WP 12.12.1984r.

POWIĄZANIA ORGANIZACYJNO-WYKONAWCZE JEDNOCZESNEGO MOBILIZACYJNEGO
ROZWINIĘCIA

R O Z D Z I A Ł V

RODZAJE ZAKŁÓCEŃ I ICH WPŁYW NA PROCES DALSZEGO DOSKONALENIA
MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA JEDNOSTEK WOJSKOWYCH W DUŻYM I
ŚREDNIM GARNIZONIE

1. Możliwości naruszania przez przeciwnika ciągłości
i sprawności jednoczesnego mobilizacyjnego rozwi-
nięcia jednostek wojskowych

Mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych oraz za-
bezpieczenie tego rozwinięcia realizowane przez wojskowe ko-
mendy uzupełnień może być prowadzone w warunkach zakłóceń spo-
wodowanych różnymi oddziaływaniami przeciwnika - zarówno przed
wybuchem wojny, jak i w czasie jej trwania. Oddziaływanie prze-
ciwnika przed wybuchem wojny ma charakter działań psychologicz-
nych, propagandowych, dywersyjnych /z wykorzystaniem podziemia
włącznie/.

Pracownicy ambasad państw zachodnich, wykonując swoje ru-
tynowe działania prowadzą różnymi sposobami i formami rozpozna-
nie jednostek wojskowych. W związku z tym ważne jest, aby w cza-
sie ćwiczeń, zwłaszcza z powołaniem żołnierzy rezerwy, wyrabiać
nawyki w zakresie przeciwdziałania bezpośredniemu wglądowi
osób postronnych w tok życia jednostki. Duży garnizon jest
szczególnie narażony na tego rodzaju oddziaływanie przeciwnika.
Może on pod pozorem pomyłkowego stawiennictwa próbować wprowa-
dzić zakłócenia w tok przyjmowania żołnierzy rezerwy do jed-
nostki wojskowej i wydłużyć przez to czas wcielania lub starać
się przeniknąć w skład pododdziałów. Niezbędna jest zatem wni-
kliwa kontrola dokumentów powołania na PKI lub PPZb, bądź na
biurze przepustek, aby skutecznie eliminować możliwość pene-

tracji jednostki wojskowej. Szeroko obecnie stosowaną formą oddziaływania przeciwnika jest oddziaływanie propagandowe, mające głównie na celu zachwianie zaufania do Sił Zbrojnych. Podobnemu oddziaływaniu przeciwnika będą poddane elementy bazy mobilizacyjnej rozmieszczone poza rejonem koszar. Dlatego w czasie ćwiczeń zarówno krótkotrwałych, jak i długotrwałych wyjątkowo istotne znaczenie ma dobrze zorganizowana praca partyjno-polityczna ukierunkowana na zapewnienie maksymalnej konsolidacji stanu osobowego jednostek wojskowych /nie tylko w czasie ćwiczeń, ale także po zwolnieniu żołnierzy do miejsc zamieszkania/. Tego rodzaju oddziaływanie przeciwnika powinno więc być przedmiotem wnikliwej analizy dowództwa jednostek wojskowych, organów WSW, MO oraz dowództwa garnizonu. Oddziaływanie niebrojne przeciwnika może realizować z różnym nasileniem, stosownie do rozwoju sytuacji polityczno-militarnej oraz poziomu istniejących napięć społecznych. Czynnikiem rzucającym na skalę zagrożenia w tym względzie jest charakter i specyfika danego garnizonu. Wielkość garnizonu, poziom jego rozwoju, nasycenie zakładami pracy, rolą spełnianą w systemie administracji państwa - rzutować będą na nasilenie działań propagandowo-dywersyjnych przeciwnika. Również położenie geograficzne garnizonu na obszarze kraju /np. na wybrzeżu, w okręgu przemysłowym, nad szeroką przeszkodą wodną/ wpływa na stopień zainteresowania przeciwnika.

Jeszcze bardziej skomplikowane warunki jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dużego garnizonu istnieją w sytuacji aktywnego ogniowego i radioelektronicznego oddziaływania nieprzyjaciela. Nagły wybuch wojny spowoduje

szereg samoistnych zakłóceń wywołanych reakcją ludności i efektami oddziaływania ogniowego. Na tego rodzaju zjawiska przeciwnik "nałoży" działanie sabotażowe, dywersyjne, propagandowe, dezinformacyjne. Wszechstronne uwzględnienie tak złożonych warunków jest niezbędne do precyzyjnego określenia sposobu działania w czasie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek w dużym garnizonie.

Stosowanie utrudnień tego typu w ćwiczeniach mobilizacyjnych jest ważnym czynnikiem wyrabiania umiejętności i nawyków działania w wielce skomplikowanych sytuacjach początkowego okresu wojny.

Istotne zakłócenia, zwłaszcza w systemie łączności, mogą być spowodowane przerwami w dopływie energii elektrycznej. Dlatego w ramach organizacyjnego przygotowania zespołów kierujących /ZKMRJW/ oraz służb dyżurnych powinno się przewidywać taką ewentualność i wcześniej rozlokować niezależne źródła prądu^{x/} oraz zapasowe środki łączności. Należy się liczyć także z możliwością powstania zatorów na ulicach dużego garnizonu, szczególnie w sąsiedztwie jednostek wojskowych. Konieczne jest więc przygotowanie ciągników samochodowych lub wozów pomocy technicznej, przeznaczonych do odblokowywania tras marszu jednostek wojskowych, z garnizonu do rejonów alarmowych. Opóźniona z powodu zatorów może być także akcja powiadamiania lub rozwożenia łączników i kurierów pojazdami samochodowymi. W takich warunkach skutecznym środkiem transportu może okazać się motocykl. Potrzebną dla jednostek wojskowych liczbę motocykli można pozyskać w drodze nałożenia świadczeń rzeczowych lub też organizacyjno-technicznych rozwiązań na szczeblu jednostki wojskowej bądź związku taktycznego. Pozwoliłoby to zwiększyć spraw-

x/ Celowe jest wykorzystanie doświadczeń z okresu stanu wojennego oraz dokonanie analizy niedociągnięć podczas rozwijania jednostek wojskowych w dużych garnizonach i zmiany ich dyslokacji.

ność akcji powiadamiania oraz zapewnić większy stopień jej maskowania.

Istotnym zagrożeniem realizacji procesu mobilizacyjnego rozwinięcia przy zbrojnym oddziaływaniu przeciwnika jest działanie grup dywersyjno-rozpoznawczych. Jeżeli duży garnizon jest otoczony większym kompleksem leśnym lub sąsiaduje z nim liczyć się trzeba z możliwością działania grup dywersyjnych. Działanie ich będzie ułatwione ze względu na żywiołowe przemieszczanie się ludności, prowadzenie ewakuacji zakładów pracy, czy też dokonywanie rozśrodkowania ludności z dużego /średniego/ garnizonu. Możliwość wystąpienia pożarów na dużych obszarach w dużych masywach leśnych jest kolejnym utrudnieniem prowadzenia mobilizacji jawnej. Może to skutecznie ograniczyć napływ uzupełnienia do jednostek wojskowych oraz zdecydować o przeniesieniu miejsca mobilizacji. Dotyczy to szczególnie jednostek wojskowych o dłuższym terminie mobilizacji /np. 3-4 doby/. Kolejne utrudnienie wiąże się z warunkami pory roku. Zwłaszcza pora zimowa i jesienna mogą wydatnie osłabić możliwość operatywnego reagowania na pojawiające się sytuacje.

W podsumowaniu rozpatrywanego zagadnienia można stwierdzić, że aby skutecznie przeciwdziałać możliwym zakłóceniom na terenie dużego /średniego/ garnizonu, konieczne w pierwszej kolejności jest wszechstronne przeanalizowanie możliwych zagrożeń ze strony przeciwnika i stosownie do wniosków wynikających z tej analizy podjęcie działań zabezpieczających ciągłość jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych. Do zakłóceń, jakie mogą wystąpić w wyniku oddziaływania przeciwnika, należą w szczególności:

- naruszenie systemu uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym, pojazdami samochodowymi i maszynami. W wyniku działania grup dywersyjno-terrorystycznych i wykorzystania podziemia do działalności sabotażowej. Może nastąpić częściowe zniszczenie wojewódzkich sztabów wojskowych, wojskowych komend uzupełnień, organów administracji państwowej i zakładów pracy, przede wszystkim tych - które realizują zadania obronne. Działanie destrukcyjne nacelowane będzie na opóźnienie lub zerwanie akcji kurierskiej i pocztowej, opóźnienie i spowodowanie przerwy w dopływie żołnierzy rezerwy, pojazdów samochodowych i maszyn;
- naruszenie lub zerwanie łączności w obszarze dużego /średniego/ garnizonu, co może uniemożliwić łączność wewnętrzną i zewnętrzną. Skutkiem tego działania może być opóźnienie lub przerwanie sygnałów /zarządzeń/ dotyczących wykonania zadań mobilizacyjnych, bądź też zebrania informacji o realizacji czynności mobilizacyjnych przez jednostki wojskowe, terenowe organa administracji wojskowej i państwowej;
- dezorganizacja przebiegu kierowania mobilizacją w wyniku zniszczenia części punktów dowodzenia /ZKMRJW, SD/ i elementów bazy mobilizacyjnej. Szczególnie narażone są: punkt przyjęcia i rozdziału środków transportowych /PRT/ oraz rejon zbiórki rezerwowego kompletu uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych;
- pojawienie się niepokojów społecznych, paniki i występowanie przypadków uchylania się od obowiązku służby wojskowej;
- zniszczenie części dróg na obszarze miasta zagrażające zerwaniem ciągu komunikacyjnego. Zniszczone mogą być obiek-

- ty komunikacyjne, co może znacznie utrudnić przewóz żołnierzy rezerwy, dostarczanie pojazdów samochodowych i maszyn lub wyprowadzenie jednostek wojskowych do rejonów alarmowych;
- zniszczenie składów, stacji CPN utrzymujących rezerwy paliw płynnych przeznaczonych do zabezpieczenia dostarczenia środków transportowych pobieranych z gospodarki narodowej na potrzeby mobilizacyjnie rozwijanych jednostek wojskowych;
 - powstanie w wyniku uderzeń jądrowych na znacznych obszarach stref zniszczeń i skażeń promieniotwórczych /zakażeń/ oraz pożarów, co może dezorganizować dopływ żołnierzy rezerwy z rejonów porażonych;
 - spowodowanie żywiołowego przemieszczania się ludności, w tym także żołnierzy rezerwy z dużych ośrodków miejskich i przemysłowych rejonów kraju, w wyniku czego może nastąpić dezorganizacja planowanego uzupełnienia jednostek wojskowych.

Współzależność zakłóceń i porządku wewnętrznego w ramach mobilizacyjnego rozwinięcia obrazuje załącznik nr 14.

W wyniku tych zakłóceń mogą wystąpić mniej lub bardziej gwałtowne zahamowania procesu mobilizacyjnego rozwijania oraz uzupełniania potrzeb mobilizacyjnych przez terenowe organa administracji wojskowej. Stawia to surowe wymagania wobec dowódców jednostek wojskowych /dowódców garnizonów/ oraz wobec szefów terenowych organów administracji wojskowej. Dotyczy to zwłaszcza działania w warunkach użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia. Trudności mogą wystąpić szczególnie w zakresie utrzymania ciągłości i niezawodności kierowania w dużym garnizonie, w którym zakłócenia potęgowane są specyfiką dużego /średniego/ miasta /np. blokada ulic, braki i przerwy w dostawach energii, możliwość powstania pożarów na dużych powierz-

chniach, zawały i zatory ciągów komunikacyjnych/.

x

x

x

Groźba wystąpienia zakłóceń stawia określone wymagania w zakresie przeciwdziałania im przez dowództwa jednostek wojskowych stacjonujących w dużym /średnim/ garnizonie. Stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania na szczeblu garnizonu wymaga precyzyjnego opracowania wariantów działania, poczynając od momentu uruchomienia mobilizacji aż do jej zakończenia z uwzględnieniem miejsc stałej dyslokacji, rejonów alarmowych, pory roku i specyficznych uwarunkowań dużego /średniego/ garnizonu.

2. Metody i sposoby doskonalenia jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia w świetle prognozowanych zakłóceń

Warunkiem realizacji jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych jest zachowanie żywotności elementów procesu mobilizacyjnego rozwijania. Służyć temu ma system działań przeciwwzakłóceńowych opracowany na szczeblu garnizonu i ciągle doskonalony, stosownie do zmieniających się form, metod i sposobów oddziaływania przeciwnika. Przeciwdziałanie zakłóceńom obejmować powinno wszystkie jednostki wojskowe stacjonujące w garnizonie, organa MO współpracujące z jednostkami wojskowymi, organa WSW.

System przeciwdziałania zakłóceńom na szczeblu garnizonu i realizowane w jego ramach czynności zapobiegawcze w poszczególnych jednostkach uwzględniać muszą stopień zagrożenia

garnizonu oraz jego specyficzne warunki /nasylenie przemysłem, rolę w skali województwa, powiązania z innymi miastami, perspektywiczne plany rozwojowe/.

Aby uodpornić system uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym i pojazdami samochodowymi funkcjonujący w dużym /średnim/ garnizonie, wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na wybór miejsc rozmieszczenia elementów bazy mobilizacyjnej aby po nałożeniu świadczeń oraz praktycznym sprawdzeniu funkcjonalności elementów bazy mobilizacyjnej nie wystąpiła konieczność zamiany budynku, rejonu dyslokowania poszczególnych elementów. Podstawę do skutecznego zabezpieczenia jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych stanowią wnioski z analizy sposobu prowadzenia akcji kurierskiej i posłańczej, możliwości jej wznowienia, sposobu odbioru pojazdów samochodowych i maszyn oraz wykorzystania i zabezpieczenia środków łączności pomiędzy jednostką wojskową, związkiem taktycznym i wojskową komendą uzupełnień.

Badania wykazały, że stosowane dotychczas rozwiązania w jednostkach wojskowych dyslokowanych w dużych /średnich/ garnizonach nie są w pełni funkcjonalne, nie eliminują zahamowań w sprawnym napływie uzupełnienia, zwłaszcza stanu osobowego.

Nie poświęcono należytej uwagi zagadnieniom ochrony elementów bazy mobilizacyjnej. Często elementy tej bazy /a zwłaszcza PPZb, PKI/ były narażone na szybkie i skuteczne rozpoznanie przez przeciwnika, który bez specjalnych zabiegów mógł swobodnie rozpoznać pracę punktu wraz z ustaleniem liczby gromadzonych pojazdów i ludzi. Stwarzało to przeciwnikowi warunki do powodowania zakłóceń, a nawet obezwładniania PPZb.

W ramach przeciwdziałania groźbie zakłóceń istotne miejsce zajmuje dokładne ustalenie miejsc szczególnie podatnych na przerwanie ogniwa uzupełniania jednostek wojskowych, zwłaszcza dyslokowanych na obszarze miasta. Do takich miejsc podatnych na zakłócenia w obrębie dużej aglomeracji można zaliczyć: rejony skrzyżowań, wiadukty, mosty, budynki użyteczności publicznej, stacje transformatorowe, zajezdnie MPK, bramy wyjazdowe z dużych zakładów pracy, szczególnie tych, które wydzielają transport samochodowy dla potrzeb jednostek wojskowych.

Podczas jednoczesnego rozwijania jednostek wojskowych, w warunkach dużej intensywności napływu pojazdów samochodowych i żołnierzy, występuje duża łatwość dezinformacji i celowego kierowania małych kolumn pojazdów i pododdziałów w inne rejony niż ustalono to w planach osiągnięcia WSBG. Aby zapobiec tym negatywnym zjawiskom, należy dokonać celowej i przemyślanej dyslokacji elementów bazy mobilizacyjnej, przeszkolenia łączników i kurierów kierujących i dowożących żołnierzy rezerwy oraz pojazdy samochodowe do miejsc mobilizacji tak, aby do minimum ograniczyć możliwość dezinformacji i dowolnego kierowania ruchem kolumn samochodowych i pieszych. Działanie kurierów i posłańców powinno odbywać się w określonym przedziale czasowym i w razie dłuższego ich przebywania w akcji niż wyznaczony czas powiadamiania, powinno się sprawdzić przyczynę opóźnień i ewentualnie wznowić akcję powiadamiania.

Z prowadzonych badań wynika, że zagadnienie to nie zostało do tej pory w pełni rozwiązane. Jednostki wojskowe opierają się jedynie na prawdopodobnym /szacunkowym/ czasie działania kurierów i łączników na poszczególnych trasach powiadamiania. Lepsze wyniki powinno dać uwzględnianie wielkości czasowych

ustalonych podczas rekonesansu prowadzonego po zaplanowaniu akcji kurierskiej i sprawdzeniu swobody działania kurierów na wybranych trasach.

Podobny sposób działania, w stosunku do zakładów pracy wydzielających pojazdy samochodowe i maszyny, powinien skutecznie przeciwdziałać zakłóceniom i gwarantować ukończenie jednostek wojskowych w nakazanym czasie i w nakazanych ilościach. Korzystnym działaniem ze strony WKU jest delegowanie do pośredniego punktu zbiórki przedstawiciela, którego zadaniem byłoby sprawdzenie prawidłowości prowadzonej akcji powoływania i dowozu stanu osobowego do PPZb oraz jednostek wojskowych. Eliminowałoby to ponadto możliwość dezinformacji i celowej zamiany dowożonego uzupełnienia do jednostek wojskowych. Działania takie zwiększają szansę wzmocnienia osłony systemu uzupełniania jednostek wojskowych stanem osobowym i pojazdami mechanicznymi, zapobiegania powstaniu opóźnień i zmian wprowadzających zakłócenia. Trasy dowozu i miejsca dostarczenia powinny być dobrze znane przewodnikom i konwojentom dostarczającym grupy osób i pojazdów mechanicznych. W przypadku zmiany personalnej w obsadzie elementów bazy mobilizacyjnej, łączników i kurierów oraz posłańców konieczne jest bezzwłoczne przeprowadzenie szkolenia i zapoznanie z rejonem działania, infrastrukturą miasta oraz przewidywanymi zakłóceniemi.

Ważnym elementem w kierowaniu procesem mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie jest sprawna, skuteczna i odporna na zakłócenia łączność. Oprócz profesjonalnych ustaleń zabezpieczających maskowanie korespondencji celowe jest, jak wykazały badania, uzgodnienie przyłączy telefonicznych w sieci cywilnej, traktując naturanie ten sposób

utrzymania łączności jako zapasowy /z uwagi na łatwość jego zakłócenia i zerwania/. Wprowadzenie na szczebel jednostki wojskowej środków łączności radiowej o większych parametrach od radiostacji R-105 poprawi i zabezpieczy wymianę informacji pomiędzy oddalonymi elementami bazy mobilizacyjnej i zespołem kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem. Wprowadzając radiotelefony K-2 /ECHO/ zapewni się łączność pomiędzy ZKMRJW a PPW,PKI, PRT, z założeniem, że elementy te będą rozwinięte w rejonie koszar lub w rejonie alarmowym, a odległość pomiędzy elementami nie przekroczy 3 km. Rozpatrując to przez pryzmat jednoczesności dochodzimy do wniosku, że przy tak dużym nasileniu informacji oraz zapotrzebowaniu na informację konieczne staje się większe usamodzielnienie elementów bazy mobilizacyjnej. Dalszą konsekwencją będzie zwolnienie sieci telefonicznej od dużej ilości korespondentów.

Z A K O Ń C Z E N I E

Możliwy charakter przyszłej wojny, stawia przed siłami zbrojnymi szereg różnych wymagań w poszczególnych dziedzinach ich funkcjonowania. Jednym z nich jest konieczność jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych. Realizacja tego wymagania ma szczególne znaczenie w dużych i średnich garnizonach.

Przeprowadzone badania teoretyczne i praktyczne wykazały szereg niedoskonałości w tym właśnie obszarze, dotyczących zarówno sfery planistycznej, jak i wykonawczej. Przyczyną takiego stanu, co potwierdziły badania, jest niski poziom wykształcenia mobilizacyjnego oraz krótkotrwały okres pracy na stanowiskach mobilizacyjnych oficerów w jednostkach wojskowych.

Postawiona hipoteza zakłada, że jednym z elementów do doskonalenia procesu mobilizacyjnego rozwijania jest zagadnienie przekazywania i wykonywania zadań. Problem ten ujęty został szerzej i rozpatrzony w podstawowych zasadach organizacji mobilizacyjnego rozwijania jednostek. W trakcie badań natury teoretycznej i praktycznej ustalono, że w jednostkach wojskowych pomimo istniejących możliwości organizacyjnych nie wykorzystuje się tego potencjału do doskonalenia jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania, a porzeczono na instrukcyjnych ustaleniach i wytycznych szczebla okręgu wojskowego. Samodzielność i inicjatywa kolektywów dowódczych nie była dominującą cechą ulepszania procesu mobilizacyjnego rozwinięcia. Opierając się na uzyskanych wynikach badań procesu mobilizacyjnego rozwinięcia, które swym zasięgiem objęły takie zagadnienia, jak: czynniki i organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia, ocena uruchomienia procesu mobilizacyjnego /z oceną uzupełniania stanem osobowym i pojazdami mechanicznymi/ i zasady współpracy dowództw jednostek wojskowych z Wojskową Komendą

Uzupełnień i Wojewódzkim Sztabem Wojskowym; ocena jednoczesnego mobilizacyjnego rozwijania jednostek wojskowych.

Osiągnięte wyniki poddane oddziaływaniu możliwych zakłóceń stosowanych przez przeciwnika pozwoliły na wytyczenie sposobu postępowania w procesie doskonalenia jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dyslokowanych w dużym i średnim garnizonie.

Zagadnienie wykorzystania sił i środków w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych zostały w pracy omówione szczegółowo, jak również wyszczególniono czynniki składające się na proces organizacji i planowania w świetle zasad mobilizacji Sił Zbrojnych na współczesnym polu walki.

Podczas prowadzenia badań niektóre problemy nie rozwiązano do końca z uwagi na zakres tematyczny pracy. Nie rozpatrzono problematyki szkolenia mobilizacyjnego z wszystkimi uwarunkowaniami występującymi w jednostkach wojskowych. Jest to temat do naukowego opracowania przyczyn i stanu wyszkolenia mobilizacyjnego, stwierdzanego w jednostkach wojskowych. Nie rozpatrzono również wszystkich uwarunkowań, które są podczas kwalifikowania poborowych i żołnierzy rezerwy do odbywania służby wojskowej w formie zasadniczej służby wojskowej, okresowej, czy krótkoterminowego szkolenia w jednostkach wojskowych. Jest to szczególnie złożone zagadnienie wymagające osobnego naukowego opracowania.

Wprowadzenie zasad militaryzacji jako poszerzenie zadań jednostek wojskowych postawiło przed zespołami dowódczymi i kierownictwem Wku, WSzW dodatkowe zadania. Ta problematyka jest również przedmiotem do naukowego opracowania wraz z jej złożonością organizacyjno-techniczną.

W sumie wyniki badań wskazują, że doskonalenie jednoczesnego mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych dyslokowanych

w dużych /średnich/ garnizonach powinno obejmować przede wszystkim następujące główne działania:

- u techniczenie procesu mobilizacyjnego rozwijania przez wyposażenie elementów bazy mobilizacyjnej w etatowe środki łączności, oparcie ich na infrastrukturze dużego miasta i terenie mobilizacji poszczególnych jednostek wojskowych;
- weryfikacja osób funkcyjnych aparatu mobilizacyjnego w jednostkach wojskowych oraz zapewnienie odpowiednio dobrego stopnia wyszkolenia sił używanych w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia;
- zacieśnienie współpracy z wojskową komendą uzupełnień polegającej na wymianie oficerów kierunkowych z chwilą uruchomienia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych i włączenie ich do zespołu kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych w dużym /średnim/ garnizonie;
- opracowanie planu przeciwdziałania zakłóceniom podczas osiągnięcia WSGB realizowanych przez jednostki wojskowe na obszarze miasta w przydzielonych obszarach odpowiedzialności.

Efektem finalnym będzie skuteczne, bezkolizyjne jednoczesne mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych dyslokowanych w dużym i średnim Garnizonie.

Wydrukowano w 1 egz.

Egz. nr 1 - Bibl. Nauk. ASG WP

Wyk. płk WATOŁA

Druk. M.J. nr ks. 088

Dnia 7.07.87r.

Dodatkowo powielono w 9 egz

Egz. nr 2-10 WSOW Panc

Pow. z nr masz. 088

Pow. CDO nr 032 dn. 3.09.87r.

B I B L I O G R A F I A

=====

1. Berman Cz. Mobilizacja w teorii i praktyce. Warszawa 1962r.
2. Borkowski L. Logika formalna. Warszawa 1977 r.
3. Gołąb Z. Początkowy okres wojny. Warszawa 1972 r.
4. Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu sił zbrojnych. Szt. Gen. 1086/82.
5. Instrukcja o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych. Szt. Gen. 1088/82.
6. Instrukcja o gotowości bojowej wojsk, cz.II. Zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP nr PF 32/Oper. z 10.12.1985r.
7. Instrukcja o zabezpieczeniu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych przez terenowe organa administracji wojskowej. Szt.Gen. 1094/82.
8. Kuleszyński Z. Wstęp do teorii gotowości bojowej. Rozprawa habilitacyjna. Warszawa 1979 r.
9. Łężny W. Kształtowanie się polskiego modelu mobilizacji Sił Zbrojnych w latach 1920-1970. Warszawa 1972r.
10. Marciniak S. Kierowanie mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki wojskowej oraz zabezpieczeniem ich rozwinięcia. przez terenowe organa administracji wojskowej. Skrypt ASG WP, wew.3857/84.
11. Musiał J. Organizacja i planowanie kierowaniem mobilizacyjnego rozwinięcia związku taktycznego w ramach osiągnięcia WSGB. Skrypt ASG WP, wewn.3513/80.
12. Materiały do dorocznej odprawy szkoleniowej kierowniczej kadry pionu organizacyjno-uzupełnieniowego. Szt.Gen.WP. Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień Nr 0200 z 6.03.1981r.
13. Materiał z dorocznej odprawy instruktazowo-szkoleniowej kierowniczej kadry pionu organizacyjno-mobilizacyjnego. Bydgoszcz

12-13.XI.1981. Szt.Gen.WP, Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień nr 0775.

14. Materiał z dorocznej odprawy instruktazowo-szkoleniowej kierowniczej kadry pionu mobilizacyjno-uzupełnieniowego. Jurata 1986 r.
15. Nodzeński J. Z zagadnień teorii mobilizacji i uzupełnienia Sił Zbrojnych stanem osobowym. Myśl Wojskowa nr 9 z 1977 r.
16. Nożko K. Zagadnienia współczesnej sztuki wojennej. Warszawa 1973 r.
17. Nożko K. Walka o przewagę. Warszawa 1985 r.
18. Ogólne zasady wykorzystania nadwyżek stanu osobowego po mobilizacyjnym rozwinięciu Sił Zbrojnych i przegrupowaniu operacyjnym /bez sygnatury/. Pismo Sztabu Generalnego WP, Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień nr 0278/I z 12.04.1984r.
19. Pieter J. Ogólna metodologia pracy naukowej. Warszawa 1968r.
20. Podstawowe zasady i metodyka mobilizacyjnego rozwijania wojsk, wydzielanie w skład Zjednoczonych Sił Zbrojnych Państw Stron Układu Warszawskiego. Warszawa 1985. ASG WP wewn.021860.
21. Projekt instrukcji o sposobie przygotowania i przekazywania środków transportowych i maszyn na potrzeby obrony Państwa przez jednostki organizacyjne gospodarki uspołecznionej./bez sygnatury/. Pismo Szt.Gen.WP. Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień nr 1816 z 18.12.1985r.
22. Przyszłe wewentualne działania wojenne w latach 1990-2015 /materiał nie publikowany/. Instytut Badań Strategiczno-Obronnych ASG WP 1986r.
23. Sienkiewicz P. Inżynieria systemów. Warszawa 1983.
24. System obrony państwa w warunkach obowiązywania stanów wyższej konieczności. ASG WP wewn.4055/87.

25. Szmaciński B. Zadania terenowych organów administracji wojskowej i państwowej związanych z potrzebami natychmiastowego uzupełnienia Sił Zbrojnych oraz odtwarzania obezwładnionych /zniszczonych/ WSZW i WKU. Skrypt ASG WP, wewn. 3424/79.
26. Uzupełnienie O1 do instrukcji mobilizacyjnych w sprawie przygotowania i wykorzystania rezerwowego kompletu uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych. Szt.Gen. 1176/84.
27. Wiśniewski E., Jagiełło K. Metodologia wojskowych badań naukowych. Warszawa 1981r.
28. Wzory dokumentów do instrukcji o mobilizacyjnym rozwinięciu Sił Zbrojnych PRL. Szt.Gen. 1087/82.
29. Wzory dokumentów do instrukcji o mobilizacyjnym rozwinięciu jednostek wojskowych. Szt.Gen. 1089/82.
30. Wzory dokumentów do instrukcji o zabezpieczeniu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych przez terenowe organa administracji wojskowej. Szt.Gen. 1095/82.
31. Wzory dokumentów gotowości bojowej. Załącznik Nr 4 do instrukcji gotowości bojowej, cz.II. Szt.Gen. WP - 1985.
32. Vademecum mobilizacyjno-uzupełnieniowe. Szt.Gen. 1180/84.
33. Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych z dnia 16.09.1983 w sprawie planowania i realizacji świadczeń na rzecz obrony kraju.
34. Zasady badania teorii wojskowej w czasie ćwiczeń. ASG WP, wewn. 3591/81.
35. Zagrożenie obszaru kraju. Skrypt wykładu. ASG WP nr PF 2251.
36. Zbiór podstawowych definicji, skrótów, nazw oraz znaków umownych stosowanych w pracach mobilizacyjno-uzupełnieniowych Sił Zbrojnych PRL. Szt.Gen. 1148/83.

37. Zeszyt Naukowy nr 3/36/83. ASG WP, wewn. 01618.

38. Zwiększenie efektywności rezerw osobowych i ich wykorzystanie na potrzeby mobilizacji Sił Zbrojnych /bez sygnatury/.

Szt.Gen. WP. Zarząd Mobilizacji i Uzupełnień Nr 0698 z 14.11.1983.

ZAKŁACZNIKI

PROCES OSIĄGANIA GOTOWOŚCI OBRONNEJ I BOJOWEJ W WARUNKACH WSPÓŁCZESNYCH

OKRES ZAGROŻENIA

FAZA GOTOWOŚCI OBRONNEJ

Faza narastającego napięcia

POLITYCZNO
CHARAKTER

MILITARNY
FAZY

MIEDZYNARODOWA SYTUACJA
POLITYCZNA SZYBKO SIĘ
POGARSZA, PRZECIWNIK PRO-
WADZI AKTYWNE PRZEDSIĘ-
WZIĘCIA ORGANIZACYJNO —
MOBILIZACYJNE

Faza niebezpiecznego zagrożenia

POLITYCZNO
CHARAKTER

MILITARNY
FAZY

POLITYCZNA OCENA SYTUACJI
WSKAZUJE, ŻE WOJNA JEST
W ZASADZIE NIEUNIKNIOMA, PRZE-
CIWNIK ROZWIJA SIŁY ZBROJNE
NA KIERUNKACH OPERACYJNO-
STRATEGICZNYCH

CAŁOŚĆ PAŃSTWA I SIŁ ZBROJNYCH W
WYNIKU PRZEDSIĘWZIĘĆ ORGANIZACYJNO-
MOBILIZACYJNYCH OSIĄGA PODWYŻSZONĄ
GOTOWOŚĆ BOJOWĄ I OBRONNĄ
ZAPEWNIAJĄCĄ OSIĄGNIĘCIE PEŁNEJ
GOTOWOŚCI BOJOWEJ W KRÓTKIM
CZASIE.

MOŻLIWE DZIAŁANIE WOJSK LĄDOWYCH.

1. PIERWSZY RZUT LĄDOWY - PEŁNA
GOTOWOŚĆ BOJOWA
2. DRUGI RZUT LĄDOWY - CZYNNOŚCI
SKRACAJĄCE OSIĄGANIE GOTOWOŚCI
3. SIŁY ZABEZPIECZENIA - UZUPEŁNIA-
NIE STANÓW I SPRZĘTU, PRZYGOTO-
WANIE DO DZIAŁAŃ W WYZNACZO-
NYM REJONIE.

CAŁOŚĆ PAŃSTWA I SIŁ ZBROJ-
NYCH PRZECHODZI NA SYSTEM
WOJENNY I OSIĄGA PEŁNĄ GO-
TOWOŚĆ BOJOWĄ I OBRONNĄ.
DO WYKONANIA ZADAŃ OBRON-
NYCH (REALIZACJA PLANU
OBRONNEGO)

MOBILIZACJA POWSZECHNA OGŁASZANA
JEDNOCZESNIE Z ROZPOCZĘCIEM WOJNY, KON-
CZĄCĄ OSIĄGANIE PEŁNEJ GOTOWOŚCI OBRON-
NEJ I BOJOWEJ ZAPEWNIAJĄCA REZERWY
NA PIERWSZĄ FAZĘ WOJNY.

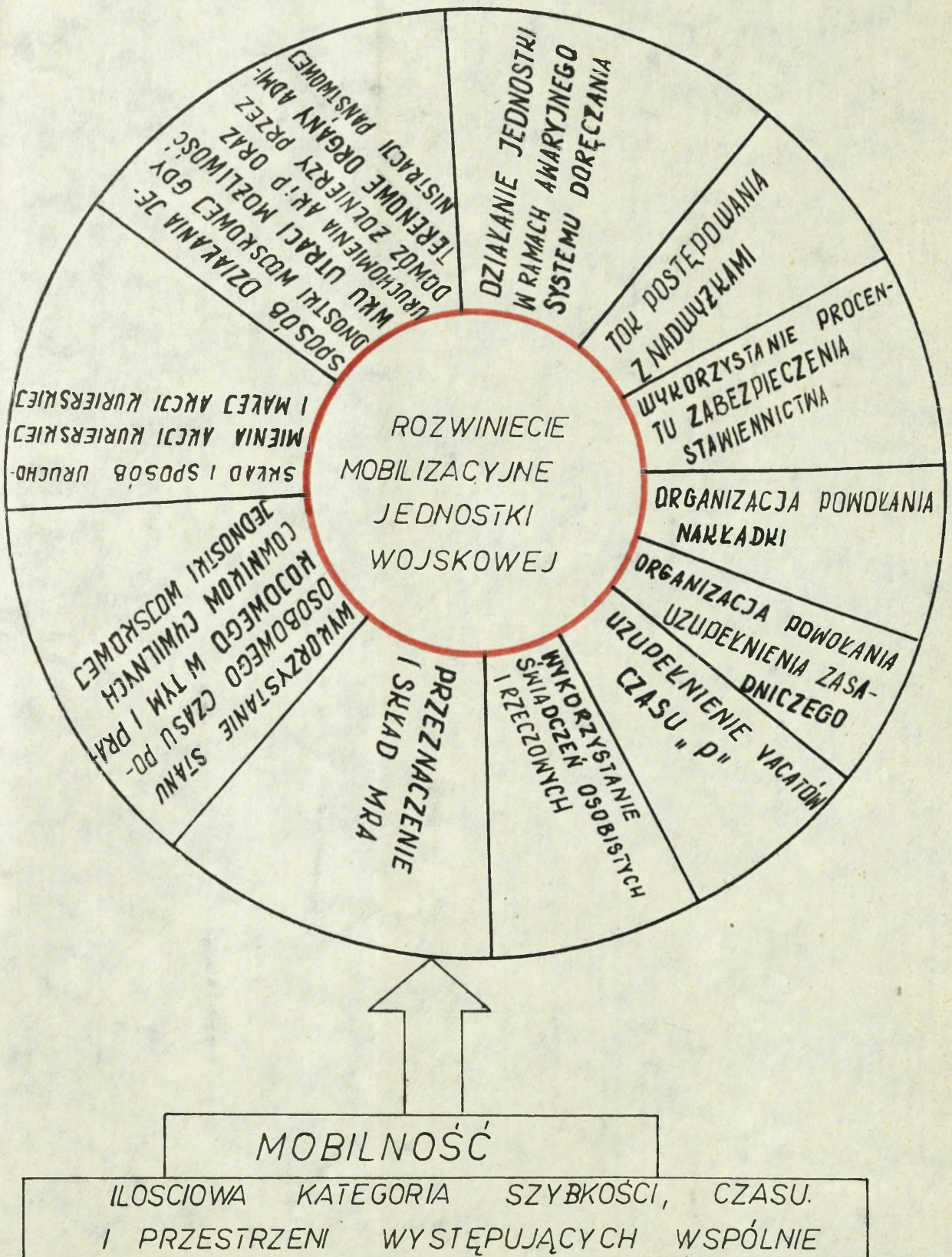
MOŻLIWE DZIAŁANIE WOJSK LĄDOWYCH

1. RZUT LĄDOWY GOTOWY DO WYJŚCIA NA
SYGNAŁ, CZĘŚĆ SIŁ I SZTABOW OPERACYJNIE
ROZWIJANA
2. DRUGI RZUT LĄDOWY - PEŁNA GOTOWOŚĆ
BOJOWA LUB GOTOWOŚĆ DO WYJŚCIA PRZY
ISTNIEJĄCYCH STANACH ORGANIZACYJNYCH.
3. SIŁY ZABEZPIECZENIA ROZWIJANE W WYZNA-
CZONYCH REJONACH, POZOSTAŁE PROWADZĄ
DZIAŁANIA ORGANIZACYJNO - MOBILIZACYJNE
SKRYCIE

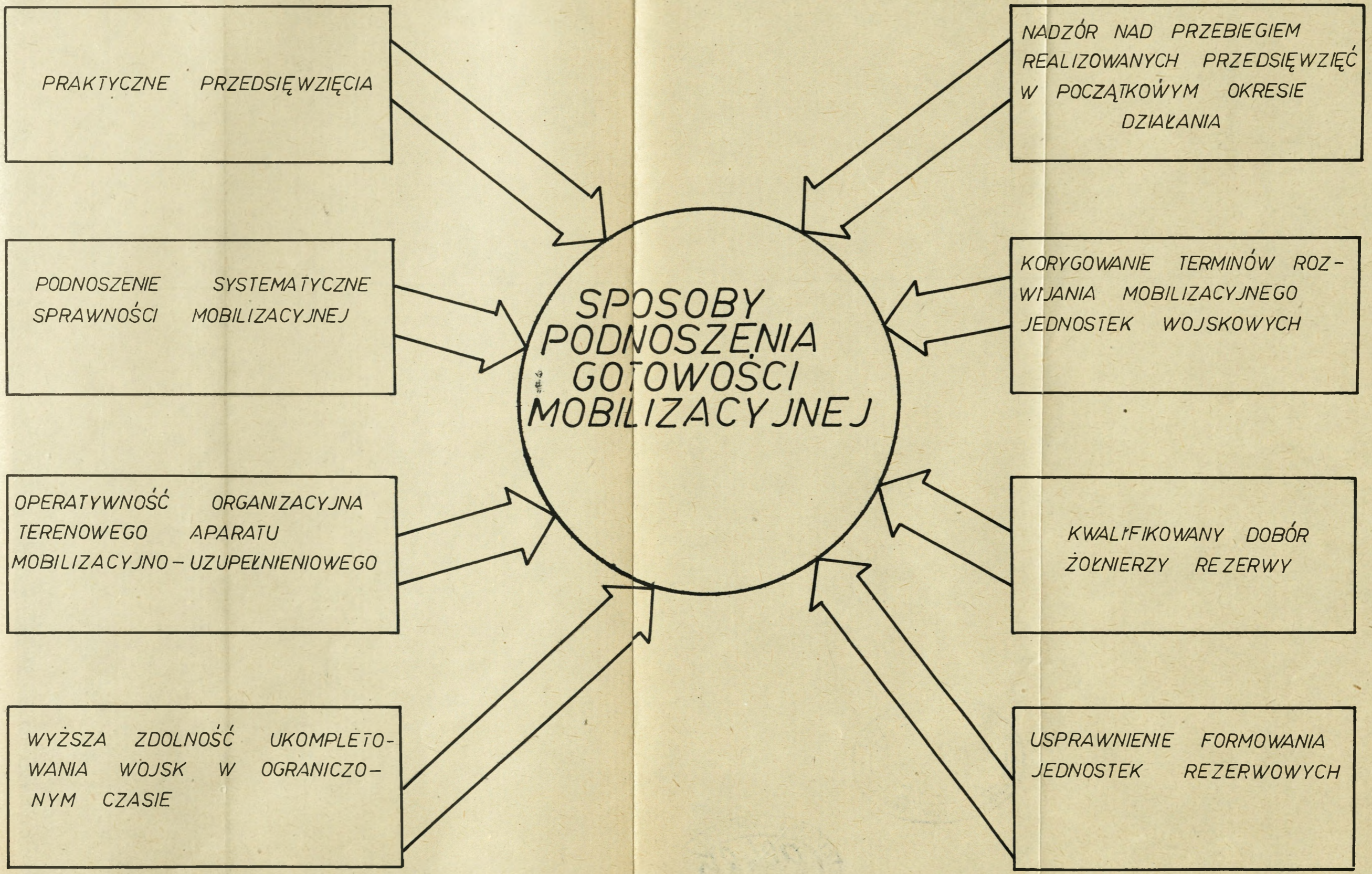
M O B I L I Z A C J A
P O W S Z E C H N A

DETERMINANTY ROZWINIĘCIA MOBILIZACYJNEGO

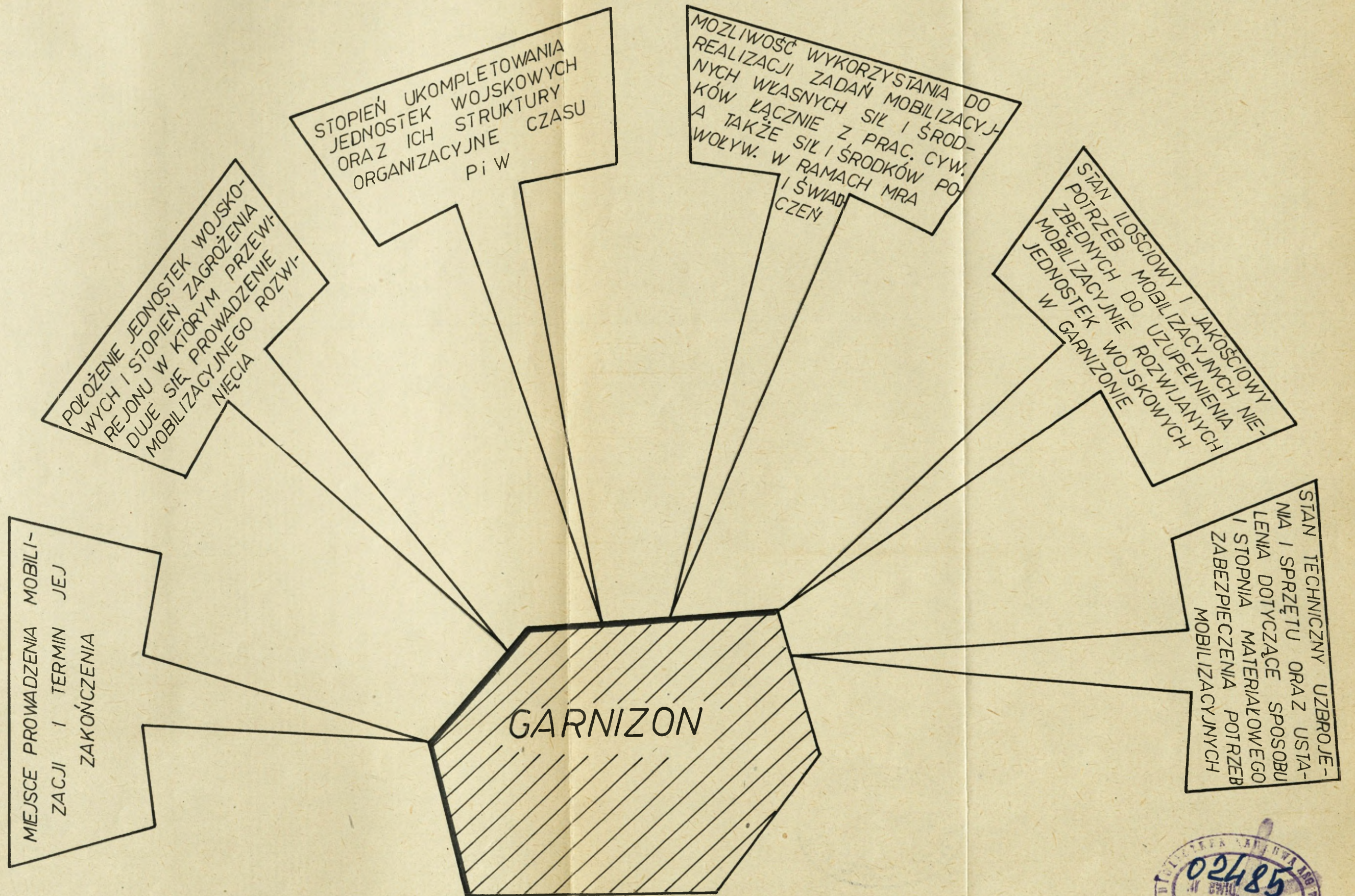

SPOSOBY PODNOSZENIA GOTOWOŚCI MOBILIZACYJNEJ

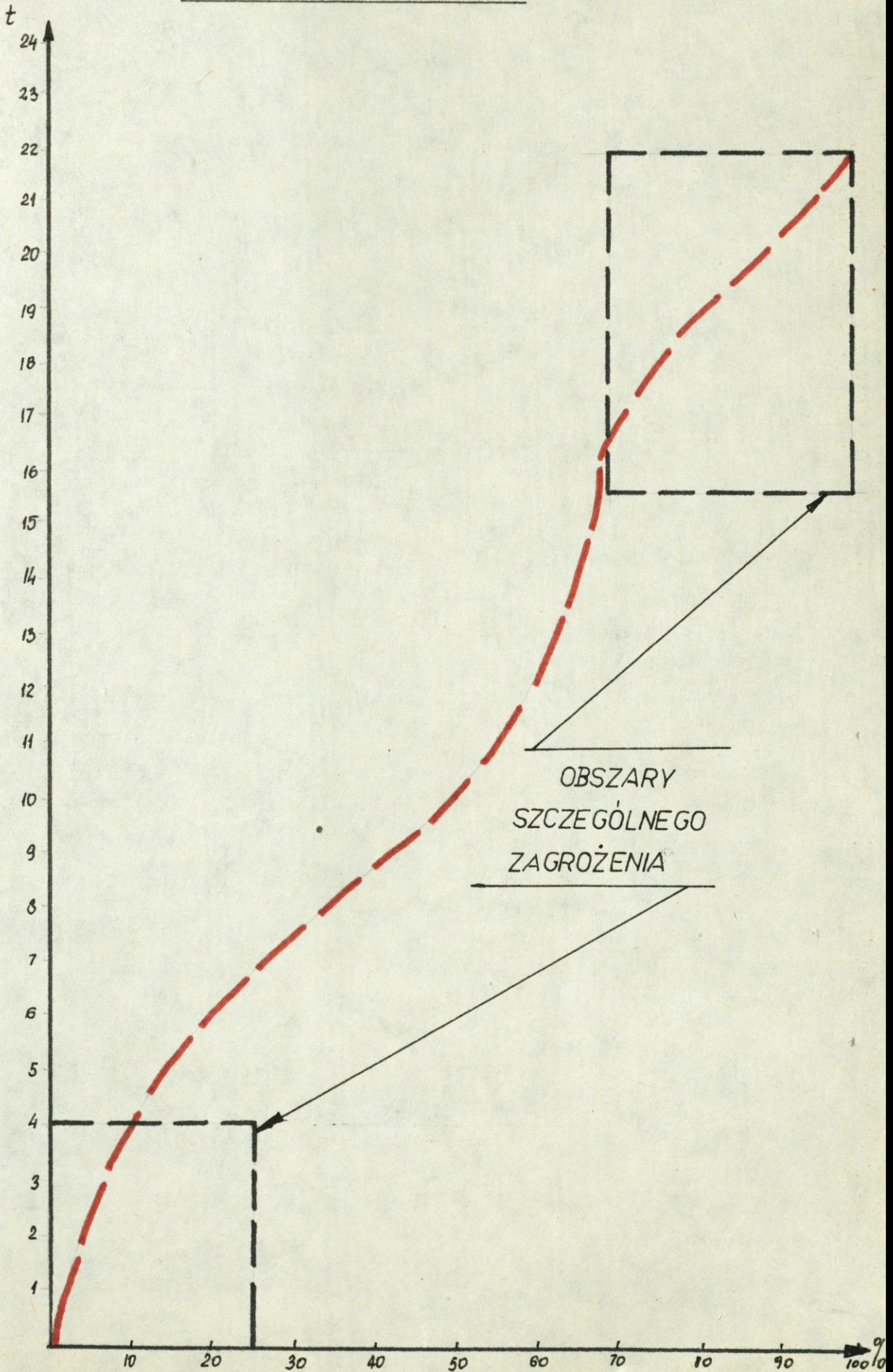

CZYNNIKI LEŻĄCE W OBSZARZE PLANOWANIA MOBILIZACYJNEGO
ROZWINIĘCIA JEDNOSTEK NA SZCZEBLU GARNIZONU

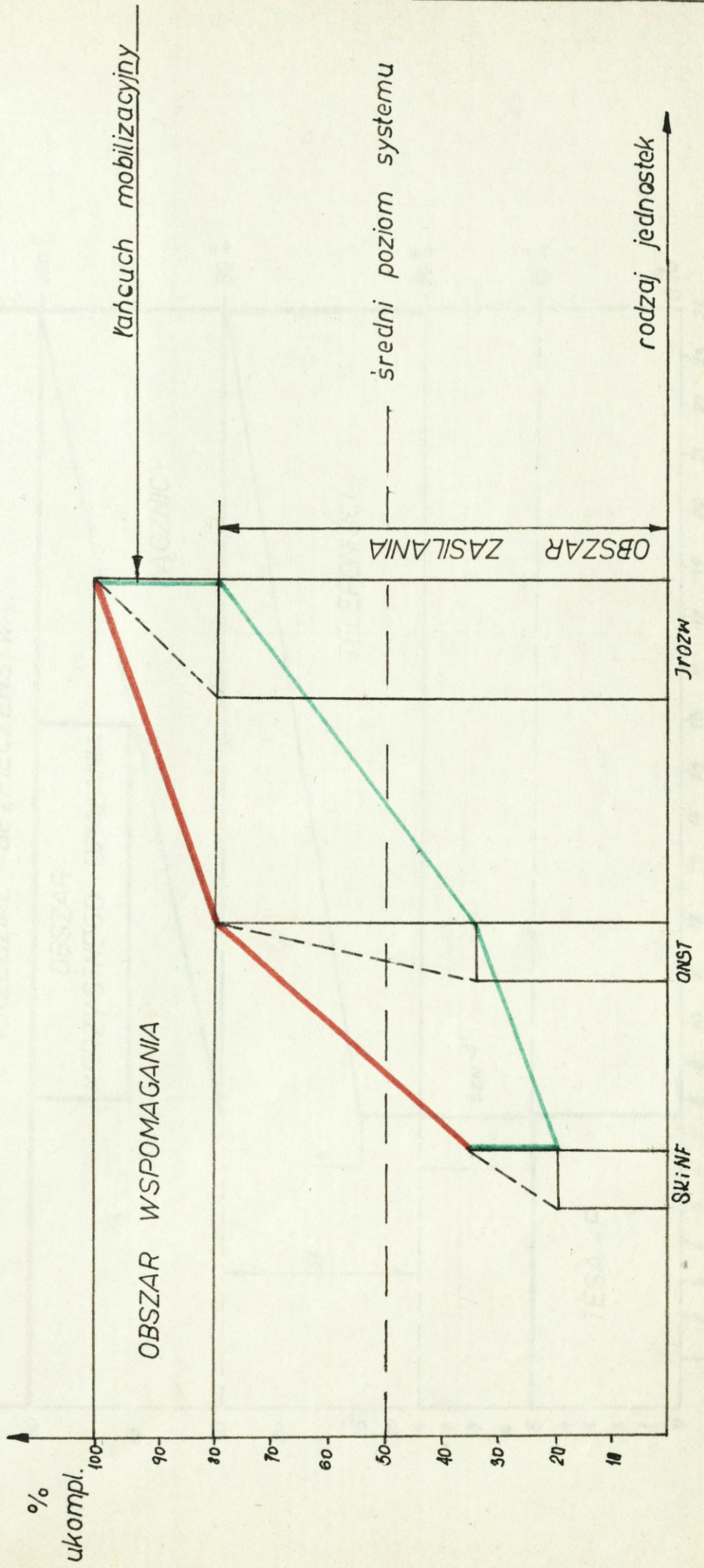

POZIOM NARASTANIA GOTOWOŚCI
MOBILIZACYJNEJ

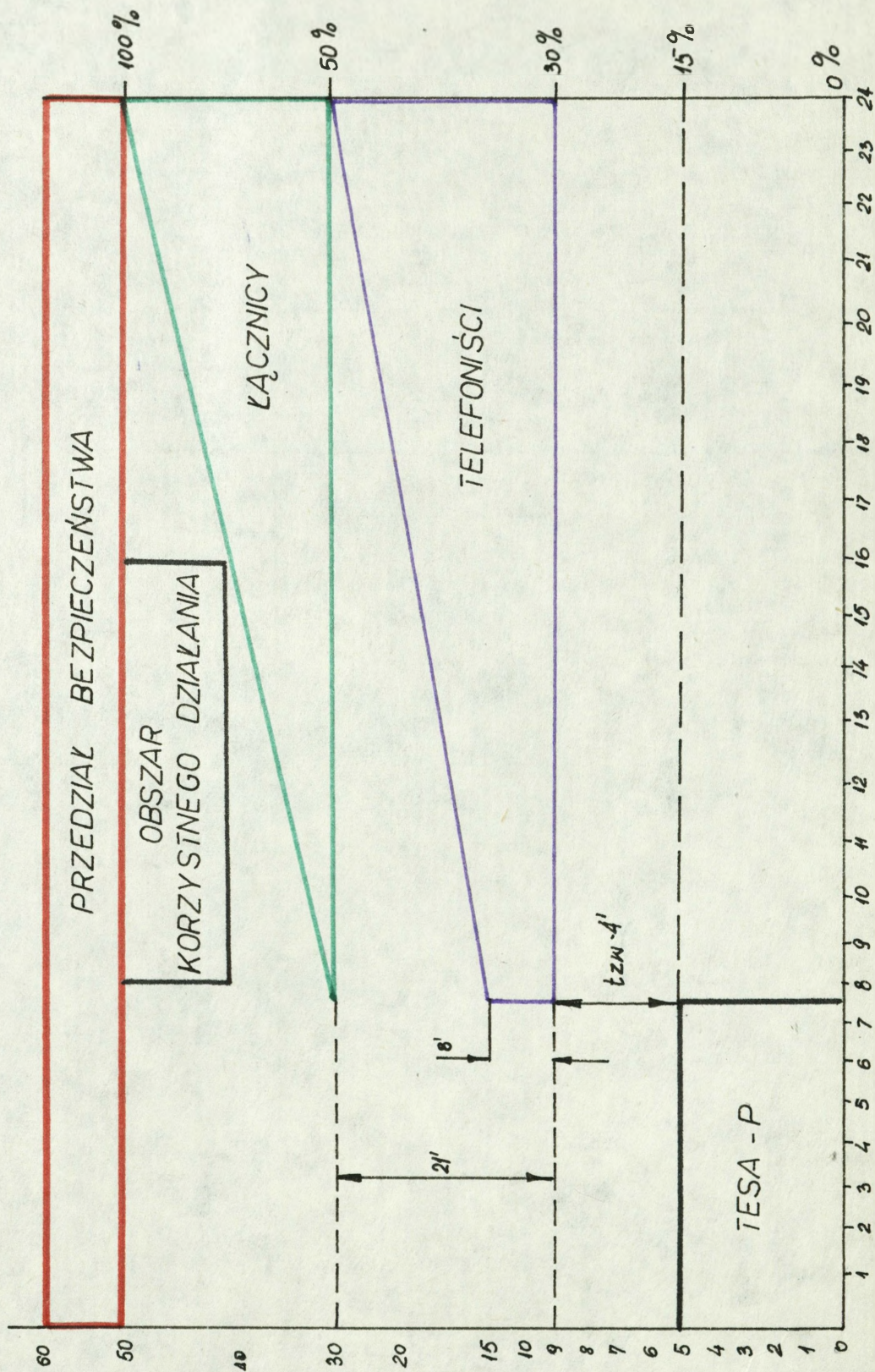

WYKRES POTRZEB WSPOMAGANIA I ZASILANIA JW W PROCESIE
JEDNOCZESNEGO MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA

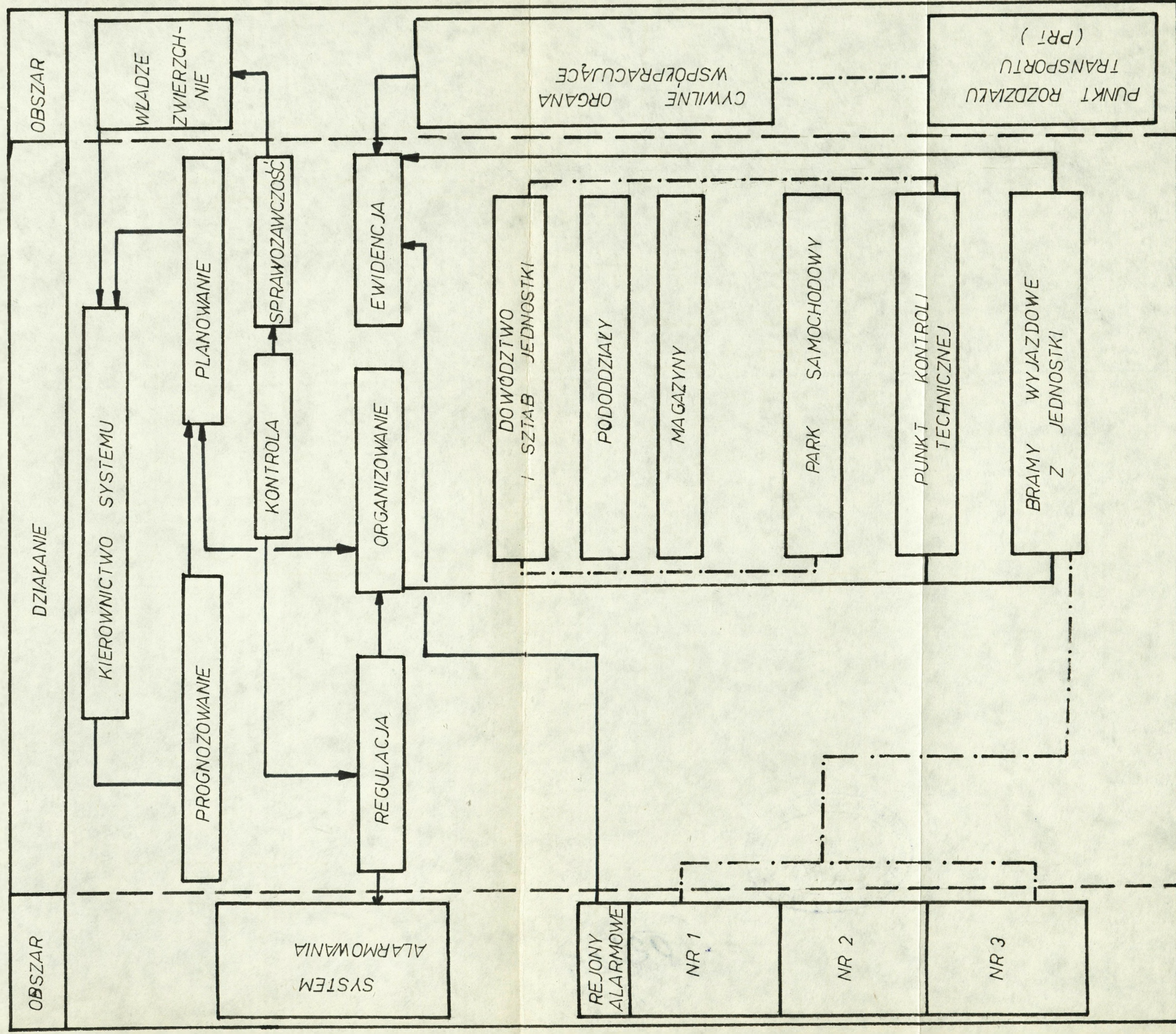

PRZEBIEG ALARMOWANIA I POWIADAMIANIA W JEDNOSTKACH WOJSKOWYCH

(bez układu wspomagającego)

MODEL FUNKCJONALNY WYPROWADZANIA JEDNOSTKI Z MSD DO RA

WYKONANIE PRACY WYKONAWCZYCH

WYKONANIE PRACY WYKONAWCZYCH

WYKONANIE PRACY WYKONAWCZYCH

WYKONANIE PRACY WYKONAWCZYCH

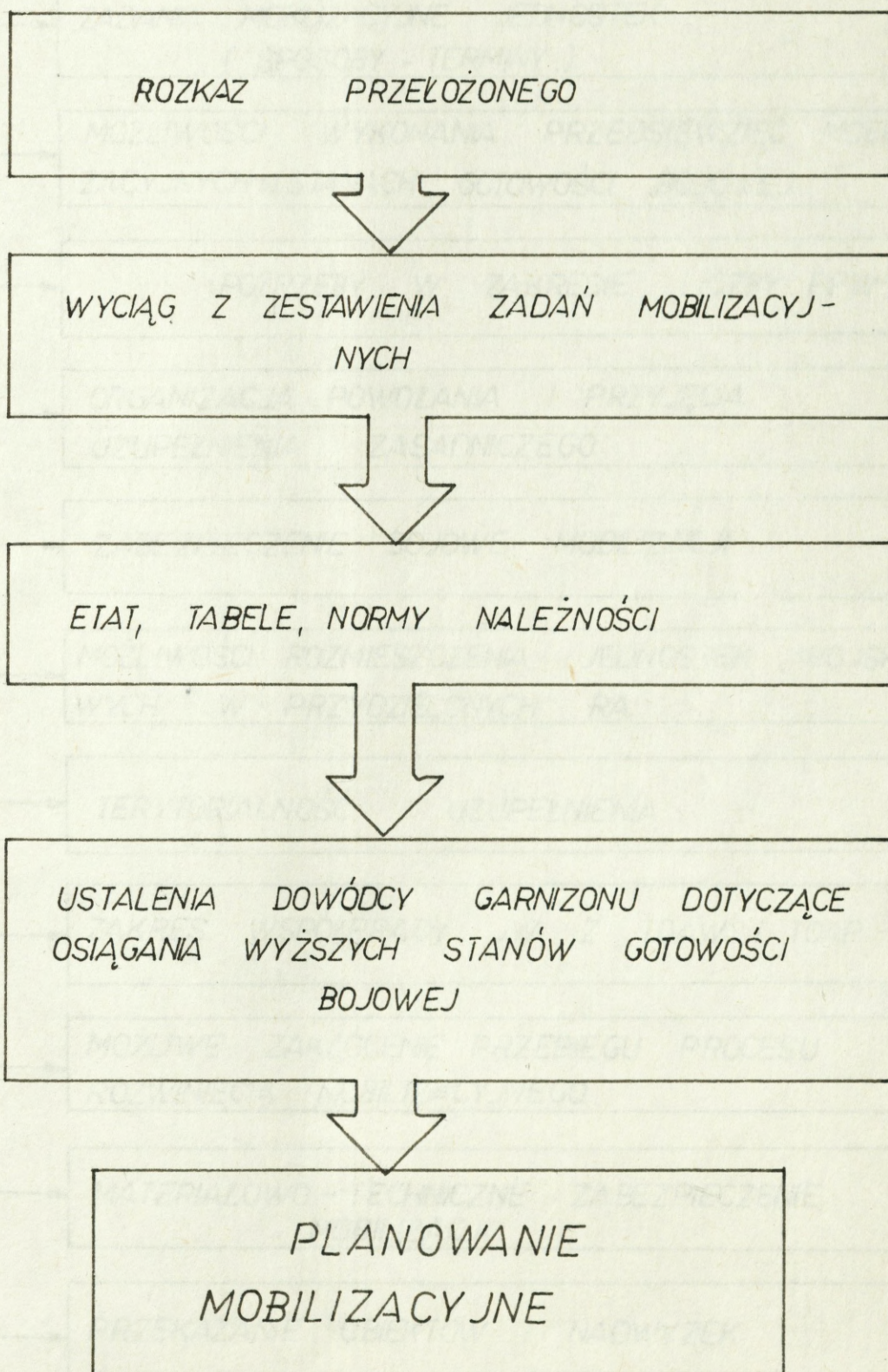
WYKONANIE PRACY WYKONAWCZYCH

BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 12206

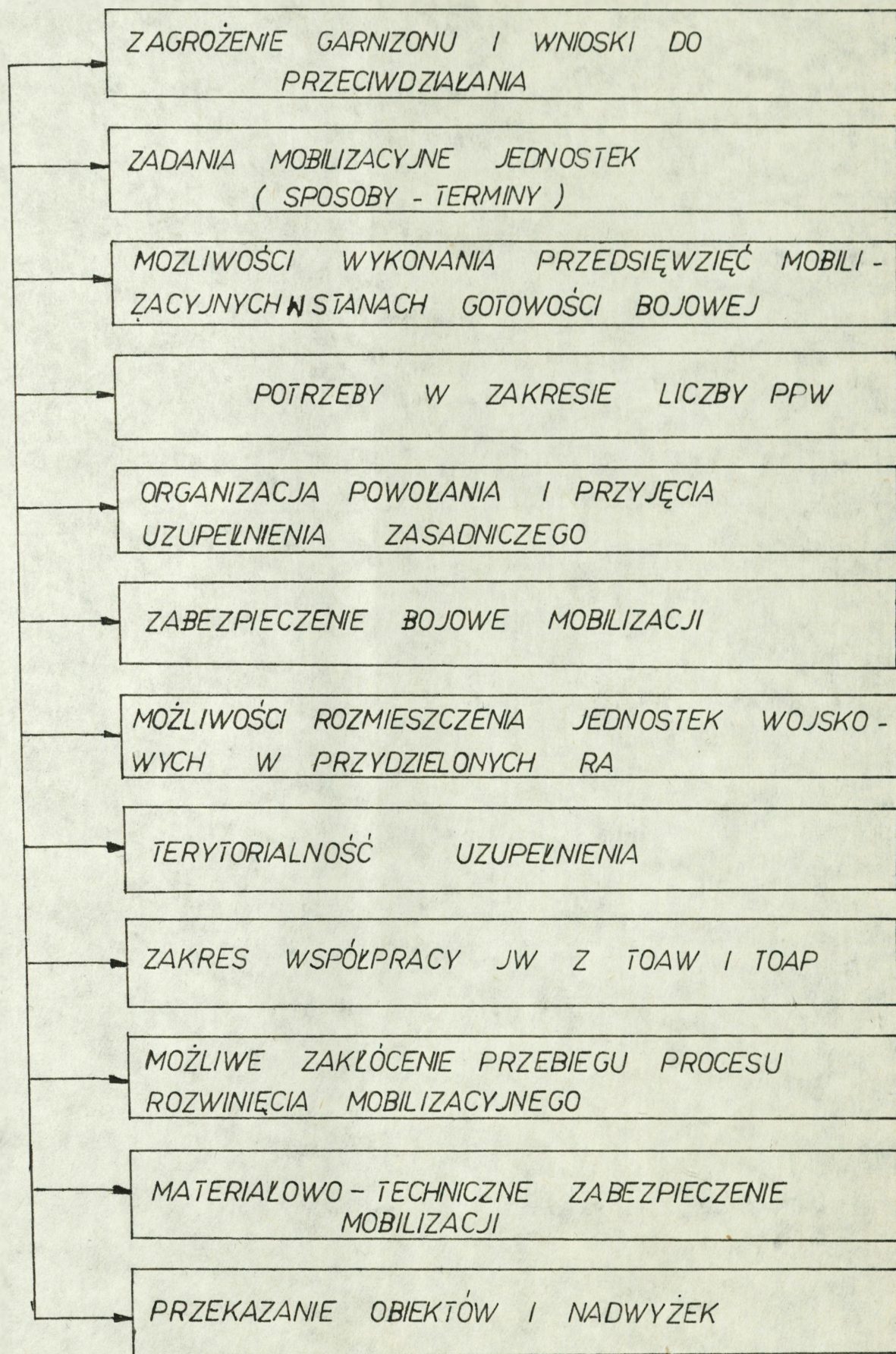
BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 02480

WARUNKI MOBILIZACYJNEGO ROZWINECIA

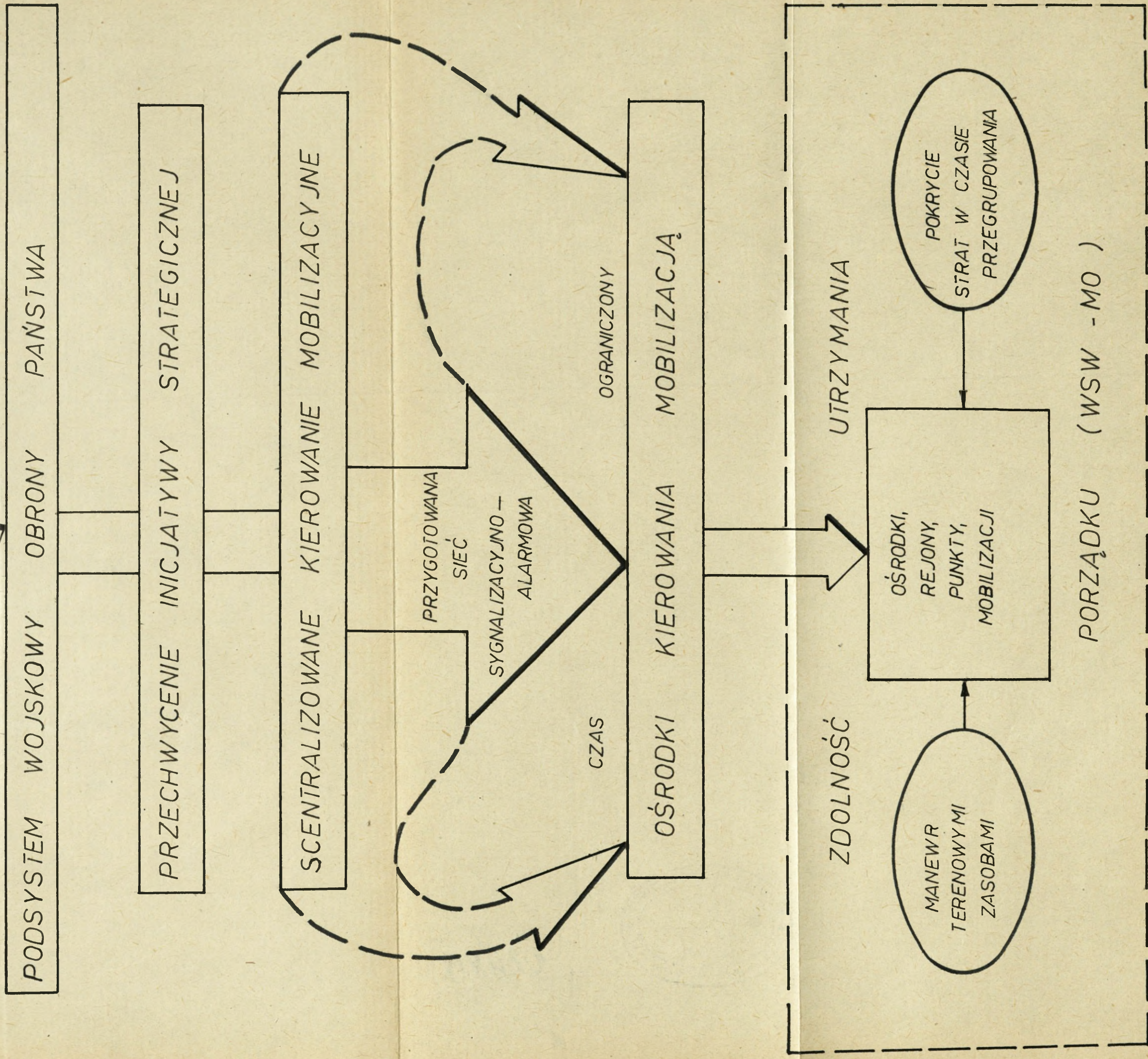
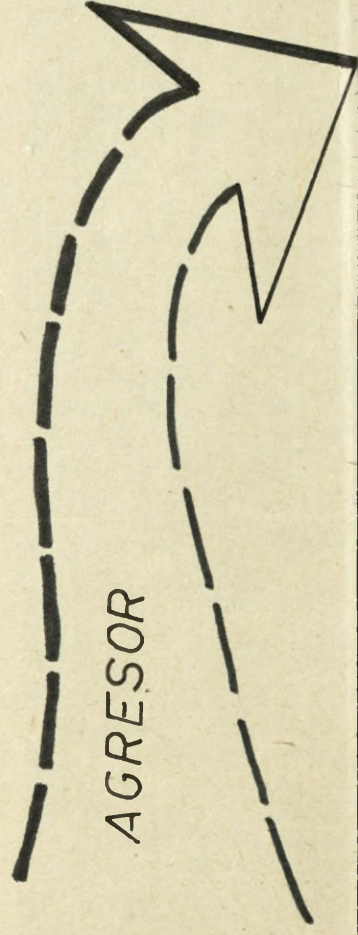
PODSTAWY PLANOWANIA MOBILIZACYJNEGO

WARUNKI MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA

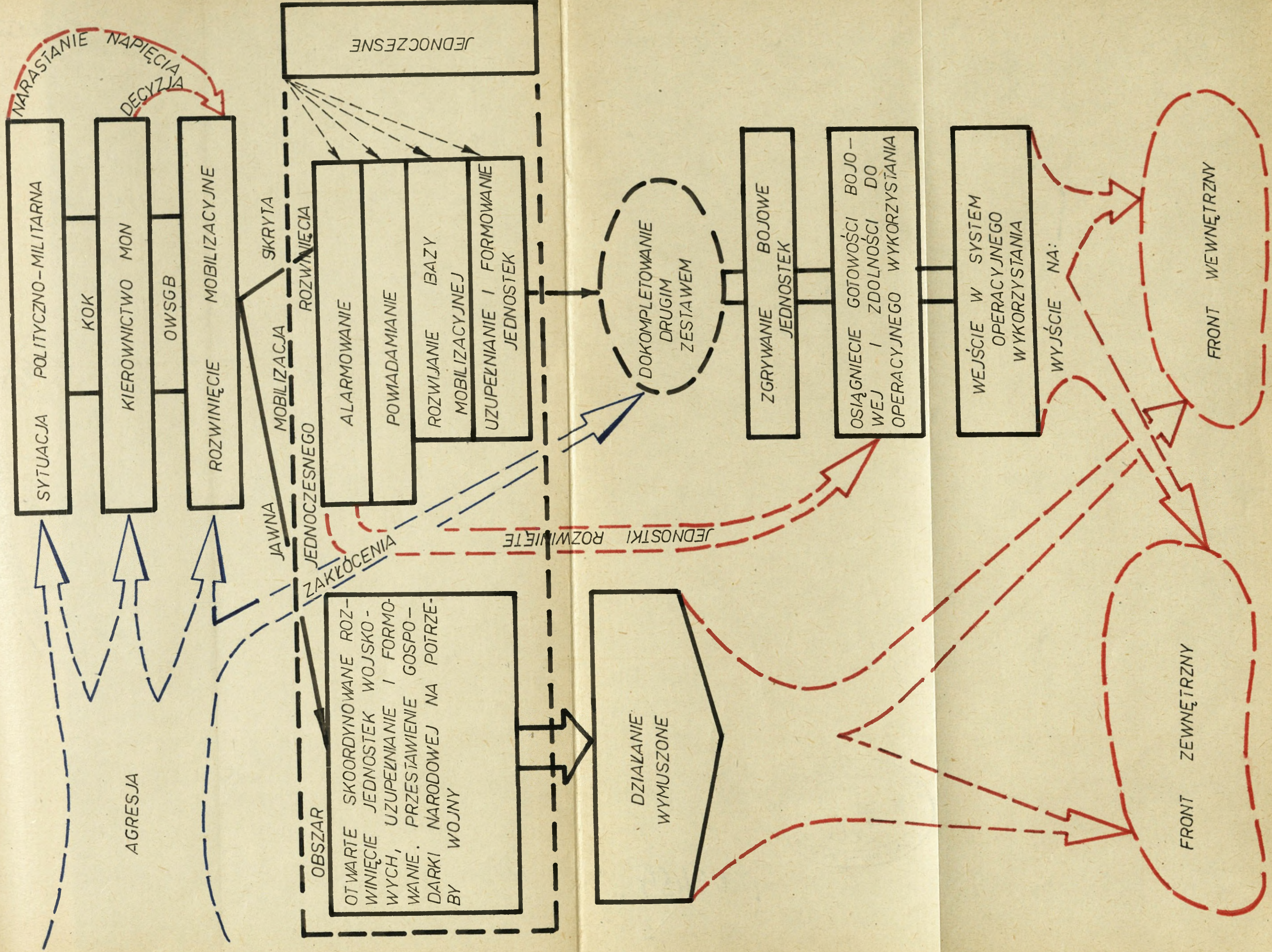

SCHEMAT KIEROWANIA MOBILIZACYJNYM ROZWINIĘCIEM
Z WARIANTEM JEDNOCZESNEGO ROZWINIĘCIA

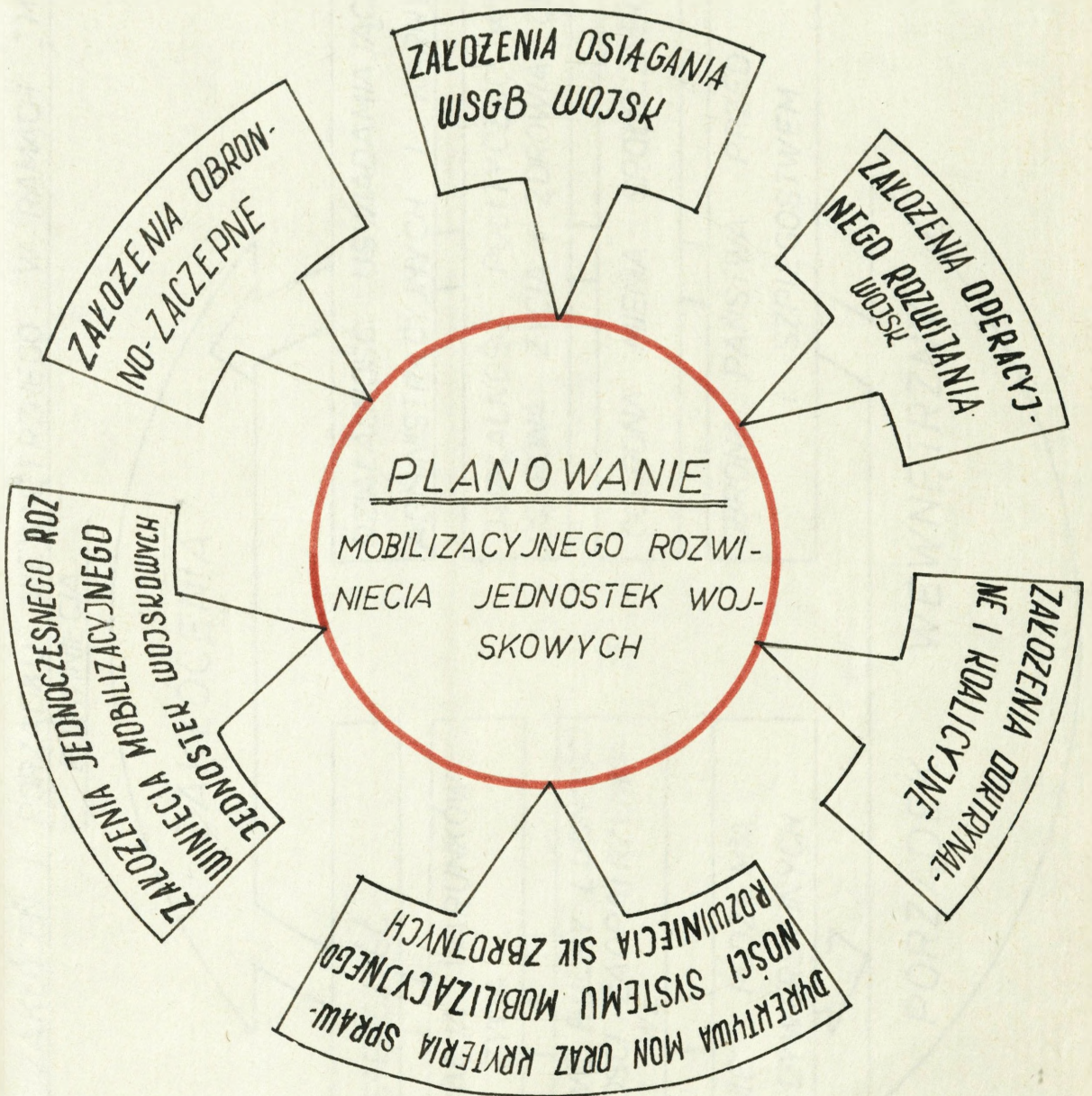

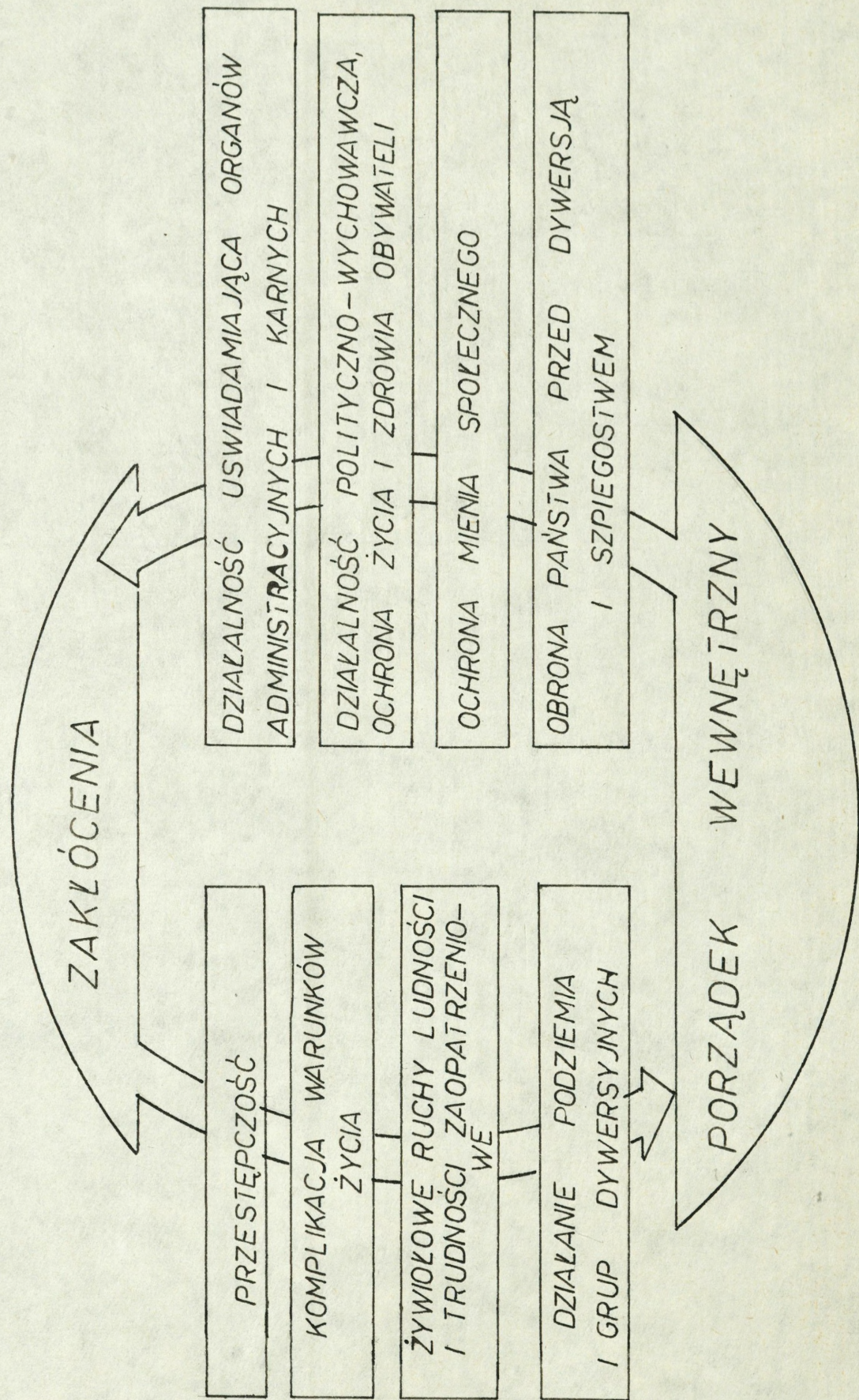
ELEMENTY MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA

CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE BEZPOŚREDNIO NA PROCES
PLANOWANIA MOBILIZACYJNEGO

ZADANIA URZĘDU MIASTA REALIZOWANE NA RZECZ SIŁ ZBROJNYCH

URZĘDY MIAST I GMIN

utrzymać stałą gotowość do:

WPROWADZENIA STAŁYCH DYŻURÓW W UM

PRZYJĘCIA DOKUMENTÓW POWOŁANIA W DEPOZYT

ROZWINIĘCIA AKiP

DOWOZU ŻOŁNIERZY REZERWY DO JW

WYKONANIA ŚWIADCZEŃ OSOBISTYCH I RZECZOWYCH

ROZPLAKATOWANIA OBWIESZCZEŃ O POWSZECHNEJ MOBILIZACJI

ODTWORZENIE EWIDENCJI WOJSKOWEJ

NA SYGNAŁ OTRZYMANY Z WKU, WSzW, UW LUB JW

ZREALIZOWAĆ ŚWIADCZENIA NA RZECZ JW

WPROWADZIĆ STAŁE DYŻURY W UM

ROZWINAĆ AKCJĘ KURIERSKĄ

ROZWINAĆ AP NA TERENIE M

ROZWINAĆ DWA MIEJSKIE PUNKTY ZBIORKI ŻOŁN. REZ

LUDZIE TRANSP. OBIEKTY

CZYNNOŚCI ALTERNATYWNE

PRZYJĄĆ DOKUMENTY POWOŁANIA W DEPOZYT

PRZEKAZAĆ SYGNAŁ DO PODPORZĄDKOWANYCH UM i G

DORECZYĆ ŻOŁNIERZOM REZERWY DOKUM. POWOŁANIA, ODEBRAĆ POKW. DOKUM. POWOŁ.

MPZb 1

MPZb 2

JW 1010

ROZPLAKATOWAĆ OBWIESZCZENIA

DOSTARCZYĆ DO PODPORZĄDKOWANYCH UM i G KART POWOŁANIA

I REJON

DOWIEZĆ ŻR. DO JW GAR. PRZEZ PPZb

DOWIEZĆ ŻR. DO JW GAR. PRZEZ PPZb

JW 4120

ODTWORZYĆ ZNISZCZONĄ DOKUMENTACJĘ

UG WOJOWO DOKUM. POWO.

II REJON

PPZb I WNO

JW	ILOŚĆ
1010	
4120	
1310	
2134	

PPZb GAJE

JW	ILOŚĆ
2735	
2121	
1514	
4320	

JW 4120 mech.

UG TUCZNO DOKUM. POWO.

III REJON

O ROZPOCZĘCIU I ZAKOŃCZENIU AKiP MELDOWAĆ DO:

UW

WKU

UG JAWOR DOKUM. POWO.

JW 2735

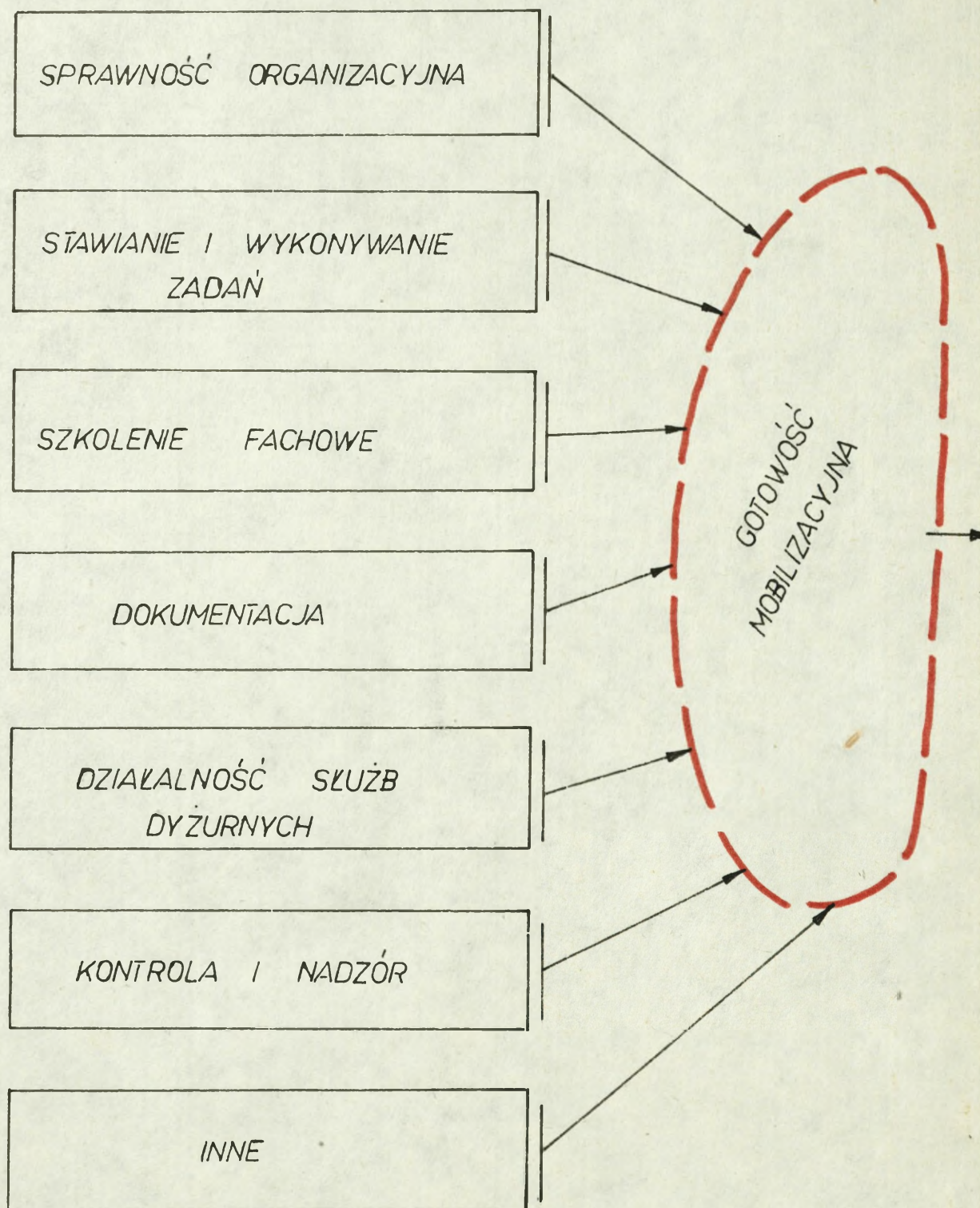
UG KONARY DOKUM. POWO.

JW 2735 kierow.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM
★ Nr ewid. 12206 ★
Akademii Obrony Narodowej

~~BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM
Nr ewid. 02485
Akademii Obrony Narodowej~~

UKŁAD POGRUPOWANY CZYNNIKÓW MAJĄCY
WPLYW NA OBNIŻENIE GOTOWOŚCI MOBILIZA-
CYJNEJ

Opracowano na podstawie wniosków z ćwiczeń
LATO 82, 84, WIOSNA 85.

L I S T A

=====

zasadniczych niedociągnięć stwierdzonych w procesie uruchamiania i kierowania przebiegiem mobilizacji w 1986 roku.

1. Niewłaściwe działanie służb dyżurnych
2. Niska znajomość problematyki mobilizacyjno-uzupełnieniowej przez jw, WKU, WSzW, TAM.
3. Precyzowanie ogólnikowych zadań bez kierunków rozwoju.
4. Złe przygotowanie jednostek przewidzianych do militaryzacji oraz kierowanie procesem ich formowania. Przyczyna: niedoskonałość organizacji działania.
5. Mało skuteczne egzekwowanie norm czasowych mobilizacyjnego rozwijania.
6. Brak systematycznego doskonalenia i nadzoru nad działalnością mobilizacyjną.
7. Niski poziom przygotowań mobilizacyjnych.
8. Niewłaściwa organizacja procesu formowania jednostek wojskowych przez przedsiębiorstwa mobilizujące z gospodarki narodowej.
9. Brak aktualności planów.
10. Niski poziom opracowania dokumentów planowania mobilizacyjnego.
11. Mało operatywne działanie ZKMRJW /zła obsada, nieznanomość zadań/.
12. Brak poprawy w organizacji i funkcjonowaniu elementów bazy mobilizacyjnej /przekroczenie czasu rozwijania/.
13. Niedoškolenie zespołów wydzielanych do rozwijania elementów bazy mobilizacyjnej.
14. Słabo opracowana dokumentacja bazy mobilizacyjnej.
15. Niski poziom organizacji pracy elementów bazy mobilizacyjnej.
16. Niewłaściwa obsada personalna TAM.

W szkoleniu mobilizacyjnym

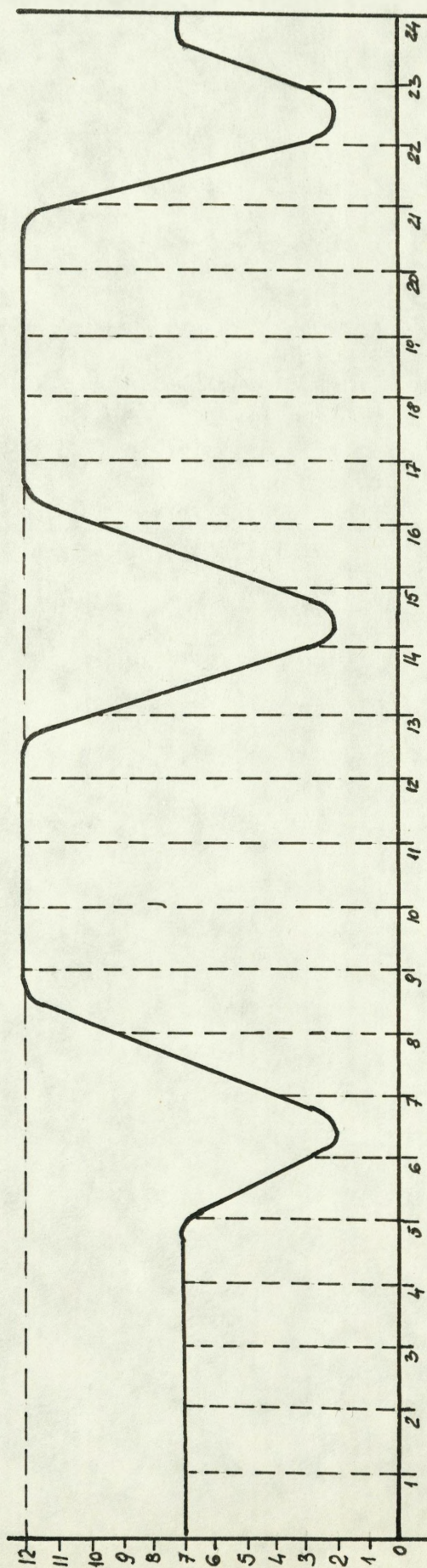
=====

1. Obniżenie poziomu wiedzy mobilizacyjnej.
2. Brak rytmiczności szkolenia mobilizacyjnego.
3. Niska doręczalność dokumentów powołania.
4. Słabe przygotowanie akcji kurierskiej jednostek wojskowych i słabe wyszkolenie kurierów.
5. Odmowa przyjęcia kart powołania, nieaktualny adres.
6. Niewłaściwe załatwianie spraw żołnierzy rezerwy, zła organizacja ćwiczeń wojskowych.
7. Zbyt długie utrzymywanie na przydziałach pdf. i szer. rezerwy /15-20 lat/.
8. Niewłaściwa współpraca jednostek wojskowych z TOJW.
9. Niewłaściwy dobór żołnierzy rezerwy w zakresie zbliżonych specjalności.
10. Niewłaściwe wykorzystanie żołnierzy rezerwy będących na przeszkoleniu.
11. Słaba realizacja planów powołania żołnierzy rezerwy na ćwiczenia.
12. Niepowoływanie żołnierzy rezerwy w dodatkowych terminach, którzy nie stawili się na ćwiczenia.
13. Niedostosowanie i ukompletowanie pojazdów mechanicznych przekazywanych do jednostek wojskowych.
14. Zbyt mała praca analityczna w WKU nad zjawiskami występującymi w dziedzinie gotowości mobilizacyjnej.

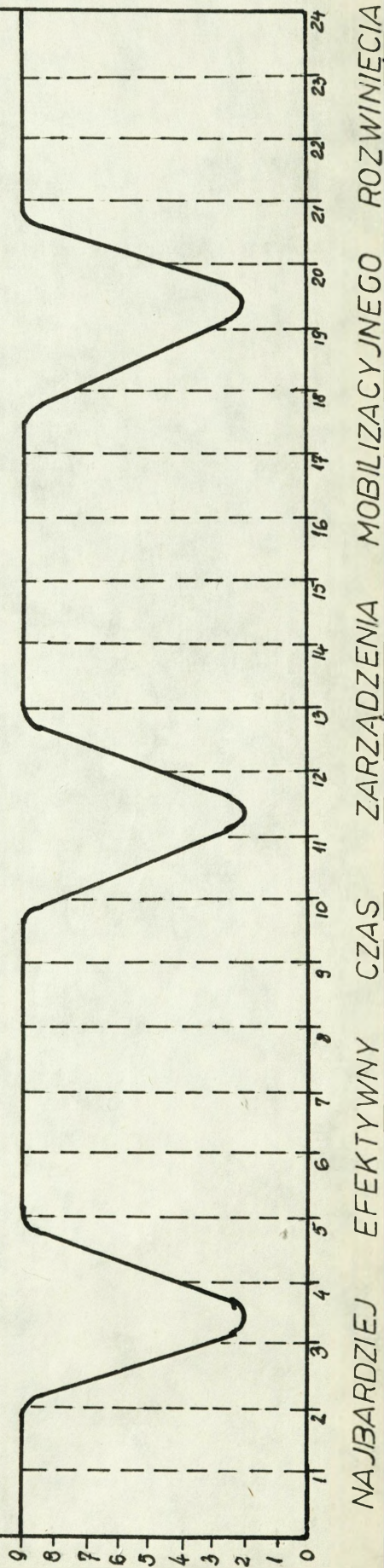
Zasadnicze niedociągnięcia w procesie mobilizacyjnym w 1985 roku.

1. Niewłaściwe kierowanie mobilizacyjnym rozwijaniem.
2. Niewłaściwy dobór osób do ZKMRJW.
3. Przekraczanie norm czasowych.
4. Źle opracowane plany osiągnięcia WSGB.
5. Niedoškolenie zespołów bazy mobilizacyjnej.
6. Źle przechowywanie dokumentów mobilizacyjnych.
7. Niska doręczalność dokumentów powołania oraz niskie stawiennictwo.
8. Nieaktualne adresy żołnierzy rezerwy.
9. Odmowa przyjęcia dokumentów.
10. Niska dyscyplina żołnierzy rezerwy.
11. Zbyt długie utrzymywanie żołnierzy rezerwy na przydziałach mobilizacyjnych.
12. Słabe przygotowanie ćwiczeń jednodniowych.
13. Nieskuteczne prowadzenie kontroli w zakładach pracy.
14. Brak znajomości aktualnej instrukcji o przygotowaniu poj. mech. przez zakłady pracy.
15. Słaba synchronizacja kierowców z pojazdami.
16. Słaba znajomość założeń militaryzacji w siłach zbrojnych.
17. Zbyt liberalne podejście do reklamowania żołnierzy.

WYKRES EFEKTYWNOŚCI MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA J.W. STOSOWNIE DO CZASU
JEGO ZARZĄDZENIA W CIĄGU DOBY

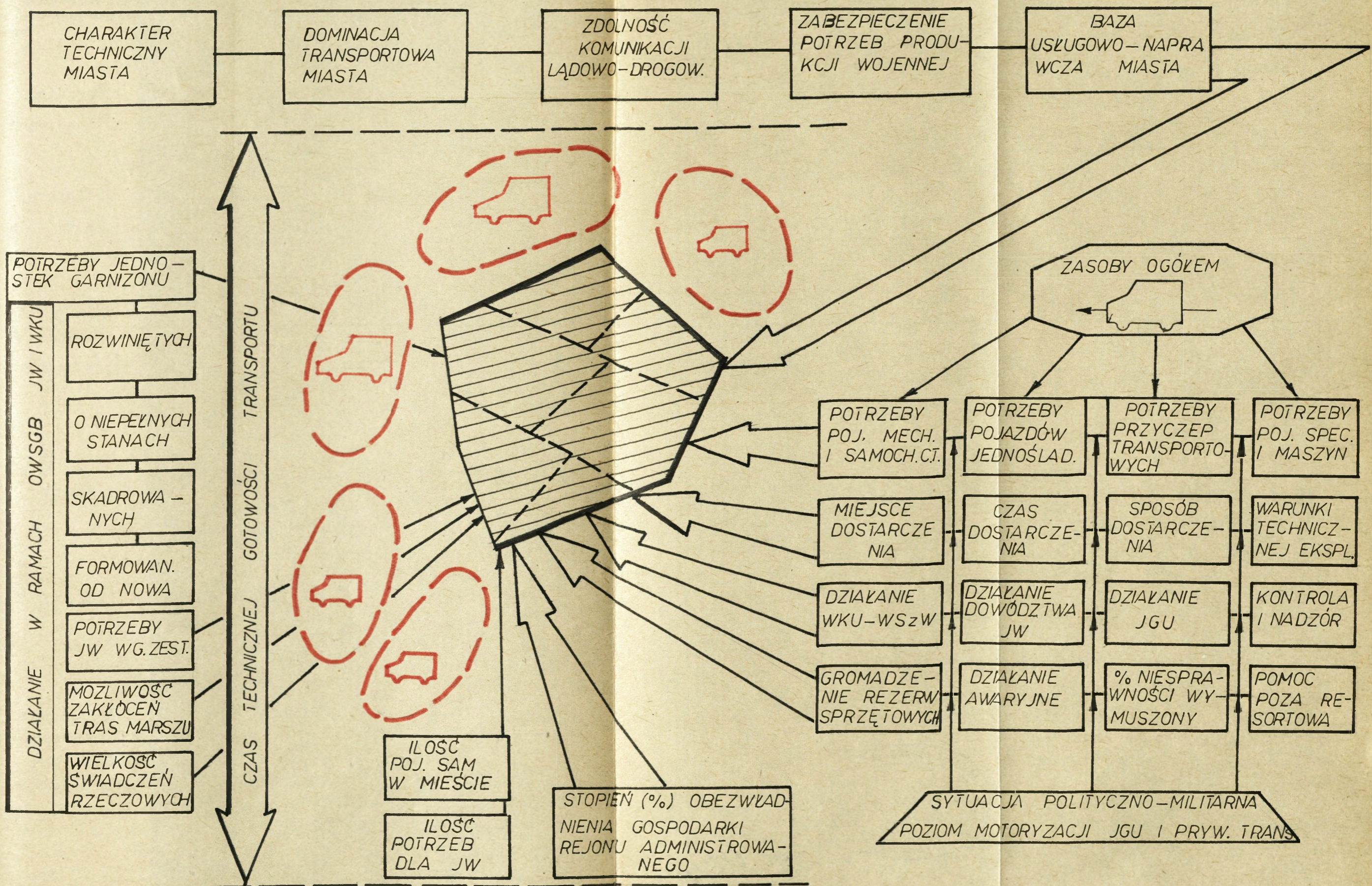

WYKRES NAJWYŻSZEJ EFEKTYWNOŚCI POWOŁANIA REZERW DO MOBILIZACJI -
NIE ROZWIJANEJ J.W. W CIĄGU DOBY

NAJBARDZIEJ EFEKTYWNY CZAS ZARZĄDZENIA MOBILIZACYJNEGO ROZWINIĘCIA

MODEL UZUPEŁNIANIA I PRZYGOTOWANIA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH I MASZYN DLA POTRZEB JEDNOSTEK WOJSKOWYCH W DUŻYM (ŚREDNIM) GARNIZONIE

Wzory matematyczne stosowane w przewozach transportem samochodowym

1/ Współczynnik statyczny wykorzystania zdolności załadowniczej samochodu

$$C = \frac{q\lambda}{q}$$

C - współczynnik statyczny wykorzystania zdolności załadow.

qλ - rzeczywisty ciężar ładunku w tonach

q - nominalna ładowność samochodu w tonach.

2/ Współczynnik dynamiczny wykorzystania zdolności załadowniczej samochodów

a/ przy określonej liczbie samochodów /n/ - ładunek jednolity

$$E = \frac{q\lambda \cdot n}{g \cdot n}$$

b/ dla kilku samochodów o różnym ciężarze ładunków na poszczególnych samochodach

$$E = \frac{q_{t1} + g_{t2} + g_{t3} + \dots + g_{tn} / \cdot n}{q_1 + g_2 + g_3 + \dots + g_n / \cdot n}$$

c/ dla kilku grup samochodów o różnej zdolności załadowniczej

$$E = \frac{q_{t1} \cdot n_1 / + g_{t2} \cdot n_2 / + g_{t3} \cdot n_3 / + G_{tn} \cdot n_n /}{q_1 \cdot n_1 / + g_2 \cdot n_2 / + g_3 \cdot n_3 / + g_n \cdot n_n /}$$

E - Współczynnik dynamiczny wykorzystania zdolności załadowniczej

qλ - rzeczywisty ciężar ładunku w tonach na jednym samochodzie

g - nominalna ładowność samochodu w tonach

n - liczba samochodów przeznaczona do dowozu

q_{t1}; q_{t2}; q_{t3}; g_{tn} - rzeczywisty ciężar ładunku w tonach na 1,2,3, n-tym samochodzie lub w 1,2,3 i n-tej grupie samochodów

$q_1; q_2; q_3; q_n$ - nominalna ładowność w tonach 1,2,3 i n-tego samochodu lub grupie samochodów

$n_1; n_2; n_3$ - ilość samochodów w 1,2,3 grupie.

Czas dowozu środków materiałowych transportem samochodowym

a/ gdy samochody bazują w rejonie /miejsca/ załadowania

$$T_j = \frac{L_{\Sigma}}{V_{j\Sigma}} + T_{zw}$$

b/ gdy samochody bazują w rejonie odległym od miejsca załadowania:

$$T_j = \frac{L_{\Sigma}}{V_{j\Sigma}} + T_{zw} + \frac{L_{pp}}{V_{jp}}$$

T_j - czas dowozu w godz.

L_{Σ} - odległość jazdy ładownej w km,

$V_{j\Sigma}$ - średnia szybkość jazdy ładownej w km/godz.

T_{zw} - łączny czas postoju samochodów dla załadunku i wyładunku,

L_{pp} - odległość przebiegu próżnego w km,

V_{jp} - średnia szybkość jazdy przy przebiegu próżnym w km/godz.

Współczynnik wykorzystania przebiegu samochodów

$$B = \frac{K_{\Sigma}}{K_{\Sigma} + K_p + K_z}$$

B - współczynnik wykorzystania przebiegu samochodów,

K_{Σ} - przebieg samochodów z ładunkiem w km,

K_p - przebieg próżnych samochodów /bez ładunku/ w km,

K_z - przebieg zerowy /manewrowy/.

Ilość samochodów potrzebnych do przewozu określonej ilości

ładunku

$$N_{sam} = \frac{q_{\Sigma}}{q \cdot Z_k \cdot E}$$

N_{sam} - ilość samochodów

q_{Σ} - rzeczywisty ciężar ładunku do dowozu w tonach,

q - nominalna ładowność samochodu w tonach,

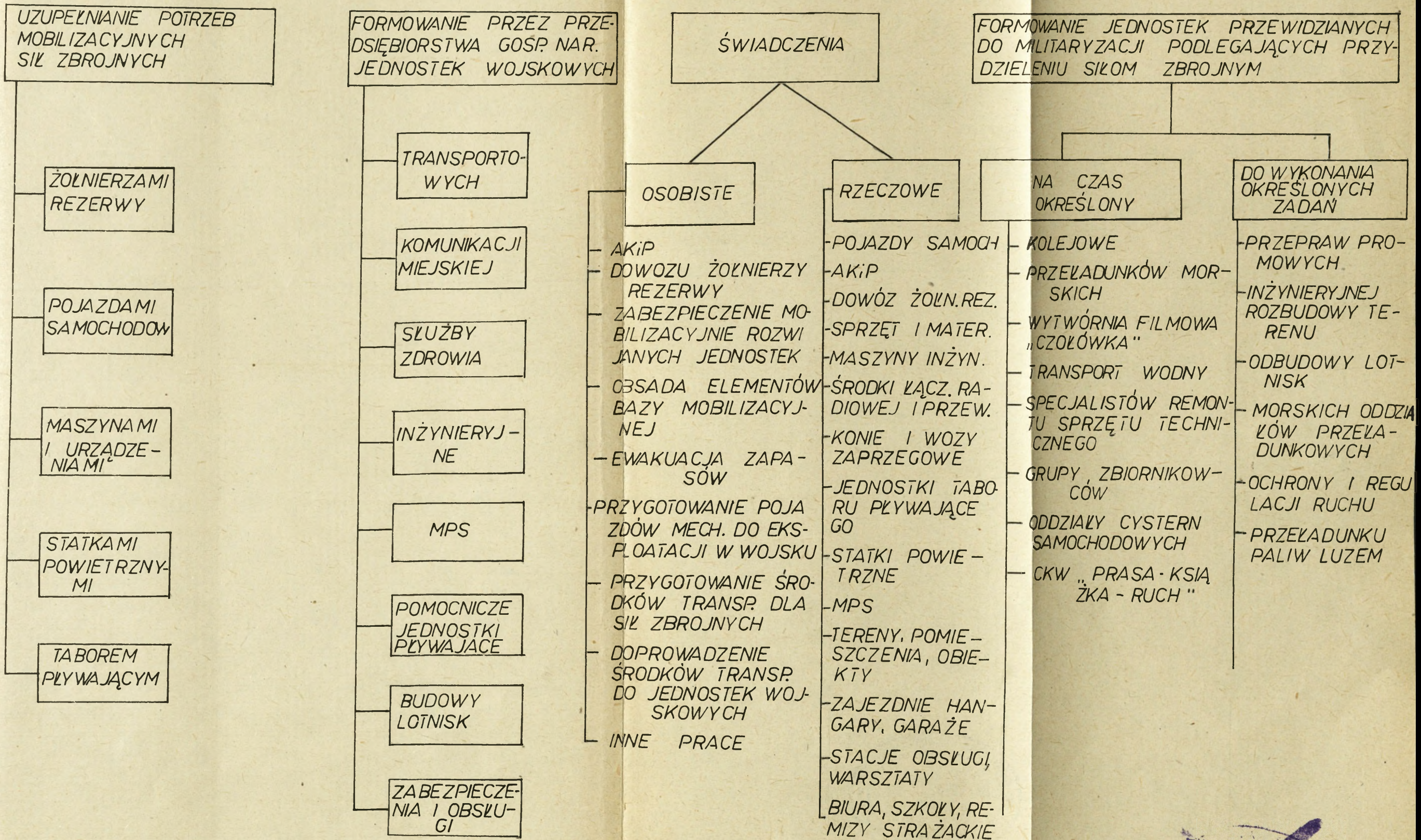
Z_k - ilość obrotów samochodu,

E - współczynnik zdolności załadowniczej samochodów.

Opracowano na podstawie "Vademecum Oficera Służb Tyłowych"

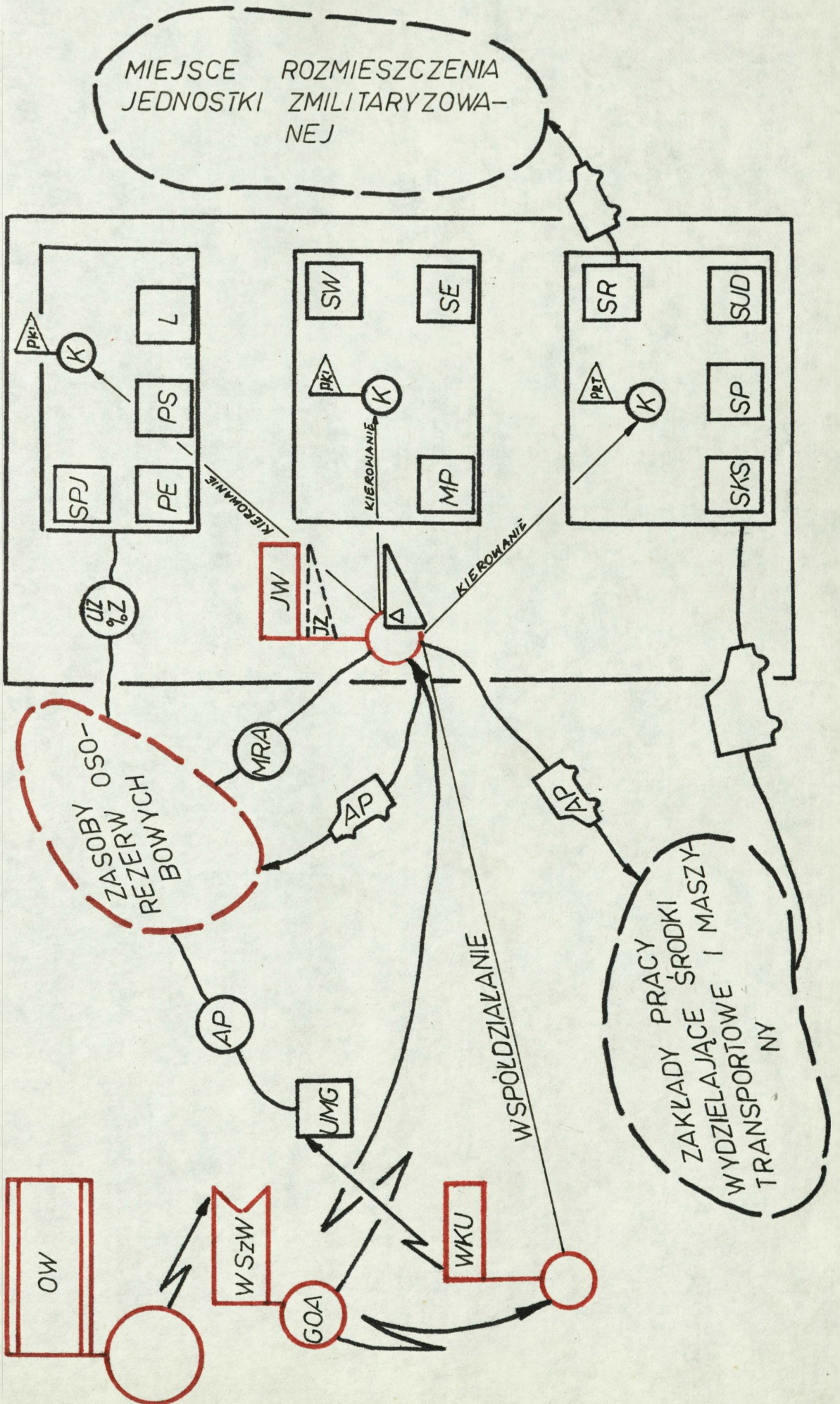
ASG WP - 1979 /3416/79/.

ZADANIA GOSPODARKI NARODOWEJ REALIZOWANE NA RZECZ SIŁ ZBROJNYCH

ZMILITARYZOWANYCH

P L A N

=====

FORMOWANIA JEDNOSTKI ZMILITARYZOWANEJ^{x/}

=====

I Część opisowa

1. Założenia dotyczące formowania jednostki zmilitaryzowanej.
2. Sposób formowania jednostki zmilitaryzowanej.
3. Zabezpieczenie formowania jednostki zmilitaryzowanej.
4. Harmonogram zasadniczych przedsięwzięć.
5. Wykorzystanie MRA oraz świadczeń osobistych i rzeczowych.
6. Sygnały alarmowe.

II Część graficzna

Na planie miasta lub mapie ujmuje się:

- miejsce rozmieszczenia jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za formowanie jednostki zmilitaryzowanej,
- miejsce formowania jednostki zmilitaryzowanej,
- siedzibę macierzystej Wku,
- miejsce rozmieszczenia innych jednostek organizacyjnych wydzielających siły i środki dla potrzeb formowania jednostek,
- miejsce postoju jednostki wojskowej będącej oddziałem gospodarczym /dotyczy resortu ON/,
- miejsce i czas stawiennictwa jednostki zmilitaryzowanej.

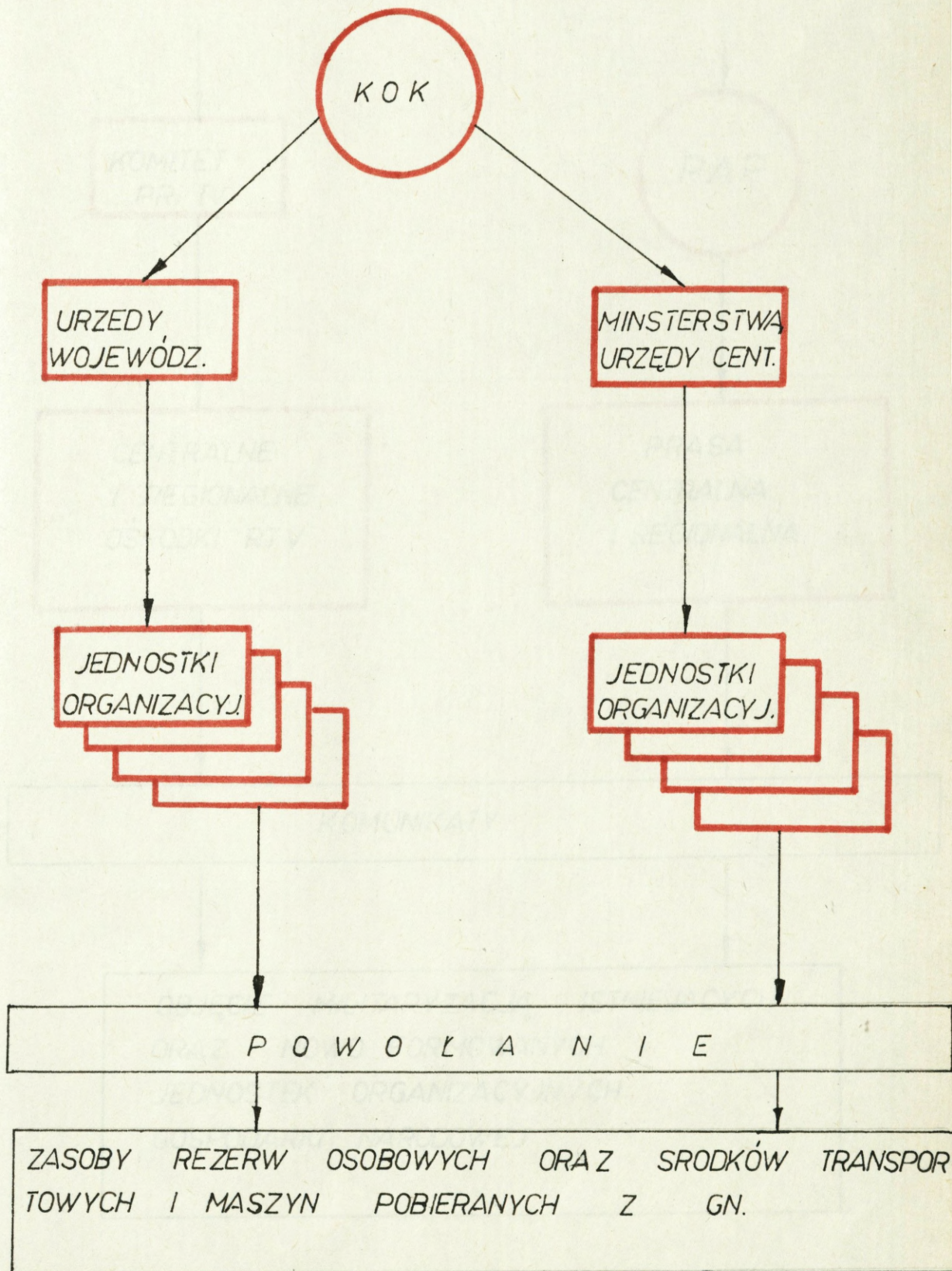
Na szkicu naklejowym na planie miasta lub mapie:

- miejsce rozmieszczenia ZKFJZ,
- miejsce rozmieszczenia punktów żywienia i odpoczynku stanu osobowego jednostki zmilitaryzowanej,
- miejsce rozmieszczenia środków transportowych i maszyn przyjętych na uzupełnienie jednostki,
- rozmieszczenie, skład i działanie elementów ochrony, inne elementy w zależności od potrzeb.

x/ Opracowano na podstawie materiałów Zarządu X Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

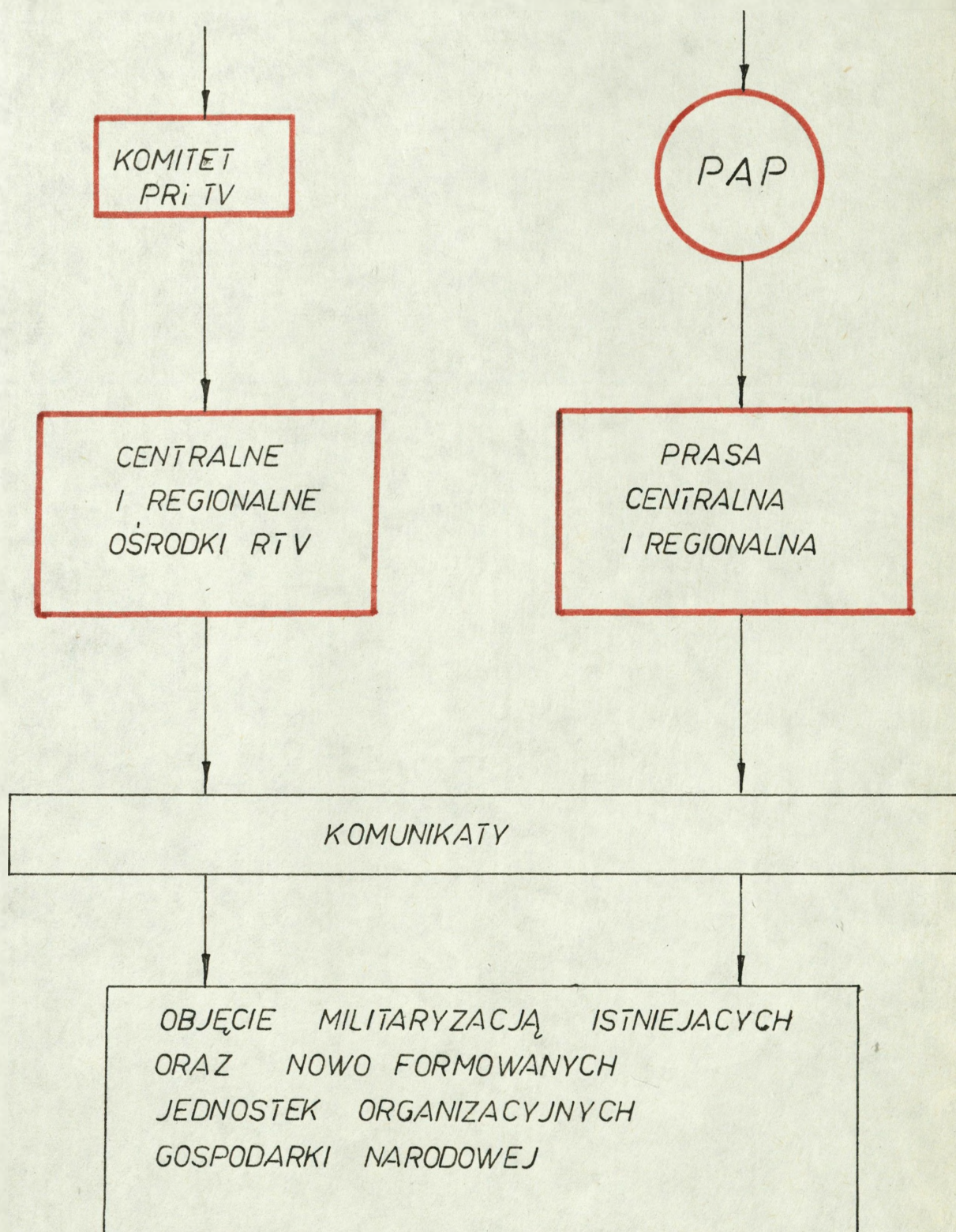
WARIANT II.

W RAMACH PODWYŻSZANIA GOTOWOŚCI OBRONNEJ
PAŃSTWA

WARIANT III

W PRZYPADKU OGŁOSZENIA MOBILIZACJI LUB
WYBUCHU WOJNY

KALKULACJE CZASOWE

=====

dotyczące uruchomienia i powołania rezerwowego kompletu,
uzupełnienia potrzeb mobilizacyjnych dla określonych
jednostek wojskowych^{x/}

W kalkulacjach czasowych przyjęto następujące założenia
wyjściowe:

1. Potrzeby mobilizacyjne jednostki wojskowej łącznie z procentem zabezpieczenia stawiennictwa wynoszą 1000 żołnierzy rezerwy oraz 100 pojazdów mechanicznych.
2. Rezerwowy komplet uzupełnienia zapewnia jego powołanie WSzW w składzie dwóch Wku posiadających przybliżone zasoby rezerw osobowych oraz pojazdów samochodowych i maszyn.
3. Średnia odległość między wojewódzkim punktem zbiórki a PPZb uzupełnianej jednostki wojskowej wynosi 100 km.

x/ Opracowane na podstawie uzupełnienia nr 1 do instrukcji mobilizacyjnych. Szt.Gen. 1176/84.

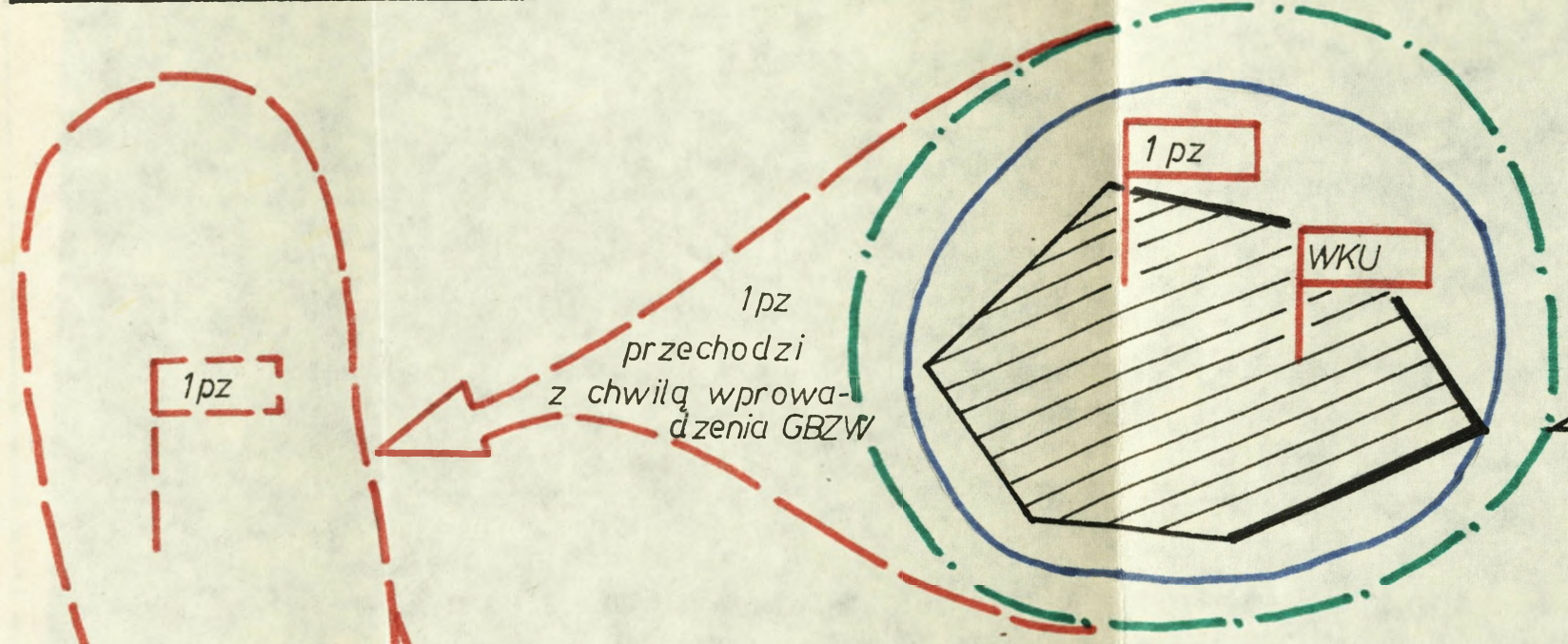
Lp.	Przedsięwzięcia dotyczące powołania rezerwowego kompletu uzupełnienia do jednostki wojskowej	Czas wykonania w godzinach
1.	Ocena sytuacji, podjęcie decyzji i postawienie zadań w sprawie powołania rezerwowego kompletu.	1-2
2.	Przekazanie przez TOAW do TOAP stopnia podstawowego oraz awizo do zakładów pracy sygnału o powołaniu rezerwowego kompletu uzupełnienia.	1
3.	Przekazanie przez WKU dokumentów powołania TOAP stopnia podstawowego organizujących akcję kurierską.	2
4.	Przekazanie przez TOAP stopnia podstawowego organizujących akcję kurierską dokumentów powołania określonym TOAP tego samego stopnia organizującym akcję posłańczą.	2
5.	Doręczenie dokumentów powołania adresatom w ramach akcji posłańczej.	4
6.	Stawiennictwo żołnierzy rezerwy do gminnych /miejskich/ punktów zbiórki.	4
7.	Dowóz żołnierzy rezerwy z gminnych /miejskich/ do wojewódzkich punktów zbiórki.	2-6
8.	Dowóz żołnierzy rezerwy z wojewódzkich punktów zbiórki do pośredniego punktu zbiórki jednostki wojskowej.	3-6
9.	Dowóz żołnierzy rezerwy z pośredniego punktu zbiórki do punktu kontrolno-informacyjnego.	1
10.	Rozdział żołnierzy rezerwy na pododdziały i dowóz ich z punktu kontrolno-informacyjnego do miejsc formowania pododdziałów.	2-3
11.	Wcielenie do pododdziałów.	2
Razem godzin		24-33
Razem dób		1-1,5

SCHEMAT IDEOWY

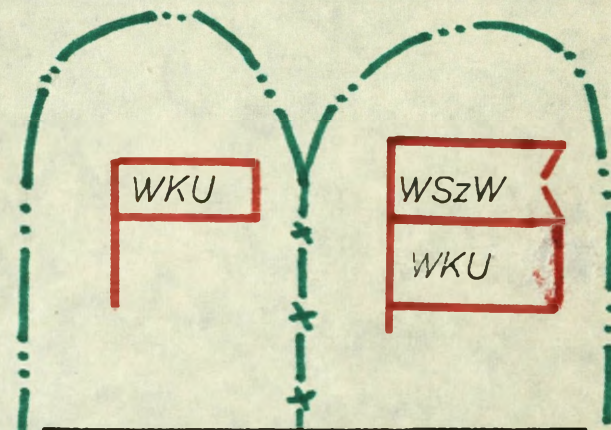
PRZYGOTOWANIA I POWOŁANIA REZERWOWEGO KOMPLETU UZUPEŁNIENIA
POTRZEB MOBILIZACYJNYCH

ZAPASOWY RA

ZMASOWANE UDERZENIE WYKONANE
W DWIE GODZINY PO WPROWADZENIU
PEŁNEJ GOTOWOŚCI BOJOWEJ.
ZASADNICZY KOMPLET UZUPEŁNIE
NIA 1pz SILNIE OBEZWŁADNIONY.

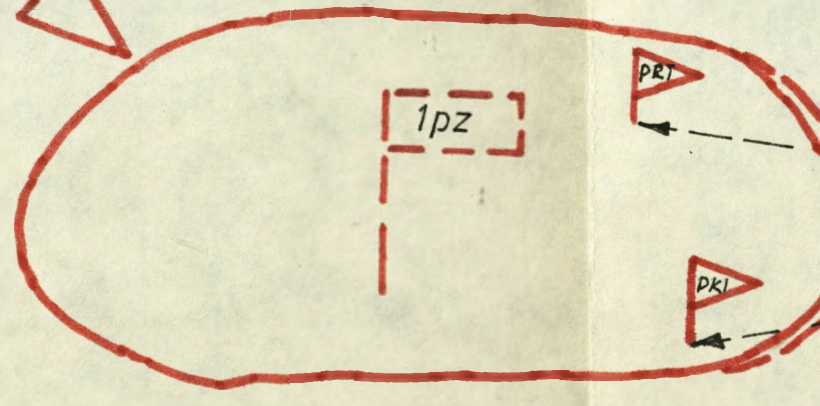

PPZb
DLA ZASADNICZEGO UZUPEŁNIENIA

OBSZAR W KTÓRYM PRZYGOTOWUJE SIĘ REZERWOWY KOMPLET UZUPEŁNIENIA DLA POTRZEB 1pz

- LEGENDA
- uzupełnienie zasadnicze
 - uzupełnienie rezerwowe
 - granica zapasowego RA
 - granica zasadniczego RA
 - granica pomiędzy WKU

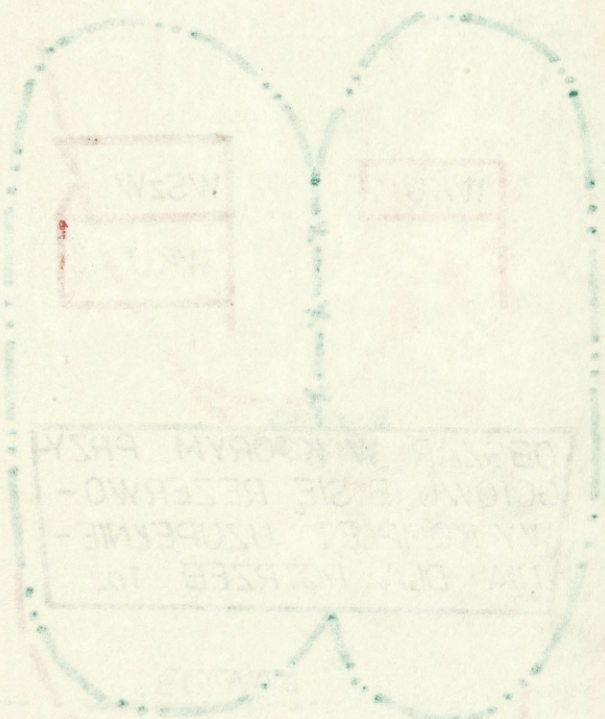
ZASADNICZY RA

DLA REZERWOWEGO KOMPLETU UZUPEŁNIENIA

POWOŁANIE REZERWOWEGO KOMPLETU NASTĘPUJE WRAZIE ZNISZCZENIA LUB SILNEGO OBEZWŁADNIENIA ZASADNICZEGO UZUPEŁNIENIA PRZED JEGO POWOŁANIEM

WYKONANIE KOMPLETU WYKONAWCZYCH
PRACOWYCH

WYKONANIE USŁUG WYKONANE
W DNI 30.01.1952 R. W PRACOWNI
PRACOWNI WYKONAWCZYCH
WYKONANIE KOMPLETU USŁUG
WYKONANE W DNI 30.01.1952 R.

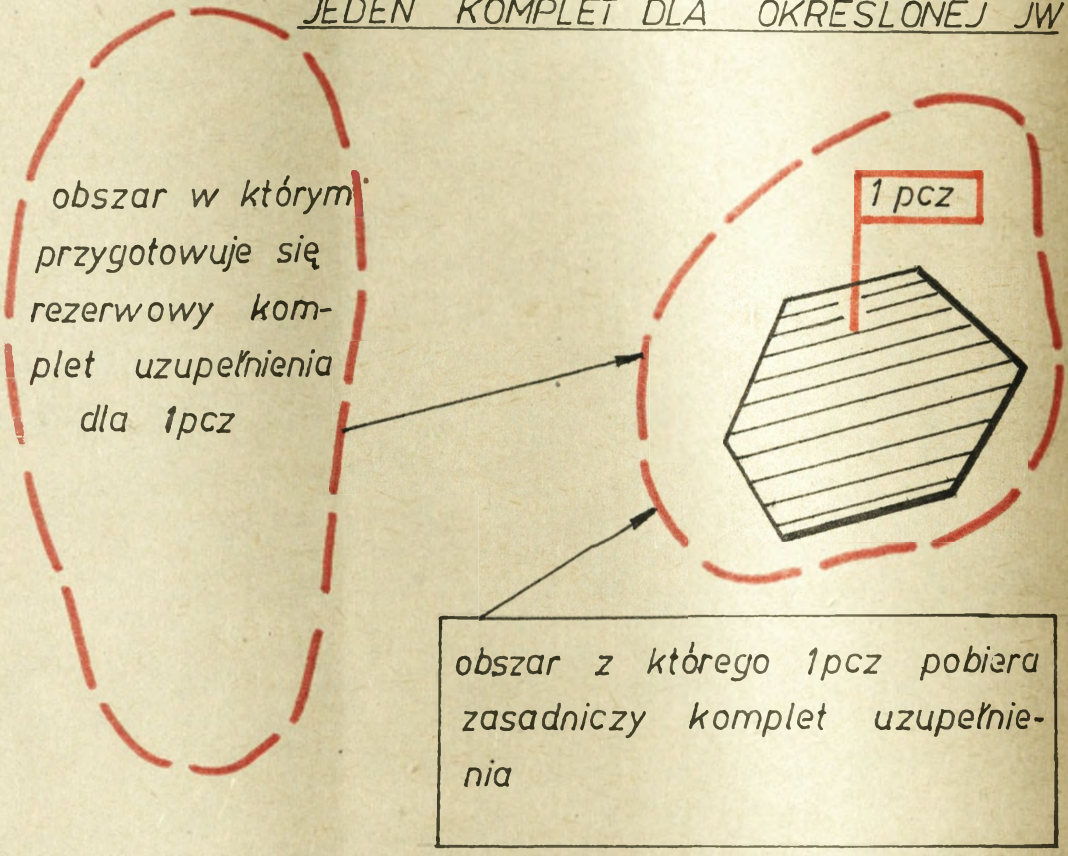

WYKONANIE KOMPLETU WYKONAWCZYCH
PRACOWYCH W DNI 30.01.1952 R.
WYKONANIE KOMPLETU WYKONAWCZYCH
PRACOWYCH W DNI 30.01.1952 R.

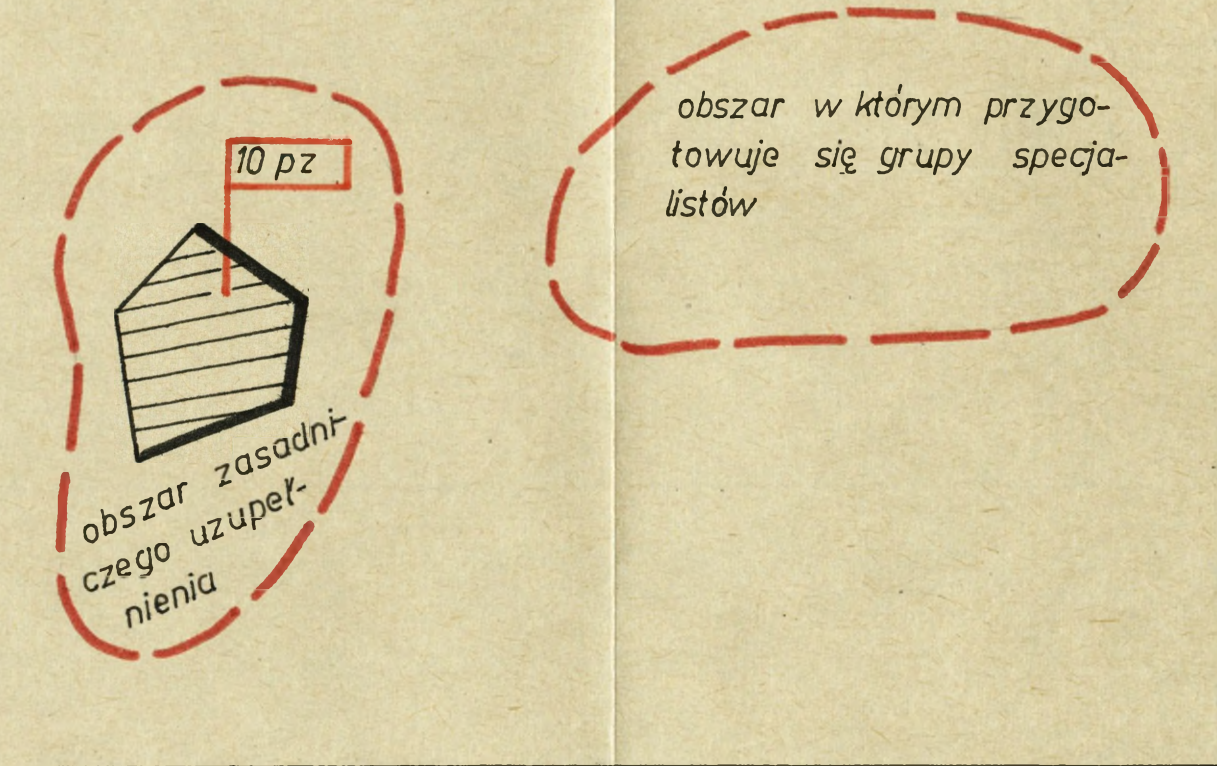
BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 12206

8420
1952

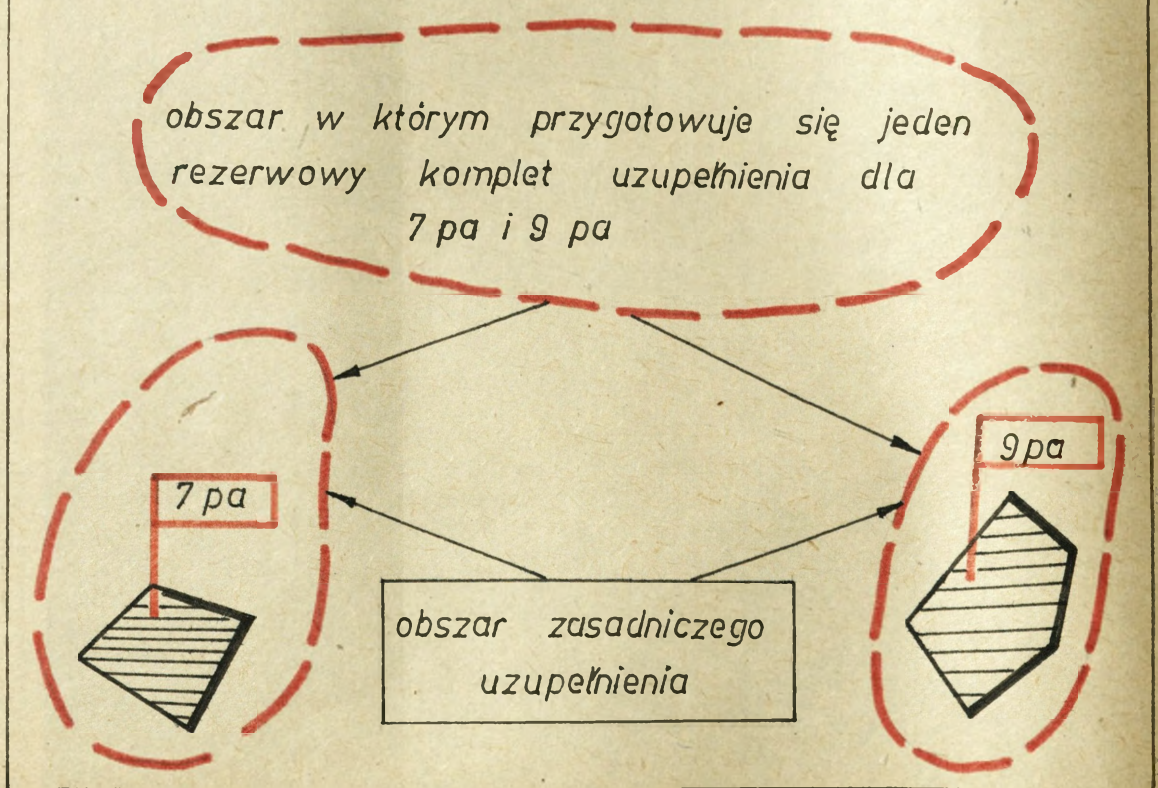
JEDEN KOMPLET DLA OKREŚLONEJ JW

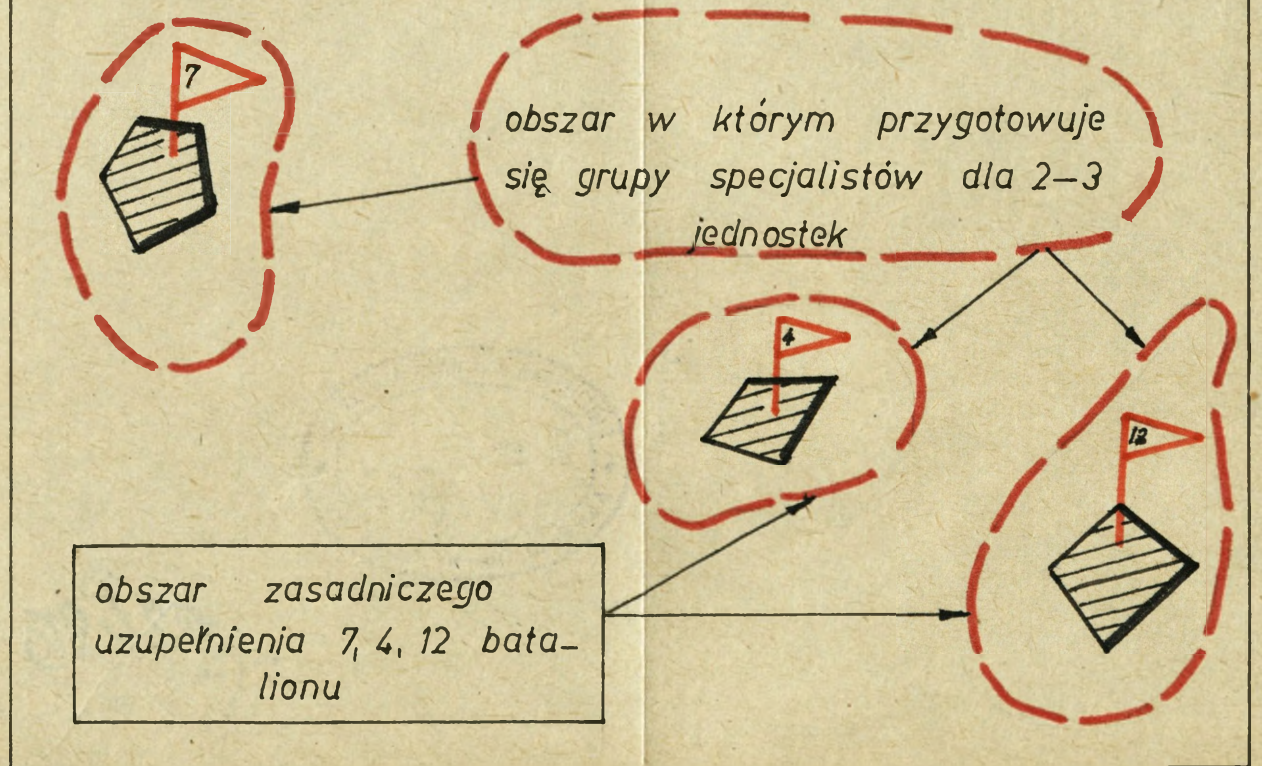
GRUPY SPECJALISTÓW WOJSKOWYCH W RAMACH KOMPLETÓW DLA JEDNEJ JW

JEDEN KOMPLET DLA DWÓCH JEDNOSTEK WOJSKOWYCH

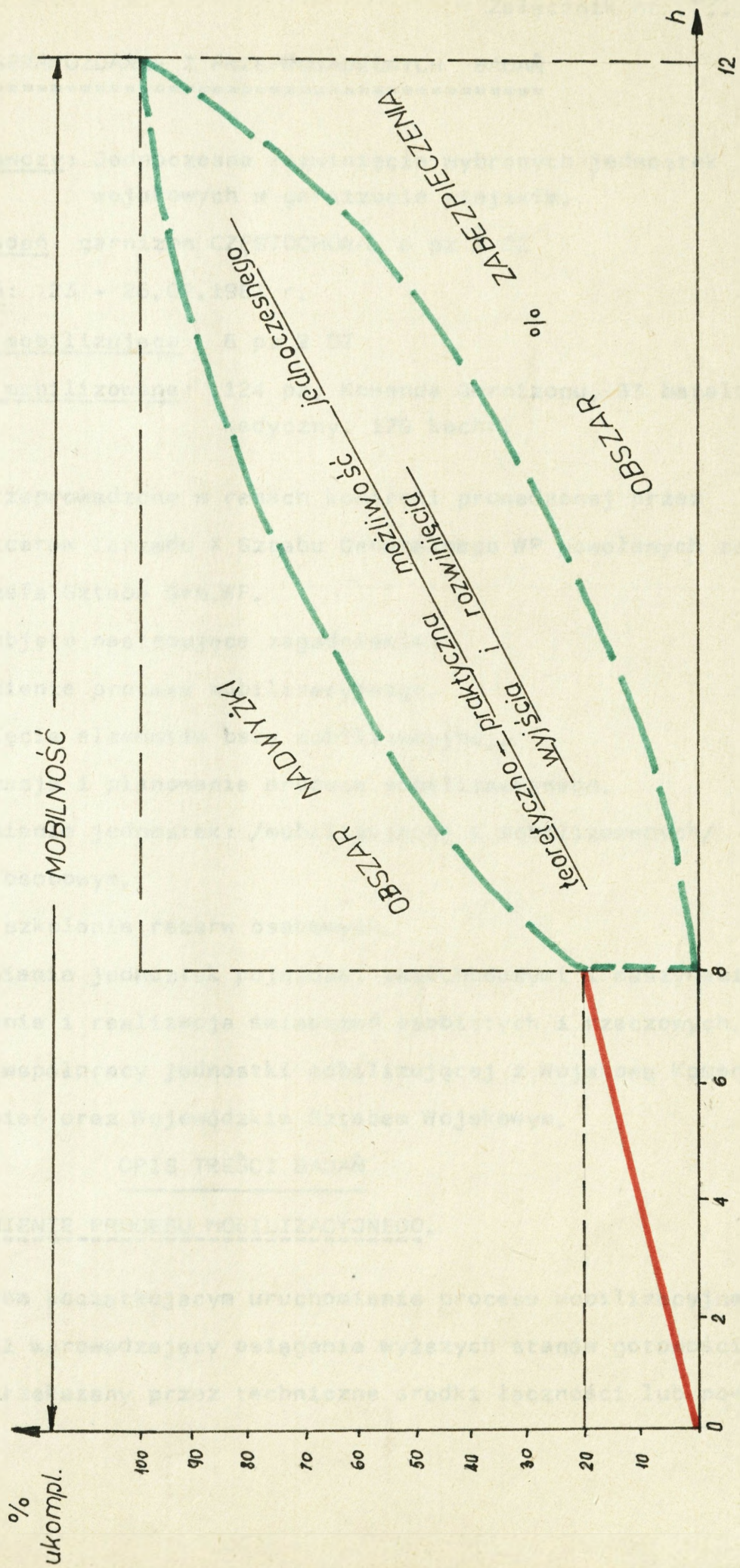

GRUPY SPECJALISTÓW WOJSKOWYCH W RAMACH KOMPLETU DLA 2-3 JW

ZAŁĘŻNOŚĆ JEDNOCZESNEGO ROZWINIĘCIA Z JEDNOCZESNYM WYJŚCIEM JEDNOSTEK WOJSKO -
 WYCH O NIEPEŁNYCH STANACH, SKADROWANYCH I NOWO FORMOWANYCH

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ
=====

Temat badawczy: Jednoczesne rozwinięcie wybranych jednostek wojskowych w garnizonie miejskim.

Miejsce badań: garnizon CZĘSTOCHOWA, 6 pz 2 DZ

Czas badań: 23 - 26.02.1987 r.

Jednostka mobilizująca: 6 pz 2 DZ

Jednostki mobilizowane: 124 pz, Komenda Garnizonu, 33 batalion medyczny, 179 kochr.

Badania przeprowadzono w ramach kontroli prowadzonej przez zespół oficerów Zarządu X Sztabu Generalnego WP powołanych zarządzeniem szefa Sztabu Gen.WP.

Badaniem objęto następujące zagadnienia:

1. Uruchomienie procesu mobilizacyjnego.
2. Rozwinięcie elementów bazy mobilizacyjnej.
3. Organizacja i planowanie procesu mobilizacyjnego.
4. Uzupełnianie jednostek: /mobilizującej i mobilizowanych/ stanem osobowym.
5. Poziom szkolenia rezerw osobowych.
6. Uzupełnianie jednostek pojazdami samochodowymi i maszynami.
7. Planowanie i realizacja świadczeń osobistych i rzeczowych.
8. Zakres współpracy jednostki mobilizującej z Wojskową Komendą Uzupełnień oraz Wojewódzkim Sztabem Wojskowym.

OPIS TREŚCI BADAŃ

I. URUCHOMIENIE PROCESU MOBILIZACYJNEGO.

Elementem początkującym uruchomienie procesu mobilizacyjnego jest sygnał wprowadzający osiągnięcie wyższych stanów gotowości bojowej, przekazany przez techniczne środki łączności lub po-

przez oficera kierunkowego. W badanej jednostce /6 pz/ sygnał nakazujący osiągnięcie gotowości bojowej - zagrożenie wojenne został przekazany przez środki techniczne w relacji DSO 6 DZ OD 6 pz. Przebieg tej czynności był następujący:

Lp.	Nazwa czynności	Czas realizacji
1.	Przyjęcie sygnału	2'53"
2.	Rozkodowywanie sygnału	2'21"
3.	Analiza treści sygnału	1'0"
4.	Złożenie meldunku dcę pz	1'02"
5.	Precyzowanie zadań przez dcę pz	1" 03"
6.	Uruchomienie akcji kurierskiej	4" 25"
Łączny czas uruchomienia OWSGB		12'04"

WNIOSEK: Czas rozkodowania sygnału oceniono na ocenę niedostateczną.

Niski stopień wytrenowania służby dyżurnej pułku w przyjmowaniu i rozkodowywaniu sygnałów.

Podczas obserwacji działania służby dyżurnej 6 pz spełniającej rolę Garnizonowego Ośrodka Alarmowania zauważono małą współpracę pomocnika oficera dyżurnego pułku z oficerem dyżurnym pułku oraz małą skuteczność w posługiwaniu się tabelą rozmówniczą ARMATOR. Jak wynika z podsumowania czasów pośrednich od momentu otrzymania sygnału do jego początku realizacji upłynęło 12 min, co jest zbyt długim czasem w procesie OWSGB.

Do uruchomienia procesu mobilizacyjnego rozwijania jednostka wyznaczyła 6 gońców, którzy powiadamią 87 posłańców /osoby cywilne/. Średnio na jednego gońca przypada 15 posłańców. Odle-

głóść zamieszkania posłańców przedstawia tabela:

Lp.	Nazwa ulicy	Odległość od jednostki
1.	Kościelna	1 km
2.	Szwoleżerów	0,5 km
3.	Piechoty	0,5 km
4.	Matejki	1 km
5.	Malczewskiego	1 km
6.	Ułańska	0,8 km
7.	Wojskowa	0,5 km
8.	Powstańców	0,5 km
9.	Kupniewicza	100 m
10.	Zamojskiego	150 m
11.	Bema	60 m
Średnia odległość:		500 - 1 km

Wniosek: Jednostka dokonała celowego doboru posłańców, zapewniając szybkie stawiennictwo w jednostce. Są to ulice w najbliższym sąsiedztwie koszar 6 pz.

Posłańcy dokonali powołania żołnierzy rezerwy będących w Mobilizacyjnym Rzucie Alarmowym.

Doręczalność dokumentów powołania do wszystkich mobilizacyjnie rozwijanych jednostek przedstawia się następująco:

1. Ilość kart wysłanych - 594
2. Ilość kart doręczonych - 536
3. Ilość kart nieodebranych - 58

Przyczyny nieodebrania:

1. Brak dorosłego domownika 14

- 170 -

2. Przebywanie w delegacji	11
3. Nieaktualny adres	24
4. Inne	9

Razem: 58

Stawiennictwo żołnierzy rezerwy przedstawia się następująco:

124 pz	57%	
33 bmed	62%	
179 kochr	48%	ocena niedostateczna
K.G	40%	

Stawiennictwo w grupie oficerów i chorążych przedstawia się następująco:

124 pz	- 48,5%	
33 bmed	- 58,5%	
179 kochr	- 20,0%	średnio 54%
KG	- 66,0%	

Stopień ukompletowania jednostek łącznie z procentem zabezpieczenia wynosi 60% /niedostatecznie/.

Na powyższy negatywny wynik złożyły się takie niedociągnięcia jak: niezgodność w dokumentach źródłowych, tj. karcie gotowości mobilizacyjnej i zapotrzebowaniach na żołnierzy rezerwy, niski poziom stawiennictwa, zbyt szeroka rejonizacja /16 gmin, z czego z 8 gmin po 1 żołnierzu rezerwy/.

WNIOSEK:

- niski stopień stawiennictwa żołnierzy rezerwy w jednostkach wojskowych jest wynikiem niewłaściwego podziału zadań i braku analizy zasobów rezerw osobowych i nadanych przydziałów mobilizacyjnych.

II. ROZWINIĘCIE ELEMENTÓW BAZY MOBILIZACYJNEJ

=====

1. Punkt Kontrolno-Informacyjny /PKI/ został rozwinięty w czasie normatywnym. Urządzono 7 stanowisk do przyjęcia żołnierzy

rezerwy. Czas obsługi jednego żołnierza rezerwy wynosił około 5 min. PKI urządzono w budynku stałym nieogrzewanym. Wyposażenie PKI funkcjonalne. Praca punktu nie budziła większych zastrzeżeń, z wyjątkiem nierozliczania kurierów i posłańców z ilości doręczonych kart powołania, co spowodowało słabą orientację o akcji powiadamiania.

2. Pododdziałowy Punkt Wyposażenia /PPW/ został rozwinięty w normatywnym czasie. Wyposażenie punktu zgodne z ustalonymi normatywami. Przepustowość na punkcie przedstawia się następująco:

stanowisko ewidencyjne	- 4 min
stanowisko umundurowania	- 3 min
przemundurowanie	- 12 min
zdawanie ubioru cywilnego	- 10 min
stanowisko sł.chem i sap	- 3 min
uzbrojenie	- 6 min

Razem: 38 min

Normatywny czas ustalony w POW wynosi 28 min. Zatem czas został przekroczony o 10 min od normatywnego przypadającego na 1 żołnierza rezerwy.

Pośredni Punkt Zbiórki /PPZb/ został rozwinięty w normatywnym czasie. Odległość PPZb od garnizonu wynosiła 28 km. Do rozwinięcia tego punktu wykorzystano Klub Rolnika w ramach nałożonego świadczenia rzeczowego. Przyłącze telefoniczne /biblioteka klubu/ nieformalne. Do dowozu wykorzystano autobusy PKS - 4 szt. Punkt spełniał swoje zadanie.

3. Grupy ewakuacyjne /GE/ zostały sprawdzone z zakresu swoich zadań. Praktycznie ewakuacji zapasów nie wykonywano. Znajomość zadań dobra.

III. ORGANIZACJA I PLANOWANIE PROCESU MOBILIZACYJNEGO

W czasie prowadzonych badań zaobserwowano następujące niedociągnięcia:

- w instrukcji oficera dyżurnego obowiązki osób funkcyjnych opisane mało konkretnie,
- słaba technika przyjmowania sygnałów,
- nieutrzymywanie łączności z WKU,
- mało staranny plan osiągnięcia WSGB,
- nie ujęto wszystkich zadań mobilizacyjnych,
- złe nazewnictwo i błędne sformułowania,
- nadmierna ilość planowanych ćwiczeń /87 w ciągu roku, 3589 żołn. rezerwy/,
- harmonogram mało precyzyjny,
- nie określono zakresu dopuszczenia do prac mobilizacyjnych.

Do pozytywów zaliczyć można:

- dobra dokumentacja bazy mobilizacyjnej;
- dobre opracowanie dokumentacji kierowania;
- dobra znajomość problematyki mobilizacyjnej przez kierowniczą kadrę jednostki;
- elastyczne kierowanie procesem mobilizacyjnego rozwijania przez ZKMRJ i dowódcę garnizonu.

IV. UZUPEŁNIANIE JEDNOSTEK /mobilizującej i mobilizowanej/ STANEM OSOBOWYM

Mobilizacyjne uzupełnienie jednostek wojskowych stanem osobowym opierało się na instrukcyjnych założeniach. Założenia te nie były w pełni zrealizowane. Czas stawiennictwa kurierów, stawianie zadań i rozliczanie z wykonania było mało

skuteczne. Napływ uzupełnienia był mało rytmiczny i w sumie nie został zrealizowany według założeń i ustaleń. Niepokojącym zjawiskiem był fakt, iż żołnierze rezerwy będący w MRA nie stawali się w jednostce w 100%. Przyczyny tego omówione były w poprzednich punktach. Jaskrawym przypadkiem w działaniu TOAW było samowolne skierowanie do jednostki mobilizowanej żołnierzy bez nadanych przydziałów mobilizacyjnych /33bmea/. Zauważono bardzo małą współpracę dowództw jednostek wojskowych z WSzW, ponieważ zasoby rezerw osobowych w WSzW wynoszą około 135 000 żołnierzy rezerwy przy łącznych potrzebach jednostek około 5 000 żołnierzy rezerwy, a stawiennictwo i ukompletowanie zrealizowane zostało na ocenę niedostateczną. Procent zabezpieczenia wcielenia został włączony w 100%, co nie dało pełnego pokrycia planowanych potrzeb.

WNIOSEK:

brak weryfikacji koncepcji mobilizacyjnego rozwinięcia na podstawie okresowych analiz stanu żołnierzy rezerwy na przydziałach mobilizacyjnych powoduje występowanie braków w uzupełnianiu stanem osobowym jednostek wojskowych.

VI. UZUPEŁNIENIE JEDNOSTEK POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI I MASZYNAMI

Sygnal do zakładów pracy wydzielających pojazdy samochodowe dotarł po 3 godzinach. Łącznie pojazdy wydzielało 12 przedsiębiorstw. Stawiennictwo pojazdów dla potrzeb MRA było 80% dla potrzeb uzupełnienia zasadniczego średnio 98%. Jednak został przekroczony czas normatywny dostarczenia pojazdów samochodowych dla MRA /15 szt. w czasie normatywnym na 51 pojazdów/. Na PRT brak było zakresu obowiązków na poszczególnych stanowiskach pracy.

Do pozytywnych spostrzeżeń zaliczyć można:

- dobre działanie Komendanta PRT;
- dobre rozlokowanie PRT;
- dobra sprawność rozdziału przybywających pojazdów samochodowych;
- dobra znajomość obowiązków na stanowiskach pracy.

WNIOSEK: - właściwa organizacja i uzgodnione współdziałanie w procesie zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia przez jednostki gospodarki uspołecznionej gwarantuje wykonanie zadań nawet gdy proces poddany jest zakłóceniom.

VII. PLANOWANIE I REALIZACJA ŚWIADCZEŃ OSOBISTYCH I RZECZOWYCH

Jednostka mobilizująca 6 pz zaplanował łącznie 15 świadczeń, z czego 4 rzeczowe /autobusy/. Świadczenia te w czasie mobilizacyjnego rozwijania jednostek zostały zrealizowane. Podczas zbierania opinii o stopniu zabezpieczenia jednostki świadczeniami uzgodniono pogląd, iż zaplanowano mniejszą ilość świadczeń osobistych, niż wynikało to z faktycznych późniejszych potrzeb.

WNIOSEK: - brak wnikliwej analizy potrzeb jednostek wojskowych w zakresie wykorzystania możliwości wspomagania procesu mobilizacyjnego rozwinięcia powoduje nadmierne angażowanie sił wykorzystywanych w procesie mobilizacyjnego rozwinięcia i rozproszenie głównego celu działania.

VIII. ZAKRES WSPÓŁPRACY JEDNOSTKI MOBILIZUJĄCEJ Z WOJSKOWĄ KOMENDĄ UZUPEŁNIENI I WOJEWÓDZKIM SZTABEM WOJSKOWYM

W czasie prowadzonych badań zaobserwowano bardzo luźną współ-

pracę, pomiędzy jednostkami, a szczególnie jednostką mobilizującą a WKU i WSzW. Uzyskało to potwierdzenie w czasie mobilizacyjnego rozwijania jednostek, Ocenę taką uzyskano na podstawie badań dokumentów i praktycznej realizacji zaplanowanych i instrukcyjnych czynności. Obieg dokumentów pomiędzy jednostką wojskową a WKU wynosił nawet 6 miesięcy. Miało to wpływ na właściwą obsadę na stanowiskach tak oficerów i chorążych, jak i podoficerów i szeregowych.

WNIOSEK: luźny kontakt z WKU nie gwarantuje zabezpieczenia mobilizacyjnych potrzeb rotacji doboru na stanowiska i specjalności, co w konsekwencji może doprowadzić do nieosiągnięcia pełnej gotowości bojowej.

Zakończenie:

Na podstawie przeprowadzonych badań oraz wniosków wynika, że proces planowania i organizacji mobilizacyjnego rozwinięcia powinien być bardzo urealniony przez konfrontację ustaleń dowództwa jednostki z praktyczną realizacją i dokonywaniem poprawek na podstawie uzyskanych doświadczeń. Utrzymywanie ścisłej więzi z żołnierzami rezerwy w różnych formach zapewni realizację zadania w ustalonych normach czasowych.

Ścisła współpraca jednostki z WKU zapewni pełne i terminowe zabezpieczenie mobilizacyjne rozwinięcie jednostki mobilizującej i jednostek mobilizowanych. Skupienie uwagi na jednym problemie nie gwarantuje osiągnięcia gotowości mobilizacyjnej a w rezultacie osiągnięcia nakazanego stanu gotowości bojowej.

Badania przeprowadził:

ppłk dypl. Wiesław WATOŁA

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ
=====

Temat badawczy: Jednoczesne rozwinięcie jednostek wojskowych z etatu Cz. "P" do etatu Cz "W" w garnizonie miejskim.

Miejsce badań: garnizon MORĄG - 37 pz 15 DZ

Czas badań: 9-12.03.1987r.

Jednostka mobilizująca: 37 pz 15 DZ

Jednostki mobilizowane: 37 pz Komenda Garnizonu cz "W"
pl ochr kat.A

Badania przeprowadzono w ramach kontroli prowadzonej przez zespół oficerów Zarządu X Sztabu Generalnego WP powołanych zarządzeniem Szefa Sztabu Generalnego WP.

Badaniem objęto następujące zagadnienia:

1. Uruchomienie procesu mobilizacyjnego,
2. Rozwinięcie elementów bazy mobilizacyjnej,
3. Organizacja powołania żołnierzy rezerwy,
4. Uzupełnienie jednostek pojazdami samochodowymi,
5. Poziom szkolenia mobilizacyjnego,
6. Planowanie i realizacja świadczeń osobistych i rzeczowych,
7. Współpraca jednostek z WKU i WSzW.

OPIS TREŚCI BADAŃ

I. URUCHOMIENIE PROCESU MOBILIZACYJNEGO ROZWIJANIA

Proces mobilizacyjnego rozwinięcia 37 pz z etatu cz "P" do etatu cz "W" został zapoczątkowany poprzez przekazanie sygnału do osiągnięcia Gotowości Bojowej Zagrożenia Wojennego. Sygnał przekazała DS0 Sztabu Generalnego w relacji Sztab Gen - OW - ZT -

jednostka. Przebieg uruchomienia procesu mobilizacyjnego był następujący:

Lp.	Nazwa czynności	Czas realizacji
1.	Przyjęcie sygnału	1'48"
2.	Rozkodowanie sygnału	3'50"
3.	Analiza treści sygnału	1'23"
4.	Złożenie meldunku dcę pz	0'30"
5.	Precyzowanie zadań przez dcę pz	1'30"
6.	Uruchomienie akcji kurierskiej	3'20"
Łączny czas uruchomienia OWSGB		11'01"

Podczas prowadzenia obserwacji sprawności uruchamiania procesu mobilizacyjnego rozwinięcia dokonano następujących ustaleń:

- dobra działalność służby dyżurnej, pomimo słabego rozkodowania sygnału;
- elementy bazy mobilizacyjnej zostały rozwinięte w czasie normalnym, lecz działanie obsady etatowej mało skuteczne;
- rozwinięcie ZKMRJW dobre, dalsza działalność mało skuteczna;

Służba dyżurna zadania do wykonania miała podzielone zgodnie z harmonogramem i praktyczna realizacja nie budziła większych zastrzeżeń. Alarmowanie pododdziałów przebiegało sprawnie.

Do uruchomienia procesu mobilizacyjnego jednostka wyznaczyła 8 gońców. Skuteczność powiadamiania przedstawia się następująco:

- trasa nr 3 powiadomić 9 - powiadomiono 9
- trasa nr 7 powiadomić 8 - powiadomiono 3
- trasa nr 2 powiadomić 7 - powiadomiono 0
- trasa nr 6 powiadomić 5 - powiadomiono 2
- trasa nr 1 powiadomić 7 - powiadomiono 6
- trasa nr 5 powiadomić 8 - powiadomiono 0
- trasa nr 8 powiadomić 5 - powiadomiono 1

Akcję rozpoczęto o godzinie 15³⁶, zakończono o godz. 16¹². Do godz. 12¹⁵ 10.03 powiadomiono łącznie 2001 osób, co stanowi 83% stanu osobowego. Ponownie wprowadzony sygnał nakazujący osiągnięcie PłGB przekazała DSO ZT o 20¹³. Czas rozkodowania wynosił 2'17" i składał się z 9 grup cyfrowych. Realizacja czynności stanu PłGB przebiegała bez większych zakłóceń.

Stawiennictwo żołnierzy rezerwy przedstawia się następująco:

	- ofic. i chor.	130	= 78%
pz	- pdf. i szer.	1871	= 87%
KG	ofic. i chor.	8	= 100%
	pdf. i szer.	17	= 100%

II. ROZWINIĘCIE ELEMENTÓW BAZY MOBILIZACYJNEJ

1. Punkt kontrolno-informacyjny /PKI/ został rozwinięty w budynku stołówki żołnierskiej na piętrze. Takie usytuowanie PKI wprowadziło szereg uniedogodnień natury formalnej, jak również sanitarno-higienicznej. Przepustowość PKI bardzo duża, lecz mało funkcjonalnie rozmieszczono poszczególne stanowiska puunktu. Przy rozwijaniu zachowano czas normalny.
2. Pododdziałowy punkt wyposażenia /PPW/. Jednostka organizowała 19 punktów wyposażenia. Spowodowało to duży bałagan organizacyjny. PPW Komendy Garnizonu nie spełniał swego zadania. Nie dokonano weryfikacji ilości rozwijanych punktów. PPW rozwinięte zostały w czasie instrukcyjnym.
3. Pośredni punkt zbiórki /PPZb/ został rozwinięty na bazie budynku nadleśnictwa DOBROCIN. Jednostka nie posiadała nałożonego świadczenia na ten budynek. Wykorzystanie tego budynku odbywało się na zasadzie porozumienia nadleśnictwa z jednostką wojskową.

4. Grupy ewakuacyjne /GE/ zostały utworzone przez nałożenie świadczeń osobistych /90/ i rzeczowych /podnośnik 3 szt, autobus 4 szt/. Grupy ewakuacyjne były przygotowane do wykonania swoich zadań.

III. ORGANIZACJA POWOŁANIA ŻOŁNIERZY REZERWY.

Planowanie powołania żołnierzy rezerwy **słabe**. Dokumentacja opracowana na niskim poziomie. Nie zaplanowano do powołania 8 oficerów rezerwy. Dobór oficerów na stanowiska słaby, pod względem wieku i specjalności. Stwierdzono w dokumentach jednostki wpisane nazwiska, natomiast nie nadano im przydziałów mobilizacyjnych. Stawiennictwo oficerów 78%. Stopień uzupełnienia potrzeb mob. pdf. i szeregowymi 86%. Plan szkolenia żołnierzy dobry. Procent stawiennictwa MRA = 92, UZ - 88. Nakładka zaplanowana dobrze. Stwierdzono dobre planowanie szkolenia. Zasadniczym mankamentem była niezgodność naliczeń żołnierzy rezerwy. Zaplanowano do powołania 100% należności etatu "W", co spowodowało powołanie 80 żołnierzy ponad potrzeby. Strukturę wieku przebywania na przydziałach w MRA waha się od 5 do 12 lat. 50% żołnierzy rezerwy będących w MRA jest powyżej 35 roku życia, a 15% powyżej 40 lat życia.

Terytorialność i rejonizacja uzupełnienia jednostek wojskowych przedstawia się następująco: uzupełnienie stanem osobowym powoływane jest z terenu trzech WKU /OSTRÒDA, SZCZYTNO, BRANIEWO/. Terytorialnym WKU jest OSTRÒDA wydzielająca 2069 żołnierzy WKU, SZCZYTNO wydziela 45 żołnierzy z 9 gmin. Natomiast WKU BRANIEWO wydziela 30 żołnierzy z 5 gmin po 1-4 żołnierzy. Manewr przydziałami dokonuje WKU bez udziału jednostek wojskowych. Takie rozwiązanie jest niedopuszczalne,

albowiem jednostka jest pozbawiona selekcji powoływanych żołnierzy rezerwy. Po zbadaniu możliwości WKU OSTRŌDA okazało się, że jest w stanie zapewnić terytorialne uzupełnienie.

IV. UZUPEŁNIANIE JEDNOSTEK POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI

Dokonane naliczenia potrzeb były poprawne, natomiast działalność praktyczna okazała się słabsza. Wystąpiły duże dowolności w ustalaniu numerów rejestracyjnych pojazdów samochodowych. Stwierdzono słabe wyposażenie pojazdów; tylko w 50% zgodne z instrukcyjnymi ustaleniami. Synchronizacja w 80% dobra. Dostarczenie pojazdów dla MRA - 100%, dla uzupełnienia zasadniczego 90%. Stwierdzono przypadki wydzielania pojazdów o innym tonażu, niż wynikało to z zapotrzebowania złożonego w zakładzie pracy.

V. POZIOM SZKOLENIA MOBILIZACYJNEGO

Szkolenie mobilizacyjne w jednostce mobilizującej, tj. 37 pz prowadzone było na podstawie planu rocznego. Prowadzone kontrole ze szczebla związku taktycznego oceniły kontrolowane działy następująco:

I Utrzymanie stałej GB:

- przestrzeganie norm i zasad GB	3,26
- dokumentacja WSGB	2,50
- organizacja SA	3,33
- szkolenie i kontrole	4,00
średnia	3,25

II Osiąganie WSGB:

- funkcjonowanie SA	2,50
- spełnianie norm czasowych	2,71
- kierowanie procesem OWSGB	2,83
- zabezpieczenie OWSGB	3,20
średnia	2,71

Za 1986 rok oceny szkolenia mobilizacyjnego przedstawiają się następująco:

1 bpz	3,65
2 bpz	3,50
3 bpz	3,50
bcz	3,83
dhb	3,65
ksap	3,50
krem	3,73
kzaop	3,59
kłącz	3,75
krem	3,75
kmed	3,66

łącznie w 1986 roku w 37 pz przeprowadzono 15 kontroli planowych oraz 2 nie planowane /ZT/.

Główne zagadnienia kontrolowane były następujące:

- wydzielanie pojazdów i ludzi do ewakuacji zapasów,
- ładowanie pierwszego rejsu,
- przygotowanie SD do wyjścia w RA,
- sprawdzenie kurierów MRA i GER.

Nie wystąpiły tematy teoretyczne, co odbiło się wynikiem uzyskanym podczas kontroli sprawdzenia stopnia wyszkolenia mobilizacyjnego - 3,00.

VI. PLANOWANIE I REALIZACJA ŚWIADCZEŃ

Zaplanowane świadczenia osobiste przedstawiają się następująco:

- osoby do ładowania zapasów	90
- fryzjerzy	8
- operatorzy podnośnika	3
- kierowcy autobusów	4

Razem:	105

PLANOWANIE I NAKŁADANIE ŚWIADCZEŃ
OSOBISTYCH I RZECZOWYCH

